

**ספר
בסף נבחר**

תהיב ומשן ומסחר • הביא לצורך הלל בן סחר • מלפלא
חריף החסד והסלם סהר יאשיחו בן הגבור כבן ומעולה
מרע בעשרים בכתבו ועטו כל יוסף פינטו זל ונהיה באמת
אזיהב כסף לא יסבע כסף באשר הוא מגדל בניו לתפוח
תשחי זהב במסכות כסף דבר דבר על אשני • ויסת אל
המדבר פניו • ואלו בסמכות דרוס' לכל חפזיהם בזמניהם
ובחפזיהם • ועליהם מסף מלות לגלות נסתות בסיוות
ככותות את הכל עשה יפה בעתו • תהי סליחה מסורתו :

דודס ויהודה ב"ר מרדכי כהן כהן
האשכנזי :

בויניציאה

מנת שפא לפק :

במנות הערום המשל סוככרים
פיטרו ולורינצו בראגארדיני :
בבית
יואני קאיון :

IN VENETIA. 1621.
Appresso gli Illustrif. Sig. Pietro e Lorenzo
Brag.

יואני קאיון :

דרוש ראשון לפרשת

במדבר

דגלים רגלי והשיב להם יתלח ה' כל משאלותך וכן ראיתי כתוב
 סדרשו חזל כך מהפסקת סאמר איש על רגלו באותות דדרשו
 אותות כמו אונות מלשון תלוי ואלמר הבה איש על רגלו יהיו
 בשביל האונות שנתחאו לירמות למלאכים וכל זה הוא הארה
 על היותם חושגים בהסגתה נפלאה מדר גרולתן וחסיבותן
 לפניו יתברך יען כי הם היו תכלית הברואה ועל זה אמרו אף
 פורענות באה לעולם אלא בשביל ישראל כי כן נראה זה
 העולם אלא בשבילם הנה כל הגוים כאף נגדו מאפס ותוהו
 כשבו לרוח על פי מפייהם אלא העולם נרוח אחר כל איש ישראל
 שהם עקרו של עולם הם לחברתם לרחמים או לשבט ומשפט
 הכל לפי רוב המעשה כמ' סמנינו נעני המופטים רחמי ויהי
 בימי שפט המופטים יהי רעב בארץ שלא היו ישראל שבאותו
 הדור זכא והיו שופטים את שופטיהם ולכך קפץ עליה רעבון
 וכסחור בהשגחה פקד האת עמו לתת להם כמו שנבאר
 בהר ובמדרש אמרו חזל למה יהי בפעמים אחר לרעבון לחם
 וא לרעבון של תורה ללמדך כל דור שאין תורה מכויה בו רעב
 מצוי בו ובה אף אבאר כפי הפוט מפני מה נענס לילמדך כיון
 דקול רעב בעיר כזר רגלך וכו' והנה חכמי יגידו במדר' שנענס
 מפני שהטיל לבן של ישראל כי אלימלך היה מפרנסו וגרולי
 התר והיו בני המדינה בטוחים בו והוא עמר וברח מפניהם
 שאמר עכסיו יהיו כל ישראל מכבדו על פתח זה בא בקופתו
 וכו' שנאמר וילך איש מבית לחם וכו' ואפשר דרייקי רזל קרא
 דקאמר וילך איש מבית לחם כלומר שהלך מסבת סיבואו כל
 ישראל אליו ועל פת לחם יפסעו אכל ביתו עור לחזל מפני מה
 נענס לפי שיבא מאי לחובה לארץ ארץ יהושע ח'ו מאפילו מבוא
 סובין לא יבאו אלא מפני מה נענסו שהיה להם לבקש רחמים
 על חרס ולא בקשו ולי נראה לומר מיוסר על דברי חכמים אל
 שהזכרתי למעלה שהיה באותו דור רעבון של תור ורעב ללחם
 והיה ראוי לאלימלך גדול הדור שיעקור דירתו מפני רעבון של
 תורה ולא יסב בחברת אנשי אף והוא לא כן עשה לא ויהי בימי
 שפט המופטים שהוא רעב של תורה והיו שופטי' את שופטיהם
 ולא ישמחו לקול מורים ולא הם ולא זע אלימלך אמנם כסראה
 סקפץ הרעב ללחם אז וילך איש מבית לחם יהודה שהורה בזה
 מחביב עליו גופו יותר מסלימות נעשו שלא חסם מרעב של
 תורה אלא ער שראה הרעב ללחם אז קם והתעור' ללכת ולכך
 נענס לפי שראוי לאדם חשוב להשתדל יותר לבקש סלימו' הנפש
 מכל כרי גופו סזה מעלה ארוכה וזה אינו מעלה ארוכה ולכך
 רמזו בענין רעבון התורה ואמר ויהי בימי שפט כפי מחזל סכל
 מקום שנאמר ויהי בימי צרה ויהי מסמם צרה וסמחה לפי
 סרעבון התור' היא צרה נמור' לא ויהי בימי אכל ברעב הלחם
 אחר ויהי רעב בארץ שאינה צרה קשה כראשונה וזה האיש
 אלימלך לא סת לבו לרעב של תורה אלא וילך איש מבית לחם
 כלומר מסבת רעב ללחם שהיה ביהודה הלך לגור בשדי מואב
 וראיה לזה הוא שהלך הוא ואשתו ופני בניו ואם כונתו היתה
 מפני רעב של תורה למה הלך את אמתו עמו שהרי אף הכפי'
 מסות בתלמוד תורה אלא וראי שלא הלך אלא מפני רעב הלח'
 ולא עור אלא סהלך לשי מואב לגור סם וכמבא עובר על אסר
 כזה ה'ל תדרום סלומס וטובתס כל יומך לפולם ועכסו הוא
 בא לדרום סלומס וטובתס כי בסלומס סלומס יהיה לו אסר בא
 גר סם ועס האיש אלימלך וכו' ידעה כפי סיטת חזל שאמרו אר'
 ברחה באותה עשה היה הקב' רן את. העולם ובר של מעלה
 עומרת והבה מסתרו סנאמר וילך איש עמדה מדת הדין
 והזכירו ועס האיש אלימלך מיר נגד עליה ועל בניו וכנתס אל
 סהבה הסתירו ולא הזכיר סמ לומר סזכות אבותיו תעמר לו
 סהיה

מוציא

אסירים כבושרות בזכות מה יצאו ישראל
 מסצרים אף יחושע בן לוי ספני שצפה
 ובה שהם עתידין לעשות לו משכן שנאמר וירעו כי אני
 האלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים עם לשבני
 בטובם הוי לא יצאו ישראל מסצרים אלא בזכות המשכן
 ושכנו של לוי בזכות סת יצאו שסאנוכות אהל סועד
 יצאו אף הם אף יהושע בן לוי לא לא כזכות עצמן יצאו
 לפיכך כיון שהוא בא לסנותם את ישראל בר אש הספר
 הוא מוכר אתל סועד ויצאת סצרים שנאמר וירבר ה'א
 משה בסדר סיני באחר סועד מוכיר מיר לצאתם מארץ
 מצרים לתודיעך שלא יצאו ישראל מסצרים אלא בזכות
 אתל סועד אבל בני לוי שיצאו בזכות עצמם כיון שהיו
 בא לסנותם אינו מוכיר בפרשתן לא אהל סועד ולא
 יצאת סצרים חמר וירבר האל מסרת לאמר פקוד את
 בני לוי עכלה:

להיות

אמת שתכלית בריאת זה העולם הספל היה
 בשביל ישראל כמו שכתבאר בכמה מקומות
 סימאל היו תחלת ההשגחה וסוף המעש' כי מטעם זה נקראו
 ראשית לומר שאף על פי סכרואו אחר לכל המעשים הם היו
 ראשית במחשבה לכל הנבראים אס כן יתקייב מה סיהיו עם
 בני ישראל מוסגחים בהשגחה סגולית ביתר שאת על כל
 שאר העמים בעמם להם נראות ונפלאות ער אף מספר כיון
 שהם היו תכלית בריאת העולם וכן מצינו כמה מעלות טובות
 שהגדיל העשות עמם לא עשה כן לכל גוי וספ' כרסית בזדב'
 מ'טמה לא חסרנו רבר ומתוך חבתס של ישראל הוא מונה אותם
 בכל עשה ככבדים שהוא מכניסם במספר ומזיחם במספר
 סנאמר. המזיח במספר כבאס לכולם בסם יקרא וכתוב
 אחר אומר לכולם סמות יקרא לומר סחביבים לפנת הרבה
 שהיא מונה אותם בכללם וגם מונה אותם בסם מיוחד לכל
 אחר ולכך מצינו בסרטה זו שהאריך במספר מפקדס
 אחר לאחר למכוא ססבון בכלל ופרט להודיע מעלת
 סגולתן שראוי להסגיה בהסגחה נפלאה על כל פרטי איש בני
 ישראל כמיון מי שיש לו אכסו חפץ וסגולה סתמיר מונה כל
 אחת מהנה לגודל חסיבותה כך ישראל הסגיה הקב' בס וכוה
 לימותם אחר סקבל התורה ויאקס המסכך מממת חסיבותן
 ומכלתן ומלא כל משלוחתס אסר שאלו כפיהס ונתחאו להיות
 דמים למלאכי השרת לעשות רגלים כמו סדרשו חזל בספוק
 וכסם אליהם כרגל סשאלו ישראל ואמרו רכמינו להיות נעשים

דרוש ראשון לפרשת במדבר

שמה בן נחשון בן עמינדב והוא טעלה להם ובאה מרת הדין
ואמרה סזה מדע שמו בכל הארץ וגדל הדוד הוא ושם האים
אלים מלך והפיל לבן של ישראל גם אשתו היא מודע בכל הארץ
גם אשתו נעמי וטעם שני בניו גם כן מפורסמים ובלכת הפילו
לבן של ישראל אם כן ראוי לרת אוחס כשי הטעה טעמו רוטם
בהליכתן מיר וימת אילמך אים נעמי כלומר אף על פי שמרת
הרץ קטרה גם כן על נעמי אשר יבא לה עם בכל הארץ
ויכחיתה עתה רוטם להפיל לבן של ישראל ממלא נגעה מרת
הרץ היר אלא באלים מלך לפי שהיא היה אים נעמי ופליט עליה
ומי שים בדין למחות על ביתו ויאיו מחה הוא בתפס על ביתו
ולכך והשאר הוא וב: ביה כוח שהם היו טפלים לאלים מלך לא
עגה גם מרת הרץ באותה ענה וישאו להם נפס מאביות
אחל מי גרם להם לישא נפס מאביות לא טעשו כעמון וזכר
בנחת עין על רבר אשר לא קדמו אחס בלחם ובמים וכו'
וכנתם לרקק בפסוק שאמר ישאו להם שמלת להם היא
מיותרת ומפיק לומר וישאו נפס מאביות אלא הכונה לומר
וישאו בשביל המרה שהיתה להם בנרות העין לכך דבוקו עם
המאובים כרי העין עוד במדע חני רבו מאיר לא גירס ולא
הטבילום ויכונה לרוע להם בדרך אחר וישאו להם כלומר
ישואין נקראו להם כפי סברת כי לפי האמת אינם כשואין כיון
שלא כתגורו ולא טבלו ויטבו עם כעס שני אחל הלמ טהבויירה
תולה עד עפרה פטים וכיון שראה הקבה שלא תקנו את אשר
עוותו אז ומותו גם שניהם מחלוק וכליון ורקרקו רל שאמר גם
שניהם לרמוז שקודם ירדו מנכסיהם כי אין בעל הרחמים נוגע
בנפשות תחלה והעניות הוא כמיתה ואחר כך מתו גם מיתה
עצמם ויש לרקק כפי טט חל שאין בעל הרחמים נוגע
בנפשות תחלה למה לא עשה כן באלים מלך לרבו בעשו ולפרע
הימט אחר כך בגושו ומורו נרו פירם כיון רקל כל המרחה על
הבריות מרחמין עליו כרכתיב ונהן לך רחמי ורחמך לכך בעל
הרחמים לא כשרע מאלים מלך במרת רחמי תחלה במתן ואח'
כך בגושו לפי שהוא לא היה מרחם על העמים סברח מפניהם
ולזה כיון בגושו תחלה ולא רחמו עליו ולעד נראה דיל בתר
טעמא שמפני מה אין בעל הרחמים נפרע מהנפשות תחלה
אלא כרי שיתנו לב באותה התראה שפרעים ממנוט וישבו
בתשובה ואם לא חור בו אז שפרעים מגוסס והנה בעמך אילמך
שניקר עוכשו היה על שהפיל לבן של ישראל ביכחיתו מסם טוב
אין לו הקהה אפילו שיחזור בתשובה כי ברור עין טעמו שהפיל
לבן של ישראל ומענות לא יוכל לתקון ולכך אין להענישו תחלה
במון כיון שאין בזה תועלת ונפרע מנפשו תחלה וזה נכח
לפי עד • והשאר האשה ולא עגה בה מרת הרץ לפי שערך
היה לה מקום ליתלו הסרמוח בבמה וכיון שהם היו יכולו למחות
נקטמו והיא נשארה הסבת שני ילדיה ומאית שהם היו השליטים
והיא התה טעלה להם וכיון שמתו פולס והיא התה עקרה של
בית אז ותקם היא וכלותיה ותקם מסרי מואב כי שמעה בסרי
מואב וכו' ובתדרם כי שמעה בסרי מואב שמעה מהרכלין
האחרון בעיירות ומה שמעה כי פקד ה' את עמו לתת להם
לחם כתוב אחר אומר כי לא יטום ה' את עמו בעבו עמו לא זכר
בעבור שמו הגדל ויש לרקק מה הקמו רל בפסו ומה חרשו
מטעמו של מקר דיל קר ברב כי שמעה כי פקד ה' את עמו
אלא שאלת ומה שמעה אין לה סחר כיון שהוא מואב בפסוק
ועוד יש לרקק מאז נשקאלן אים שמעה מהרכלין המחזרים
בעי רת אז ומולת ומין להם לרדום כך ועק סמיכות רדת
שני כתיב הללו כי לא יטום ה' את עמו וכתוב בעבו עמו שאין
זה מקום רדת • ונראה שהוקמה לחל מה סכתוב כי

שמעה כי פקד ה' את עמו לתת להם לחם שהרי קל עגרה
רעבון באו לעולם ורעב שהיה בימי השופטים מב' פאים ונעמו
מא' ואם כן לא היה היוקר כי אם מעט מועד ולחם היה בכל
הארץ ולא נפקד מאחס ואך הנה אומר פקד לתת להם לחם
סנראה עפר עכשו היו ברעב וחוסר לחם ועך אף איפס' שלא
פקד ה' לחם עד אותה ענה שהרי יסבה נעמי בסרי מואב
כעשר שנים ואז אפער לומר כי הרעב נמשך כל כך וזמן שהיה
הרעב הגדל שהיה בימי אלישע לא היה יותר משלוש שנים ועך
כפל הענין ותקם מסרי מואב כי שמעה בסרי מואב למה באו
רל ואמר שמעה מהרכלין וכלי ויתבאר עם מחול על ויבוא
סרה מואב ויהיו עם חזרה מהעיירות לכרכים לפי שהיו טפסים
בזימה ומכאן מרוחקים מהמים וחזרה לעיירות וזה רקרקו חל
מרכתיב ויבואו סרי מואב ויהיו עם שהוא עין כפול אלא ודאי
שאמר שבו סרה מואב חזרו ללכת לכרכים ואמר כך חזרו
פעם סבת אל סרי מואב ויהיו עם בעיירות הקב' היה שלא
קבעו בפעם ראשונה ובא הכתוב והגיר טעם לחזרת נעמי
מסרי מואב לפי שמתוך היותה בעיירות טעם הרכלין מכוין
חקרה בחקירות על כן למען רעת אם כבר חזרו ים בתפשו'
אז לא כי אף על פי שזקודם לכך זמן הרבה היתה יורע שקרא
ה' לשבע לא זזה נעמי ממקומה להיות סבימים ההם היה רעב
ללחם ורעבון של תורה ומכשים שהיו שופטים אים סופטיה' ולא
שתה אל לכה לחזור אל מקומה עד שתהיה יורעת אים חקקו נל
רעבון של תורה ומעשים שמי הסמועה לא שמעה אלא מעט
השבע בלבר ולחקור ברבר זה אים חזרו בתשובה אז לאו אי
אפער לרע כך מפי אנשים סומרים הבאים משם כי אי יורע'
לרקק ברעת של בני אדם אים הם סברים אז לאו אבלי יעיד
יגרוח מענין יוקר או זול ולהיות נכמי יסבת עכשו בסרי מואב
שהם העיירות ודרך הרכלין לחזר בעיירות וגם הם הם נכמי'
בבתים ויורעים בטוב האנשים אים הם זכאים אז לאו והי חקרה
מהם בטוב טעם ורעת אים סבת השבכ היה מר רחמי ית'
ולא מחמת מעשיהם או אים ראוים הם לכך שחזרו בתשובה
והרכלים השיבוה דבר כי פקד ה' עמו מר מעשיהם וכרמו
באמרם כי פקד ה' את עמו לתת להם לחם ולבאר יפה את רמו
הענין הביאו העמי כתובים הללו סכתוב אחר אומר כי לא יטום
ה' עמו בעבור עמו וכו' וכתוב אח' אומ' בעבור שמו הגדל והענין
הוא שבאין שישאל זכאין הוא סוקרס בעבור עמו וכלתו ולזה
אמרנו הרכלין כי פקד ה' את עמו בעבור עמו שהם זכאין לתת
להם בעבורם הלחם ולא הוצרכו לסיקר בעבור שמו הגדל כך
היא הבנת דברי חזל ומה שמעה כלומר אין הכתוב כפוטט
שמה שמעה הוא ענין השבע והלחם שלרבר זה לא היתה
כריכה לסמעו מהרכלין המחזרין בסרי מואב כי כל העם ירע
ושמעו הדבר הזה ומה גם סכבר ירעה ושמע ענין השבע ומה
שמעה עכשו רבר מחורס מהרורלין הוא כי פקד ה' את עמו
לתת להם לחם שרקקה דבריהם שאמר פקד ה' עמו וגם אמר
לתת להם שהכונה מה שתרבו חל בסני הכתובים שהכתו 'ה'
אמר כי לא יטום ה' עמו בעבור עמו וכלתו ופירשו שבאין שיע'
זכאין אינם כריכים לסתוף שמו הגדל כי בעבור עמו לא יטום
ה' ולא יעזבו וכך עכשו פקד ה' את עמו בעבור עמו לתת להם
זכאין עכמם לחם וכיון ששמע החורס הזה סכבר חזרו בתשוב'
זהם זכאין סבה ענה אותם בזכותם אז ותקם היא וכלותיה
ותקם מסרי מואב ומה שאמר ותקם בלסון ויחד ולא אמר
ותשבנה כיון שמדבר בענמי וכלותיה וכו' שאמר אח' ותלכ'
הדבר מבואר שאים בורק לסן חזר לא בענמי שמעיקר הית'
מבית לחם ובאה לסרי מואב ועכשו ענה אל מקומה הראשון

דרוש ראשון לפרשת במדבר קדן

אף ארצה רות וערכה מהיוהולכות עכשיו מחרט לא יזרק בהן לומר ותשכנה כי משולם לא היו עם לכך אמר ותשב היא וכלותיה והנה נתבאר כאן שהנהגת העולם זה לחסר אם למשפט הוא בשביל שרל כי עקב בהשגחה עליהם וכשתאנו יע' ויהי צימי שפוט השופטים הביא על הארץ היא רעב וכסחורו בתשובה וכו' לפיכך פקד ה' את עמו לתת להם לחם בזכותם ובשבילם לחם לכל הארץ שהם תכלית כל הכבודאים והכל תלוי בישראל שהם מושגחים בהשגחה סגולית מתחתו יתברך כמו שמתבאר מהפרשה בענין המנין וכבוא לביאור הכתובים האמורים בענין וירבר ה' אל משה במדבר סיני לאמר פקד את בני לוי ויש לרקדק שמצטו במצוינו של ישראל כתוב במדבר סיני באהל מועד ובמנין הליים לא תחבר אהל מועד וכבר נתעוררו חז"ל בזה במאמר שהצטו בתעלה ופי' מאילאמר דאין צורך כאן לאמר לאחרי כיון שהבבור היה לפקוד אותה והוא בעצמו היה מוכה אותם כי אין אלתו ובשלתא במנין ישראל כתוב לאמר לפי שאפשר שגוהו הכו' למר כך לאהרן ויהיו שפטיהם גם יחד הם מצוי' במספר מפקד העם כדכתיב תפקדו אותם אתה ואהרן ולכך אמר עם לאמר כרי שיאמר ויהיה לאהרן מה שאמר הקדוש ברוך הוא שאו את ראש וכו' אבל במנין הליים שלא היה אים זולת משה אינו צורך לומר לאמר ועק' אומרו פקוד את בני לוי לבית אבות' למשפחותם ובמנין ישראל אמר למשפחותם ואחר כך לבית אביהם וכן קשה טעם נאמר במספר שמות וכאן לא אמר במספר שמות וכן במנין ישראל כתוב בכל שבט ושבט לגולגלותם ובאף כתיב פקודיהם במספר כל זכר ולא הזכיר בגולגלותם ולא במספר שמות ועק' ככל ענין שאמר פקוד את בני לוי וזכר לומר מבין חרם ומעלה תפקדו ותפקדו דקאמר הוא מיותר ועק' אומרו ופקודו אותם משה על פי ה' כאשר כונה דפסוק הוא שמתאחד ספקדים משה כאשר כונה ולמה אמר כאשר כונה ועק' אומרו ויהיו אלה בני לוי מאי אלה דקאמר ועוד באמתת דקאמר הוא מיותר שמספיק לומר ויהיו בני לוי גרסון קהת ומררי :

זכרה לבאר קצת מהדקדוקים הח' כפי פשוטן שמצוה פירוש הלום היה מחולק ממנין ישראל שישראל חרם מנין מבין עשרים שנה ומעלה אבל הליים מנין מבין חרם ומעלה לפי שלא מנין הליים מנין זה אלא לפרות בסורי ישראל וכשם שהבכור נפרה מבין חרם כך הליים מנין מבין חרם ויפקודו אותם משה על פי ה' האמר משה לפני הקדוש ברוך הוא אתה אומר לי שאמכה אותם מבין חרם ויכול את להיות מחזר ומסבב בחזרותיהם ובבתייהם לפיכך כל אחר ואחר שאחיה אומר לי כל זכר מבין חרם ומעלה תפקדו אמר לו הקדוש ברוך הוא אחיה עשה את שלך ואלו עשה את שלי אף יהודה היה משה עמד על פתח אהליהם ואומר ה' תכונות ים בבית זה וכו' הה' ויפקודו אותם משה על פי ה' הוכי' והנה עם מאמרם זה מתבאר שלא אמר לגולגלותם במנין הליים ולא במספר שמות כמו שאמר במנין ישראל לפי שאינו מנין הליים מנין משה מנין עשרים שנה ומעלה היו ממנין במספר כל שמות לגולגלותם של כל אחד אבל במנין הליים שהיו מבין חרם לא היו ממנין בשם כל אחד וא' מהרי הקדוש ברוך הוא היה אומר כך תנוקות ים באהל זה וכן באהל זה ועל פי ק' מנין ולכך לא הזכיר כאן במספר שמות ולא בגולגלותם כי לא העלה את שמותם במספר המפקד אלא במספר כל זכר שהוא מנין סכום התינוקות הזכרים שהיו בכל אהל חמשה או עשרה ומפני כך הקדוש לומר לבית

דרוש ראשון פרשת במדבר

התורה שעתידין לקבל ואם כן איך אמרו כאן שלא נבאלו
אלא בזכות אהל מועד וע"ק מה ענין יש כאן להזכיר במספר
מפקד בני ישראל שלא נבאלו ישראל ממכרים אלא בזכות אהל
מועד כי זה אינו מעלה ומוריד כאן לענין החשבון אם נבאלו
בזכות אהל מועד או בזכות דברים אחרים ואיך הוא
מתיחס להזכור כאן כיון דלא נפקא מינא לענין החשבון וכן
אנו דרכין לבאר למה הזכירו בני ישראל לזכות המשכן יותר
מבני לוי שהרי גם שבט לוי אף על פי שלא היו בעול השעבוד
מיה לא היו ראשין לזכות ממכרים והיו אגורים גם במכרים ומה
זה היה שלא הזכירו זכות ליציאתם ממכרים כמו ישראל וע"ק
דכתיב ררשה זו היה ראוי להזכיר בתנ"ך הלויים יציאת ממכרים
ולא להזכיר אהל מועד שאין הוא ראיה מבוררת כיון שהזכיר
יציאתם ממכרים ולא הזכיר אהל מועד משמע שיבא בזכות
עבדין ולא הזכירו לזכות אהל מועד אבל עכשיו שלא הזכיר לא
יציאת ממכרים ולא אהל מועד איך מכאן ראיה כלל דרילת' יבאו
גם הם בזכות אהל מועד וכיון שלא הזכיר יציאת ממכרים לא
הזיקק למד אהל מועד שיבא בזכותו שהרי בענין יציאת ממכרים
שלא הזכיר כמך על מה שהזכיר בתחלת הפרשה במנין של
ישראל וכן גם כן שמך בענין אהל מועד על מה שהזכיר גם
ולא הזיקק לכתבו פעם אחרת וע"ק אמרו הה"ד וירבר ה' אל
משה לאמר ויראה שיקרקה עכשיו דבר מחודש בהתנבא שחמד
הה"ד וירבר ה' אל משה וכו': ונראה לעד לבאר מאמר
זה עם מחול מדרשו בפסוק ראה ראיתי את עמי וכו' שאמר
הקדוש ברוך הוא למשה אקח אתה ראיה אחת שישראל מקבלין
את התורה והיא רואה ב' ראיות שלאחר שיקבלו התורה הם
עומדים העגל ומכשפים לפי וביאור המאמר הזה כתבתינו בס"ד
בש' שמות ועכשיו לפיכך למדנו שאף על פי שזכותן של ישראל
לזכות ממכרים היה בפסול קבלת התורה מן הורע אחז של
ישראל במעשה העגל שספרו באנשי ה' אלהך והנה תקון של
העגל היה באהל מועד והמשכן שבא לכפר על מעשה העגל
וישראל שחטאו בעגל הזכירו לזכות המשכן שיכפר על עונם
אבל שבט לוי שלא חטאו בעגל לא הזכירו לכפרת המשכן
ונמארו ישראל ויצאם ממכרים בזכות אהל מועד שעתיד לתקן
להם עונותיו של עגל ושבט לוי יבא בזכות עמך שבדאי הוא
להם זכות קבלת התורה כדי להצדיקם ממכרים כיון שאין להם
עוון דבר מונע ועומר כנגד זכות קבלת התורה כמו ישראל
שחטאו בעגל וכפרו בזמורו של עולם ומה שהזכיר ענין זה
במנין ישראל איפשר לפי שמביטו בכל המקורם שנפקדו מבין
כ' שנה ומעלה נגזר עליהם שלא יכנסו לארץ כי במדבר יתומו
ועם ימותו כרסתי וכל פקודיכם לכל משפרכם וכו' אבל שבט לוי
שנפקדו מבין חרש לא היו בכלל אותה גזרה ואם כן יקשה למה
מתו בענין המרגלים כל פקודי בני ישראל מעשרים שנה ומעלה
ולא מתו מבני לוי שהרי כלם חטאו כאחד במרגלים כמו שבא'
ותשא כל העדה את קולם וכו' ומה שכתבנו אלן מאלו זכי תימא
שמפני שלא היה לשבט לוי שאור מעשה העגל לכך לא נגזרה
עליהם מיתה במרגלים אבל ישראל שהיה להם מלה יסרה
מעון העגל נתבלבל עכמו בעון המרגלים ונקד עליהם עונם
והענינם מזה ענין קשה גם לישראל נתקשר עון העגל
במעשה המשכן ואהל מועד וכדאי הוא המשכן לכפר בעדם
ואם כן חזינו ישראל והלויים להיות שוים שאין להם זולת עון
המרגלים ואם כן מה נשתנו אלן מאלו שלא נפקדו הלויים במנין
אלא מבין חרש ומתוך כך לא נכנסו בגזירת המרגלים לכך בא
הכתוב בענין המשכן ואודיע לבן מזכות אהל מועד לא הגין אלא
להצדיקם ממכרים שהיתה מדת הדין מעבדתן על מה שהיה

הוא מהם עתידין לעשות העגל וזכות אהל מועד הגין לעמוד
כנגד אונותיו עתה כדי לזכות מארץ מכרים ונשאר להם עון העגל
ועון המרגלים קיים ולכך נעבשו ישראל אבל שבט לוי שלא חטאו
בעגל! לא הזכירו לזכות מארץ מכרים שיעמד להם זכות
אהל מועד כי בזכות עבדיהם היו ראשין לזכות וכשאר להם זכות
אהל מועד להגין עליהם בעונם שחטאו במרגלים ולכך לא
נעבשו פקודי בני לוי ואם כן מה שכתוב במנין ישראל אהל
מועד ויציאת ממכרים איך הכונה להודיע שבזכות אהל מועד
יבאו ממכרים כי זה אינו מתייחס כאן אהל הכונה לרמזו מה
טעם נשחם בני לוי שלא נכנסו במנין מבין כ' שנה כמו ישראל
ותהיה הגזירה על מבין כ' שנה ומעלה כוללת על כולם כיון
שכולם חטאו במרגלים ונתנה התורה טעם בתחלת מנינם של
ישראל שלכך נמנו מבין עשרים שנה וחלה עליהם הגזירה לפי
שישראל הזכירו זכות המשכן ואהל מועד לזכות מארץ מכרים
ונשאר להם ענין עון המרגלים קיים ונעבשו בני אהל
שבט לוי אף על פי שבטם הם חטאו במרגלים הגין עליהם זכות
המשכן כי לזכות ממכרים לא הזכירו לזכות אהל מועד כי
בזכותם יבאו שלא קטרנו כנגדם עון העגל כיון שהם לא חטאו
בזכות לא הזכיר במנינם לא אהל מועד ולא יציאת ממכרים
ונמנו מבין חרש ומעלה עור אופש' על פי דרכי שבט לוי שיבאו
ממכרים בזכות עמך לא הזכירו ולזכות אהל מועד כלל לא
ליציאת ממכרים ולא למרך עון המרגלים לפי שזכות התורה
שקבלו עומרת להם למרך עון המרגלים ולהכניסם לארץ אהל
בני ישראל שפסדו בקבלת התורה במעשה העגל והזכירו
לזכות אהל מועד כדי להצדיקם ממכרים ולכך שחטאו במרגלים
נגזרה עליהם הגזירה ונעבשו שלא היה להם זכות עומר כנגד
עונם ולקיימו שהקיימו שאלו נאמר לזכות מארץ מכרים ולא
הזכיר אהל מועד ויחא הוא דרשה אבל עכשיו שלא הזכיר לא
יציאת ממכרים וגם לא הזכיר אהל מועד שמה שמך על מה
שהזכיר בתחלת הפרשה לזכות מארץ מכרים וגם כמך על
אהל מועד הכתוב גם איפשר לומר שלכך אמר הה"ד וירבר ה'
אל משה במדבר סיני כלומר שאם לא ככל הענין לזכות
במנין הלויים לזכות מארץ מכרים וגם אהל מועד מפני שמשך
על מה שכתוב גם במנין ישראל אם כן למה חזר וכתב במנין
הלויים במדבר סיני ולא שמך על ינה שכתוב גם בתחלת
הפרשה כמו שמך על אהל מועד ויציאת ממכרים שכתובים גם
אלא וראי מרחוק לומר כאן וירבר ה' אל משה במדבר סיני ולא
הזכיר יציאת ממכרים ולא אהל מועד נראה שרש"י הוא לומר
שיציאתם ממכרים לא היה בזכות אהל מועד אלא בזכות עמך
ואיפשר להמתיק עור הענין שאמר במדבר סיני כלומר בזכות
התורה שמתנה במדבר סיני זכו לימנות מבין חרש ולא נכנסו
בכלל הגזירה שנגזרה במרגלים על הפקודים מבין עשרים שנה
עוד אמר הה"ד וירבר ה' אל משה במדבר סיני לאמר שיקרקה
מלת לאמר שאינה צורקת כאן לאמר לאזורים אמנם הכונה
שדבר ה' אל משה לאמר להשיב תשובה לבני ישראל ויערצו ויאמרו
למה וניתך הבה על הלויים למנותם מבין חרש ולהצדיקם
הגזירה של המרגלים כיון שבטם הם חטאו כו' וירבר ה' אל משה
לאמר להם תשובה זו כי זכות במדבר סיני שהיא התורה
עומרת להם למחול אונותיו עון ולכך נמנו בפני עמך ולא נכנסו
בזכות גזירה עריר' לאמר כלומר בזכות התורה שניתנה
במדבר סיני שעומדת ללויים כיון שלא פסדו בה שהם לא עשו
העגל אם כן מטעם זה ראוי לאמר פקודי את בני לוי מבין חרש
ולא מבין כ' שנה כדי שלא יכנסו בגזירת המרגלים מזכות
התורה מביניה עליהם והנה נתבאר המאמר ולמדנו חבתן

דרוש ראשון לפרשת במדבר קלד

אל בני לוי לפני הקדוש ברוך הוא בסביל שהיו צדקים שהגנתי עליהם למתתם מבן חרם לא מבן כ' שנה כדי שלא תחול עליהם הגזירה של המרגלים אחתם יש לנו לספק ולדעת כיצד סבט לוי הם חביבים לפניו יתברך אשר בחר בס' לשרתו ולברך בשמו למה נתמעטו בסכום מניינם ולא הגיע סכום הסבט כולו לחזי סכום שאר הסבט? והיה ראוי להם שיתברכו יותר משאר הסבטים וחז' פירשו שהיה הארון מכלה בס' והראשונים ז' פירשו סכין שלא היה שבת לוי משועבדים בעבודת פרך במצרים לכן לא היה בכלל הברכה אשר בירך אותם להרבנות את זרעם סבך כתוב וכאשר יענו אותנו כן ירבה וכן יפרוץ ואתם שנתעמם בחומר ולכנסו כדי שלא ירבו ויפריצו הגנתי עליהם הקדוש ברוך הוא להרבנות זרעם כדי שיהיו דבר מן יקום ממנו ומהם אבל סבט לוי שלא היו באותו פניו לא היו מושגחים ולא נכנסו בכלל אותה ברכה עוד פירשו שבסביל שבעם יקרב על בניו שמעון ולוי וקללם אחר השם כי עזבו לכן הלה עליהם הקללה וסבט לוי נתמעט במחן הכפשות וסבט שמעון שהיה מרובה באוכלוסין נתמעט אח"כ בכניסתם לארץ מהמתים במגפה על רבה זמרי היו רובן משבט שמעון ולפיכך נראה לתת טעם לשבח הלויים להיוותם מועטים משאר הסבטים לפי שהעיקר הוא בבחינת התכלית ומצינו שכל הסבטים שנתברכו במחן היה רבו מנינם לרעה שסוף דבר לא הותר מהם איש מכל אות' שנמנו באין מבן כ' שנה ומעלה זולתי כלב ויהושע שעל כל אותם הפקודי חלה הגזירה שגזר הקדוש ברוך הוא במדבר הזה יתמו וכו' וכל פקודי' לכל מהפרכו וכו' אבל סבט לוי עם היו' מועטים במחן כולם כאחד נכנסו לארץ ולא מת מהם עד אחד ואם כן מה תועלת היה ליש' ברבו מנינם כיון שכלו ימיהם בבהלה ולא נכנסו לארץ החיים כי טובים הם סבט לוי הממועטים בסכום המנין כי בבחינת א' הם יותר מרובים כיון שלא נפקד מהם איש ונכנסו כלם לארץ ובהם לא אבאר מ' חז' במ' רבה בשה' חז' פקוד את בני לוי להלן הוא אומר אך את מטה לוי לא תפקוד וכאן הוא אומר פקוד את בני לוי אך יארה בן שלום לטובתן של בני לוי לא נמנו עם יס' שאת מוצא שישאל סיכאוו ממזרים לא נכנסו לארץ שנאמר במדבר הזה ישלחו פגרים וכל פקודיכם לכל מספרכם ואלו נמנה סבט לוי עמהם היו בגזירה סבך אחר הקדוש ברוך הוא וכל פקודיכם לכל מספרכם מבין עשרים שנה ומעלה אבל לא ממו עמיהם ונכנסו לארץ ולמה זכו שנכנסו כלם לארץ לפי סכמ' מהו צדקים במצרים כך היו צדקים במדבר ונתן כשעם על הקדוש ברוך הוא אימתי עמו כן בטעה שפשו ישראל אותו מעטה מה התיב ויעמד משה על סער המחנה וכו' ויס' לרדק ברבניהם ז' ומשמע דרמו קראי אהרדי דכתיב הכא פקוד וכתו' התם לא תפקוד והא נדאי לא קמאי כלל דספיל לכופיה דההוא קרא דכתיב לא תפקוד בתוך בני ישראל והכא כתיב פקוד את בני לוי כלומר עקידה ומחן בפני עממך וכן ררשו חז' למעלה לא תשא בתוך בני יס' אבל לעצמת תפקודם לכאורה י' דקמאי ליה אמתי קמט ליסבא דפקוד ולא קמט שא את ראם בני לוי דכתיב התם את ראם לא תשא בתוך בני ישראל אבל לעצמתן שא את ראם ולמה אומר ליסבא דפקוד בתוך דהת' כתיב לא תפקוד ומשמע רבאי ליסבא כלל כלל לא ועוד קמה שאם כך הקשו היה לו לרבי יהודה ב' שלום לתרץ בהצור ולומר התם צנור בני ישראל והכא בפני עממך ומה לו להזכיר כאן אם ימנע היה לטובתן או לאו בס' למא' אם הסאלה היתה מעני מה יצא אותם בפני עממך ולא בתוך בני ישראל היתה צנורת התם וליפיק כסבא הקב' לפד' את בכורי ישראל עם הלוי' אז אומר

אריכות לשון שהאריך ואמר שישאל סיכאוו ממזרים כי מן לא ידע בכל אלה שישאל יכאוו ממזרים וכך היה מספיק לומר לפי שישאל לא נכנסו לארץ ואלו נמנה סבט לוי עמהם היו בכלל אותה גזירה ונזר לבאר ולהבין מה ענין הוא שלא נמנו בני לוי עמם בסביל שלא יהיו בכלל הגזירה והרי אם הם ראויים ליכנס בגזירה ההיא אעפ"י שימנו בפני עממך לא יכנסו ממכ' ואם אינם ראויים אעפ"י שימנו בכלל ישראל לא תאונה להם רעה ועק' מה שאלו אח' כך ולמה זכו שנכנסו כולם לארץ ומשמע שנתחזקו עכאוקוסיאז' ונראה לעד שרז' הקשו דמצינו כסבא הקב' לשאת את ראם בני ישראל לא כזה לומר אך את מטה לוי לא תשא בתוך בני ישראל כדי שיאמר אחר כך פקוד את בני לוי כלומר מנין בפני עממך אבל מצינו שלא כזה העל הלויים כלל אלא לאחר המנין שנמנו ישראל בפני עממך כמו שנאמר בפסוק הלה הפקודי אשר פקד משה ויהיו כל פקודי בני ישראל וכו' כתיב אחר כך אך את מטה לוי לא תפקוד בני ישראל ואי כתב קרא מתחלה שאו את ראם בני ישראל אך את מטה לוי לא תפקוד בתוך בני ישראל כיון שאלו נמנו אחר כך פקוד את בני לוי בפני עממך אבל כיון שלא הזכיר בני לוי עד אחר מניינם של ישראל קמה מאי לא תפקוד איכא בתוך בני ישראל איכא כיון שכתב כולם מנינם של ישראל ואף על פי שפקודם אותה סעה לא היה מניינם בתוך בני ישראל אלא ודאי מדקאמר את מטה לוי לא תפקוד בתוך בני ישראל משמע שלא יפקוד כלל ולא יתדמו לבני ישראל שנכנסו במנין וכתיב הכא פקוד את בני לוי וקמאי אהרדי ובא רבי יהודה ב' שלום ותירץ שמה שאמר הכתוב עם אך את מטה לוי לא תפקוד אינו אזהרה למטה שלא יפקוד הוא פשיטא שלא היה פוקדום כיון שלא כזהו וההרה"ה לזה שפקוד את כל ישראל ולא את בני לוי כיון ששמע בקול ה' אמר שאו את ראם כל עדת בני ישראל והזכיר ראםי כל סבט ושבת ולא הזכיר את ראם שבטו של לוי עמהם מיד הבין משה שרצונו של הקדוש ברוך הוא היה שלא למנות שבטו של לוי ואם כן מה שאמר הקדוש ברוך הוא למטה אך את מטה לוי לא תפקוד אינו להזהירו אלא לפי שמהא היה בלבם של משה על שנתמעט סבט לוי משאר כל הסבט? שכלם ממו ושבת לוי לא נמנה לזה דבר על לבו ואמר אך את מטה לוי לא תפקוד כלומר המיעוט הזה שנראה לך שנתמעטו בני לוי על המנין אשר לא תפקוד אותם זה אינו גרעון ומיעוט להם כי לטובתן של בני לוי נתכוונתי כי בזה לא תשא את ראם ולא תכרת אותם כמו בני ישראל הגממין מבין עשרים שנה שכלום נכנסו בכלל הגזירה אבל סבט לוי שלא נמנו לא היו באותה גזירה ואם כן הרימו בני לוי סכין שלא תפקוד אותם גם לא תשא את ראם והוא מלשון ושא פרעה את ראשך שיש במשמעו לשון מיתה באותה גזירה כי לכן נאמר שאו את ראם בני ישראל כמו שרשנו חז' במ' רבה עין שם ובא לומר איך היו נכנסים הלויים בכלל הגזירה אלו נמנו בתחלה עם ישראל לפי שאת מוצא שישאל סיכאוו ממזרים לא נכנסו לארץ כלומר כל הפקודים של יכאוו מזרים שהיו מבין עשרים שנה ומעלה נכנסו בגזירת המרגלים דכתיב וכל פקודיכם לכל מספרכם מבין עשרים שנה ומעלה במדבר הזה יתמו וכו' ואם היה ממה שבט לוי כמו שנמנו ישראל מבן כ' שנה היתה הגזירה חלה גם עליהם שהרי גם סבט לוי חטאו במרגלים וגם עליהם יעבור כוס הגזירה לכן לא מנה הקדוש ברוך הוא אותם וכל זה אומר לוי הקדוש ברוך הוא למטה להפיס דעתו שאותו מיעוט שמיעט את בני לוי מהמנין היה לטובתן ולא מחמת גרעון ולפיכך כסבא הקב' לפד' את בכורי ישראל עם הלוי' אז אומר

דרוש ראשון

לפרשת נשא

לוי הבה פקוד את בני לוי מבין חרם לפדות את בכוריהם ויעבדו את ה' והם יבכסו בכלל הגזירה של מרגלים כגזירה על הפקודים מתי בחיותה' שטם האמר וכל פקודים לכל מספרם מבין כספה ואלו היה מספר מפקדים מבין חרם זאת ועוד אחרת ע"כ האמר פקודים דמשמע הפקודים אשר פקדתם אתם והללו בני לוי לא פקדו אלא הקדש ברוך הוא כרכתיב ופקוד אותם על פי ה' ודרגתו חזל שהיה מטה מחזר על פתח אהליה' והקדש ברוך הוא אומר לו כך תימקו ים באהל זה וכו' והם הן כיון שמספר מפקד בני לוי היה על פי הקדש ברוך הוא ולא היו פקודים שפקדתם אתם כי מקח מטה יודע כמה תימקו ים בכל אהל אלא על פי הלכך לא כנסו בכלל הגזירה ועבדו בתחילת רגל שאלה זו ולמה זכו בני לוי דער עבדו כד רגס קבט לוי כנסו בגזירת המרגלים ועבדו כל אותם שהיו מבין כספה ומעלה כיון שגם הם חטאו במרגלים כרכתיב ותפא כל העדה ותמו קולם ויבכו ואלו עבדו שאמרנו שהטעם שהוציא את בני לוי מכלל מתינתן של ישראל היה כדי שלא יהיו בכלל הגזירה וכנסו לארץ עבדו ואלה זכו בני לוי ליהנות כולם לארץ הקדש כגדול כיון שהם גם כן חטאו וכי מטה פדים ים ברבר חו' לזה אומר כספם שהיו כדקיים במצרים כך היו במדבר במעשה העגל ולפיכך עבדו ישראל שחטאו בעגל ונזר עליהם עם וצוה פקדו ופקדתי עליהם מטאתם לכך כשחטאו אחר כך במרגלים והיה בידם פרחון ג' גלגל עליהם הקדש ברוך הוא גם את הכל ונזר עליהם שלא יבכו לארץ אבל עבדו לוי שלא היה בידם לכלוך עון העגל לא רצה הקדש ברוך הוא להכניסם באותה גזירה אף על פי שחטאו גם הם במרגלים כיון שאין להם מלוה ישנה לגלגל עליהם ולא נזר עליהם וכיום פקדתי ופקדתי ולכך ממש מבין חרם כדי שלא יבכסו בכלל אותה גזירה וקרוב בעיני לפרש מטה וכו' פקדתי ופקדתי שרמזו עם וכו' פקדתי הפקודים למספר בני ישראל אז ופקדתי עליהם עמם לכל העובר על הפקודים מבין עשרים שנה ומעלה אבל עבדו לוי שלא נקתיבו בגזירה עון העגל אף על פי שחטאו במרגלים לאל נעמו בו וכו' ופי' מדרשך בדברי חזל שלא אמרו שהיו כדקיים במדבר ואמתי בעגל ובמרגלים ומרלו נקט אלה במעשה העגל גדולה מדבריהם שבמרגלים חטאו וכמו שהוכחתי למעלה מן המקרא וטור איפשר שרמזו רזל באומרים לטובתן של בני לוי למתקן עם יש' שהיו ישראל עובדי ממזרים לא נכנסו לארץ שבאו לתת טעם לבני לוי שלא עלה סכסם מתינס סכסום מתינס אחר ייעבדו ישראל ואמר לטובתן של בני לוי היה זה שהיו ממועטין שהיו מה תועלת היה בדריכו מתינס ישראל שכל אותם סיבאו ממזרים לא נכנסו לארץ ונמכו רבוי מתינס לרעה שלא נותר מהם אים ואלו בני לוי שלא נמנו עם ישראל ולא עלה סכסם מתינס כאחר עבדו ישראל כולם כנסו לארץ ואם כן בבחינה זו הם נקראים מרובים והנה נתבאר מכלל כי הנה עין ה' והאגמתו על ישראל ולכולם בשם יקרא לתת לאים כדרכיו וספרו מעל לוי בלחן:

לוי הבה פקוד את בני לוי מבין חרם לפדות את בכוריהם ויעבדו את ה' והם יבכסו בכלל הגזירה של מרגלים כגזירה על הפקודים מתי בחיותה' שטם האמר וכל פקודים לכל מספרם מבין כספה ואלו היה מספר מפקדים מבין חרם זאת ועוד אחרת ע"כ האמר פקודים דמשמע הפקודים אשר פקדתם אתם והללו בני לוי לא פקדו אלא הקדש ברוך הוא כרכתיב ופקוד אותם על פי ה' ודרגתו חזל שהיה מטה מחזר על פתח אהליה' והקדש ברוך הוא אומר לו כך תימקו ים באהל זה וכו' והם הן כיון שמספר מפקד בני לוי היה על פי הקדש ברוך הוא ולא היו פקודים שפקדתם אתם כי מקח מטה יודע כמה תימקו ים בכל אהל אלא על פי הלכך לא כנסו בכלל הגזירה ועבדו בתחילת רגל שאלה זו ולמה זכו בני לוי דער עבדו כד רגס קבט לוי כנסו בגזירת המרגלים ועבדו כל אותם שהיו מבין כספה ומעלה כיון שגם הם חטאו במרגלים כרכתיב ותפא כל העדה ותמו קולם ויבכו ואלו עבדו שאמרנו שהטעם שהוציא את בני לוי מכלל מתינתן של ישראל היה כדי שלא יהיו בכלל הגזירה וכנסו לארץ עבדו ואלה זכו בני לוי ליהנות כולם לארץ הקדש כגדול כיון שהם גם כן חטאו וכי מטה פדים ים ברבר חו' לזה אומר כספם שהיו כדקיים במצרים כך היו במדבר במעשה העגל ולפיכך עבדו ישראל שחטאו בעגל ונזר עליהם עם וצוה פקדו ופקדתי עליהם מטאתם לכך כשחטאו אחר כך במרגלים והיה בידם פרחון ג' גלגל עליהם הקדש ברוך הוא גם את הכל ונזר עליהם שלא יבכו לארץ אבל עבדו לוי שלא היה בידם לכלוך עון העגל לא רצה הקדש ברוך הוא להכניסם באותה גזירה אף על פי שחטאו גם הם במרגלים כיון שאין להם מלוה ישנה לגלגל עליהם ולא נזר עליהם וכיום פקדתי ופקדתי ולכך ממש מבין חרם כדי שלא יבכסו בכלל אותה גזירה וקרוב בעיני לפרש מטה וכו' פקדתי ופקדתי שרמזו עם וכו' פקדתי הפקודים למספר בני ישראל אז ופקדתי עליהם עמם לכל העובר על הפקודים מבין עשרים שנה ומעלה אבל עבדו לוי שלא נקתיבו בגזירה עון העגל אף על פי שחטאו במרגלים לאל נעמו בו וכו' ופי' מדרשך בדברי חזל שלא אמרו שהיו כדקיים במדבר ואמתי בעגל ובמרגלים ומרלו נקט אלה במעשה העגל גדולה מדבריהם שבמרגלים חטאו וכמו שהוכחתי למעלה מן המקרא וטור איפשר שרמזו רזל באומרים לטובתן של בני לוי למתקן עם יש' שהיו ישראל עובדי ממזרים לא נכנסו לארץ שבאו לתת טעם לבני לוי שלא עלה סכסם מתינס סכסום מתינס אחר ייעבדו ישראל ואמר לטובתן של בני לוי היה זה שהיו ממועטין שהיו מה תועלת היה בדריכו מתינס ישראל שכל אותם סיבאו ממזרים לא נכנסו לארץ ונמכו רבוי מתינס לרעה שלא נותר מהם אים ואלו בני לוי שלא נמנו עם ישראל ולא עלה סכסם מתינס כאחר עבדו ישראל כולם כנסו לארץ ואם כן בבחינה זו הם נקראים מרובים והנה נתבאר מכלל כי הנה עין ה' והאגמתו על ישראל ולכולם בשם יקרא לתת לאים כדרכיו וספרו מעל לוי בלחן:

ידוע

הוא סקיום האדם תלוי בלימוד התורה ומעשה המצוות כי כמו שהרבה בכוונה של אדם היא בגוף ונפש כך התורה משלמת נפשו של האדם כמאמר הכתוב תורת ה' תמימה מסיבת נפש ובמעשה המצוות מהקיים נופו של אדם עים בו רמת איברים כנגד רמת מצוות עשה ופסלה נירי כנגד ספה מצוות לא תעשה ולזה כיון התקף רבי מנשה בן עקיבא במאמרו רצה הקדש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות שהכונה היא כי הקדש ברוך הוא ברא את האדם ישר במיץ איבריו רמת ונריו ספה כנגד מצוות עשה ולא תעשה מנמכה גופו ומשכן למצויה של תורה במספרם כמעשה והתורה היא כמו הנשמה שמאירה לגוף כך תורה מאירה בכללות המצוות והוא מטה כי נר מצוה ויתורה אור שהפכה למד כי תורה לבני מצוה כאור לבני המד דמיונה וכעס שהבר בלי אורה אין לו הארה כך המצוה בלי תורה היא כגוף בלי נשמה שהרי הוא כאבן רומם וכהאור אור תורה עליו זרח אור הנשמה שנקראת נר ה' נשמת אדם וזה טעם שחזל במתינס מפשי כיון שמת אדם נעשה מפשי מהמצוות שהכונה למד אף על פי שהמצוות יש להם התחייבות עש הגוף בהקמת נשמה כאמור ואם כן כל זמן שלא נתבלה הגוף אף על פי שסכר מת הוא היה ראוי שיהגו בו מצוות כגון כיצד וקפולן להמיח עלת לזא כיון שמת ויטלה הנשמה המאירה לגוף שמתוונת כנגד התורה שמאירה למצוות גם המצוות בטלות ועושה מפשי מהמצוות כמו שנתבטל הגוף בביטול הנשמה ועל אמרו חזל רשעים בחייה' קרוי' מתים כי כיון שלא החזיקו באור התורה גם אין מיות לאיבריהם המסומים כנגד המצוות והם מסומים כמתים ונמכו כמו זה שהתורה גדולה היא מהמצוות כי היא חיי האדם והכל תלוי בה ואעפי' שחלקו בגמרא מ'קידושין' אם תלמוד גדול או מעשה גדול זהו בעוד היתר באדם התורה והמצוה והמצוה האירה מאור התורה אז ואמרו אחת מהן גדול כיון שגם במצוה מעורב כח התורה אבל מי שלא עסק כלל בתורה או לא החזיק ידיו למדו תורה אבל החזיק במצוה הוא דומה לכוונה בנין חסוד שהוא בסוף הגוף והרכבתו ולא הרליק בו כחית להאיר ולכך מצוה ברגלים סוף על פי שהיו כולם עוסקים במלאכת סמים ורבר מצוה הקדיש הכה למי שהיה בידו כתר תורה וכח אהול מורח שממנו יוצאת אורה לעולם והי כנגדו עבט יתורה עקוף בעל מלוכה שחומר והחומים קדמה וכו' ועליו עבט יססכר עקוף בעל תורת סחומר ומכאן יססכר יודעי בינה וכן הוא אומר והחומים עלת מטת יססכר ועליו זבולן סוף בעל עשירות כרכתיב זבולן לחוף ימים וכן הוא אומר מטת זבולן וכו' וכל הפקודים למצוה יתורה ראסונה ישנו סכך התורה נקראת ראסן כמאמר מעולם

דרוש ראשון לפרשת נשא

כמדבר רבת נשאת ראש בני נרשון ההד יקרה ופנינים וכל הפנינים לא ישו בה חסון תנינן חכם קודם לסוף מתחכם אין לו כיוצא בו מת המלך כולם ראויים למלכות המלך קודם לכה' שנאמר ויאמר לחם המלך קחו עמכם את עברי אדוניכם וכו' כהן גדול קודם לנביא שנאמר ובשח אותו שם צרוק

דרוש ראשון לפרשת נשא

קרה

ראשון חקרי יהוה נוסע ראשונה והוא ליה כלא נאמ' כל הפקודי' ראשונה וככו' . הרי שאף על פי שכל הדגלים היו עמוקים במלכות שמים ניתן הכבוד לתורה כי התורה נקראת אור והמזנה נר כמשה כי נר מצוה ותורה אור ולא סבת לנר כי אם מתוך האור המרליק בוועוד מצינו שגדול כח התורה מהמזנו' שעבירה מכבה מצוה ואין עבירה מכבה תורה וזו שטמנו בכריתת מוטוה פי' תטיח את זו ררש' ר' ממחס ברבי יוסי כי נר מצוה ותורה חנר תלה הכתוב את המצוה בנר ואת התורה באור לומר לך מה נר אינו מאיר חלף לשי' שעה כך מצוה אינה מניבה חלף לשי' שעה ומה אור מנין' לעול' אף תורה מניב' לעולם ואומר בהתהלכך תנחה תותר בעה' שבבך תשמור עליך זו מיתה והקיינות היא תסייך לעהב משל' לאדם שהיה מהלך וכו' דא עבירה מכבה מצוה ואין עבירה מכבה תורה וכו' . ויש לרקוק מאי את זו ררש' ר' ממחס וכי זו ררש' בלבד וכך היה לו לומר ררש' ר' ממחס' . ועף' מ' תלה הכתו' המנ' בנר שהם רבני מותר והילל מהנר אינו מנין וכו' ומא' מוכן שהיא מטעם שתלת הביתוב המצוה בנר' . ועוד לכאור מ' המצוה אינה מניבה חלף לשי' שעה והתורה מניבה לעולם ולכאורה זהו מ' הדא עביר' מכב' מצוה ואם כן הגב' המצוה אינה חלף לשי' שעה ואין עבירה מכבה תורה היינו שהתורה מניבה לעולם ואי' איכא בת' השמי' שרנשי' ועף' מ' ואומר בהתהלכך וכו' והיא קושי' נהוג ב'מרא' : וגראח' לעד' שר' ממחס רצה לדרוש שהמזנו' נמשלה לנר והתור' לאור מפסוק זה אבל קשה לשי' זה דא' חלף לכו' מצוה ואור תורה או' : אומר כי מצוה נר ותור' אור ומרכתי' הכי כי נר מצוה ותורה אור נראה שכוין לעהב מומר שהמצוה יס' לה איכות הנר ואיכות האור וכן התורה גם כן חלף לכו' כי נר מצוה ותורה והיינו שהמצוה והתורה יש להם איכות הנר ובה יש לדרוש מנו' ותורה אור ראינו שהתורה והמצוה שתייהן יש להם איכות האור ואם כן אין מקום לדרשת רבי ממחס' לא' את זו ררש' ר' ממחס' תלה הכתוב המצוה בנר' כו' שאף על פי שכתב' שתייהן יש להם איכות הנר והאור מרשי' קרא מ' יש לדרוש את זו דאמאי תלה הכתוב המצוה בנר ואמר כי נר מצוה ולא אומר כי אור מצוה ותורה וכו' דהשתא נמי דרשינן הכי ריש' להם איכות הנר והאור' או' יאמר כי נר ואור מצוה ותורה ומרתלה הכתו' ביות המזנו' בנר נר' : פ'ים לשמנה התייחסות יתק' עם הנר ולתורה עם האור והוא שהמצוה אינה מניבה חלף לשי' שעה כנר והמונה לסברת רב יוסף ב'גא' דאמ' מצוה בעידנא רעפי' בה מנין' ומכלה הכי קאמר שהארט העוסק במצוה היא מניבה עלת' להרחיקו מהחטא שלא יכשל ברבר עבירה בעוד שהיא עסוק במצוה אבל התורה מניבה לעול' אפילו בעשה שאינם עוסק בה התור' מרחיקתו מן החטא ומקרבתו לידו זכות ולרעת דבא דאמר התם תורה בעידנא רעפי' בה מנין' ומכל' נוס' מכו' בת' בעידנא רעפי' בה ובין בעידנא רעפי' בה אגוני' מניבה מכלא לא מכלה הכוונה מניבה לשי' שעה הוא בעה' והתור' מניבה לעולם הוא בעה' ובעהב' כמו שאחז' תח' אף אור' של' גיהאש' שולטת בהם ק' מסלמנר' הרי שהתורה מניבה גם לעול' הבא להצי' מדינה של גיהאש' מה שאין כן במצוה שאינה מניבה לעהב' מדינה של גיהאש' אבל בעה' מניבה מהיכורין ולזה הבי' ואומר בהתהלכך לשי' שלא נטעה לומר שהתורה מניב' לעול' הוא בערך המצוה שאינה מניבה חלף לשי' שעה אבל הא' והוא אינם מניבות חלף בעה' ומה גם שהפסוק המטיל התורה לאור וכסם שהא' הוא דולק בליילה ולא ביום כן האור שולט ביום ולא בליילה ולא כשאר יתרון לתורה על המצוה חלף רבר של קמעה בעה' . לזה הביא פסוק של בהתהלך ממניר מעלת התורה שמניב' :

מעולם נסכתי מראש ואומר בכל החכמה בכל הכסף ואומר ועבור מלכס לפניהם וה' בראשם . ויש לרקוק ברבריהם למה הביא כל המקראות ואמר בפבט יהודה שמאמר והחומים קדמה וחזר לומר ב'ספסר וכן הוא אומר והחומים וב'בולון אומר וכן הוא אומר מטה זבולון למחי' אכטריכו כולה קראי דיל קרי' כי רב ועוד להבין למה הוכרך לפרש שהתורה כף' את ראש והביא פסוק בכל החכמה ופסוק ועבור מלכס למחי' אתו הגהו קראי ומאי קרריש' בה' . וכלעד' שרבו להוכיח מהתור' שכן כתיב והחומים עליו מטה ישפכר ומנינו בשאר הרגלים לא כתיב והחומים חלף באחר מהשפטה סבטים ואלף כתיב והחומים מטה יהודה וחזר לומר והחומים מטה ישפכר לומר שהוא ראש בפני עצמו ואינו טפל לאחיו גם במטה זבולון המחזק ירי לומר התורה רדק' לומר מטה זבולון בלא ואו העטף כלומר שהוא חזר לראש המקרא האחר' . והחומים עליו על יהודה הם שני סבטים מטה ישפכר מטה זבולון וכל אחד הוא נחשב לעצמו כראשון ולכך לא אומר ומטה זבולון שפראה שהוא טפלה לישפכר חלף החומים הם מטה ישפכר מטה זבולון שקולין הם כיון ששניהם בענין התורה ובהו חני מרקוק בפסוק' ש'אמר והחומים קדמה תזרחיה רגל מחכי יהודה ס'אין ררך המקראות לומר ואו בתחלת ענין והחומים רגל יהודה וכך הילל החומי' קדמה רגל יהוד' והחומי' עליו מטה ישפכ' אמנם כינה התורה לתת ג'תלה ומפלה לכתר התורה והוא כי מפני אימת מלכות כוונ' שאמר פוס' תשים עליך מלך שתהא אימתו עליך דרך' להקדים ליהודה שהוא בעל מלוכה ומל' כרי פלא יתבאה יהודה על ישפכר שהוא בעל תורה התחיל בוואמר והחומים רגל יהודה עשאו טפל לחבירו כמו שדרשו חז"ל בקרבנות הגמא'ים שאמר וקרבו קפעת כסף בנשיא הראשון גרשון בין עמינרה למ' שאף על פי שה' קרה לכלם עשאו טפל בואו העטף כאילו היה שמי וקדמו אחר גם בזה אומר ביהודה הראשון והחומים רגל יהוד' כאילו היה טפל לישפכר שהוא בעל תורה ולא ב'ספסר והחומים עליו ש'ספכר הוא למעלה מיהודה גם זבולון המחזק' בית אומר בו מטה זבולון ולא אומר וצטה שאינו כי אם מטה זבולון הוא ראש בפני עצמו וכולם חומים עליו על יהודה חלף שהקדמו וחלק' לו כבוד מפני אימת מלכות שתהא אימתו עליך וחזר והוכיח מהתורה ב'דקרון אחר' שהכתוב אומר כל הפקודים למטה יהודה מאת אלף ושמיים אלף וארבע מאות לכבא'תם ראשונה יסעו וכפי הראוי היה כריך לומר וראשונה יסעו' או וראשונים יסעו כמו שאמר בשאר הרגלים כל הפקודים מאת אלף וכו' ושמיים יסעו ושלישים יסעו לפי שהוכרז הכתוב שני רבדים אחר מנין כל הפקודים וגם שמיים ראשונה או שבייה ולמה סיבה כאן לומר ראשונה יסעו בלא ואו העטף . אמנם ררשו כונת הפסוק להודיענו מעלת התורה שאל תחשוב כיון שהזכר תחלה יהודה ואחריו ישפכר שמה יש קדימה ליהודה עלת' לזה חזר ואמר כל הפקודי' למחנה יהודה ראשונה יסעו כלומר לא בא הכתוב לעשו' עיקר מהודע' מנין הפקודים חלף לומר כל הפקודים הגו' בין הראשון בין השני בין השלישי ראשונה איקח כלם כי שבת ישפכר קראי דאשון וכיון ש'ים בית התורה שנקראת ראש' סמ' מעול' נסכתי מראש וכן זבולון איקרי' ראש' כיון שהחזי' לומר התור' שנקראת ראש' דכתיב בכל החכמה בכל הכסף והמלך נקרא ראש ועבור מלכס לפניהם וכו' ואם כן כונת הפסוק כל הפקודים הג'ה ראשונה יסעו כל אחר מהם הוא נחשב לראש ולכך לא אומר וראשונה שאין הכוונה להודיענו מי מוכע ראשונה מהאחר בעיה רגליה חלף מודיע רגל זה ש'ים שלשה סבטים כל אחד מהם

דרוש ראשון לפרשת נשא

בפה"ו ובעה"ב ומכאן כלמור דמ"ט המזוה אינה מגינה אלא לשי
טעה הוא בערך התורה שמגינה גם לטהב והמכו אינה מגינה
להעב אלא בעולם הזה לזה נקרא לפי טעה שהמכוה מגינה
מהיסורין שלא יבואו עליו בעה"ו. ובזה אזי מתרץ מה שהקטן
התוספות לרעת רבא מאי האי דקאמר מה נד אינה מגינה לא
לפי טעה אי מוכהר אינה מגינה כלל אי מהפורענו' מגיני העולם
ואזי חזק רביה שהיא מבנה' זמנרענו לעולם אבל דווקא מפרענו'
עה"ל לכל חינה מגינה מוכהר עה"ב נאט מגינה לטעה הוא על
עה"ל בלבד עור אשפר שאמר ואומר טבא לתרץ אינה שהמכוה
אינה מגינה אלא לפי טעה אם כן למה טעה הכתוב לומר כי
נד מכה ותורה אור דנרא' שגם המכו'ם לה איכות הכר והאור
והילל כי מכוה נר כיון שאין לה זולת איכות הכר בלבד לז"א
ואמר בהתהלכך כלומר בא ולמד מעלת התורה שמגיני לעולם
הוא בעה"ו ובעה"ב ומכאן תלמוד שהמכוה מגינה תמיד בעה"ו
ולפי זה אחי טעיר מ"ט הכתוב כי נד מכוה ונור' אור לתת למכו'
איכות האור שמגיני גם כן תמיד בעה"ו בבחינת האור שמגיני
לעולם ואילו כתיב כי מכוה נר לא הי"ט אמרים שהיא מגינה
בעה"ו אלא בטעה שעסק בה בלבד כדמיון הכר שאין אורו לא
לפי טעה. דא עבירה מכבה מכוה הכוונה שהמכו' אינה מגינה
אלא בצדק שלא יטעה האדם אחריה עבירה כי העבירה מכבה
את המצוה ואין עבירה מכבה תורה. ובהנה נתבאר במאמר זה
שהתורה גדולה מכל המצוה וכן רדסו ח"ל סכתוב אחר אומר
זכא מפסיך לח יסונו בה וכתוב אחר אומר וכל חפזים לא יסונו בה
חפזיך חלו חפזים טובות וזרנליות חפזים חלו מכות ומעשים
טובים שהם חפזי ממים לא יסונו בה עם התורה לפי טעיקר
הסלימות חלו בתורה נאט דור המלך עה תורת התמימי מטיב'
נפט וכי פקודי הי' פדים משמחיל לב מכות ה' ברה מאירת עינים
בא לומר היתרון פים לתורה מכלליות המכות כי פקודי ה' יסרי'
ומכות ה' ברה הם משמחים הלב וזאזרים העינים טעה תרי
סרסורי דעבירה כדכתיב ולא התנורו אחרי לבבך ואחרי עיניך
וכו' וכר המצוה הוא שתזמנן לית מכוה אחרת ולהאיר הלב
והעינים שהם כרסורי העבירה להרחיק מירי חטא אבל אין
כח במכות להקנות שלמות אל נפט האדם ולתקן את האר
הטובה כמו התורה שהיא תמימה ושלמה בכל חלקי לפי טעה
מטיבת נפט ופראיות עוסק בתורה מקנה שלמות לנפטו וכפר
מאמר חטא על הנפט כי התורה נמשלה לאם שמתהר' כדכתיב
הלא כה דברי כאס והיא תבלן לאמר הטובה האדם במ"ט ח"ל
בראחי יקה"ר בראחי לו תורה תבלן וא"ט כן שלמות התור' היא
גחל יתר מאר מהמכות לפי שהתורה היא תמימה בכל מימי
שלימות וכן רדסו ח"ל כל האזר סראו וכתבאן הנבואים הוא
לבעלי המכות אבל לבעלי תורה עין לא ראתה אלהים ולתקן
יעשה וכו' ומזה הטעם הקדים הבה לבני קהת במינו הלויים
תחלה לבני גרסון עם שהיה גרסון הבכור כדכתיב ובני לוי
גרסון קהת ומררי וגם הוא עוסק במכות למאח יריעו המסכן
ואת אהל מועד וכו' מ"ל הקד' לבי קהת מפני כבוד התור' שהיא
נשא הארון כי התורה קודמת לכל המכות לפי שהיא משלמת
שלימות נכחי באדם וכל חפזים אפילו חפזי ממים לא יסונו בה
כמו שאמר התנא ות"ת כנגד כולם לפי טעה קיימו טל עולם
כמ"ט אם לא בריתי יומם ולילה תהקות סמים וארץ לא שמתי
וקדמה אלפים טעה לעולם שאמר ואהיה טעמעי' יום יום וכל
יום הוא אלף טעה שני' כי אלף טעים וכו' ודקדק הכתו' לומר יום
יום ולא אמר ואהיה טעמוש' וימים ללמדו' סקדמה אלפים
טעים תמימות לפי טים נקרא מים טלם ערב ובקר' ואלו כאמר
וימים היה אשפר טעה ב' ימים ולילה בנתי' וכפי חסדו זה אינם

אלפים טעה כי אם יום ולילה אחר הם אלף טעה לזאזים יום טבל
יום הוא יום תמים ערב ובקר טעה אלף טעה באופן סקדמה
אלפים טעה והטעם להורות שאין טום קיום והעמדה לעולם
אלא באמצעות התורה סקדמ' ולכך הקדים קודם בריא' עולם
את התורה שמקיימת אותה ולהיות התורה ענין הכרתי לקימו
טל עולם ולהטות שלימותו טל אדם לכך ניתנה מתנת חס
למטה כדכתיב ויתן אל מטה. ואח"ל שנמשלה התורה
למדבר ולאט ולמים לומר מה חלו' הם חסם לעולם כך דברי
תורה הם חסם לעולם ולזה הזהיר טעה ואמר טעה מים מבורך
ונזלים מתוך בארך יפוטו מעימתך וכו' יהיו לך לדרך וכו' הכו'
להזהיר על מכלת התורה שנמשלה למים וניתנה חסם לעולם
אמר מה לך בן אדם ללכת לרדוף ולבקש האן וממנו לקנו' חפזי'
וסאורות טעה מים חסם שהיא התורה מבורך ולא ענד טעיתה
תפתה ותטבע מהם אלא שתהיה חולה ומטקה. לאזרים וישונו
מעיקותיך חובה ויהיה לך מוכפת טובה בקניית התורה מה
טאין כן בקניית הסאורות כי ד' יתו לך לברך ואין לזרי' אתך
כמו תפארת הממונות טיעונו האדם לאזרים חילו ולא יבד
אזריו כבודו אבל התור' היא לעכמו טל אדם ויגיע כפיך תאכל
ואין לזרים אתך והוא עד משה ויודך כי תטיב לך ובמדרש
אח"ל רבא רמי כתיב טעה מים מבורך וכתיב ונזלים מתוך
בארך אלא בתחלה מבורך ולבסוף מתוך בארך וט' לרקדק
דמדקאמר רבא רמי משפט דרמי האי קרא מריטיה לטיטיה
דמפליג וכאן הוא דורס יתור הבתוב שאמר מבורך ויחזר לומר
מתוך בארך גם טמו בורך ובארך אבל לא מפליג קרא לומר
רבא רמי וכן נבאר שירוש דבריו טל רבא שאמר בתחל מבורך
ולבסוף מתוך בארך מה ענינו: אכנס הכונה לפד טהקסה
רבא בהאי קרא דלא ריטיה טיטיה פירוש הוא סבור הוא מי
גטמים אכנסים ובאר הוא מים חיים וא"ט כן יקנה אומר וטעה
מים מבורך ולא אמר נזלים מבורך עם טהא' כורק בבור לומר
נזלים כיון שהגטמים הם יורדים ונזלים מלמעלה לתוך הבור
כדכתיב וסחקים יולו כדק' ובבאר מים חיים היה ראוי למ' טעה
מים מתוך בארך כי אינו כורק לומר בבאר נזלים כיון טהם
מים חיים ומשין טובע ואין המים נזלים מלמעלה ולכך אמר
רבא רמי כי בבור המכנס דטיך ביה נחלים כתיב ביה טעה
מים ובבאר המכנס מים חיים כתיב ביה ונזלים מתוך בארך
והם דברים הפכיים ותירץ בתפלה מבורך ולבסוף מבארך
וכונתו לדרוש מה סדרם ר עקיבה מה בור אינו יכול להזיח
מים משלו כן תח' אם לא למר תחלה אינו לומר לאזרים ונזלים
מתוך בארך מה באר מים חיים מכל דרדיה כך באים תלמידי
ולומדים הימנו וכן היא אומר ישונו מעינתך חובה וכו' וכך
לתת לב לבאר דברי רבי עקיבא בפסוקים ונראה דהכי קא
דרים רבי עקיבא טעה מים ולמוד תורה מאזרים וכמו טכנס
הבור מי הגטמים כך תכנסו מאזרים ותפאוב ד' ת ואחר כך
תזכה ללמד לאזרים טעה נחל טובע מקור חכמ' כמו הבאר
ומבארך יהיו מים נחלים ויורדים למקומו' אחר' ללמד תורה
וזהו ונזלים מתוך בארך כל' מתוך החכמ' טעיתה טבע כבאר
והו נזלים המים טלך להסקנות לתלמידיה והטתא יחא דקט
בבאר נזלים ח"ט רבא בתחלה מבורך דהיינו שתכנסו ותלמוד
תורה מאזרים בתפל' ואחר כך תזכה ללמד מתוך בארך ובוזה
ידקדק הכתוב שאמר מתוך בארך והילל ונזלים מבארך כמו
טאמר למעלה טעה מים מבורך ולא אמר מתוך בורך וכן קטה
ר' עירטיהו טעה מים מבורך ומבארך ועוד כמו טחור לומר
ונחלים מתוך בארך כן הי"ט לו לומר טעה מים מבורך וטעה
נזלים מתוך בארך אמנם אכונה כך היא טעה מים ממימי
התורה

דרוש ראשון לפרשת נשא

קלו

היה ראוי לעשות דמיון מרבה שהוא בפתר וכמו שדרשו חמיקי
 ירכיך מה ירך וכו' כך דברי תור' בפתר אבל למה דימה לענק
 שמראהו ואלו כראיה: ונראות לי סר' אלעזר סוכר סר' ת
 כריכין להיות בפתר כדכתיב חמיקי ירכיך וגם כריכין להיות
 בגלוי כדכתיב חכמות בחוץ תרונה ברחובות קתן קול' וכיכר
 יתקיימו ב' כתובי' הללו וכבר חזל' דרשו גם בזה ואחריו ברחוב'
 במקום שמרחיבין ד'ת תתן קולה רהיינו בבתי סבסין ומדרשו'
 וכונת' שבלימודו של ארס יהיה לומר במקום מונגע ומתן' סתר
 והתורה שלמד ויהיה בקי בה כדי שבמקום שמרחיבים אותה
 רהיינו בבתי מדרשות יתן קול' ולא תבזות יבקשו מפיהו והיו
 שרמו כאן רבי אלעזר בדרשת וענקים לגרודותיך שממלנו
 ד'ת לענף בבחיבה שהענף פעמים הוא כראיה בזמן שזקפת
 האשה נוארה למעלה ופעמים אינו כראיה בזמן שהרכינה את
 נוארה כך העוסק בתורה בפעם שמרכין נוארו ללמוד בתורה
 כריך שלא יהיה נראה תלמודו ומשמעו בפני רבים כדי שלא
 תהיה אותה תורה שלא לשמה להתייחד בפני בני ארס שהוא
 לומר ועוסק בתורה ולכך בעטת הלמוד טאהא מרכין כוארת
 יהיו ד'ת בפתר כמו הענף שאינו נראה בפעם שהאשה מרכב'
 נוארה וע' נאמר חמיקי ירכיך מה ירך בפתר אף ד'ת בפתר
 אבל בפעם שזקף נוארו העסק בתורה ואינו לומר אז כריך
 שיהיו ד'ת שלמד גלויים וברורים ונראים לעיני הבריות שזהו
 סימן שנקבעה התורה שלמד בלבן ולא תשכח ממנו ואינו יבוא
 לשאול ממנו ד'ת בבית המדרס או פוס הנראה מסיב כענין
 וכהלכה בלא פוס גמגום אלא בבירור חכמות בחוץ תרונה
 ברחובות כמו הענף שהוא נראה כשהאשה זקפת ראשה למעל'
 כך התח בפעם שזקף ראשו מלמודו כריך טיהי נראה תלמודו
 לאורות את בני ישראל שעשה לימודו ביריות והגלוי בתורה בי
 זאת התורה היא העולה על מעלת כללות כל המצות ובה נבוא
 לביאור הפרשה ויש לדרקת שמכינו קמה שינוי' בענין כי בבני
 הקתנבט גרשון נאמר נשא את ראש ובבני מרדכי כתוב בני
 מרדכי למשפחותם ולא נאמר בהם נשא את ראש ועוד למה
 הקדים לקהת תחלה לגרשון שהוא הבכור וכבר כתבאר זה
 למעלה ועוד בבני קהת ומרדכי כתוב למשפחותם לבית אבות'
 ובבני גרשון סיבה ואמר לבית אבותם ואחר כך למשפחותם
 ועל' שאמר בבני קהת נשא את ראש בני קהת מתוך בני לוי
 ובבני גרשון נאמר נשא את ראש בני גרשון ולא אמר מתוך בני
 לוי וכן מצינו בבני קהת ובני גרשון שגאמר בהם דיבור וירבר
 ה' אל משה נשא את ראש וכן אבל בבני מרדכי לא נאמר דיבור
 מיוחד אלא בני מרדכי למשפחותם וכו' ועוד במנין בני קהת כתי'
 אשר פקד משה ויאהרן על פי ה' ביד משה ובעצן בני גרשון
 בתיב פקד משה ויאהרן על פי ה' ולא אמר ביד משה וחזר לומר
 בבני מרדכי על פי ה' ביד משה ועוד בבני מרדכי אמר ופקודי
 משפחות בני מרדכי ובבני גרשון אמר ופקודי גרשון ולא אמר
 ופקודי משפחות וכן בבני קהת אמר ופקודי את בני הקהתי
 ולא אמר משפחות בני הקהתי ועוד סימני' לשון שפעם אמר
 ופקודי אפעם אמר ופקודיהם: אמנם מפורסם חזל' כראיה
 פלהיות בני קהת טועני הארץ סבו כתובה התורה לכך הקדים
 אותם קודם גרשון אף על פי שהיה בכור כמו שכתבנו למעלה
 כי יקרה הוא מפנימים מהבכור שנלמד לפני קהת וקודם ממנו
 ועוד יס' טעם אחר להקדים את בני קהת מפני הבכור משפחותיו
 סיכאו ממנו משה ויאהרן חטא נשא את ראש בני קהת קודם
 גרשון הבכור לסיבת משפחותם של קהת שהם משה ויאהרן
 פראוי להקדימם לכל רבר שבקדושה והם קודמים גם קודם
 לבני מרדכי מטעם אחר כי סוד תולדותם לבית אבותם קהת

התורה בתחלה מבורך רהיינו שתלמוד ותכנס מאחרים ואחר
 כך תזכה אהיה להיות מעין נובע חכמה ויהי ד'ת נחלים מתוך
 מה פנבע בארך בחכמה והולכים לאחרים רהיינו שתזכ' ללמד
 לאחרים ואל' אין כהת הפסוק לומר שתשתה מים מהבאר כי
 מים אקרו ולא נזלים כיון שלא ירדו ממקום אחר לא שמשתיית
 המים ששתיית מהבאר ולקרת מפי אחרו' אז תבין חקמ' והשכל
 ותזכה מתוך מה שחידש' וכעית מבארך להוריד סזלי מחידושי
 תורתך להסקות לאחרים והיו שסמך יפוזו מעינותיך חזל' לומר
 סאלו המים שהם מתוך בארך יזלו למקום אחר ויפוזו כמעין'
 חוכה ללמד ברחובות פלגי מים לפי שערך התור' ש'מל' הארס
 היא התורה שמחפש מרשעו ונקראת מעינותיך בכמו' הארס
 כיון שטרח בה ויגע קמה יגיעות לחרש אותה והם יפוזו חוכה
 לכמה פלגי מים מזה אחר ומזה אחר רהיינו שתלמד תלמידים
 הרבה ויהיה כל' ואחר פלג מלא מים' עוד במדרש אחזל'
 יפוזו מעינותיך חוכה אס תראה רור שהתור' חביבה עליו ואס
 לאני יהיו לך לבדך ויש לדרקת מנא להו לרז' דרשה זו וכו' תימא
 משום דק' ע' קרואי אהרדי דכתיב יפוזו מעינותיך וכתיב יהיו
 לך לבדך ומכא קניא זו דרשן כאן בזיון שהתורה חביב' וכאן
 בזמן שאין התורה חביבה מל' קשה דילמא בן בזמן שהתורה
 חביבה וכן בשאלת התורה חביבה יפוזו מעינותיך חוכה ומא
 דכתיב יהיו לך לבדך הוא קרמסי רבי חנינא בגמרא מ'תעניות
 אס תלמיד הגון הוא יפוזו מעינותיך ואס אינו תלמיד הגון יהיו
 לך לבדך ואס לזרים טאהא אותו תלמיד שאינו הגון ויקר' זר אין
 לו חלק בתורתך אבל דרשה זו שבזמן שהתורה חביבה היכא
 רמייה: ונראת לעד שהקשו חזל' שמכינו הענין כפול בכל
 אחר משם הכתובים הללו שכתוב יפוזו מעינותיך חוכ' ברחוב'
 פלגי מים ומספיק לומ' יפוזו מעינותיך חוכה או יפוזו מעינותיך
 ברחובות וכן פלגי מים הוא מיוחד לגמרי כיון שכבר אמר
 מעינותיך וכן בפסוק האחר אמר יהיו לך לבדך ואין לזרי' אלתך
 והוא כפל ענין רהיינו יהיו לך לבדך והיינו אין לזרים אתך וכן
 קשה נמי דיקטו קרואי אהרדי כמו שכתבנו למעלה לזה דרשו
 יפוזו מעינותיך חוכה ללמוד תור' לאחריו בזמן שתרא' ברחוב'
 העיר פלגי מים שכל' אחר ואחר הוא מוסך לו פלג קטן של תורה
 ללמד בה כי התורה חביבה עליהם אז יפוזו מעינותיך חוכה
 ללמדם תורה ויש זמן שדברי תורה יהיו לך לבדך ולא תלמדם
 לאחרים אימתי בזמן שתראה שאין לזרים אתך רהיינו שאין
 התורה חביבה עליהם ואין להם חלק עמך בתורה שאיתה למד
 גם אהיה לח' תלמדם ויהיו ד'ת לך לבדך וכפי פאטנו ש' הרב
 כמהרש' אלשיך ז'להו עם משה כי לוי' חן הם לראשון ודרשו
 חזל' ההולך בדרך ואין לו לוי' יעסוק בתורה חט' כאן והיו לך
 לבדך שר'ת יהא מניכס עליך בפעם שתהי' אהיה לבדך בדרך
 ואין עמך לוי' התורה תסמור עליך ולא תהי' כריך לזרי' שילכו
 אתך לשמך בדרך כי התורה תכבדך ועד זה בארתי אני סוף
 הפסוק של כי לוי' חן הם לראשך כי כפי שטת חזל' שדרסוהו
 על ההולך בדרך ואין לו לוי' יעסוק בתורה והיא מלוה אותו
 מעו ענין וענקים לגרודותיך אמנם ירצה לעד שאס התורה
 היא לוי' חן לראשך איך כריך לביקש שומרים בדרסוך כי הנה
 הזכיר עמך ענקים המה הגבורי' ילירי הענף למטן גרודותיך
 ומתוך התורה שאיתה לומר בגרודותיך נעמית כל חולי' וחוליה
 של גרודת ענק' אל' לשמך בכל דרכיך חז' כחן לשיתת חזל'
 ובמדרש דרשו דל' וענקים לגרודותיך אף אלעזר אס משים
 ארס עבמו כענף זה סיפה לבואר שכראה ויזנו כראה תלמוד
 מתקיים בידו וכריך לתת לב ולבא' מהו ענין דמיון הענף סר'
 ויזנו כראה שאס הכונה שילמוד הארס תורה בפתר ובחטאי' אף

דרוש ראשון לפרשת נשא

אהרן היתה כל עבודת' ומשאם אבל במנין בני גרשון לא חפץ
ה' שיהיה במנינם זולתי משה לבד ולכך במנינם של בני קהת
כתיב על פי ה' ביד משה לפי שכך אמר לו משה לאהרן בשם ה'
טוהיה עמו בשעת המנין אבל במנין בני גרשון חלק משה
כבוד לאהרן אחיו טוהיה גדול ממנו ולא אמר לו בשם ה' ולזה
אמר פקד משה ואהרן על פי ה' לפי האמת כך היה רצונו
יתברך ומתחלה כשהזכיר לאהרן היה ברעתו על כל פקודי
בני לוי ולא אמר משה ביר משה לפי שמה היה מסופק ולא
אמר לאהרן טוהיה על פי ה' וכפראיה משה שחלק כבוד לאהרן
במנין בני גרשון ולא אמר לו הבה כלום אז הבין כוונתו יתברך
טוהיה אהרן עמו בכל פקודי הלויים וזו 'ממנין בני מרזי ואמר
לו כך טוני ה' וזו במנין בני מרזי ויקר משה ואהרן על פי ה'
ביר משה ולהיות שבני מרזי הרבו משפחות והיו מבין פלטים
טנה יותר על מחכה של מבין חדש לכך אמר ופקודי משפחות בני
מרזי אבל בבני קהת וגרשון שלח היו ככ מרובים כי בני קהת
היו מבין פלטים פחות פלטים המנין של מבין חדש ובני גרשון היו
יותר פלטים ולא הגיעו למחכה לכך לא כתיב בהן משפחות
ואמר ופקודיו ופקודיהם לומר שפקודיהם של משה ואהרן היה
בכוח ודקדוק ואין להרהר אחר פקודיהם שפקודיהם הם פקודיו
של הקב"ה כל זה לחכמים ז"ל במ רבה והנה כתבאר הקדמותינו
באר היטב כי מעלת התורה גדולה לפני הבה יותר ממעשה
המכות שהיא גרשון היה עוסק במכירה אחרת והיה בכ"ו והקד'
הבה לקהת מפני כבוד התורה וכזה נבא לביאור המאמר
שהענין בהחלת הכבוד בכך ויש דקדוק במכות דרשה זו עם
פסוק נטא את ראש בני גרשון שאמר יהוד יקרה הוא מפני
ועק' מן מת חכם אף לנו כמכא' בו כי לא תנוות חכמה וברית
התורה לא תמוט ועק' מאין הוכיח סכ"ו קודם לביאור מרכיב
ומטח אותו כדוק הכהן וכתן הנביא ודילמא שקלוס הם טמיהם
וחר מטיהו כקט ברישא טאי איפטר לקראת עמי טמות כאמר
ועוד למה לא הוכיח כן מהפסוק הקודם דכתיב קראו לי
לדחוק הכהן ולנתן הנבי' כדוק קו"ס לנתן ועק' כי היכי דפליג
רב הונא ואמר שהנביא כופף ידיו ודגלו לפני הכהן אמאי לא
פליג מני לומר שהכהן כופף ידיו לפני המלך מדיקאמר לדחוק
הכהן ולנתן הנביא קחו את עבדי אחיכם הרי שהמלך אחז
לכהן גדול והוא כפוף כעבד לחורו ועק' דקטיא רישא אסיפא
טקודם אמר חכם קודם למלך הקודם לכל אדם ואמר כך אמר
טחן קודם לכ"ו דמטמע דוקא הוא קודם לכ"ו אבל למלך אינו
קודם טהוא חטוב יותר מהכ"ו ולכאורה י"ל דממזר תח קוד' לכ"ו
עם הארץ הא תח טאינו ממזר הוא קודם גם למלך ולא טהירא
ועק' מן סברין מימר לפרות ולהיות אבל ליטיבה לא דמהיכין
מסקא דרעחין לומר חלוק זה ופשוט הוא טהקדומה הוא מכל
כל ועק' אי סד למימר הכי היכי מוכח מקרא ריקר' הוא מפני
טקודם גם ליטיבה ודילמא קרא קאמר טיקרה היא התורה
להיות ולכנות דוקא אבל ליטיבה לא ומורי כ"ו פירט טהוקט'
לחל' דקאמר נטא את ראש בני גרשון גם הם מאי גם הם
דקטולמה אמר בבני גרשון נטא את ראש ובבני מרזי לא
הזכיר נטא' ראש לזה הביאו פסוק ויקרה היא מפני טהתורה
קודמת לאותם טמלח קודם מהם טהרי בני קהת קדמו לבני
גרשון במנינם חס' גם הם אף על פי שבני גרשון אינו בני תורה
מ"ז תן להם נטאות ראש מכני הבכורה ואמרן חכם טמת וכ'ו
מטוס דק"ל טערט טלא הטקיע הבה טמטוס טל כדוק זה הריח
טמטוס טל כדוק אחר ולזה אמר טמ"ו בטעת מיתתו טל חכם
אין לנו באקד' טעה חכם אחר כמוהו טיהיה ממלא מקומו ער
אמר יגדל וממלא תורה כמוהו עור יר' החכמה אינה כדו

גדול ממרזי באופן טבעיך בני מרזי ים לבני קהת קדימה
ונטאות ראש מתרי טעמי אס מטעם משפחותם טהם משה
ואהרן ואס מטעם בית אבותם לתולדותם אבל בערך גרשון
טאדרבה לבית אבותם הוא גדול מקהת מכל מקו"ם להקדימו
מפני טעם משפחותם בלבד ולא בבני קהת נטא את ראש בני
קהת מתוך בני לוי כל' אף על פי שבני קהת הם באמצע תולדו'
בני לוי כדכתיב ובני לוי גרשון קהת ומרזי הרי קהת בתו בני
לוי וטסדר בית אבותם גרשון קודם לקהת ממ' נטא את ראש
בני קהת תחלה למשפחותם לסיב משפחותם טהם משה ואהרן
וגם לבית אבותם יש לו קדימה על בני מרזי וזה אפטר טרמז
טור נטא את ראש בני קהת מחמת בני לוי טעמת ממנו משה
ואהרן למשפחותם ומתוך זה ראוי להקדימם אבל בבני גרשון
אמ' נטא את ראש בני גרשון על בני מרזי לסיב' סדר תולדותם
לבית אבותם טאף על פי טהקדמתו לבני קהת מפני התורה
טבארין לסיבת משפחותיו הם משה ואהרן עכ' ראוי לתת
לגרשון גם הוא נטאות ראש לסיבת בית אבותם טהוא הבכור
וגדול האחים ולכך בבני מרזי טהיה בן פטוט ולא הית עבודת'
אלא הקדמים והבריחים לא אמר בהם נטא את ראש וגם לא
אמר לבית אבותם תחלה ולא אמר בהם ריבור מוח' לפי טאין
בהם טנה תוספת מעלה לאמר תולדותם ולא מצד עבודתם
וכללם כריבור בני גרשון אבל בבני גרשון אמר דבור מיוחד
מזר טהיה בכור לבית אבותם ובבני קהת מזר התורה ומזר
כבור משפחותיו עור ירצה נטא את ראש בני קהת מתוך בני
לוי לומר טהטעם טבחר ה' בס לתת להם עבוד הקדש והארץ
הוא להיותם מתוך בני לוי טהיה אמצע הבנים טל לוי כי בני לוי
גרשון קהת ומרזי ובחר באמצעי טהוא קהת כי לשול' אמצעי
פלס והחכם הפלס כמה'ט אחידא ולהיה פירט נטא את ראש
בני קהת ה'טעם באמצע בני לוי חסירהו מתוך ומאמל' הטמים
טהם גרשון ומרזי וטים אותו בהחלת דהיינו טתזכי לבני קהת
תחלה עכ' ומק' לזה זאת עבודת בני קהת וט' ירצה כפי דרכי
לתת טעם לפסח טהקד' לקהת האמצעי תחלה לפי טעבודתו
היא קדש הקדשים לטאת את הארון טבן התורה וכל חפטי' טל
ממת טזוקים בס בני גרשון לא יטו בה וט' הימא אס כן
למה לא כיה לגרשון הבכור טיהיה מטעמי הארון י' יר אותם
כסדר תולדותם הבכור כעבודתו ויהיו תורה ובכור' במקו' אח'
ונתן לקהת עבודת הארון והוכרך להקדימו לגרשון הבה לזה
טמך ואמר זאת עבודת בני קהת ונא אהרן ובניו והאירית את
פרכת וכו' פי' הטעם טמיתה עבודת הארון לבני קהת הוא לפי
טמטה ואהרן היו בני הקהתי ונא אהרן ובניו והאירית את
הפרכת וככו את ארון העדות ולא יבואו אחיהם לראות כבלע
את הקדש ומתו ואלו היו בני גרשון טועמי הארון לא היה בהם
אדם ראוי לכנות הארון ולא יבואו לראות כבלע וכ' ולא יתכן
טיבואו בני אהרן טהם מבני קהת לעבוד בעבודת בני גרשון
ומתוך כך הוכרך לתת עבודת הארון אל בני קהת ממח' אהרן
ובניו טהם קדש קדשים ונא אהרן ובניו והאירית את פרכת וכו'
כי לא היו זולתם ראוי' לכך וזה טאמר למעלה טחכו בני קהת
מזר משפחותם טהם משה ואהרן ובניו וימכו ומה טסיבה במנין
בני גרשון דכתיב על פי ה' ולא אמר ביר משה פי' חל טכך היה
ברעתו טל הבה טיהיה אהרן עם משה במסין הלויים ולכך
בפקודי בני קהת כתיב וידבר ה' אל משה ואל אהרן נטא את
ראש בני קהת טרמז לו טיהיה עמו אהרן בטעת המנין ומטה
כפראיה טבמנין גרשון לא הזכיר גם כן לאהרן כמו טהזכית
בבני קהת חטב טמלא לא כיה הבה טיהיה אהרן עמו לא במנין'
טל בני קהת לפי טמטה ואהרן הם מבני הקהתי וגם על יד

דרוש ראשון לפרשת נשא

קלז

על אדם שחכם וטעם וכחכא בזה הוא גזור בדי שמים חוץ
 ושראת שמים ולכך אמר שהזקנות הוא בירו של אדם אבל
 חכם שמת אף לנו בדידים לעשות חכם אחר כמוהו ה' ותן
 חכמה המלך קודם לכל מרכיבי עבדי ארומים ואלו להזכיר
 מאז שכב סופר גם הוא דיו לפי המלך משום דאופטר דמדי
 דקאמר עבדי ארומים הוא על נתן הכביא וכמיהו בן יהודע
 ולא על ברקן הכהן ומת הזכיר שהמלך קודם לכל מכיון שלא
 חשש לכבוד הכב' וקרא עבדו ארומ עליהם ולא פרט לך על מי
 היה אמר כראש שגם היה למלך קדימה על הכב' וכהן קודם
 לבניא מרכיבי ומשח וכו' ואלו הרואה על שהקדימו בפסוק
 לברקן קודם נתן ולא היה ראוי למר ומשחו אותו כדוק ונתן
 ומרדכי ומשח כלסוף חידו מוכח שיש לברקן הדרגת קדימה
 על נתן והביא מהאומם כל א' כפי גדולתו כדוק יאמר כך
 נתן ואמר ממור חלוכו סברין ממיר וכו' הכונה לבאר מה למעל'
 חכם קודם למלך כי כפי הסברה סברין ממיר מוכח התקרא
 הנה שאמר יקרה הוא מפנים כלו' מכב' שלובם סמונה בגדים
 הארבעה בגדים מהם היו בגדי זהב ופנימים חשן ואפור וכו'
 היה כראה למר דרוקא בפניו מלבושים אלו של כב' שהוא ענין
 כמות וכן ל' ויוני' יקרה היא התורה ויש לתח קדימה על כב'
 אבל לשיבה לא ואלו התח קודם בזה לכב' ואם כן כפי זה יש לנו
 לדרגת ולומר הדרגה אחרת של מלך סקודם לכל אף לתח' פוט
 קדימה עליו אפילו לענין כמות ופרכסה ומחיה לזה אמר ר' אבין
 אף לשיבה משום דדרשוין מסורת הכתוב דכתיב יקרה הוא
 מפנים והכונה הוא שיקרה התורה מכב' שנכנס לפני לפנים
 במקום שאף תח' יכול ליכנס במקום הקרום והוא ומת בענין
 כניסה א' ושיבה בעלמא יש לו קדימה לתח עליו וכיון שהתח
 קודם לכל קדימה כוללת בכל כל סתמי למר ולהעלות את
 המלך הדרגה אח' על כב' כאמר שבפני השיבה לישב בראש
 והיה המלך קודם לתח משום דכתיב פוט תשים עלך מלך
 שתהא איתתו עלך אבל להחיות ולכמות קודם התח למלך
 כמם למעלה חכם שמת אף לנו כוכא בו אבל המלך כולם
 ראוי למלכות וכמא עכשו שיש הדרגה לתח על כב' להיו' קוד'
 בן בכמות וכן בשיבה ובן התח קודם למלך בענין החיות
 ובמות דוקא אבל בשיבה המלך קודם גם לתח' .
 ונראה לעד שהקשה לחול למה הקרי' הבה מנין בני קהת
 לבני גרשון הכומר ולא עוד לא שעשאם לבני גרשון
 שפלה להם באומר נשא את ראש בני גרשון גם הם לזה הביאו
 פסוק יקרה הוא וכומא רתיבין חכם קודם למלך ומלך לכל
 ונתן למשוח מלחמה ומשוח מלחמה לסגן וכו' כלומר דמבלי' המי
 טעמי יש להקדים לבני קהת אס מכר החכמה שהחכם קודם
 לכל אדם ומשה ואהרן היו חכמי וגם משה היה מלך מבני קהת
 וראוי להקדימם וגם מבני קהת היה אהרן שהיה כב' וראוי
 להקדימו גם מכר אלעזר שהיה משוח מלחמה אבל בבני גרשון
 לא היה אח' מכל אלו ואף על פי שעבדתי בני גרשון היתה ביר
 איתמר מן היה סגן ותכן שמשוח מלחמה קודם לסגן ולכך
 הקדים לבני קהת מה אלעזר שדקדקו רז' בפסוק נשא את
 ראש בני קהת למשפחתם כלומר תן להם גמול' ראש וקדימה
 על בני גרשון שבביל משפחתם של קהת שהם כללי' מחכמה
 ומלכות וכהנה מהחכם קודם והמלך קודם וכב' קודם וכונה הוא
 על הדרך סתמתי למעלה כפשוטו של מקר' ועם זה ימי אבאר
 מאמר רז' סמוך לזה ול' יקרה הוא משמים מדבר בקהת
 וגרשון שחלק כבוד לקהת מפני שהיה טוען הארץ שהתורה
 נתונה בו ויש לדרקן שהיה גם למעל מתבאר כך שמשח כבוד
 התורה חלק כבוד לקהת ומה חדשו עכשו ברדשה זו שאמר

מקרב בקהת וגרשון אמנם כפי דרכי ימתן לחכי שלמעלה
 ביארן טעם הקרימה מפני התורה שהיתה במשפחתם שיבא
 מקהת משה ואהרן וגם יש במשפחתם כהונה ומלכות ומשוח
 מלחמה וסגן שלכלם יש קרימ' על שאר בני אדם ועכשו דרשו
 שאין הקרימה מפני בניו של קהת שיבאו ממנו חכם ומלך וכביא
 לא מדב בקהת וגרשון עכמס אף על פי שלא כדק' במשפחת'
 אלא בהם בלבד יש לה קדים לקהת מפני עבודתו שהיה טוען
 הארץ שהתורה נתונה בו ומש' חכם קודם למלך חכם שמת וכו'
 יר' על הדרך שביאר הרמב"ם ז"ל מאמר התבא שאמ' אף להם
 לבריות מעלבוכה על תורה שהכונה כי כל נשמה קבלה מפי
 חלק מיוחד בתורה ואין טום אחר יכול לחדש אותו ענין וזלנתו
 וכמא מי שאם עוסק בתורה ולא חידש מה שקבל במעמד הדי
 סיני הוא כותן עלבון באותם חכמי תורה שאינם מתגלים לבני
 אדם וזלנתו וחול' להם לבריות על אותו עלבון מהחלק ההוא של
 תורה שהיא נעלבת ואם כאן מת חכם אף לנו כיו' בו מי שיכב'
 לגלות אותו חלק שקבל כפשוטו במעמד הדי סיני אבל המלך כל
 ישראל ראויים הם למלכות והזכיר שהמלך קודם לכב' מרדכי
 עבדי ארומים הדי שקרא עבדו ארומ גם על הכב' ולא הזכיר
 סוכפ' כב' יריו לפי המלך כעבד לאחזי לפי שמיני שהמלך
 כשהיה בא לשאול באורים ותומים היה הוא עומד לפני הכב'
 כדכתיב ולפני אלעזר הכהן יעמוד וסאל לו במשפט האורים
 לפני האל אמר שהמלך קודם לו ומחוייב כב' לקיים דברו כי
 כן כוה לו המלך לברקן והכהן סילך להמלך את שלמה וגם
 בשיבה ובמות ומחיה הוא קודם לכב' והכב' קודם לבניא שנה'
 ומשח אותו אפטר שדקדק בכתובים סולס הם מדבר' למכח
 קחו עמכם עבדי ארומים והרכבתם והורדתם אותו אל גיתן
 והיה ראוי לומר גם כן ומשחתם ואם הכונה היתה להזכיר את
 גביוהו מכלל המקימה הי"ל ומשחתם אותו כדוק הבה ונתן
 הכביא ועוד יש לדרקן כחן סכב' אף קראו לי לברו הכהן ולנתן
 הכביא למה חזר למר עכשו ומשח אותו כדוק הכהן ונתן הכבי'
 שמשפיק' למר ומשח אותו כדוק ונתן ובידע הוא שהיו כהן
 וכביא ועוד נדרקן בכתוב יתור עס דכתי' ומשח אותו עס כיון
 דכתיב והורדתם אותו אל גיתן ונתן אותו פס' לא כי עס היה
 ולכך דרשו רדשה זו מכח כל דקדוקים אלו שבה ללמד שדקדק
 הכהן הוא קודם לנתן הכביא ולזה לא אמר ומשחתם כי לא היו
 שיהם ממשח' כאחר לא ומשח כל אח' בפני עכשו ועס במעשה
 המשחה קודם כדוק לפי שהוא כהן ואחריו נתן הכב' אכ' ג' קוד'
 לבניא ממור תח קודם לכב' וכו' סברין ממיר לכמות ולהחיות
 וכו' אפטר שהוקשה לרז' למה הזכירה ראי' יקרה הוא
 משמים שהיו ממקום שהוכתנו שחכם קודם למלך מוכח סבר'
 שחכם שמת אף לנו כיוכא בו אבל המלך שמת כל ישראל ראוי
 הם למלכות גם מאתה סברה יש להזכיר שחכם קודם לכב'
 לפי סכ' ג' שמת כל בני אהרן ראויים הם להיות כב' מה שאף כן
 בחכם שאף לנו כיוכא בו לא סברין ממיר לפדות ולהחיות כלו
 אם באם להזכיר קדימת החכם לב' ג' מכת סברה אף להזכיר
 קדימה כל הקח' אלא ברברי' של חיי שפע כגון מזון וכסו' בקרה
 וכן לפדותו מהסביה מטעם שיש לנו להיות חלומים פן ימו' ואף
 לנו כיוכא בו ולכך יש להקדימו לכב' ברבים אלו אבל לשיבה
 דלית כאן טעמא דחכם שמת אף לנו כיוכא בו כחן שאים דבר
 מוגע לחיי אס כן ז' שלא יהיה קדימה לתח על הכב' כי מה
 כדק' אס יסכ' כב' בראש אמר ר' אבין אף לשיבה החכם קודם
 לכב' ג' ואף על פי שאים מן הסברא יש להזכיר מן המוקד' שאמר
 יקרה הוא משמים מכ' ג' שנכנס לפני לפני הדי' כך עכשו
 הכימה הוא קודם לכב' והוא הדין גם בשיבה ואפטר שרמו
 הכתוב .

דרוש ראשון לפרשת בהעלותך

תומכיה לסתן רבים ומאשר לסתן יומד לומר שאף על פי שיהיו תומכים להי' אחר הרבה אנשים מת' לענין האדם אינו מתחלק בין כולם כי כל ממוזאח יתבה הוא מאוסר אשר שלם לבדו וע' אני מבאר מה שאמר הכזיח יטעיה עה עמנו אלני יורעי ברק עם תורתיו בלבם אל תיראנו חרפת אנו ומגדונוס אל תחתו כי כבגר יאכלם עם וכזמר יאכלם עם וזרקתי לעולם תהיה וישועתי לרוד ורוד הכוונה פיסמטי יורעי אוסן הברק המעולה שהיא להחזי' לעם תורתיו בלבם שזרק זאת מעולה יותר משאר הצדקות כי אהם העושים צדקה עם בני אדם שתורתו בלבם ומחזיקים בידם תשיגו מעלה וכבוד פאל תראו חרפת אנום שהיא תקות אנום רימה דהיינו על האדם שהוא אנום מפסעו והוא מלסוף יום אנום והרמה ותולעה שעתידה לבא עליו והיה לחרפה מתוך פאתה מחזיק יד לומר התורה אל תירא חרפ' אנום שהיא הרמה גם מגדונוס אל תחתו דהיינו הגושים והכלימה שיש לכל צדיק שהוא נכוח מחופת חבירו הגדולה מחופתו אל תחתו מגדוף וכופה זויען וזיען החופש שיש ללומר בתורה אותה חופה עצמה תהיה למחזיק בירו סוה בסוה לפי שהוא היה עקר בתלמוד תורתו שאם אין קמח אין תורה ובא לומר טעם מכסוף שהחזיק ביד לומר הגו' א' ירא חרפת אנום שהיא רמה ותולע' לפי שבבת הרמה והתולע' הוא כדמיון הכבד והזמר שיאכלם עם וסם לסיבת היותם מונחים בקופסא גזוים למעמרת ולא הוציאו החופה וכסתמם בהם אבל אלג נסתמם בהם כראוי אין סום חסם מפס ורקב כן האיש ממנוע מונכע ומנח בקופסא ומפסו וצדקה לא יעשה בארץ להחיות לב העניים האומללים לאיש הוא יוכל עם וכס ותקות אנום רמה ותולעה לפי שלא ידע בטובה להטיב עם נפשו ולהוציא ממנו החופה להחיות לב כרכאים אבל מי שנסתמם בזמנו והוציא הנכמות כראוי לו יוד עני ואבין החזי' לא ישלט בו רמה ותולעה כדמיון הכבד נסתמם בו שלא יאכלם עם ולכך המחזיקים בזמנם ידי לומדי התורה אל תראו חרפה שהיא חרפת האנום כי כדמיון הכבד יאכלם עם וכזמר יאכלם עם בזמן שהוא מונכע ובזמן שעושים צדקה ומוציאים הממוץ חוץ ממנו אין סום חסם ועוד יהיה לו תופפת טובה על הכבד שבשמרת הכבד איכא חרא לריעותא מפני העם וחר לטיבות' שאינו כלה בין קלח נסתמם בו והכבד שיסתמיס בו יש בו חרא לטיבותא שאין העם שולט בו אבל כיון שהוא משתמם בו עומד ליבלות אבל המחזיק יד תח איכא תרתו לטיבותא אם עמרתו מן העם שהיא תקות אנום רמה כבד' שהם משתמם בו וגם יהיה קיים שלא יבלה כבד השמור בקופסא וישועתי לעולם תהיה ולא כיוסעת הכבד שלא יאכלם עם וכס ממ לא לעולם יתקיים ופשונו להי' כלה ואובר אם כן יפוטנו של הצבד פנוסע מהעם והסם אינה לעול' אנום ישועתי שאוסיע למחזיקי' לומדי התורה לעולם תהיה כי לפי שעה יכזל מהרמה גם לעולם תהיה לרוד דורים שהיה חי וקיים לעולם שכולו ארוך והיינו דכתיב והקרון רפת המכמה תחיה בעליה כלומר הב' בעלים שיש באותה התורה שלמר הבעלים הראשונים שהחזיקו בידו כדי שיהיה לבו הכנה ללמוד והבעלים אחרים הם לומדי התורה וכו' לומר בסיבתו של זה הגם פעולתו לפניו שהמכמה תחיה את בעליה הלומר והמחזיק בירו כי שמהם שקוליס במעלה אחת וכך אמר סעה בתחלת הפסוק כי בכל המכמה בכל הכסף ודקדקו הראשונים אל דהילל' כי בכל החכמה כל הכסף אז כל החכמה בכל הכסף הלא להורות ששקוליס שיהיה נואח א' מהם טפל לחבירו כי מי נתלה במי קפן נתלה בגדול לכך אמר בכל המכמה שהחכמה היא העיקר ובכלה מחופת העשיר

הכתוב שגם הממוץ שכתוב בו לא יבא בקהל הי' כיון שהיה תל' קודם לכך עמיתו לרשות ליכנס לפני לפנים בהיכל ולכך לא הזכיר כאן שהתקן קודם למלך כיון דלא נפיק אלא מכבד רמת חכם אין לנו ביוכא ב' וכל ישראל ראוי למלכות וסין סקדומית התח' למלך היא מסברה זו אין לו קדימה אלא ברברים' שהם להחיות כגון מזון וכסות ופריון אבל בענין ישיבה לא כי המלך צריך שתהיה הימיתו עליך כמו שנאמר טום תמים עליך מלך אבל התח' קודם לכך אף לישיבה מכח המקרא שאמר יקרה היא מכ' שנכנס לפני לפנים ועוד אפשר פדום מכח המקרא דיקרה היא וכו' שקודם אף לישיבה מטום דלא אצטרך קרא לענין דברים סל חי נכס כגון לפרות ולהחיות ולמזון הוא מסבדא הוא סמת חכם אין לנו כיוכא בו וכל בני אהרן ראויים לכהונה גדולה אלא וראי קרא אהא לישיבה שהתח' קוד לכך והנה נתבארה הקדמתנו באר היטב שהתורה היא העולה על כללות מפשה המכות וכל חפשי סמיס לא ישונו בה כרכתי יקרה היא מפסמם וכל חפשיס לא ישונו בה : בילאנו :

דרוש ראשון לפרשת בהעלותך

שרש ויקרא רבה א' יהושע ב' חמה ערירי חכה לעשות צל וחופ' לבעלי סצות אצל בעלי תורה ואית' לן תלתא קריין כי בצל רחבמה בצל הכסף וכתוב אשרי אנוש יעשה זאת והרין עין חיים היא לבחוקים בה :

מודעת זאת בכל הארץ מעלת מחזיקי ברק לומר ה' שהיא במעלת לומדי' סכן מבינו בייססכר וחבולן שהיה זבולון עובק בפרקמטיא ומאכילו ליססכ' והקדימו הכתוב לזבולון קודם יססכר שאלמר סמח זבולון בצאחק ואח' כך יססכר באהליך והכוונה שעם היות טכסיוכא האדם מבינו למקום אחר לבי דואב כי אינו יודע אם יכלימ דרכו אם לא אבל לזבולון הבטוחו טבעת פאתו לדרך יסממ לבו וגל בו כסך יהי' זבנון בה' כיון שישסכר באהליך ועובק התורה והוא מהנהגו מנכסין לא ירא ולא יחת וזה סכין דוד ואמר כי אם בתורת ה' חפשו ובתורתיה הגה יומם ולילה והיה כעץ וכ' וכל אשר יעשה יכליח ירבה שמי שאינו יורע ללמוד כי אם בתורה' חפשו להרבך בה ולהחזיק ביד לומדי התורה ובתורתו שהוא יורע אם מעט ואם הרבה יהנה יומם ולילה הכה סכרו אתו שהיה כעץ שתול וכו' או יאמר כיון שבתורת ה' מפכו והוא מחזיק לומדי התורה מעלה עליו הכתוב כאלו בתורתו של אומנו העוסק בתורה יהנה יומם ולילה כיון שהוא מהנה תמ' מכסיו וכל התורה שלומד התמ' נקדחת על שמו והיה כעץ שתול על פלגי מים שהפרי נותנו בעתו הידוע פעם בשנה ועכ' מראשית השנה כשהוציא העלים ויכא' פרח ויכץ סין אומרים שהכלימ אותו הא' לן ועם היות שערך הפרי יש לו עת וחזן קבוע ממ' ואמרנו עליו סכל אשר יעשה בכל השנ' יכליח בין בזמן הוצא העלין ובין בפרימת הפרח הכל נראה הכלח גם האדם שמחזיק לומדי התורה' בכל מעשה ידיו ומלאכתו הוא תכלימ לפסמו בסע' פעום במלאכתו כיון שמנחתו להחזיק לומדי התורה וכל אשר יעשה ראוי לומר שהוא הכלחה כי מעלת מחזיקי' לומדי התורה היא סוה למעלת לומדיה וכך אמר סעה עץ מים היא למחזיקים בה ותומכיה מאוסר שהתורה נותנת חיים ללומדיה וגם לתומכיה ואמר

דרוש ראשון לפרשת בהעלותך קלח

העשיר שהחזיק ידיו בתור' גם אחר בכל הכסף להור' שהחכם
הוא יושב בכל הכסף שכל הכסף הוא העיקר וטקול' הם שניהם
ויתרון רעת החכמה הוא להחיות בעליה מה שאין כח בכסף
להחיות הבעלים כי עץ חיים הוא למחזיקים ולמורים בה ועוד
מזו שאמרו רז"ל שכל שאומרים רבר הלכה מפי תל' עשתותיה
חכמות בקרב ותו שהחמה תחיה את בעליה בקב' טקספתותיה
חכמות בקרב כשמחזיקין עמושה מפיו זהו יתרון החכמה בלבד
ולכל שאר הרברים שקולטם הם שניהם וכן מביט ביתרין שהחזיק
בדו משה והוא עמדה לו שחלק לו משה כבוד הרב' להשקיר
בכל עו' להביאו עמו ולזכותו בארץ חמרה כמט' בפרשה ויאמר
משה לחובב חותן משה טעמים אהבנו וכו' אל כח תשוב אוננו
וע' לרקק רהיה לנו לומר ויאמר משה לחובב ויאנן יודעים שהיא
חתיף משה ומאוי ויאמר משה לחובב בן רעואל המדיני המתן
משה ועוד קשה מה כבוד לומר באן רעואל המדיני אלא לרמז
שממתי בחינות עשה השתדלות נמרץ משה לרקב את יתרו
להביאו עמו הא כי הוא בן רעואל המדיני שבמדת הראה לו
גים והאכילו וחסדקהו וההגהו מכתבו ונזול סכר של המחזיק
יד תח ועוד שהוא חותן משה וחייב ארס בכבוד חמיו ככבוד
אנ' וליק' אחר יתק' משה שמתוך כך שהיה חותן משה השתדל
משה עמו ככ' וכן מבינו ברור העה טהג כבוד בשאלו ויאמר
אבי ראה גם ראה ודרשו חול מכאן שחייב ארס בכבוד חמיו
ככבוד אביו וע' לרקק עפ' דרשת חול מה ראה חר עכסו
במעשה המעיל לרקחיתו במס זה של אביו מה שלא קראו קורס
לכן אמנם יתבאר זה עפ' קצת דקדוקים באותם כתובי' ויאמר
חד לשאלו למה תשמע את דברי ארס לאמר הנה רור מבקש
דעתך היום הזה ראו עיניך וכו' דבראין דברים אלו בורח מלבנו
שהיו מבינו שאמר שום ארס לשאלו הנה רור מבקש רעתך
ואם בשביל עת' דורף אחריו לא היה בטובל שרור מבקש רעתו
על שאלו אלא ששאלו היה מקנא בו בראותו שבכל דרכיו היה
מטביל וכו' עמו והיה שאלו מקנא בו ומבקש רעתו של דוד אבל
לא היה דוד מבקש רעתו של שאלו ועק' יתור לאמר שאינו כורק
שאל כלל ומאי הנה דוד מבקש רעתך ומספיק לומר למה תשמע
דברי ארס לאמר רור מבקש רעתך ועוד שני כתובים הבאים
א' שיהיה אומרים ענין א' כפול במלות טונות שהכונה לומר לו
עיראה בעיניך איך קנאו האלקים ברו ולא שלח בו יר והא' מהם
הוא מתתך ועק' אומר אבי ראה גם ראה עתי ראיות הללו למה
ועוד דאמר ראה וראה מאי גם ראה ועוד למה פתח הכתוב
ואבי ראה באלו הצטק שלא כמנהג דהלל אבי ראה או ראה
אבי גם ראה וקצת דקדוקים אחרים שיתבאר בענין ונראה
לעד שכתן שראה דוד ששאלו מחמתו למי שהיה בא נאום לוגה
דוד עומד במקום פלגי כדרכיה ויעלו זעפים אל שאלו לאמר
שלא דוד מסתתר עמו והאמינם שאלו וברכס ברוכי אהם לה'
כי חמלת עלי וכן כתיב ויגיד לו לאמר הנה רור במדבר עין
גדי וקח שאלו שלטת חלפיים אים בחור וילך לבקש את חר
לפי שכספגע בו במערה אחר לומר למה תשמע את דברי ארס
הבאים לומר לך הנה דוד במקום פלגי ואתה מחזיק להם טובה
ומברכס בגדאס לך כהוהבים חומלים עליך אבל לפי האמת
מי שהוא בא לומר ולהגיד לך הנה דוד עומד במקום פלגי
דורף אחריו והשתנו אותו האר הוא מבקש רעתך כדי שתהרג
וכמלחמה תרד ותספה ואם כן תכלית האמירה לאמר הנה
דוד אינו לתועלתך אלא הוא מבקש רעתך והוא בא לך כמבט'
ובזה הוא מתורקק שיש טעם וקף קטן בתיבת דוד לרמז שאין
הכונה שאומרים דוד מבקש רעתך אלא הם אומרים לך הנה
דוד בקיבר עין גדי או הנה דוד במדבר וכו' ואתה רואה ראה

את לטפי ההראיות שהם אנוכיים אותך ומבקשי' טובתך ואיך
רואה שתכלית לאמר הנה דוד הוא להמתן אותו ארס מבקש
רעתך כי בהיותך דורף אחר מי שמלכו על עולם חפץ בו וה'
עמו יודעה מסופך ליכול ועכ' באים לך לברוך כי כרו שתפול
בירי והיום הזה ראו עיניך שכל המחזיק בידך לרדף אחריו הוא
מבקש רעתך שתהרג שהרי נתגף ה' היום בירי במערי' ומאחר
שהמתן אותך במקום שהיונו נחבאים טס בוראוי הגמור שאמר
הכה להרגך ונזר עליך מיתה כיון שהמתן תחת ידי ומתן
ותחם בפטי עליך ולאמר לא תשלח ידי בחתני לצ' בחינות הא כי
מיתה ה' הוא וכו' מבחינה אחרת שאהה אבי כיון שאהה חמיו
וחייב ארס בכבוד חמיו ככבוד אביו וכיון שאהה נחשב לאב לו
איך תוכל לשלוח ידי בחתני והנה מבחינה זו שאהה נחשב לו לאב
ועכ' חסתי עליך זה הטעם עכמו ראה בעיניך ולא תרדוף אחריו
כיון שאני חתך ונחשב כבן לך ויודע שבחמיו האב על הבן
מרובים מרחמי הבן על האב כרכיב אס ורחה העמם עליו
ופירשוהו חול' שג' ופיו שאני חסתי עליך להיותך לאב לו זה
הדבר עכמו ראה בעיניך ויחמול עלי שאני לך לבן ורחמי
האב על הבן ולא תרדפי ואפסר שרמו גם כן במה שאמר ראה
על הב' בחינות שהזכיר בשאלו אס להיותו מיתה' ואל' להיותו
חמיו נחשב כאביו טגם הטמי דברים הם ברור שהיה גם כן
משיח ה' וגם נחשב כבן לו ואם כן ראוי שתמנע מהלךך אליו
מלרדוף אחריו וגם ראה את כנף מעילך כלומר גם ראה ראייה
אחרת את אשר הטבתי לעשות עמך לכרית כנף המעיל אני
בעצמי לא עי' שלח כי בכרתי אפי בעצמי את כנף מעילך היא
היתה הכיבה שלא נהרגת ואלו שלחתי שלח לכרו כנף מעילך
לא היה בובס את יכרו מהירגתך כרתי וישפס רוד את ארסי
ברברים ולא נתנם לקום אל שאלו הרי שהיו חפכים כול' להרג
ולכך לא שלח שליח לכרו כנף המעיל כדי שלא יהרגו ונכרתו
הוא עי' עכמו עור אפסר שבא דוד להסיר מלב שאלו מה שהיו
אמרו לו אל תחזיק טוב לדוד על שלא הרגך כי לא מחסיתו
עשה כך אלא שחשט שחם היינו מדו טעים בו היינו אולכי' אותו
חי ולכך לא פגע בכ' כי הוא מבקש טבה להמלט מיריע לזו
חר גם ראה עמה שלא הרגתך היה מיראתי ה' שחם דברך
עברך הדנים אותי לכף חובה לא היה לו לכרות כנף מעילך
ען קרניס בו אתה או אנוניך כי בראות כנף מעילך נתוק וכו'
יהיו ככפיים למערה לרעת מה זה ויפגעו בו טס באופן שפרץ
החטט במקומו עומד אליו תרגיע ועכ' לא חספתי וכרתי כנף
המעיל והו' הוכחה אמיתית בכרתי כנף מעילך ולא חספתי
מאנשיך טגם מה שלא הרגתך לא היה מפני פחדם לא מירא'
ה' עשיתי כך ואין בירי רעה נפשע וכו' וטעמו ה' בירי ובסוף ויוד
לא תהיה כך להרגך וכו' תימח בזן שחכאח תקלה מתחת ירך
ובסבתך מגלגלות חובה לשאלו שיקום ה' סקמתך מימנו אס כן
הוה ליה כאלו ירך היתה בו כי מירך היתה זאת לגלגל האשר
יאמר מפל הקדמוני מרשעים יבא רשע שתחל' זו לא תבא מירי
כי אס מתחת יד אותם הרשעים המדברים לך הנה רוד עומד
במקום גלמי דרשהו והסיגוהו ומיקטרנים ואתה שמעת לקולס
עכ' באה אליך הרעה מממת אותם הרשעים באופן שירי לא
תהיה כך אפילו להיות נרמה במקך כי החטאים בטטאותים
הם גרמו לך והנה כתבאר הכבוד סכבר דוד את שאלו ונחשב
מלהרגוף על פי שנתנו ה' בידו ממנו שהיה חמיו וכו' בכבוד
ככבוד אביו חמיו עכמו שאמר בפרשה ויאמר משה לחוב' חותן
משה פלהמתו חותנו נהג בו כבוד לרקבו עמו כמו שכתבו
למעלה ובה כבא לביאור שאר הכתובי' וע' לעד' מה שרדקינו
למעלה ואמרו חובב בן רעואל המדיני מה עיך כאן טס חובב

דרוש ראשון לפרשת בהעלותך

וגם למה הורענו מהוא בן רעואל וגם שהיה מריני וגם שהוא
חותן משה וכבר בארתי למעלה תרוץ מסכים להקדמת דרשינו
וכפי פשוטו של כתובים אני אבאר בזה ועק מה שרקדו
המכרסים חיי יתרו פחבס התורה הוכר שחלו פניו כל כרי
פולך עמה אל נח תעזוב אותם וכו' והוא מעצמו היה ראוי ללכת
אחרי ועק מה הרש משה בדבור ה' שאמ' אל נח תעזוב אותם
יתר מדבור הראשון שאמר לו לכה אתנו והטבנו לך ולא נטה
אוזן ויבדו כדל' לבד כוננת כי הרבר טוב על ישראל ועוד תשובת
יתרו לא חלק כי אם אל ארצי חלק שהא כפול רהילל לא חלק
כי אם לארצי ואל מולרתי או יאמר לא כי אם אל ארצי ואל
מולרתי חלק ויבדו בדברי משה שאמר א נח תעזוב אשכא נח הוא
לשון בקשה היילל נח אל תעזוב אותם ואם אינו לשון בקש' הוא
מיותר לבמרי היילל אל תעזוב אותם ועוד מאי כי על כן ירעת
חמתו וכך יש והיית לנו לעינים לבאר באור מפס' כפי הפשט
ועק' יתור והיה כי תלך עמו והיה הטוב הוא וכו' רהילל והיה
כי תלך עמו הטוב אשר ייטיב הנהיטבנו לך : הביאור
לכד' שמרעה ראה החובה היתרה שהיה ליתרו עם הקבה
וחזרתו כי לך יקרא חובב על שחבב המקום וחבב התורה
והיח כבורו של עול עב היותו נסוי מדון וכפשו' לא היה מחזיק
עצמו כנשיא אלא כאחד העם והיה מחשיב עצמו שהיה בן
רעואל המדיני וכמו מדון היתה על עס אביו שהיה מדיני ולא
היה משתבח בפצמו שהוא היה כהן מרץ אלא כאחד העם
מבני מדין ועק' הכבוד שהיה מתכבד בו ומסבח עצמו היה
להיותו חותן משה וכל זה היה מורה על אהבת ה' אהבת ישראל
אז חשט משה שאם הלך ילך עמהם יתרו על הקתם ואחר כך
כבואם אל הארץ אשר נזה ה' את בני ישראל לתת להם נחלה
ולגרים אין להם חלק ונחלה איפסר שיתרעם יתרו על משה
לאמר למה העליתני מהמרבר קרוב למקום מולרתי וממשלתי
לכא אל הארץ אשר לא חלק לנו האל חלק ונחלה בה לזה רצה
ארזינו משה ענה לבנות לו אמיתן של דברים ואמר לו כוסעים
אנחנו אל המקום אשר אמר ה' אותן חתן לטס דייקא ולא לגרים
ועכ' א נח תעזוב מהלך אתנו כי אף על פי שאין לך חלק ונחלה
בארץ כי הרבר טוב על ישראל בלבד ולא על הגרים עכ'
והיטבנו לך מסלמו והיטב יתרו לא חלק ליקח שום דבר מתחת
ידכם כי טוב לו ללכת לארצי ולמולרתי וכראות מרעה שהיה
קשה בעיניו אין לא יהיה לו חלק ונחלה בתוך בני ישראל אמר
לו מאי און רבר זה מפשיק לעזבך אותם וללכת מעמנו וזהו אל
נח בשביל רבר זה שגליתו לך עכשו רהימ שה' רבר טוב על
ישראל בלבד ולא על הגרים אל נח בשביל כך תעזוב אותם
שהרי כבר ירעת חמתו במרבר שהיה על זה האופן והסדר
שלא היו הגרים יושבים בתוך הגלים ומחנה ישראל אלא חוץ
למחניהם ועכ' לא הקפדת וגם עכשו אל תעזוב אותם בשביל
כך ויש ראיה לזה שהגרים לא היו בתוך דגלי בני ישראל אלא
חוץ למחנה מחול סדרשו על יכא בן אשה ישראלית וכו' ויכא
במחל' שהוא היה אש' גר בן המצרי שהרג משה ויטמנהו בחול
ואמני ישראלית מה שאמר בן אש' מצרי בתוך בני ישראל מלמר
סנתגייר ויכא לערער על עסקי מחנה שבא ליטע אהלנו במחנה
דן כי אמנו היתה שלומית בת רבנו למטה דן ולא היות להמתו
בן אש' מצרי ועכשו כנתגייר בתוך בני ישראל ולא היה לו לחמת
תוך דגליהם אלא חוץ מחנה וכן יתרו בורא שלא היה יושב
אצל משה כי עס היה מחנה לניה ועס שאר השבטים לא היה לא
חוץ למחנה ישראל ולכך אמר לו משה אלו מאז היותך במרבר
וראית חנותנו שלא היו ישראל והגרים גם יחד באותה שעה
היית כוסע למקומך מחא כי תאמר בלבבך אולי אין אנחנו

אנחנו כיון שאיך ענה לנו במתק' ה' ויהי חן אמת
מאחר שירעת אתה חנותנו במרבר עניו על זה הסדר ולא
הקפדת כי ראית שהיית חביב עלינו כעניו והוא והיית לנו לעיני'
לשעבר גם עכשו לא תעזבו על חלק המרץ והיה כי תלך עמנו
כלומר יהיה גם כן עכשו בלכתך עמנו כסדר זה שתהיה חביב
עלינו כענימ ועל מה שאמרתי והיטבנו לך איך מקבל מה' יד
בני ארם כרי שתאמר שנברור החול ונתן לך הפסולת אלא
והיה הטוב ההוא בעצמו אשר ייטיב ה' עמנו והיטבנו לך רהימ
דוסנה של ירחיו שנתנו אחר כך לבניו עור ירמו לכה אתם
כי שבטו לוי לא היה להם חלק ונחלה בארץ כי אש' מבני ישראל
הפרישו מב' ערים ללוים כפי נחלתם וזהו אל ירש לך על שלא
יהיה לך חלק בתוך ישראל כי גם אכחנו שבט לוי אין לנו אלא
מתחת ידי ישראל לפי שה' דבר טוב על ישראל ולא על הלויים
והיית כאחר ממנו אל ואני שמעתי שבא לומר סיחווקת מתנה
זו כי הרבר טוב על ישראל ומכולם לא אמר הבה טובה וחזר
בו כי החול אמר ולא יעשה עור כל א המקום אשר אמר ה' אותי
אף לכם שמתנה זו אינה אלא בערך שמתנה הבה לרור זה כי
על האמת ירשה היא מאבות' שטבעה לתת להם וכן ביארתי
אני בס' וארא מ' וכתתי אותה לכם מורשה ע' וכו' וכו' וכו' וכו'
מאבות' אין לך להקפיד על רבר חילוק המרץ שאין לך חלק
עמם כי ירשה היא להם מאבות' ואם אמר' אף בלשון מתנה
הוא בבחינת שיתנה להם ולא לרור אחר ולכן לכה אתם לא
תעזבו והיטבנו לך עוריר לא חלק כי אם אל ארצי וכו' ויתבאר
עם מחול על עסקי וילך לו אל ארצו שהלך לגייר את בני ארצו
יש לרקדק מנח להו לחול' הרי ררשה וכרא' לעד שרקדו יתור
מלת לו וכך היה לו לומר וילך לארצו אמנם הכוונ' שכוונ' הליכתו
של יתרו היתה כדי לביטול אל בני ארצו מה שעשה לו לעצמו
דהיינו שנתגי' הוא ורצה גם כן לגייר בני ארצו כמוהו וזהו וילך
לו הלך לעשות מה שעשה לו כלומר לעצמו שנתגייר הלך לגייר
גם כל בני ארצו והוא רקדק נכון לחול' וזהו כי אם אל ארצי ואל
מולרתי חלק תחלה לגיירם ואחר כך אחזור לכם ולזה אמר
אלך ב' פעמים שלא שלל הליכתו מכל וכל אל אלא לא אף עכשו
אלא אם לארצי חלק תחלה כדי לגיירם אז הסיבו משה ראיתי
כוונתך הטובה ללכת לגייר את בני ארצך ולחזור עכ' אל נח
אכ' לפי שעה לא תעזוב אותנו לפי שאתה ירעת חנותנו במרבר
כי הם חומים במחלוקת ייסעו ויחמו וכו' וממרים הם ישראל עס
אלהים חיים בעבל וכל שעה המה מליכס מל ה' הלא בלכתך
עמנו והיית לנו לעינים להאיר עיני עוריס שישאלו קו בעכמך אם
יתרו שהיה בכבודו של עולם המיו כרי לירבק בחל' והיית יתברך
עאלכו אנחנו שאנחנו מכור הברזל מתחת יד מצרי' שלא מורה
בו ח' ואם כן חל לך לבא עמנו ולקרב בני ישראל לעבור ה' ית
מלקרב את הגרים ולגייר ח' והיית לנו לעינים כלומר כונתך
היא ללכת להאיר עיני בני ארצך ולגייר' ויתר טוב הוא שאותם
העינים שאחה בא להאיר יהיה לנו להא' עימנו שלא יטו מאחרי
ה' והיה כי תלך עמנו פי' בלכתך עמנו והיה הא' וקו' לטוב אשר
חפץ ה' לטיב סיהיה עמנו והיה הטוב בפועל כי כולם ילמדו
ממך ויעברת את ה' ואת חייך הולך עמנו ישראל ימרו את פי ה'
לא תהיה הנה וקו' לטוב אשר ייטיב ה' עמנו לא לבני חזרות
וז' והיה כי תלך עמנו והיה הטוב אשר ייטיב ה' והיה כמנו אבל
אם לא לא היה הטוב אשר ייטיב ה' עמנו אלא עם בנינו וגם
אתה לא תפסיד כי והטבנו לך באופן שתריוח מכל הכרדך אם
לזכות לאהרם שנוכה אמתו לחותו הטוב וגם להיטוב לעכמך
והיטבנו לך והנה כתבאר כמה השתרל משה בכל מאמני כרי
לקרב ליתר ורצה לזכותו ולהביאו אל ארץ מקדו מעני שהחזיק

דרוש ראשון לפרשת בהעלותך

קלט

הכל שעתיד הבה לעשות למחזיק בידו של ת"ח כיון שהיה החזיק ירי עבמו ולא נזקק לחחרים יהיה לו כל החכמה וגם יכנס בכל הכסף שהיתה רחומה ליתן למחזיק בידו יעשה לת"ח עבמו שבהנה מדיעו ובה יתקו כמה וכמה חכמים רודפי דרך אהבי התורה הרי שהחובה של המחזיק ת"ח היא שקולה כחוב' הת"ח עבמו דאלף הפסיד הנהנה מדיעו כסמכביטים אותו לחוב' כל הכסף שאינה חשובה כחופה של החכמה וכיון שהם שוות הוב' חופות לכך עושה להם הקדוש ברוך הוא הכל שלהם חכל כלן של ת"ח ממש לפי שאין אדם יודע ממנה להיות נכפה בחופת חבירו כי שיהיה שנים באחד והנזקק להביא עסקו אשרי חכמה לפי שהקפה לו דילמא האי קרא דכתיב בכל החכמה חכמתיך למאי דררשינן בממרא והוכחא בת' לקוטו קהלת ח' חנינא כל המטיל מלאי לסיס ת"ח חובה וינשב בישיבה של מעלה דכתיב כי בכל החכמה ונראה לעד שרקיקו מאי בכל החכמה בכל הכסף דהילל בכל החכמה הכסף או החכמה בכל הכסף לכך דרשו קרא הוב' כי בכל החכמה יכנס אותו אדם לו כסף והוא העשר ואימתי בזמן שהעשר הכנס להכנס בעתו בכל הכסף שלו וההנהה מכספיו גם לעתיד גמולו ישלם לו ויכניסנו חוקו חכם בכל חכמתו לחיות עשיר ויהנהג והטיל מלאי לכהו של ת"ח ואם כן מהכא משמע דהעשיר זוכה ליכנס בכל החכמה ומלך שעתיד לעשות לו הקדוש ברוך הוא כל מיוחד בפני עבמו לבעלי מננות מחזיקים יד ת"ח וכן שהחופה והכל תהיה שקולה וסוה לשופת ת"ח עבמו לזה הביא עסקו אשרי חכמה עשה זאת וכן דכתיב למעלה חנה שמתה משפט ועשו דקיה וכתיב אשרי חכמה יעשה זאת דהיינו הכדקה שהזכיר למעלה ובן אדם יחזיק בה ודיעו להחזיק יד לומר התורה ומדעוהא הכתוב מחזיק יד ת"ח מכלל עושי דקיה ופרטן בפירוש אחר ובן אדם יחזיק בה עשמה בהדרגת חזיקו ת"ח גחלה ומורגות עשוי דקיה אחרת והיא מגדר ת"ח עבמו וזמן ערין הוקפה לו דילמא בכלל אשרי חכמה יעשה זאת כלל כל אופן דקיה אשילג המחזיק לת"ח ומה שאמר ובן אדם יחזיק בה אינו על המחזיק יד ת"ח אלא על הת"ח עבמו שמתחזקים בלומר התורה שיש להם מדרגה עליונה מהבעלי מנות ולכך לא כללם כאחר לז"א וכתיב עץ חיים היא למחזיקים בה והוא מחזיקים הוא פירוש לנפדי התורה דמחזיקים וזאת כך והומכיה מאשר דהיינו תומכי יד הת"ח אס כן מש' למחזיקים הוא על למדיה והפליג כשכרו מעץ חיים היא לו והשתא ליכא למימר דמש אשרי חכמה וכן אדם יחזיק בה עבמו על ת"ח עבמו דהכא קאמר שיש לו אישור בלבד וסם נאמר עץ חיים היא לת"ח ולתומכיה הוא דקאמר מאשר אלא מרבר במחזיק יד ת"ח ואשרי חכמה יעשה זאת ובן אדם יחזיק בה עבמו שהוא מאשר בדכתיב התם בני ותומכיה מאשר וכיון שפסקו ובן אדם יחזיק בה מרבר במחזיק יד ת"ח במתנו ואשקיה בסטנא מריפאל'ב' חלוקות ולא כללם בכלל שאר המנות שאמר אשרי חכמה יעשה זאת משמע דים למחזיק יד ת"ח הדרגה עליונה משאר בעלי מנות וסקולים הם כלומדי התורה עבמו ואין להם לת"ח סום יתרון אחר אלא שעץ חיים היא ללומדים בלבד והוא מש' כאן ויתרון דעת החכמה היא שהחכמה תחיה בעליה כי עץ חיים היא ללומדי התורה אבל לכל שאר הבחינות סקולים הם זה כזה עור אישור שהוכיח מהפסקו של אשרי חכמה דכתיב יעשה זאת דהיינו לומר התורה ואין זאת אלא תורה ובן אדם יחזיק בה היינו המחזיק ביד

בית ופרנסו במדון כי עץ חיים היא למחזיקים בה ובכל החכמה בכל הכסף ובזה נבוא לביאור המאמר שהכנסנו תחלה וס' לרקוק אומרו שתידי לעשות לו כל חופה מהו ענין הכל הזה ובשלמח חופה ביחא ועוד אומרו אכל בעלי תורה כי מה יתרון ותוספת הוא להיות חופתן אכל בעלי תורה או ברשות מהם ולכאורה יש לומר דרך הלכה שהכוונה לרמח באי זה מין של בעלי מנות מרבר לזה אחר לבעלי מנות אכל בעלי תורה כלומר אותם שהם עושים המכות אכל ת"ח ומחזיקים בידם ללמוד תורה להם הוא עושה כל חופה וכפי פשוטו כרוך לתרץ באופן אחר וע'ק תלתא קראי למה לו יהא' מספיק :

תראת לעד עם מה שדרשו חז"ל על פסוק וברא ה' על מכוני ה' כיון ועל מקראיה עשן יומם ועשן כונה וכו' עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות לכל דקיה ודקיה ח' חופות וכו' עשן בחופה למה אלא כל מי שעשיו מרות בת"ח עשיו מתמלאה עשן לעהב ואם בחופה למה כל הגדול מחביריו נכוח מחופת חברו ויחפשו דקרא מררים הכי וברא ה' על חכמו הרי ביון על המכוננים ומחזיקים הרים המכוננים בהלכה חכם הת"ח ועל מקראיה שהם ת"ח עבמו הקורים בהלכה עשה להם הקדוש ברוך הוא עשן יומם ועשן דהיינו כל על ראשיהם למעלה כי העשן הוא חופה לכל נכוחה ובאתה טובה וכן יחכו כמה וכמה שאינם ראויים לעשות להם כל וכו' מעורר' עם העשן עושה פעולה אחרת להיות נעשה עשן בתי עשיו מרות בת"ח שהעשן הוא כמו עשן באופן שבאורה עשן הוא עשן כדברים כי למי שהחזיק ביד ת"ח הוא עשן כבוד לכל על ראשו יומם וגם אותו עשן נעשה עשן למי שלא החזיק ביד הת"ח והוא עשיו מרות בת"ח וסם עשן יומם ועשן כלומר או עשן כבוד יומם להגן ולעשות כל וכו' יחסו מוכרי התורה או עשן למי שעשיו מרות וכו' וגם האדם יס בו בפעולות האמת להיות ככה כל אח' מחופתו של חבירו הגדולה מחופתו וגם האם הוא להאיר לילה אס וכנה אס לילה ועשמו מתבאר מה שאמר רבי חייל עתיד הבה לעשות כל חופה לבעלי מנות דהיינו אותו עשן כבוד הסופה לכל על ראשו לפי שהמכבד ת"ח ואינו מהנה אות' מממש' הם נתנים ומשחופפים בכלו של הת"ח חכמה אף לו כל ונכוח מיוחדת לעבמו אבל אותם בעלי מנות שהם מחזיקים יד ת"ח עתיד הבה לעשות להם כל וכו' מיוחדת גם חזק בפני עבמה כזו בעשמה לת"ח עבמו ובכל סוכתו יחסו אחרים שאינו נעשה טפלה לת"ח אלא הוא שקול כוכח בו ולא עור אלא שאף על פי שהת"ח הוא ככוח מחופתו של חבירו ולפיכך יחפץ סתיה חופתו דחוקה מחבירו כד' שלא יכונה אבל המחזיק לת"ח תהי' חפשתו אכל ת"ח וקדובה אליהם ממש כי לא תבא אס מהת"ח שיהיו נכונים בה שפניהם סקולים כדכתיב בכל החכמה בכל הכסף דהיינו שיש כל מיוחד לחכמה וכל מיוחד לכסף לעשיר שהחזיק בכסף לת"ח ולכך לא אחר הכתוב כי בכל החכמה היא הכסף לומר שאינו טפל לסוכת הת"ח אלא יש לו כל מיוחד בפני עבמו ועוד יש לביאר עם מה שאמר הכתוב למעלה טובה חכמה עם נחלה ויותר לראוי השמם כי בכל החכמה וכו' ירמז טובה מאד היא החכמה עם נחלת אבות כשהיא עשיר מהן נחלת אבות עירש מחביריו וגם הוא חכם אוחה חכמה היא מעול' כי עטר' חכמים עשרם ויותר לראוי השמם יד יותר טובה וטובה הוא לת"ח בזמן שהוא נהנה מדיעו והממון בא לו ביגיע כפיו וזה לראוי השמם שהשתרל תחת השמש בקיינים שהם הכרחיים לעמירת החי וראוי מזלזל עבמו לשאל ממוס אדם דהיינו מה שאמר הת"ח יפה ת"ח עם דרך ארץ ואף יתרון הטובה והיה לו והענה כי יזכה נב' חופות וכללים אס הכל שיש לכל ת"ח וגם

דרוש שני לפרשת בהעלותך

מסמיע פסקולים שניהם התחזקו והמחזיק בידו ומזו קטנה דמול
 דילמא הו' בדאיתיה והא בדאיתיה וכל אחר ים לו מעלה
 כפי ערכו לכך הביא הכתוב הפסוקים עץ חיים הוא וכו' ודמכינו
 עקרה ללומדים בלשון מחזיקים ולתומכים אמר מאוסר וכאן
 כתיב אשרי חנוש יעשה זאת דסיימי מי שלומד בתורה ורקט
 ליטנא דאשרי דנקטיה התם גבי תומך יר ת' ח דכתיב
 ותומכיה מאוסר וגם ליטנא דרקט התם בלומד התורה שהם
 הת' ח דכתיב עץ חיים הוא למחזיקים וקראם ללומדי מחזיקי'
 הקטיה הכא בהאי קרא גבי התומכים לת' ח דכתיב וכן ארס
 וחזיק בה דהיינו המחזיק יר ת' ח כון דכבר כתיב יעשה זאת
 דהיינו ילמוד התורה פשיטא דמאי דקאמר בן ארס יחזיק בה
 הוא על התומך יר ת' ח וכן רליטנא דרקט התם גבי תומך
 נקטיה הכא גבי לומד וליטנא דרקט גבי הלומד נקטיה הכא
 גבי תומך מסמיע דפסקולים הם הלומד והתומך ושניהם כאחד
 טובים ואין לזה יתרון על זה ולכך עתיד הקדוש ברוך הוא
 לפנות כל גדול לבעלי מצות המחזיקים יר ת' ח כי בן יחסו
 כמה וכמה אצטרי ותהיה תפוח אכל בעלי תורה ממס כי אין
 ביהם שום הפרס כלל ורבינו להקדמוניו סגולה מעלת
 מחזיקי ברה למדי ה' במעל לומדיה כמו מדרשו דרסוי רסומו'
 בפסוק בטבעות הארון יהיו הכרס לא יסרו ממנו כי הארון
 הוא רחן לת' ח והכרס המחזיקים הארון הוא רחן למחזיקים
 יר ת' ח ואמר בטבעות הארון שהוא הת' ח יהיו תמיד הבד'
 שהם המחזיקים בידו שלומד ולא יסרו ממנו לעולם והם זה אכל
 זה כי בכל החכמה בכל הכסף וכן בארתי לך זשה יקרה היא
 מפני כתיב רכתיב פניו וקרינן פניו לומר שיקרה היא התיירה
 מהפניו חיימתי בזמן שהם פניו ומונחים בקופסא לא לעזר
 ולא להעיל את לומדי התורה ודאכל חפץ סהם חפצי ויוחידם
 לך לברך אז לא יסו בה אכל חס איתם פניו הם יוכאים חונה
 להחזיק ת' ח אז יסו בה כי פקולים הם וככל החכמה כל הכסף
 בילאו :

סכאמר בכל אונ נפטך תאכל בסר עוד אמרו חז' יאכל ארס
 פמו חמה פים לו וילבט כמה פים לו כי התלוח בעיניו המחכל
 גורמים כמה תקלות רעות וחסואו בגופו של ארס ועל זה הזיה'
 פעה ואמר אל תהי בסוכאי יין בזוללי בסר למו כי סוכא וזולל
 יורס וקרעים וכו' ירצה סאטילי להיות בחברת הזוללי וסוכאים
 שהם אכלים וסותים ואיך עמס במאכל ומעקה אלל יטב
 בחברתם בלבד עכ' אל תהו יוסב באותו מוסב של איתם
 הזוללים בסר למו ולחמם לנפסם בלבד לפי פסוק סוף יגיע לך
 חק מחברתם כי הם עתידין לירד מנכסיהם וסוכא וזולל יורס
 ואתה תהיה כרך לעזרם משלך כי תפאה איהב ורע ערו' מבלי
 לבוש כי מדוב המאכל פרגילים בנתמיד הם יסכים שהמאכל
 מביא הסיים וקרעים תלביסם ואותה סינה נזמה סמלת' בתיה
 מעליהם וקרעה ועלך יקבצו אחר כך לסעודם ולחמם בין על
 כר היתר הן על כר האויל והגזל כי הוא מבקש תפקידו ויאינו
 מוצא והוא גזל מאחרים והן טעם בן סורר ומורה פהיה נהרג
 על סאכל טרנומר בסר לפי פמי שהורג להיות לזוט אחר
 גרמו גופו לבקש תפקידו ויאינו מוצא כי אם באופן אחר התור'
 ימות וכלי ואל ימות חייב באופן שמבחי' זו כריך האדם לכמכס
 עכמו בהכרחי ולהתרחק מהמחורות ככפין שחמר פשי' לדין
 אוכל לעובע בפסו כשיעור הכריך לעמידת נפסו ולא יתור אכל
 הרעע שמדבר באכילתו נראה טכנסה מלירה בזעמו ובטנו
 תחפר עד פואינו טעב באכילתו וכן דרשו רז' כר אוכל לטובע
 כפסו זה חקיהו שהיה אוכל ליטרה פל יר וכן רשעי תחמרי
 זה פתח בן רמליהו שהיה אוכל מ פאה גזלות בקנח פעוד' הרז
 שהיה בטנ חסר ויאינו מתמלא הפך מה סכאמר ברות ותאכל
 ותפצע ות תר ספרתה הברכה במעיה של איתנה דחקת י עוד
 יר זבטן רשעי' הוא טבה שתחם ממנו כיון שהיא רגיל במותר'
 למלא בטנו הוא כריך להוציא הכחות יתירות ועל דרך זה פירע
 החכם הקלס כמהרס' לאייתרו נח' מם פעה רב אוכל כר
 ראשים ויש כספה בלא חפסטר דרבה שהאוכל המרובה הוא כר
 והתחלה להתרוסם כמו הכיר שהיא התחלה לזריעה ולא עוד
 אלא סרב האוכל גורם להיותו נספה בלא משפט בלא זמנ
 ממה פספע בעכמו לאכול הרבה הוא המית אח עכמו והוא
 נספה בלא משפט ועור ים בחינה אחר כריכו המאכל ורדיפת
 אחר המותרות כי מתוכס הוא בא לידו חטא ופח כמו סכאמר
 ויסח וסורו ויבעט וכתיב וכאך וברך ירבינו ורס לבכך
 וסכחת את ה' אלהיך וכתיב ואלת' נעבעת הסמרו לכס כן
 ופתה לבכסם כלומר סמא מתוך שתבעני פתה לבכס' וסרתם
 וכאן אמרו בגמרא מ' ברכות אחר ליה אליהו לרב יהורא לא
 תרוי ולא תחטא ופי' רש' זל לא תתכר ותלמדי רבינו ונה זל
 פי' לא תסכע ולא תחטא כי בקיות האדם אוכל נסכע ונמטך
 אחר תעמוגי העה' הוא סוכס עימי הגורא יתברך וכן מצינו
 בבבא טל אית סמתון אכילה וסמיה באה עליהם כל הרעה
 סכאמר במך ובמתוך אוכלים וסותים יין בבית אחיהם הבכור
 זנה רח גרולה וכו' ותפול על האערים וימותו וכו' ומביאר
 הכתובים פם נוכח כמה חק מניע לארס מרדיפת רבו
 המאללות וכל מקום שאתה מוצא אכילה וסמיה עושה רשס
 וכן מצינו במתאובים שהתלוח תלוי ואלף ה' חרה בעם ועס
 קברו את העם המתאובים ולבא לביאור הכתובים ים לך דרך
 סמיכות ויהי העם המתאובים עם פסוק ויהי כנסע הארון
 ורז' דרשו עתידה פרעה ז' של ויהי כנסע הארון ונתעקר
 מאלף ותכתב במקומה אלא נכתבה כאן להפסיק בין
 פרעמית לפרעמית פרעה שניה ויהי העם המתאובים
 פרעה ראשונה וסעו מהר ה' דרך ג' ימים תלמד
 עסרו

דרוש שני לפרשת בהעלותך

ויאמר משח שש מאות אלף רגלי רשבי אומרי
 רבי עקיבא חיה דורש בו דבר אחד ואינו
 דורש בו דבר אחר ודברי נראין סברו חרי הוצא אומר
 הצאן ובקר ישחט לחם ומצא לחם אפילו ארחת סכנים
 לחם כל צאן ובקר ספקין הם לחם ואינו אומר מפני שאין
 לחם כשר הן מתרעמים וחלא כבר נאמר ביציאת מצרים
 וגם ערב רב עלה אתם וצאן ובקר וכו' יכול שגאבלום
 במדבר והלא כבר נאמר ומקנת רב חיה לבני ראובן וכו'
 אם את כל רגז הים וכו' מפני שאין לחם רגז לאכול הם
 מתרעמין והלא כאר חיתת עמם וחיה מעלה לחם רגזים
 שסגים יותר מדברי צרכם אלא שסבקשים עליה ח' יאמר
 לפרוש מאחרי המקום :

ידוע הוא שכריך האדם אשר נסמת רוח חיים באפינ
 להיות מתפקע בהכרח לעמדת החי אשר לא
 ינחמו האדם וחי ולא יהיה לזהו אחר גרמו ברבו המאכל כי
 רבים חללים הפילה התאוה והיה בגוף האדם כמאמר התנא'
 הקלמה והתאוה וכל מוצאיהם האדם מהעולם ואינן בגמרא מ
 חזקין למדה תורה דרך ארץ סלא ויכל אדם בסר אלא בתאוה

דרוש שני לפרשת בהעלותך

קמ

לא עזבם הקדוש ברוך הוא אלא וארון בריתו' נוסע לפניו והיה קשה לפני הבה טעמו כך אמר הקב"ה וכתוב בזה אחר בזה לאו אלא וכתוב פרשה של כבוד ביוה"ס לכך נכתבה פ' ויהי בגשוע הארץ עכל וכפי מדרש זה נדקדק בפסוק שאמר ב' פעמים דרך ג' ימים להיות שהם ברחו מהר הדרך שלסלתימם שלא כרצונות' ועכ"ל לא עזב הבה חסרונם ונסע הארון לפניו כל אונתו דרך ג' ימים עם שלא היה חסר אלא במסע דרך יום אחד וכי ימיא כיון שהארץ נסע לפניו דרך ג' ימים מנין לנו שלא היה רכונות בכך אלא הם ברחו שלא כרצונם לזה שמך הכתוב ואמר וענן ה' עליהם ימים בגשעם מן המחנה כי ידע הוא שבזמן שהיו ישראל נוסעים היה עמוד הענן הולך לפניו כקור' ובשעת חנייתו היה מקופל ועמד עליהם ובכל אותו מסע של דרך שלשת ימים לא זו הענן מלעמוד עליהם ולא הלך לפניו כמנהג ומכאן מודעה שלא חסר' בהמסע זה והם נסעו מדעת לא שהארץ לא הגיחה ולא עזבם והיה מסע לפניו אכל עמוד הענן הגדה שלא היה כרצונות' לכך ענן ה' עליהם יומם בגשעם ולא היה הענן לפניו כיון שנתלבטו באותו דרך ג' ימים ונתרעמו על טורח הדרך ויהי העם מתאוננים והרב' הרע הזה לא רברו באזני משה כי אמרו איך למשה בזה העם כיון שהארץ היה נוסע לפניו וכל זמן שהיה רחוקה אשה את הארון נסע לא היה אמר טובה ה' רבבות אלפי וכו' כי בגוה יאמר טובה ה' ולכך לא רברו אלא באזני ה' למר למת לא נח הארון והטענה כי אז יאמר משה טובה ה' רבבות והיו חנינים ישראל והנה נמצא בירם של ישראל שתיים רעות האחת שנסע מדעת' שלא ברצון הבור' ונתלבטו כל הלך הארון והטענה דרך ג' ימים ורעה עור מזאת שהם באים להתרעם באזני ה' על טורח הדרך ועקר הרע הוא להמת באזני ה' והיו מנגממים בלבם ולא היו מרברים בקול רם שישמע משה אלא באזני ה' ויודע ויחזק לב וישמע ה' ויחר אפו ותבצר בם אש ה' שהיא הנשמה שבהם חלק להאם אוכלת בערה בם ותאכל בקוים שבמחנה או בקציעים שבמחנה על שלא מיחו בישראל כשהיו נוסעים דרך שלשת ימי' שלא ברשות ויצעק העם אל עשה כיון שראו שגש הקציעים על שלא מיחו אש נהפכו להתרעם על משה כי הוא גרמה יותר בזקיהם על שלא מיחה בם ולא אמר עמדו ואל תלכו עור כי הוא המלך שלה וכו' שרים אל משמעתו ולפיכך התפלל משה עליהם ותפסק האש וראיתי כתוב טעם לחזל שאמרתי נשקעה במקומה שאלו חזרה לא הרימות היה מורף כל אונתו רוח כי מטבע האם לעלו למעל' וכאן נשקע למטה לבי טרצה הקב"ה שתהיה יראתו על פניהם לבלתי יחטאו עוד ויסובו לסלה שהיה האם שקועה וכפי טבע' היא עתידה לבלות משם אלא שבדרך נס הקב"ה מעבדה שלא תעלה ואם יחטאו עוד יחזור הרבר אל הטבע ולכך נשקע האם וזהו שקרא שם המקום תבערה לרמות שהיא עתידה להבעי אש לא יחזרו בם והאספסוף אשר בקרבן התאוו תאוה ירצה כפי פשוטו שלא היו שנתלבטו בטורת הדרך שיעור ג' ימי' לכך התאוו עכסו תאוה מחזרת להשיב כפי עיפה ועקד של דברים יבאו מאת האספסוף שהם ערב רב ויסובו גם כפי יסובו עמו' ובת' אמר לחזל התאוו תאוה יכולו שהיו מתרעמים על רבר שלא טעמו אונתו מימהם תל' התאוו תאוה על מן שהיה יורר להם בכל יום היו מתרעמים וס' לרק' איך האכינו מרבותי התאוו תאוה טעל המן סויר להם בכל יום מתרעמו ולא על רבר שלא טעמו מימהם והלא התאוו תאוה לרבר' חרם שלא טעמו כבר ועק' איך אש' למטה התאוו למן כיון שהי' בירם: אמנם כר' לעד שהקפידו ולא בפסוק שאמר והאספסוף אשר בקרבן וכו' מאי אשר בקרבן דקא' לזה דרשו שער הכתוב והאספסוף התאוו תאוה לאם' היה בקרבן

מאחר מהאחי וההספסוף מקומה בדגלים וערוך אלו כריכין לבאר מנח' למדו מהפסוק שער מהאחי והעוד כריך לבאר מה היה הרבר של היותאוננים ומה ענינו כי לא פורש רק רע באזני ה' וכן מה היא התאוה של האספסוף ומה זה שאמר ויסובו ויבכו וערה ה' סכבר בכונסו ויבכו עכסו ויבכו עור וכן לרקדק מה שאמר' ועתה נשטמי יבשה מאי ועתה שהרי מין' סויר להם המן לא היה להם שום רבר בלתי אל המן עיניהם ואם כן ראוי לומר כך והנה נשטמו וכו' ועוד קשה מה זו שאלה שאלו מי יאכילנו בער כי האץ ובקר עלה אחת וכן כשמתן להם המן העלה להם השלו ועור מהו זכרם את הדגה כי תבן איך נתן להם וכו' רבים חסס ויס' מן שיעיר הדגה המתה כרצונם והדגה אשר ביאו תמות ורזל דרשו חסס מן המצות ועק' מ' וישמ' משה העם בוכה למשפחותיו ומה היתה בוכה זו ורזל דרשו על עסקי עריות היו בידיה ומ' קשה כי עת ברה ורעבון היתה להם ולא לזכו תאות עריות וכן לבאר אש חרה אף המאר למה בעיני משה רע בלב' לא הכסס עם הרב' וכן קשה מאד מה זה היה שלא התפלל משה עליהם כמנהג הטוב אלא כתרעם עליהם ואמר האכני הריתי ועוד מה ענין אסיפת ומימי הזקנים כי לרין ומשפט היה להם ערי אלפים ומאות וכן כפל ענין התקדשו למחר ואכלתם בער כי בכיתם באזני ה' ונתן לכם בער וכן קשה מאי למר דכתיב כי בכיתם באזני ה' למר מי יאכילנו בער וחזר ושנה ואמר ויתבכו לפניו למר ולא עוד לא היכן מצינו שבכו ואמר לממה זה יבאנו ממזרים ועק' על משה רבינו ארון כל הבאי'ם עה איך שפקד ביכולת ה' לומר האץ ובקר ישחט להם וכו' כי לה הארץ ומלואה ולא יבצר ממנו מזה' ונראה לעד כט משחזר על פסוק ויסעו מהר הדרך ג' ימים טרצה הקב"ה להסמיסם בארץ בעור ג' ימים שנאמר וארון ברית ה' נוסע דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה ואין מנוחה לא ארץ ישראל שאל' בי לא באתם עד פתה אל המנוחה וכו' ועוד אמרו חזל קומה ה' הארץ היה מקדים לפני ישראל כיון שהיה משה רוא' היה אמר מה אתה מניח את ישראל המתן להם מעט שנאמר קומה ה' וכוונת אל' הוא לרדוף כן ויהי בגשוע הארון והיה מקדי לפניו ויאמר משה קומה ה' כיון עמוד הנהמתן להם לפי שאם פמך הולכים און אמו ופסוק איך וינסו משנאוך' וכשאין פמך הולכים און אמו כלום לפניו וינסו משנאוך מפניך כלומר ינסו משבת היות פמך הולכים אתנו וכיון שאמר משה טובה הרבבות אלפי ישראל שנראה שאין השכינה סורה אלא על ישראל ביחוד אז העם שהם ערב רב היו כמתאונני' ומתאוננים על שלא אמר טובה ה' רבבות אלפי העם להלול כלם כאח' וזהו העם כמתאוננים רע באזני ה' כלומר נתלוננו על הרב' הרע סרבר משה באזני ה' למר טובה ה' רבבות אלפי ישראל והנה העם מכלל' וישמע ה' ויחר אפו ותבער בם אש חלק הכסמ' סבר' היא אש אוכלת ונאותה נשמה של אש אשר ביוכס בעטה בם ותבער בם אונתו אש ה' ותאכל בקצה המחנה בקוים שבמחנ' כמחזל ויצעק העם אל משה איפטר שאינו לשון תוכח ותפל' לא תרעמת ובעקה צעקו אל משה למר כי בשלנו הכער הזה להם על מה שנתרעמו כגב' באמת רבבות אלפי ישראל ולא הזכיר העם והאיש משה ענו מאד התפלל ל' השלח תבא תקלה להם במבתו ותסק' האש וכפי דרך רזל שכתבנו למעל' שנכתב' ע' בגשוע הארץ כדי להפסיק בין פורענות לפורענות מתבאר עם מה שדרשו רזל במקום אף שנסעו על פי עצמן מהלך שלשה ימים בורחים מהר סויו מפ' שעטו עם יא יום ויהי מתן להם מצות בכל יום כשאמר ליסע מפ' שעטו עם יא יום ויהי מתן להם ימים יללה אח' כתיבוק הבורח מבית הספר ורץ ואף על פי כן

דרוש שני לפרשת בהעלותך

אלה בהקריבם פתח אהל מועד ואז לא היה איפסר כי המסכן היה מפורק לכך נתרעמו ואמרו מי יאכילנו בסר ככל מעה שנחפזן מבלי שום עכוב כי לעת כזאת שחבנו יגיעים מטורח הדרך זכרנו את הרגה כמו שכתבנו למעלה וגם את הרברים המלחמים גופו של ארס בגון הקפואים והאבטמים עוד אפש' כי זכרנו את הרגה הם דברי האספסוף שהם ערב רב והם אמרו אזר פאל במזרים חנם וכמי יזרחל הם שאמרו מי יאכילנו בסר וישמע שמע משה את העם בוכה למשפחות כלומר אין בוכים את התלדים מהם למשפחותם שלא אכלו בטובה מעולם ולא ראו מאורות מיניהם כי תמיד היו בחוסר כל שהם מצד עצמם כבר ראו וזכרו בטובה קודם כך אבל על הבאים אמריהם למשפחותם היו בוכים יותר אף ה' מאד ובעיני משה רע לפי שבכלל דבריהם שאמרו מי יאכילנו בסר יש במשמע ב' הבנות או דרך בקשה מי יתן ויאכילנו בסר או הם דרך כפירה מי הוא זה שיכול להאכילנו בסר כי הוא כמעט ואם כן היו כופרים בהשגחת ויכולת הכורא יתברך ויחד אף ה' מאד כי הוא חוקר כליות ולב ויורד לסוף רעתן שהיו כופרים ביכולת האל יתברך וראיה לדבר מה שה' ובוכים לבניהם הבאי' אחריהם למשפחותם ואם היה דרך תפלה מה לפעם כי יבכו גדול אדוננו ורב כח יפתח אוזני הטוב להשבעי לכל מי רצן חלא וראי סרבריהם חזן ומרמה לדבר על ה' תועה ח' וכפת ביכלתו יתברך והאדם יראה לעינים ולכך בעיני משה רע ענין השאלה כיון שהיה להם מן שמתהפך לכמה טעמים ובערב היה השלום מה להם לבקש עוד דברים אחרים ומותרות אבל לא חרה אפס כיון שלא הבין עומק הדברים ולא יורד לסוף רעתן וגם למעלה כמה יונגי רע באזני ה' שאל כי ההר אז לבני ארס לא היו אלא מתאוננים שהיו רוצים לאכול בסר אבל כונת דבר זה שאמרו היה רע באזני ה' שהבין תכלית כו' חסם שהיה דרך כפירה בחסריו יתברך וראיתי כתוב שבעיני משה רע החרון אף שחרה אף ה' בס' כי אמר על מה היה חרוי האף הגדול הזה עכ' וכיון שראה משה שאף ה' חרה בעם ותבער בס' אש ה' בקצבים שבמחנה שהם עזקים אמר למה הרעות לעבדך כי בהריגת עזקים אלונמסכה לירעה גדולה שאמי כדרך לסבול כל משא העם הזה עלי ואם יחטא איש הרימי ממנו' עליו כי אפסם בראשיהם ועד עכשו היה הקולר תלוי בכוארס של שבעים עזקים המוכחי אותם ועכשו הכל תלוי בי ופי תאמר אלי שעלי מטל לשאת אותם כיון שאמי הזכתי את הערב רב ממזרי מרעתי ברכתי לך רר כי שחת עמך מן האנשי הדתי את כל העם הזה בכלל ישראל וערב רב אש אכני לירדתה לשום משא כל העם עלי ותינח משא הערב רב אבל משא בני ישראל לאו וכי תאמר אלי שאלו בחקך כאשר ישא החמץ את היונק מפני שגדלו ואף על פי שאינו אב ולא ילדת הוא נוסאו כן אעשה גם אני אש א' הוא כונתך היה ראוי לומר אלי כאשר תבוא לנחלת ואז על הארמה אשר נשבעת לאבותינו ונתחייבת להם בתורת חוב שיש עליך לפורעו היה לך להזרימי על כך שאם בחוקך אבל עכשו במרוב הזה מאין לי בסר לתת להם לנחלת שאלת העם הזה אשר לא הריזו ולא ירדתי אותם כי יבכו עלי לאמר תנה לנו בסר ונאכלה וזהו שכתבתי למעלה שלא יורד משה לסוף דעתם ורעעתם וחסב שהיה דרך בקשה לומר תנה לנו בסר וכפי דרך זה שבארתי בפסוק כאשר ישא האומץ וכו' מתישב שהיה ראוי לומר שאלו בחוקך אל הארמ מחי על הארץ ועם מה שכתבתי נתבאר יפה * עוד יר למה הרעות לעבדך ולמה לא מכתתי חן בעיניך שהיא ענין כסול לרמוז סתירתם משה

דהיונו המן היורד בקרב מחמיהם או יאמר אשר בקרבנו התאו למחם היה בקרב מעיהם שכבר אכלו את המן וענין החלואה למחכתבארה ברברי רזל שאלו תלמדיו את רסבי מפני מה לא יורד להם מן לישראל פעם אחת בכל שנה אמר להם אמטול לבס משל למה הדבר דומה למלך ב' שהיה לו בן ח' פסק לו מחכותיו פעם אח' בסנה לא היה מקביל עינו אלא פעם אח' בסנה חזר וקבע לו בכל יום חזר והקביל עינו בכל יום אף ישראל' מי שהיו לו ר' ח' ה' בניו היה רואה שמא למחר לא יורד המן ויהיו מתים ברעב ומכאן כולם מכונים לבס לאביהם שבטמים וכפי זה נכתבארה ענין ח' חסם שהתאו להיות המן אהם למשמר' לסנה או שכתיים וזה שדקדק כאן בעל המאמר ואמר על המן שהיה יורד להם בכל יום היו מתרעמין כלומר על שהיה יורד להם בכל יום ולא פעם אחת בפניהם מתרעמין חה ערמא ברבריה' לומר בלתי אל המן עיהם שאיך בדינו מזון למחן קבוב וזלתי אל המן עיהם תלויות אס יורד בכל יום עור ירבה והאספסוף אשר בקרבנו התאו תאוה לפי שהמין היו טועמים בקרב כמה טעמים ולא יחסר כל בו לכך אמר שלא התאו למאכל מחורס כי בקרב התעיס היה הארס טועם אותן מאכל אלא זה שכתאו הוא לראות בחוש העיץ אותן דבר שהיה טועם בקרבנו כי טוב מראה עינים חה נרמז בכונה אחרת מש' בלתי אל המן עינינו כי לא היו רואים בעיניהם תמיד אלא מן בבקר ומן בערב ואף על פי שהיה מתהפך לכמה טעמים התאו לראות התאוה בחוש העיץ ופי' שפי' התאו שתייה להם תאוה לאכול עוד פי' התאו בסר תאוה שלא הותר להם אכיל' בסר לא בהקריבם פתח אהל מועד דהיינו בסר שלמים אבל לא בסר תאוה חס ויסובו ויבנו גם בני ישראל עם הערב רב ויאמת מי יאכילנו בסר ועוד נראה לי שבהיות אחת שבטעה שהוריר הקבה להם את המן העלה להם השלום כמו ש' אמר בכת ה' לבס בער' בסר לאכול ולחס בבקר לשבוע וכתוב ויהי בערב ותעל השלוי וכו' הנה עכשו התאו לאכול בסר בכל שעה מהיום בלי קבוע' מן מערב עד ערב כמו שקבע להם בתחילה בערב תאכלו בסר ובבקר תשבעו לחם דמשמ' בבק' לחס ולא בסר חס והאספסוף אשר בקרבנו התאו תאוה שהתאוה היתה מדבר שהיה להם בקרב המחנה שהיא השלוי היורד להם בכל ערב ויסובו ויבכו גם בני ישראל להיות שכבר נתרעמו מקרס בני ישראל פעם אחת על ענין אכילת בסר כמו שבאמר בס' בשלח וילנו כל ערת בני ישראל ויאמרו מי יתן מותינו ביד ה' שבכתנו על סיר הבסר וכו' ועכשו חזרו להתרעם על אכילת הבסר לאו ויסובו ויבכו ויאמרו מי יאכילנו בסר בכל שעה שדרצה ולא יהיה כדיוכ להיתחק לשלוי והיורד לפת ערב ובערס ערב איכנו חס ועתה נפשתי ויבשה איץ כל כלומר בעת ובעונה הזאת שהוא מבכוד יום ולא רפה היום לערוב נפשתי ויבשה מבלי בסר כי מן עליית השלוי איכנו עד הערב ואפסר שזהו סמך ענין תאוה זו לפרס' ויסעו מהר הלהיות שנתלכטו בדרך ג' ימים לכן כשנחם מן הדרך התאו לאכילת ב' ב' באותה שעה להפיד נפס עיפה ואמרו ועתה נפשתי ויבשה בפעה ח' שאנחנו בטרח ויגיעה נפשתי ויבשה בלתי אל המן עינינו ולכך זכר את הרגה שהיו אכלים במ' דים לאחז גמר מלאכתן ובאים יגיעים אים אים ממלאכתן שהיו כמות ישראל שואבות מן היחודי מחצה מים ומחצה דגים ופופות ב' יורות ומאכלות לבעליהן היו שלאחר הטורח והיגיעה היו הכינים באכילת הדגים ועכשו אחר טורח הדרך שנתלכטו בו איץ כל בלתי אל המן עינינו ועוד יש לתת טעם לשאלתם כיון שהלכו דרך ג' ימים והארץ מסע לפניהם ובאותם ג' ימים לא יכלו לאכול בסר שלא התירה

דרוש שני לפרשת בהעלותך

קמא

משה מב' עמים אים על עקתו של דבר כשאמר להקב"ה לא אים דברים אים שלח נח ביד תשלח שלח היה רוכה להיות ברוך בכרתי על ישראל לא שמע ה' אליו והענישו על אונתו דבר ברכתי מה זה ברוך ודרשו חז"ל מזה שבדרך אתה ברוך ללקות ולבנות בטלה ממנו הכהונה וניתנה לאהרן כמו שאמר הלא אהרן אחיך הלוי וכו' ולא עכשו למה הרעו לעבדך מאז מקדם להצטטמי וליטול ממני הכהונה בשביל ישראל כיון עהם קשים כעכבל שעה ושעה באים בתוהמות ותלומות מיוכל לשטט עמך הכבר הזה ויפה אמרתי שלח נח ביד תשלח וכעשיתי שלח כדן לא עוד שבעשתי לטול הכהונה מימי אלה שלח בתקיים בו מה שאמרת לי הלא אהרן אחיך הלוי ודבר הוא לך וכו' הרי שפניהם יהיו גם יחד בהנהגת ישראל ולא מצאתי חן גם לרבר הזה כי שמת משא כל העם הזה עלי בלבואי אחרי עמיתו אורי' למה לא מצאתי חן בעיניך כאשר דברת אחר מעשה העבל כשאמרתי ובמה יודע חיפה כי מצאתי חן בעיניך הלא בלכתך עמיו והסבתי גם את הרבר הזה אשר דברת אצמי כי מצאת חן בעיני והנה מה זו מצאת חן שמצאתי לטוב ממא כל העם הזה עלי בלבד כי באותו ערך כבר נשרטו הזקנים כרסתיב ותבא אע ותאכל בקצה המחנה בקצתים שבחמה האנכי הריתי וכו' כי תאמר חלי שאהו בחיך כאשר ירהל האומן ליונק החרשתי לפי שאהיב אינו שואל מאומה מהאומן כי נער הוא ולא ירע ערך דבר אלה הוא מסתפק במה שהוא כותף לפי אכל חלו אינם במודגת היונק כיון ששואלים כל שעה דבר מפורש והוא שישור הכתוב כי אים אתה רוכה לומר שאהו בחיך כאשר ישא האומן ליונק אף על פי שלא ילדו כן אעשה גם אני לנהלם על הארמה אשר נעבעת בשביל ברית שבועת הארמה שנעבעת לתת לאבותיו וכו' לקיימה האמר חלי שאהו בחיך זהו יפה אם הם היו במרדג' מך חבל חלו באים במימי שאלות משונות מאך לי בשר לתת לכל העם הזה כי בוראי כשהם באים לבכות על שאלה זו לא נעלם מהם שחין ביד שפק למלאת שאלתם אלא כך הוא בדעתם לאמר תנה לנו בשר ונאכלה שבם אני אשאל מלפניך כאשר מהם ויאמר תנה לנו בשר ונאכלה ובסבתי אתה ה' תעם למלאת בטנם ושאלתם תביא להם וכיון שברעתם להשטימי להטריח את קמי לא אוכל אנכי לברו לשאת כל העם הזה כי כבר ממני הדבר להטריח כלפי מעלה ברכים אליו ואם ככה את עשה לי כלומר בשבילי אם באולי תעשה ככל אשר ישאלו כדו שלח יתרעמו עלי הרגמי מא הרבו ואל תראה ברפתי שאהיה אמי ברמה להטריח את קמי על דברת בני האדם שאין יראת אלהים בקרבם כי לגבי משה מלתא יקיר ורבה הוא להטריח להקדוש ברוך הוא כדו שלח יתרעמו עליו ויאמר הלא משה אספה לי שבועים אים והתייבבו עמך וירדתי ודברתי עמך ובאמצעות המוכן יחל השפע על בלתי מוכן ואכלתי מן הרו ונשאו אתך וגו' העם תאמ התקדשו והזמינו עצמם למחר ואכלת בשר כי בתיכם באומי ה' לאמי מן יאכלנו בשר כי טוב לנו במצרים הכונה שאף על פי שבגלו לא דברת כך אלא מתאוננים על אכילת בשר הגה באומי ה' כבל ענין אות' בכיה שהתכלית היא לומר טוב לנו במצרים כי אתם מבקשים בחסדו יתבואע ותבכו לפניו לאמר למה זה יאסו ממצרים שבכלל דבריהם אשר שאלתם בשר היה לומר למה זה יאסו ממצרים כי היא הנראה ששאלתם את ה' ותורתינו אשר נתן לכם שכן שאנכם טהגים בדרך ארץ שלמרה אתכם התורה לאכול בשר מערב ער ערב ואתם שואלים עכשו בשר בטרם ערב ונתן ה' לכם בשר ואכלתם ויאמר משה תר' אף רגלי ואתה

אמרת וכו' כל המעשרים נתחבטו בענין זה ואלענה גם אני חלקי בעזרת כור גואלי והענין הוא שראיה משה כי אף ה' אחר בעם באומר להם ונתן ה' לכם בשר ואכלתם דמשמע נתתי דבר חרם מהשמים לא אמר הנה נא לכם כאף ובקר ואכלתם בשר ובוראי הגומר שמכין שהטריחו לקונם לפשו' חרם תחת השמי' ולהטריח להם בשר מהשמים כלתה להם הרעה ולזה התפלל משה להקדוש ברוך הוא ואמ' תר' אף רגלי העם אשר אנכי בקרבנו כלומר איש באומי בשר ודם הייתי בקרב תר' אף רגלי ואמי סוכל כל תרעמותן ואתה מי וקיים מלא רחמים אמרת בשר אתך להם ואכלו חרם ימים להענישם על שהטריחו כלפי מעל' לעשות חרשו' בארץ לתת להם בשר מהשמים והלא לתת להם שאלתם היה אופשר לימן להם רשות שיטחטו כאף ובקר ככל מקום גם שיאכלו בשר בכל עת ושעה שירכו ואם כאף ובקר ישמט להם ומבא להם זה ולא יספדו להתלונן עוד וכך אים את כל רגלי הים יאבף להם זה מיה מספיק להם ולא לעשות חרשות ולתת להם בשר מהשמים ואף כל חרם תחת השמש כי ברבר הזה יהיו בענשם וכי אוקרים לחומר טול כור של שפזים ובחוקך ראשך והלא ראי למלאת שאלתם ברבר שיש להם ברשותם ולא יהיו כע' בענשם מלתת להם דבר של חיובם ולענישם ויאמר ה' אל משה היד ה' תקבר כלומר אם תכלית שאלתם לא היה אלא למלאת בטנם בשר הייתי עושה לתת להם רשות לאכול מצאנם ובקדם גם לאסוף רגלי הים ומבא להם חבל כיון שכונתם היא רעה לכפור בחברי ה' ושל כן שואים בשר לנקות את ה' הלא גם בהיתם אוכלים מצאנם ובקרבם לא ישובו מחטאתם ויחשבונם יד התקבר כי לא נתן להם אלא ממה שבידם לכך ברוך להמציא להם חרשות למען ירעו כי גרול כבוד הופתה תראה היוקרך דברי אשר אמרתי שהם אינ' שואלי בשר לתאות בשר אלא בשביל היותם כופרים ומכעטי' בחסדו והנך רואה בחוש העין וכך היה כשהביא הקב"ה השלו כתיב ויקם העם כל היום והאוי' וכל הלילה וכל יום המחרת ויאספו הממעיט אסף וכו' ויחילו עקר שאלתם היתה על אכילת בשר לא היו שותים רשתם לאסוף ב' ימים ולילה אלא בררת השלו מור היו אוכלים מעט ממנו והם קורם שאכלו עמדו ב' ימים ולילה אחת לאסוף ולשטוח חמרים חמרים וכל זה הנראה על מיעוט חמנה שבהם והם כופרים בהשגחתו יתברך שאלכ היה להם לאכול כעשו ויבטחו בטם ה' כי לא יחס' להם כמו שעשה ביריד' המן ולמה להם לאסוף ולשטוח לזמן מרוב' אם הם מאמינים בה שמי שיש לו מה שיאכל היום ואומר מה אוכל למחר הרי זה מקטני חמנה אלא וראי שמתם לקבטר כי מאסו את ה' ועל זה היו מבקשים עלילה לאסוף ממנו הרבה ב' ימים ולילה אח' וזהו מה שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה עתה תראה היוקרך דברי שאמרתי שהם כופרים בהשגחתו ונאמ' נתני ועם זה אבאר מה שאמר הכתוב ויקרא שם המקום קברות התאוה כי שם קברו העם המתאוים ולא אמר העם שהתאוו לרמוח טבל עונם וחטאתם היה על שהיו רואים את העם הקבדים ולא כסוגו ואחור מתאוותם ובעת מיתתם ערף הם מתאו' וברשתתם עומדים כרסתיב הפושעים בו כך כאף קברו את העם המתאוים בעת מיתתו וקבורה כי ממתם היה לבצע בחסדי ה' וכו' נתיישבו המקראות כשטוח' ונאמר שהענין יתבאר הכתובים בענין אחר ולבא לביאורו ברוך לבאוי מה שדרש רבי עקיבא כי לא שרש ברבריו מה הוא ענינו שדומק הוא לומר שהיה משה ארוכני עה מסתפק בויבתו יתברך אים יכול להספיק להם רכונם וכן לבאר סברת רשבי מה היא חמכם נראה שר' עקיב' דרש שכן חמ' משה רב' ש' אתה אמרת

דרוש ראשון לפרשת שלח לך

בשר אהן להם סנאן' שתתן להם דבר שמתמלא סלקים והנחום דעתן ואלה הכל' ובה' יקחט להם אפילו תפסום כל חזן ובה' סבבול לא יפסיק להם להפלי' רכונם כי כל אשר תתן לפנייהם לא ימלא רכונם שירכו יותר מכך ואתה אמרת אהן להם והרי אי אפשר לתת להם ומכא' להם כי גב' עינים לא תסבע לעולם וכיון שהם עתידים להתרעם עדין למה לך לתת להם כלו ויאמ' ה' א' מסה היר' הקצר אם לא אהן להם כלום הם מגיעי' בכבודי ועתה תראה היקרך דברישאתן להם עדין שיכלו שפתותיהם מלומר רי' ורעבי' דרם סכך אמר מסה הלא ידעת כי ברעה הם ואינם מתקשים בשר כי הרי חזן ובה' יס' אחס' ואינם מתקשי' אלא עלילה וזה שיעור הכתוב אם בשר הם רוצים לאכול הכל' ובה' אשר עלה אחס' ישמע להם ויפסיק להם וכן אם רגים הם מתקשים את כל רגיו הם יכולים לאסוף חתבאר ומכא' להם לא שהם מתקשים עלילה וכפי זה השיבו הנה היר' התקבר לעשות באופן שתכל' תלונתם מעלי ולא יבואו בעלילה עוד והנה נתבארה הקמתים כמה רעה גורמת התאוה ורדיפי' המותר' וכריך האדם להסתפק בשעור ההכרחי לעמידת המי' בענין סנאן' כריך אוכל לסובב כפסו בלואו :

הבא' כיון שאינם בדברי תורה או יאמר רבר ספקים אך אמר כשהיה בהם מיעוט עכ' הם למחפור שלמותו של אדם כמו שאמר התבא' לא מצאתי לבנו טוב משתיקה ואמרו בנמ' מלה בסלע משתוקא בתריץ ואיך הכונה שהמלה סוה סלע אלא לומר אף על פי שאינה רואה שהמלה סאתה מדבר היא מועילה סוה סלע עוד תשוב ותראה כי השתיקה יפה הימנה וסוה ב' סלעים וזהו שאמרו מ' פכחים פט אמרו חכמים השתיקה יפה לחכמים ק' לטפשים שנאמר גם אולי מחרים חכם יחשב וכירוסלמי מסיים לה ואיך כריך לומר חכם מחרים ויס' לרקדק דלכאורה ק' שיא ריבא אסיפא ק' רחאמר ק' לטפשי' משמע שהשתיק' נזקקת יותר בטפשים ואמר כך הבי' ראה מפסוק גם אולי מחרים' ואמר ואיך כריך לומר חכם מחרים נראה שיתר כריך השתיק' בחכם שאמר לא מבעי' א שהחכם מחרים אלא גם אולי מחרים אבל הא' לאו מילתא היא והרבר מבאר סלעולם השתיקה היא עקר באוילים ורבר סל' חידוש הוא שגם השתיקה יפה לחכמים עם היות רברי חכמים ירפא ועוטר כמו שאמרו בגמ' ופי' הת' ת' ח' בריכה תלמוד ומה שא' נר' הכתוב גם אולי מחרי' הוא לומר סמרי' גם האויל להיות כחשב לחכם מתוך השחיה' דלא מבעי' שהחכם מחי' הרבה כי כיון שהוא חכם ברבר נקל הוא מריות' עליונות אלא גם האויל כריך אף על פי שיהיה מחרים לא תסור מעליו אולתו וגם שהשתיקה יפה לו היינו שלא יפסיד יותר אבל מנין לנו שמריות' להיות מחשב לחכם בא' סעיה' וחידוש שגם האויל מחרים לחכם יחשב וכפ' הכתוב שאמר גם אולי מחרי' חכם יחשב אוטם טפתיו כיון ורבה טירוע הוא שהכנן הא' למעלה ממרדיגת חכם ואמר שהאויל שהתחיל לרבר ומחרים חכם יחשב כיון שלא הרבה דברים אבל אוטם טפתיו רהיינו סתם פיו מלרבר כלל לזה יקרא כגון עוד יר' עם מה שאמר קור' חוסך אמריו יבע דעת ויקר רוח איס' תבנו' גם אולי מחרי' חכם יחשב וכו' שהסנה ללמר לארס דעת סכל רברי פנייהו ברברי תורה ולא ברברים אחרים כמו סנא' לב חכם יפסיל פיהו ועל' ספתו חסיף לקח הרי סכריך האר' להי' נותח אמרו פיו בר' ת' כרכתי' ורברת בס' ולוא חוסך אמריו חקא כי בענייני העול' הוא חוסך אמריו שלא לרבר ספת יתר אבל באמרי' התורה התורה הוא עוסק ויודע דעת התורה זה ויקרא יקר רוח איס' תבונה כיון שמדבר בדברים העקריים וחוסך אמריו מדברים הנשמים הוא יורה שיש לו כפ' יקרה ואיס' תבונה הוא וראה לר' ב' שהרי גם אולי מחרים אף על פי סכל רוח חזן בקרבן חס' יח' לציני העמים וחכא' רואה לאוטם טפתיו בהיות לאל יתר לרבר והוא אוטם טפתיו רהיינו חוסך אמריו סאמר קורס לזה יקרא כגון לפי שאיך יתרון לבעל' הל' זקן כשהוא ירבר ביצילי' דעלמא כי ברוב דברים לא יח' ל' פסע וכן חזינו באינו כספתה' שמת' בחיב רברים חטא מיד וכפ' בהשגחת הבוראית' כרכתי' אמרי' כן פתח אצב את פיהו ויקלל את יומו שחשב כרעתו סכל' הדברים תלוים במזל ואינם בהשגחה ולא בא' לביאור הכתובים ירצה כי הסטן קטרנ' על איוב ואמר עוד בע' - עוד וכל אשר לאיש יתן בער נפשו כמו שפי' רש' ז' י' עוד בע' - עוד אבר בעד אבר כן דרך בני אדם כסרו' החרב' באה על ראשו מנון בוחשו לפניו וכל אשר לאיש במותו יתן בער נפשו בפני נפשו להגן אולם סלח נא ידך ובע' בכל אשר לו וכו' ואז מסת' הקב' ביד הסטן ואמר לוהם כריך ויפא' הסטן מאת פניו כללמ' סכא' מכבד מרת היחמים שהיה הקב' מר' - על איוב ובא' עליו במרת הרין ויך אותו כשחך רע ותא' זר' לו אסתו עורך מחזיק בתומתך הבונה להיות דק' ל' במוכה סתח' כופח' אותו להוציא מפניו ממיקתו והאזין קשה לתשמים המטה' לכך אמר לי' מה

דרוש ראשון לפרשת שלח לך

מדרש רבה ושא' יבש חזיר נבל ציץ ורבר אהינו יקום לעולם להדי' לכלך שהיה לו אוהב והתנה עמו ואמר לו לך עמי ואני נותן לך מרזנה רלך עמו ובת' אם הכלך לבנו של אוהבו אף על פי שמת' אביך איני הוור כי בסתנה שאמרת' לו בא וטול אתה כך הרבר חמלך זה מכה הקדוש ברוך הוא והאוהב זה אברתם שנ' זרע אברהם אוהבי אמר לו הקדוש ברוך הוא בא לך עמי לך סארג'ן וסטולרתך וכו' והתנת עמו שיתן לו סתנה שנ' קום התהלך בארץ וכן הוא אוכר כל הארץ אשר ארצות רואה לך אתננה אמ' לו תב' לה' למשה אף ער פי שהתניתי עם האבות ליתן להם את הארץ וסתו איני חוזר כי אלא ורבר אלהינו יקום לעולם :

דבר ידוע הוא שהדרג' שיש לבעל חי מרוב' על הבעלי חיים שאינם מרברים אותה הדרגה עמה יש בבעלי חיים המרברים בן ישראל לאומות מרבריהם עמל' ואזן והבל ירצו פיהם שוא ירברו איס' את רעהו ולא כל' חלק ועקב כי החזרו לרבר ברברי תורה כרכתי' ורברת בס' ורדשו רל' בס' ולא ברברים בטלים ולא ימוס' ספר התורה מפיהם ימוס' ולילה וארפת ספתיה' כל ימנעו סלה למלל' גבורות ה' ולהשמיע תהלתו כי בזה תגדל' מעלתם על כל הגבראים למיניהם כמו שפיר' הראשונים ז' מה שאמר רור המלך עה' כי טוב חסרך מחיים שפתי' וישתכנך סהכנ' לומר כי טוב חסרך אשר הנרלת עם המין האנוסי' יותר מטאר הבעלי חיים הוא ענין הדבור באפסם וכיון שהיתרון הוא הדבור דאיו שארס' ספתי' יסכמוך ויהיה הדבור ברברי ממש סכמו והוא ומהלה ואיך יתרון לבעל' הלסון אם מרבר ברברי הבא' ונטלה כמו שאמר טעה' ורבר ספתי' אך למחפור ירצה מנכח דברים לא יחול' פסע ולא מבעי' א' כשהאדם מרבה דברים ומפתי' יתר סגורס מיעו' שלימו' לכפסו לא גם למחפור בזמן שהיו רבריו סל' ארס' מעטו' כמסך מהם מיעוט ואיך למחפור בטביל' אותם דבר' מיעוט דבר' סל'

דרוש ראשון לפרשת שלח לך

קמב

למה לו ולעדר מרא' לפרס רדייקי רזל הכא מצמיפי בעמך סהזכ' עס אלהים על כל פעולה ופעולה ויאמר אלהים יהי אור ויורא אלהים את האור כי טוב ויברל אהי' בן האור ובין וכו' ויקר אהי' לאור יום וכעמך החסך לא כתיב אהי' לא ולחמך קרא לילה ואם עס אלהים נמשך למטה בחלקת החסך אם כן לא היה לו להזכר בעמך עס אהי' לא פעם אחת וירא אלהים את האור כי טוב ויברל בן האור וכו' ויקרא לאור יום ולחמך קרא לילה ומדהזכיר בכל פעולה ופעולה עס אהי' וכפעולת החסך לא הזכיר עס אהי' הוא מפני שאין הכה מ'חר שמו על הרעה וחזרתי לפעם ראשון שאפשר פקיו איוב ברבריו שאמר ואת הרע לא יקבל ולא אמר מאת האלהים כרי שלא לייחר עס הקרום ברוך הוא על הרעה באופן שברבריו אלה ים פנים לכאן ולכאן ועל האמת בלבן חטא כי כונתו היתה לטפור בהגנחה ולומר מהרעונו באן מפתח המערכה אבל ממ' בפסקיו לא חטא שהיה מקום לרון רבר עפתינו לכך זכות כמו שכתבנו שלא רצה לייחר עס אלהים על הרעה ואחרי כן הוכיח על תחלתו וגילה דעתו שהיה כופר בהגנחה ופתח איוב את פיו ופח אתם רברים שאמ' תחלה נהיו סתומי מעתמי לתרי אכסי פירם אותם כפיו וחטא בעמתינו שאמר מהרעונו באו לנו מכר המערכה והחול וקלל את יומנו הגורם לו הרי נתבאר כי רבר עפתינו אך למחזור ויפ' העתיק' לאיוב כי כשעתה פיהו ברבר דבר לא חרל פפע ובשפתיו חטא ואין יתרון לבעל הלסוף אלא כשלא שמו תרבר ברבריו תורה כמו שאמר שלמה עה שמחה לאיש במענה פיו ורבר בעתה מה טוב יר' שמחה תהיה לאיש במענה פיו בזמן עמה שמדבר הוא רבר בעתו והוא רבר טוב רהיינו בעמך רברי תורה שהיא לקח טוב או כיוצא בזה אבל ברברים אחרים לא יחרל פפע כמו ממכני במרגלים שחטאו ברברי פיהם לרבר תועה ח' עלה' ואמרנו כיחוק הוא ממנו ודרסנו רזל מכאן ספכת ביחיד על עול' ואמרנו כב ויכול אף בעל הבית יכול להאכיל כלו ממס ומחר. באלהים עליון והם גרמו לכפסם כמה גידול קשות מגנחת עליה ומאובת בכה על חסם שבכו העם בלילה ההוא נמשכו כל הסרבנות והגלות במשחל בכה הבכה בלילה שנקבעה בכה לדחמת במבול אותה בכה על חסם שבכו בלילה ההוא ולבא לביאור הפסקי' בפ'ס' זה ים לרקרק אומרו שלח לך מאלך להנחתך איכא הכא ורזל ררעו שלח לך לדעתך והראשונים זל פירסו פלהיות שנתעכבו ישראל במדבר מ'גה לסי' המרמ' לזומסו מלכס לפניה בבחי' זו היא הבאה וטובה למטה שלוח המרגל' לפי שכבר נגזר עליו שלא יכנס לארץ כרב' עתה תרא' ודרסנו רזל עתה תראה ולא מלחמת לא מלכס' ואם היו נכנסים ישראל מיד לארץ קרבונימי משה למות אבל כיון שחטאו המרגלים בפשטותם ונגזר עליהם מ'גה במדבר ער תוס כל הדור ההוא זה היה גרמה שהארץ ימים משה עוד חרבעי מכה ארבריהם ולרזל ררך אחרת יתבאר במאמר שהכענו בפר' ועוד ים לרקד' מה שאמר אשר אני נתן לכי ישראל ממה בא ללמדנו מחדש שארץ כנען היא נתנה לכי ישראל ועוד אומר איש אחר איש אחר למטה אבותינו תסלחו ויחר ואמ' כל נפשו בהם ואף המקרא מסודר סך הילל נפשו אחר לכל מטות אבותינו תסלחו ועוד סכפל העמך איש אל איש אישך אומת ויטלח את משה ממדב' פ'ארץ מה תועל' ים לידע חם פלח אותם ממדב' פ'ארץ או ממקו' אחר ועף מה שרקדו המפרסם שבמטה מנשה אומר למטה יוסף למטה מנשה ובמטה אפרים לא הזכיר יוספו על יוסף אלא למטה אפרים הושע עף כיון שכבר אומר ויטלח אותם משה וזהו שמועט מה צורך לחזור עוד ולומר אף שפוח האכס' ועוד בריך להבין בפי דרסת רזל שהתפלל משה על יוסעו ואמר יהי עסיק' מעכת

נך עוד להחזיק בתומתך פער עכמו היי' ירא מהעונן כן תרבר הרעה בנסך אבל עכמו סחל הנגע בנסך מהלך להיות ירא עוד מהעונן כיון שהמיתה לאיש כמוך נחמבת לחי' ואם תחיה תמות ואם כן בריך אלהים ומת כי זה יהיה נחת רוח לך ויתר אחיים חלי' יכל זה היתה אומרת מכני שלא היה לה עוד קורת רוח בבעלה כמו שכתבנו מהשחח קשה לתשמים והיתה חפצה במיתתו להכל ממנו אז אמ' לה איוב עתה ידעתי מאת מרבר' כרבר אחת הנבלות שאיכס רוצות ליטב עס בעליהן מוכ' עחין כיון שאיכס עמסם כדרך כל הארץ ולכך את מיעצת שאברך ה' ואמות כיון שאין בי עוד תחלת אכף לא יתכן לי לעמות כמו מעשית את כמהנה הנבלות שבזמן שהיית עמי בטובה רכיתיני ועכשיו את רוכה במיתתי ואעשה בן גס אני עס האלה' שבזמן שהיה מציב עמי הייתי מקבל הטובה ואת הרע לא נקבל וזהו מתקרק מה שאמר גס אף הטוב שהכונה לומר גס אני אעשה כמותך את הנבלה הזאת להיות נאה בטוב ולא גאה בשורענו' בכל זאת לא חטא איוב בשפתיו ודרסנו רזל אבל בלבן חטא והעמך הוא שגשג היות שבכלל דבריו אמר שהיה מקבל מאלה' הרעות והיכרות ממ' בלבן היתה תועה וחטא כיון שלא הודה על הרעה הנאה עניו והזכיר הדיו לומר יהי עס ה' מבורך כמו שאמר מקורם כשמתו כמו וכאבר תמות ה' נתנה לקח יהי עס ה' שבורך ואחרי כן פתח איוב את פיו וקלל יומנו כי מה שהיה בלבנו הוציא בשפתיו עוריו שפרסם בכונת איוב שאמ' גס את הטוב נקבל וכו' שראה איוב את רברי אמתו שאמרה לו בריך אלהים ומות ולא אמרה בריך אלהים וממות שיהיו עמיהם יחר בפועלנות אלא ומות אתה לברך לכך אמר לה גס את הטוב נקבל בחכמה שמו יחר ואכלנו בטובה אבל הרעה לא נקבל עמי אלא אבי לברו עמך אמרת לי בריך אלהים ומות נקבל זאת לא חטא איוב בשפתיו אבל בלבן חטא לפי שתלה הרב' בסביל עזא לברו היה מקבל הפועלנות ולא אמתו וזה היה כפירה שאף על פי שהיו עמיהם יחר בפועלנות לא היה לו להכמם בחלוקה לברך ה' ומת בשפתיו לא חטא' ומורי מ'ו פי' שברברו איוב שאמר גס את הטוב נקבל מאת האלהים ואת הרע לא נקבל ולא אמר מאת האלהים ים בהכנות או שהיה איוב כופה כסברת המימי שאומרי' ש' ב רמות ח' לפעול הרע והגונות או כי הטובות הם מחר הבריא יתברך והרעות הם נפעלו מכר המערכה ולא מצד יתברך ולכך אמר את הטוב נקבל מאת האלהים וברשית לא הזכיר עס אלהים שאיוב פעל הרעות לא אמר את הרע לו נקבל כלומר משאת המערכה ואם כך היתה כונת איוב הוא חטא גדול ועון פלילי לרבר על ה' תועה ח' יום סכה אחרת ברברו איוב לחנו לכף זכות שלא הזכיר ברע עס אלהים לשי שאין הקב'ה יחיד עמי על הרעה לא על הטוב כמו שדרסנו חזל ויקרא אלהים לאור יום ולחמך קרא לילה ואלהים לילה אף כתיב כאן אלא קרא לילה מכאן שאין הקרום ברוך הוא מיוחד עמו על הרעה ואבן ארתיך נקרק מכן להם לרזל דרסה ז' דילמא עס אלהים שאמר קורס ויקרא אלהים לאור יום הוא כמשך גס לפוף הפסוק ולכך לא אמר קרא אלהים לילה ורבים אומרים שרקדו מרכתיב ולחמך קרא לילה ואם עס אהי' מאת בתחלה הוא נמשך גס כן לבסוף אם כן למה הזכיר לומר ולחמך קרא לילה כי ויקרא שאמר בתחלה הוא כמשך גס כן לבסוף וכן הילל ויקרא אלהים לאור יום ולחמך קרא לילה ומרכתיב קרא פעם אחרת משמע רלא סמך לויקרא רבתחלה הפסוק ואם כן למה לא הזכיר גס כן אלהים לא מפני שאין הקרום ברוך הוא מיוחד עמו על הרעה אבל קשה שהרי כתוב ויקרא אלהים ליבסם ארץ ולמקנה המים קרא ימים והתם ליכא מדרסו הרי ואם כן תרתי

דרוש ראשון לפרשת שלח לך

קמב

ורזל דרשו זה אינו שמגן על דורו כעץ והתחזקתם ולקחתם
מפרי הארץ יר והתחזקת בחמוה הבורא ותברך ואם תמנחו
עבמכם חזקים בחמונתו ולקחתם מפרי הארץ להראו לכל
העמים כי גרולים מעשה ה' ואם לאו לא תביאו מפרי הארץ וזה
לפי שחשש משה ען תהיה תכלית הביאים מפרי הארץ כדי
לספר בנבואה כמו שאמרנו אחר כך וזה פרוכסם שהפרי משנו'
כך אנשיה הם מלואים ולכך אמר להם משה והתחזקת בחמונ'
ואחר כך ולקחתם מפרי הארץ כי אז תהי' הלקיחה לשכח ונמך
ואמר והימים ימי בכורי ענבים' למד שאף על פי שאמר להם
משה ולקחתם מפרי הארץ סתם ולא פירש מזהה מן מהפית'
יביאוהם הביאו תבס ככולס אשכול ענבים מן כום לרע משה
כיון שהימים היו ימי בכור ענבים סתמו בפירושו מפרי הארץ
אשר אמר להם ויהי אשכול ענבים שהוא הכרי העיקרי בימים
זהים וכרתו מעט זמורה ואשכול ענבים אחר ושאזוהי במוט
בגמים ואמר בגמ' שהביאוהו בן האנשים וטפלה לו לקחו גם
מהרמזי ומהתאנים ופס זה יתבאר מה שאמר למקום ההוא
קרא חזל אשכול וכו' כלומר כיון שבגם מהרמזים ומהתאנים
לקחו מעט למה קראו למקום ההוא חזל אשכול בחזו ולא
קראוהו גם כן חזל רמח או תחנה לזה נתנה התורטעם למקו'
הוא קרא חזל אשכול בלבד הוא על אוד' האשכול אשר כרתו
מעט בני ישראל שרוב הנשיאים שהלכו כרתו אותו אשכול לפי
שכך הבינו מרבני מפה שאמר ולקחת' מפרי הארץ סתם בזמן
ימי בכורי ענבים ועל כן היו כלם שוים בכריתת האשכול וכיון
שכולם נתעסקו באשכול לכך קרא חזל אשכול ולא חזל רמח
דחלוין בחר רובא אשר כרתו מעט בני ישראל אבל הרמז
והתאנה לא כרתו זולתי כלב והוא ש' וזהו ש' אשכול להבדיל
שבח הארץ שלא תאמר כי אותו מקו' בלבד היה מיוחד לאשכולות
ענבים ולא הוא ופרבמו הכתוב בהלמי עין גר עששים פירות
ו' פעמים במנה לז' שכל ח' היו אשכולות' וכו' וזהו קראו
למקו' הזה חזל אשכול אינו בסביע פחותו מקום משונה לא על
אודות האשכול אשר כרתו מעט בני ישראל וכך חס היו פוגעים
במקום אחר וכרתו מעט האשכול בודאי שהיו קוראיו לו חזל
אשכול כי לא היה מקום אח פרטי עכ' וישונו מתור הארץ וכו'
וישיבו אותם דבר יר' ל' בביאור פסוק שלח לך באופן אחר
באות והוא שהנה ראה שאמרת ישראל למשה נשלחה אנשים
לפנינו ויחפרו וישיבו אותם דבר כמו שמנוגד בס' לה הרבדים
והנה נתן רשו למשה לשלוח אנשי ויבאנו מלא וישיבו תשובת'
אלה למשה בלבד ולא לפני כל ישראל חס שלח לך שהתשובה
ישיבו לך בלבד כדי שלא יהיה כל אח' מקצה מדבר שפת יתק'
והם חטאו בתחלת דברי פיהם ס' לנת להשיב דבר א כל המון
העם בפרקס וישיבו אותם דבר ואת כל העדה וכו' ויפסדו
ויאמרו וכו' בזה מכא כל אנשי חן ויהם לפרער ולומר לא
בעלה ואלו השיבו שולחם דבר ובווא לפני משה בלבד לא היה
במשך אותו עין כי היה מרצה את השלמים ברברים של טעם
אבל כיון שנתנו הדברים בפי כל ישראל לא היתה עוד תקומה
חם ויהם כלב את העם א ושהם בראיתו כלב שהפס המרגלי'
פל דבריהם לספר בגבוה הארץ לפני כל העדה שיתק' כל אותם
האכלוסין ואמר למרגלים מה לכם לספר דברים אלן א הערה
אשר לא שלחו אתכם לבו ונשיב שולמי מדבר ולונו כפי כל אשר
עם להביט וזהו ויהם כלב את העם ובהם שיתקם באומר להם
אל משה ראוי ללכת ולהשיבו דבר ביאין להמון העם מקו' כאן
כי אם משה בעל דברי אשר שלחו וזהו ש' שהידיב אנשי מרגלי'
ל' דם אל משה ולא היה עם המון עם ש' אחר כלב בעלה
וירשנו חנתק פי מקורם בפני העם לא היה יכול לומר כך והאנשי'
אשר

את הארץ להיות שהיו ממשפחות מנסה בן יוקם שחבב את
הארץ והסביע את בניו שיעלו עממותיו עם ואף על פי שמכני
מנסה היה גרי בן סוסי שספר בנסת הארץ הן לא אחזו מעשו
לא נטו אחריו כיון שהיה לא הלך בדרך אבינו יוסף אלא נטו חתן
משפחות מנסה בן יוסף וכסם שהיה יוסף מחבב הארץ כך הן
חבבו לשאול אחוה בקרב הארץ וכסן הוא אלה שמות האנשי'
אשר שלח משה וכיון תבאר עם מחזל במ' רבה מה ראה משה
להסוף על שמו של יוסף יור לא כלב נטל סכרו מן הארץ של
חס לא הארץ אשר דרסה רגלך בה לך תהיה למחלה ויהושע
נטל סכר עשרה מרגלים שכתוסף בו יור יתירה יור עשר' ויקר'
משה להושע בן נז יהושע ר' כיון שרא' משה אותן שהיו רשעים
אמר ליהושע יה ישיעך מן החר הזה וכנתם זל כלעך שרקרנו
בפסוק מה שרקרתי למעלה יתור אלה שמות האנשי' ולמעלה
במהזכר למטה אפרים הושע בן נז סם היה מקומו לומר ויקרא
משה להושע יהושע לכך באו רז' וכתו טעם לתוספת יור על
סם הושע שהוא לפי שנטל סכר עשרה מרגלים וזהו באף אלה
שמות האנשי' אשר שלח משה לתור הארץ שהיו עשרה כו' כלב
אזינו מן הימים ערב כי רוח אחרת עמו ובהושע הוא מדב' ולכך
פרט מן אלה האנשים שהיו עשרה הוא הטעם שקרא משה
להושע יהושע ויהושע לומר ולא אות אחרת לפי שהיה לו סכר
עשרה מרגלים ר' כיון שראה אותם רשעים אמר יה יושעך
'חשה אלה שמות האנשי' שרקר משה בשמות ומכאם רשעים
כי טעם מוכיח עליהם כמחזל מ' שיהם כעורים וסמתייהם
כעורים סתור בן מוכאל נחבי ב' וכו' וכראות משה לה שמות
האנשים שהיו כעורים הבין שהם רשעים ומתוך כך נתן א לבו
להתפלל על יהושע ויקרא להושע יהושע יה יושעך מעב' רשעים
אלו עוד שמעתי בפשט הכתוב שמקורם היו קוראים לו הושע
בן נז שהיה זכות אבת משיעו ועכסו קראו משה יהושע בלי
ברוך ס' אבינו כי זכות עמנו מספיק בתפלת משה שאמר יה
יושיעך ושלח אותם משה ויאמר להם עלו זה בנגב וזולת' את
ההר ומשם תראו אותן הארץ מה היא ואת העם האושב עליה
והחכם השלם כמה' של ב' פ' שאמר את העם היושב עלי' ולא
אמר וראיתם את עמה לרמוז על העם שנטל בארץ אחרת ובח'
לגור בארץ חס עמי האויר הזיק לו לאו כי מזה ירע טוב
אויר ח' שהוא כולל כל האוירים כרכתיב חס ואיש יולד בה עכ'
ונהנה כונת משה עה ברבריו היתה לטובה כרי לישו את הארץ
בעיניהם והם תפסו כל הרברים לרעה שהוא אמר וראית' את
הארץ מה היא ואל' העם החזק הוא לרמוז טובת הארץ להיות'
מגדלת גבורים וכולם יגיו גבורים והם חטבוה לרעה לומר כי
ען העם ומי' תיישב לפניו לכבוש הארץ ולא בטחו בה הכלחם
להם והוא ופילם לפנייהם כי אינם באים להלחם בכח בער עוד
אמר ומה הארץ הטובה היא להורו טוביות מזה האין של אותה
הארץ להמתה ארץ טובה ובריהא שאינה חולבית ולכך אמר
הטובה היא במנה ארפה וגם בזה אמרו ארץ אוכלת ווסביה
מרוב החלואים גם אמר ומה הערים הבמחנים או במבצרים
לחוק לבם שהם באים אל מקום מבצרים חזקים והם דברו און
לומר כיון שהם יושבים בערים גדולות ובבורות בסמים הוא
דבר כמעט לברעם מן הארץ ולקחת אותה מידם עוד אמר
משה ומה הארץ הזמנה להגיד בשבח הארץ אשר הם באים
חליה שהוא ארץ זבת חלב ודבש ופירותיה שמנים והם חטאו
בשיהם לומר כיון שהיה זבת חלב ודבש אי אפשר לכבש' כי לא
יחזק כל להם בה ואיפשר שרמו לומר הים בה עץ חס און לפי
שמיני המדינה הוא שלא יהיו בתוכה האלמת אלא חונה לה
דתקן מרחיקין את האילן מן העיר כה אמה חם הים בה עץ

דרוש ראשון לפרשת שרח לך

ומשלל מסל למה הר' למלך שאמר לאהובו לך עמי ואני נותן לך מתנה ולא פסק עמו לתת לו דבר מיוחד חו ענין קצוב אלא חצי נותן מתנה ולא פירש דהוי אסמכתא ולא קנה האהוב ואינו יכול לתבעו כלום וכשמת אהובו של מלך החזיק המלך טובה לבנו ואמר אף על פי שמת אבך מהי האהוב שלי ואני לא נתתי בתי לו ברבר קצוב ואילו הייתי רוצה להטיב עמו בחייו לא היה בתורת חוב אלא בתורת אהבה שהיה אהובי ועכשיו אף על פי שמת אימי חוזר במתנה שאמרתי לו אמירה בעלמא בלי עושה חיוב כלל ובא וטול אותה כך אמר הבה לך לך רהיניו לך עמי אותה לברך ותימיח בית אבך שבכתך אותה לברך תהי' הלוי' מתייחסת לך ולשמך וכמו שכתבתי בפיה הכתוב עיי' פס' ס' לך לך ואח' כך אמר לו קום התהלך בארץ כי לך חתונה כי בטביל אותו לך שאמרתי לך לך שתלך אותה לברך ותימיח כבוד בית אבך בשכר זאת חתונה חש כאן שלח לך בטביל אותו דבר שהבטחתי ואמרתי כי לך חתונה לקיים אותה לך חתונה שלח אכשם שלח אשר איני נותן נתינה מחדש עכש' לבני ישראל אף על פי שמתו אבותי והתנאי שהתנתי היה עם האבות שלא התנתי לתת אותה לבנים כדכתיב כי לך אחי' עור יימות שלח לך בזכות אבותי הם שאמרתי לך בזכות אותו לך שלח אשתי לך הארץ אשר אני מתן לבני ישראל ומה שהביא הב' כתובים שלח כסדרן ביאור הענין הוא כי בפסוק הראשון שאמר כי כל הארץ אשר אתה רואה לך חתונה ולזרעך יש בה הבנות או הכונה לומר לך חתונה או לזרעך ואם פירושו כך הרי התנה והבטיח נתינת הארץ גם אל הזרע והבנים ואין כאן מקום להחזיק טוב' ולומר שאף על פי שהתנאי היה לתת לאבות הבה ברוב חסדו קיים רבנו הטוב עם הבנים לפי שבכלל התנאי יחיד אבות ובנים רהיק לך חתונה או לזרעך עור יש פירושו אחר בפסוק כי לך חתונה דייקה לך ומש' ולזרעך הכונה שתתקיים הנתינה בדרך להיות לזרעך אחריו ולא תבא מתחת ידך וישתוק ואם כך הוא פירושו נכבד במו מוחזקים אחריו בנתינת הארץ שתתקיים ביום אבל עקר הנתינה שתתן לבנים אם לא נתנה לאבות לא הובטחו על כך והנה הב' פירושים שקולים ואין להכריע אלא מכח המקרא האחר שאמר קום התהלך בארץ כי לך חתונה ולא הזכיר כאן לזרעך בדרך לומר כפי' שם האחרון שאם הכונה היא לך אי לזרעך קשו קראי אהרדי שכל' אמר לך חתונה דייק' ואם כן זה הפסוק הוכיח על הפסוק הקודם כי היס' לא ליקטו אהרדי שהכונה לומר לך חתונה דייקה ואף ייחב לזרעך אחריו ער עולם ודייקא כמי לפירושו זה רהיל' לך ולזרעך חתונה ולמה הפסוק באמצע לומר לך חתונה ולזרעך ער עולם הרי אין לך לומר אלא כפירוש האחרון ולכך הביאור של בני כתובים והביאו המחבר תחלה לפי שהוא גילה לנו פירושו הכתוב הראשון כתי' סכתבנו ועכשיו מתבא' המש' הבה אף על פי שהתנתי עם האב' לתת להם דייקה שהתנאי היה לך חתונה רמסע לך ולא לבני' עכש' אימי חוזר כי בטביל לך שאמרתי לאברהם אהובי לך לך והלך אחרי אימי מתן עכש' הנתינה מחדש לבני ישראל חס' נדמו כאן יבם חזיר נבל כי'ן שמתו האבות ודבר אלהינו יקום לעולם ואפס' שרמו עור כאן מה שהבטיח הבה ואח' לך חתונה ולזרעך ער עולם ולא עשה הבה עיקר מתחילת הרבר שאמר כי לך חתונה דייקה אבל עשה עיקר ממה שאמר אחי' ולזרעך ער עולם ואותו דבר שאמר ער עולם קיים הקב' ודבר אלהינו יקום לעולם ונתן לבניהם את הארץ וכא' אפשר לרמוז עור בכתוב שלח לך כלומר מה שאמרתי כי לך חתונה רמסע לך דייקה שלח מעל פני אותו דבור של לך אשר איני מתן מחדש עכש' לבני ישראל ודבר אלהינו יקום לעולם שאמר ולזרעך ער עולם

אשר עליו עמו הזכירו רבת הארץ אל בני ישראל לאמר הסיבה שהזכירו הרבה שכל אחי' אמר הרבר חיש לרעהו ואיש ל' קרובו כי הארץ היא אוכלת יושביה וכו' חש כאן לאמר ויאמרו באנו אל הארץ אשר שלחתנו כלומר אם אנחנו באנו לא בחיל ולא בכח כי חש בזכותך אשר אתה שלחתנו והיא שעמדה לנו עבאנו אל הארץ כי בטבע לא היה איפשר כלל לבא עם וגם כי הארץ זכת חלב ודבש היא וכל טוב העולם יש בה ולכך אינם חוששים אל הבאים חם באים הם לחפור הארץ כי הם בטוחים בכחם ולא יאסר בר ולחם ומזון בארצם באופן שאינם חוששים לכלום ולכך באנו אל הארץ אבל בשעה כי בוש לא מכל לעלות כי עו' העם וכו' ויהי' כלב ויאמר עלה נעלה וכו' ור' ר' ר' ר' ר' ר' עלה נעלה יכול נוכל ודרשו שאמר כלב בעצרת הבורא שהוא עלה עליהם וגם יכול על כל נעלה ונוכל והם כפרו ביחודו של עול' ויאמרו לא נוכל לעלות כי חזק הוא ממנו כב יכול אף בעל הבית יכול להוביא כלת משם ושמתיו בטם החכם השלם כמנה' חיים החבר ז' סדרתו כפירת יחידו של עולם בתיבת ממש לפי שכל אותיותיו כפולות מ' ראשונה מוציאה חס והמ' האחר מוציאה' חס ויהנון מוציאה ס' והוא מוציאה ו' הרי אותיות ממנו מוציאות בכתיבה ממנו אחר חסו כפול בהצה' שהוא חזק ממנו כב יכול ויאמרו גם כן כפשוטו חזק הוא ממנו כלומר מכל ישראל ויביאו רבת הארץ ויאמרו הארץ אשר עברנו בה ארץ אוכלת יושביה כלומר איננו העם שנתגדל בה ורגילי' באותו איור והם יושביה הארץ אוכלת אותם מחמת רוע האוי' וכש' לעם נכרי הבא עתה מתרש' לגור עם עמו הפכה בדרך וכש' נהר הרע עברתי תאכל אותה הארץ זהו מדרש רוע בריאות המדינה ואם מדר' המלחמה כל העם אשר ראינו בתושה אכשו מות ומלחמה גבורי חיל כדמיון במ' הענין אשר מתייחד לפניהם וכיון שפסעו המון העם את דבריה ותשא כל הערה קולם ויתק' קולם ובכיו' לומר על משה וכפרו בטובתו של הקב' ויפול משה ואהרן על פניהם מפני שזה היה סרחון ר' ויהושע בן נון וכלב רבו לתקן דברי המרגלים ולא טוה להם והנה כתב' כמה גורם לשון הרע ודב' שפתי' אף למחפור ובה' כנאל לביאור המאמר בס' ויש לר' קטר הפסוקים שלח לך עם פסוק יבם חזיר ובה' במשל' שאמר המלך לאהוב בא עמי ואתן לך זכיון שאמר לו כך אם כן בא בטביל ומן הרין מחויב לפרוש לזרעו ואין אמר לו אף על פי שמת אבך אימי חוזר בו והרי אין בידו לחזור ועור ר' ר' ר' ר' לזון שאמר המלך אימי חוזר במתנה שאמרתי לו והם רבנו מותר שמספיק לומר אימי חוזר בו ועיק' במשל' למה הביא פסוק לך לך מאר' כך כיון שלח האב' עם נתינת הארץ ומספיק להביא פסוק קום התהלך בארץ כי לך חתונה כי עם האמר בפירוש נתינת הארץ ועיק' שהביא ב' כתובים קום התהלך בארץ ופסוק כי כל הארץ אשר אתה רואה לך חתונה ולמה הנכרם שניהם ולא עור אלא שהביא שלח כסדרן שהיה ראוי להביא קודם פסוק כי כל הארץ אשר אתה רואה שהוא הקודם בפרש' ואחר כך יביא המחבר שהוא קום התהלך ועור לבאר מה שאמר הבה למשה אף על פי שהתנתי אימי חוזר בו אדרבה היא הנתינת לקיים רבנו הטוב כתי' שהתנה עם אברהם כי ההוא אחר ולא יעשה ח' ומאי רבותיה דקאמר אף על פי שהתנתי אימי חוזר וכך היה ראוי לומר אף על פי שמתו האבות אימי חוזר מפני שהתנתי או לא חסיר התנאי הגורם לקיי' רבנו ולא יטוב אחר' וגראח שר' דקדוקו בפסוק מאי לך דקאמר שלח לך ועיק' תאי' אשר איני מתן לבני ישראל רמסע נתינת מחדש והרי כבר נתונה הארץ בברית' וטובה לאבות וכך היה לו לומר אשר בשעתיו לבני ישראל לזה הביא פסוק יבם חזיר

דרוש שני לפרשת שלח לך קמ"ד

לבעל הלשון כי אינו רואה שיהיה יתרון לבעל הלשון על הכתוב
 שלא יאמר וידבר בלשון מה שלא נקטוהו מלמעלה כמו שגם
 הכתוב אינו עושה מה שלא נקטוהו מלמעלה הרי ענין זה הוא
 קשה מאד והוא שהחשוב מינו ונשתעברו בן האומן כי משאור
 שבעיניהם טרברו המרגלים לטון הרע ובכח כלילה ההוא נבאר
 המרגל ויאמר הבה אחס בסיחם בסיחם שלמחם חכי חקבע לכס
 בסיחם ותריות וסוף ירו להם להפיל אותם במדבר ולהפיל זרעם
 בגוים ולזרותם בארצות זהו שבעבור מלכו' בא ולמר עמם כחם
 הקדמוני על חזתו לטון הרע שדבר על בוראו כמחולל עגור עליו
 הוא יושפר ראש ויהיה תסופם עקב וראיתי כחיה וקטלם וכלו
 אחר ינקום בקמתו האדם סג' הסכל התלוי בראשו על שמשם
 לעצתך ויקום ממך בראשך הוא יושפר ראש ואתה שבענינת
 בעבורו ברגלים שיקצנו לו הרגלים למחם ואתה תסופם עקב
 כנדר העונם שהגיע לך בעבורוהו ק' ל' ל' וכו' וכו' כבא
 לביאור הפרשה ויאמר ה' אל משה ער אהב יחזק יחזקו ועד אהב לא
 אחימי ב' ויש לרהקן כפל ער אהב ב' פעמים גם כפל יחזקו
 ולא יאיימנו כולנו שלאחר שהתפלל משה על כך ויאמר לו ה'
 שלחתי בדיןך איך חזר למד ער מתי לערה הרעה וכו' ועוד
 כבאר מהו בכל האמירות אשר עשיתי בקרבם מהם דברו מותר
 ועקב כשאמר הקדוש ברוך הוא למשה חזקו בדברך ואשם אותך
 לגוי גדול ועכס ממנו איך כתרסה משה ענה ולא השיבו כמו
 שהשיבו בעל כשאמר לו הקדוש ברוך הוא ואשמה אותך לגוי
 גדול שאתה מבכי בניהם אשר משה חזקו עטר ויפה הכתוב ב'
 אז הנחתם בא' כבא סל ג' רגלים איש עומד ק' ולא נבזה מתי ה'
 על הרעה וכאן כשאמר לו הבה אשמה אותך לגוי גדול שאתה
 מבכי במה' לא מצינו ידיו להשיב רק ושמענו מכרז ואמרנו מבלתי
 יכולת ה' ואם תשובת משה שהשיב היא תשובת הגוי היל' להשיב'
 עכשיו ואם אינה תשובה איך השיב אותה במעשה הגבול ועקב
 למה התפלל מ' משה ואמר למה יאמרנו מצרים ברעה הזכיר
 ולא אמר טענת יאמרנו מבלתי יכולת ה' וכאן אמר טענה זו ולא
 אמר למה יאמרנו מצרים ברעה הזכיר ועוד למה לא התפלל
 כאן משה זכור לאברהם וכו' כמו שהתפלל מ' וע' מ' ומ' ומ' ומ'
 מצרים כי העלית את העם הזה מקרבנו שבראים דברי יאמרנו
 ומשפיק לומר ומעמו מצרים ואמרנו תבלתי יכולת ה' וכן קשה
 כל אורך הדברים שחזר ואמר מעמו כי אתה ה' ועכס עומד וכו'
 וע' מ' ומ' ומ' אל יושב הארץ הזאת ולא פי כלום מה יאמר לו
 שאם הוא האמר אחר כך מבלתי יכולת כבד חזר לומר ואמרנו
 כל הגוים אשר שמעו מבלתי יכולת והאמירה שואמרנו אל יושב
 הארץ לא פימה היא וע' מ' שאם סדר למקרה שהיה ראוי לסמוך
 כל השמיעות ואחר כך יאמר האמירות וכן היל' ומעמו מצרי'
 כי אתה ה' ברדב העם הזה ועכס עומד וכו' ואחר כך יאמר אל
 יושב הארץ מבלתי יכולת ה' זאת ועוד כי אחר שאמירה זאת
 יאמרנו כל הגוים למה פרט ואמר אל יושב הארץ ויש מ' שפי'
 בפסוקים שהיא במונתא והדר מפרש קורא אחר יהיה בענין
 זה אמירה ושמיעה ושמענו מצרים ואמר אל יושב הארץ ויאמר
 על ראשון ראשון ושמענו מצרים ואמר אל יושב הארץ ויאמר
 העם הזה ועכס עומד וכו' וענין האמירה היא שואמרנו כל הגוי'
 מבלתי יכולת ה' ועוד בדין ראוי ועתה יגדל בא' ב' מ' ועתה
 וכן קשה ברבוי חזל שאמרת מבלתי יכולת ה' מבלתי יכולת ה' איך
 כתיב כאן ואמר משה עכס י' ואמרנו תסם כמו כתיב מ' עכסו
 דקטו וכן בדין מ' באשר דברת לאמר ולמה הזכיר כאן ומרת
 סל רחמים ולא הזכיר כל ה' הבקובות במעם העגל ועוד מ' סל
 סלח נא לעון ובאשר נשאת סנראים ב' דברים והיל' סלח נא
 לעון כאשר נשאת וכו' ועוד מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 דברדיך

עולם יקום איתנו רבך ומורו כ"ו פירש במסל שהמלך אמר איתן
 לך מתנה והאומר לחבירו איתן לך רבך זה לא תפוס במתנה
 דהוקח הנהקם חייב לקיים דרמו והנה לא אמר במתנתו קום
 התהלך בארץ כי לך נתת אלף אמר אתכנה בלשון עתו וזם
 אף על פי שהתמתי לתת בלשון עתיד ואין כאן טום קיוב עכ' וזם
 אינו חוזר בו וזם דבר אלהינו אף על פי שלא היו כי אם דברים
 בעלמא עכ' קיימו הקבה ולא נפל דבר אחר מכל דברו הטוב
 והנה כתבאר יפה בדרושינו כמה צריך האדם להזרז לשמור
 פתחי פת ומפרי פי אים תסבע בטנו ברה' וארשת שפתיו בל'
 וזמם סלה מלאדות ולסבת לאל חי כדרך הוא לער איתן'
 ב'לאו :

דרוש שני לפרשת שלח לך

במדרש רבותי סתו שלח לך אנשים אה ישראל
 חס בקשו הרברים חלדו שבשערי
 שהענין ליידיש ג' ארצות החוששין אמר להם הקדוש ברוך
 הוא ראה נתן ה' לפניך את הארץ באותה שעה נתקרבנו
 ישראל אל משה שנאמר ותקרב אליו וכו' ה' ש' עירא ולא
 זכרו בפיראיתו וכן הוא אומר לתור להם מנחתה אלף
 אקרו נשלחת אנשים לפנינו ויחפרו לנו שלא ד' אמינו
 וכו' ברור איסר לא שסרו כרית אלהים וכחזרתו ס' אנו
 ללבית רבי יהושע איסר למח תיו רוכיני למלך שזיכר לבנו
 אשה נאה ונת שזיכר ואמר הבן רצוני לר' אותה ודררע
 בענינו של מ' ואתה חרי אתה רואה אית' כביתך ורבך
 אני נותנת כך הבה הבטיח לישראל ארץ טובה ונאמרו
 נשלחה אנשים אמר חב' ילכו ויראו ויבשבעו שאינם
 נבגסים לתוכה כי אם לבניהם אני נותנת שנאמר כי כל
 האנשים הרואים אם יראו וכל בנאצו לא יראוהו :

ידוע הוא אמר לטון הרע שקשה מע' וגע' וס' כחחול
 כתיב הכא בס' גדול עמי מנשוא וכתיב בגע' איך
 אשמה הרעה הגדולה ובע' כתיב חטאה גדולה ובלשון הרע
 כתיב לטון מדברת גדולות נמצא שהיא קשה מאד ואין יתרון
 לבעל הלשון ידעה שאין טום יתרון ומעלה ל' מהא בעל לטון
 הרע אף על פי שהיה בו כל מחת טובות ושלמות י' ופשוטו
 סל כתיב אמר אם יסוך הכחז בלי לחם ואין יתרון לבעל הלשון
 ידעה בלשון האדם מועיל למחם כשאמר עליו דברי לחם טאז
 אינו מסך ואם יסוך הכחז הוא כשאין אומרים לו הלחם והדי ק'
 אם לטון האדם מביל לאמר איך לא יועיל לעמנו שלא יכשל בה'
 ולא יש יתרון ל' מהא בעל הל' זן עכמו שלטונו ויעילם לעכמו
 כמו שמועיל לזולתו שלא יסוך הכחז בלחם לטון ומך ואמר
 דברי פי חסס חן לומר שסבת הדבור הוא בר' כי כל הדבור
 מהא בר' הוא חן ואף על פי שלעמיתים החסס אינו מרב בר' ת'
 מ' כל דברי פי חסס אם חן ויש בהם ממש כי עלה לא יובל
 אפילו סחת ת' ח' כריכה י' למד אמנם שפתי בגיל תבלענו
 מכחיש ומבלע הענין ואמר שאין טום ממש באותם דברים כי
 אם דברי הגל וסחה בטולה כי לוקח הדברים כפשוטן ויבא
 ללמוד ולעשות כאשר דבר פי החסס באופן שתחלת דברי פיהו
 סל הכפיל הרע הם הוללות ואח' יתפסט סכלות ואינו כמו החכ'
 שאם גדאים תחלת דברין דברי הבא אחרי ב' ים בהם ממש'
 עוד ידעה ויאמר אם יסוך הכחז מעכמו מכלי טילחם ל' למעמל'
 לנטון זה אינו אבל הוא שליח השגח' והקדוש ברוך הוא עושה
 שליחתו אפילו עי' חסס ויתרון ארץ בכל הוא כמחול ואין יתרון

דרוש שני לפרשת שלח לך

זה כי כל האנשים הרואים אם ידו וכו' עגור דין זה הוא לאמר
מספרו בגמ' ארץ ישראל וכל ענין דחול רייקי הכי שיש
שאלו משלח אנשים ויחפרו ויתורו ומה להם ארץ ברת ה'
הולך לפניהם לתור להם מנוח ומה להם לבקש תייר לתור מבני
אדם וזש עזרא לא זכרו כפלאותיך שהיה הארץ מקדים לפניהם
ממניך הגבוה ומגביה הגאות והארץ כל נחשים ועקרבי וכו' וז'
בהם והם שאלו לשלוח אנשי מבני אדם לתור ולא כתרצו בארץ
ברית ה' ההולך לפניהם לתור להם מנוחה בארץ ישראל חסד
לא שמרו ברית חללים ירצה לא המתכוין אל ארץ ברית האלים
ההולך לתור מנוחה ובמורתו שהם ליחות הברי המנוח בארץ
מאנו ללכת בחברת התורה ורצו לשלוח אנשים לתור לכך אמר
הקדוש ברוך הוא שלח לך אנשים ויתורו כמו ששאלו אנשי לתור
שלח אנשים ויתורו ולא יתור להם ארץ ברית ה' וזש נסב עזרא
נותנה לבני יש' הבאים אחריהם והם לא יירשעו אבל ישלחו יב'
אנשים ויראוהו כי כיון שהולך אדם אחר מהטוב הרי הוא כאלו
כל מטה אבותיו תשלחו שאדם אחד מהמטה הוא בכל המט אף
על פי שהם יב' מטות עם מטה לוי לא תשלחו ממטה לוי רק כל
נשיא בהם כל מי שהיה בסבטו נשיא שהם היב' נשיאי הכתובי'
בם נשא מהם תשלחו אבל מטה לוי שלא הוזכר בו נשמ' לא
תשלחו ממנו וכו' אמר משה ויחך מכם יב' אנשים מאי
מכם רק אחר אמנם רמז משה שלא שלח משבטו סבט לוי וזש
ואשלח מכם ולא משבטו כי משה הוא משבט לוי ומכ"כ משב'
שרבו לשלוח אנשים ולא האמינו בקול הכבוד עליהם שלא יראו
את הארץ ורייקא הקרא רק אחר שלח לך אנשים ויתור את ארץ
כנען אשר אבי נתן לבני יש' שרא' מות כאן לומר אשר אבי נתן
לבני יש' אבל בא' לרמוז כאן עגור דין הקדוש ברוך הוא עגור
אותה איהם כי אם לבניהם וזש אמר אבי נתן לבני ישראל לבנים
הבאים אחריהם ולא להם כיון שבאו לירי עלימות אנשים לתור
אתהולר אותה והיה דייק לשון הגזירה שלא אמר כי כל האנשי'
הרואי כבודי וימת בו ויבכו ויתלכנו אם יראו את הארץ ועיק'
בספקו מתי אם יראו וכל מכאבי לא יראו שהוא כפל הענין אמנם
אמר הקדוש ברוך הוא כי כל האנשים הרואי כבודי ויבכו ויתורו
ולא יעמדו בקולי שהבטחתם שהיא ארץ טובה על האסון גזר
אני שיראו הארץ פן יחזרו רעה וכעור היתה חיה נרמז באומרו
אם יראו את הארץ כלו' יראו את הארץ בתקלה ואחר כך גזר
בשבע אני שכל מכאבי לא יראוהו וזש אמר לרמוז גם כן הפכוטה
במש' אשר נשבעתי לתת לאבותם וכל מכאבי לא יראוהו כלומר
בשבעתי שלא יראוהו הרי שגזרת לא יראוהו אינה אחר סיפור
המרגלים שהוציאו רבה כי אם מתחלה בשעה שאמרת נשלחה
אנשים וינסו את הארץ לאמר שחטאו כל העדה בדב' שהוציאו
המרגלים אמר הקדוש ברוך הוא ער אנה יאכזבו כעם כבוד ולא
הספיק להם מה שלא האמינו בו ואמרו נשלח אנשי לא שהספיק
על חטאתם פשע להכעיסו ולומר על הטוב רע אכזבו ברבר
ואורישנו וכו' ער שהתפלל משה ואמר הקדוש ברוך הוא שלחתי
כדברך אף על פי שתפלתך היא לם' ומ' עונם ולשאת אותם על
כנפי נשרים כאשר נשאתי לעם הזה ממדברים ועד הגיה לפני
המליחה כשאתי פניך ושלחתי כדברך אמנה על הרבר הגמי
שאמרת וסאשר נשאת לעם הזה ממדברים ועד הגיה איני מומע
כי נגזר עליהם פעבוד מלכות כדכתיב ויסא' ירו' להם להפיל
אותם במדבר ולהפיל זרעם בגוים ולירותם בארצו זהו שעבוד
מלכות והגלות ודקדק עור למי וער אנה לא יאמינו כי בכל
האותות אשר עשיתי בקרבם כי באותות הנפלאות שאני עושה
עמם הם מקטומים אמנתם שהקב"ה חשבה לטוב שבכל מקום
מיהו נסבקים היה מת גרול העיר כד' שהיו טרודים ולא יתנו

כדברך עתידים לומר למה הוציאו המקרא מעשוננו ולא דרשו
כדברך אשר התפללת אלו עשיתי ועל כפל כי כל האנשים
הרואים וכו' אם יראו את הארץ וכל מכאבי לא יראוהו והא' משי'
כי כל האנשים הרואים אם יראו וכמו שפי' ר' סי' אם יראו לא יראו
ולמה חזר ופרט וכל מכאבי ובהא' סלקינן ועור סמיכות ועברי
כלב מה שייכנס בו ולא הזכיר לכלב ולא ליהוש' כי גם הוא מבאי
הארץ ואינו בכל הגזירה וברא' לעד שאמר ער אנה
יבאכזבו וחזר לומר אחר המחילה ער מתי לעדה כי קורם חרה
אף ה' בכל ישראל המכעיס' אותנו על פניו ויבבו העם בליל ההו'
וילמוכו שיש בהם ב' כחות כת מנאכוס המתלכדי ואומרי למה
ה' מביא אותנו וע' כת אחרת שאינם מאמינים בה' והם העם
הכובי' מקטמי אמנה ויחר אף ה' לבז' עליהם מכת דבר ואברין
ובתפלתו של משה שלח להם ולא מחה הא' את עם ישראל אמר גזר
שלא יראו את הארץ ובניהם יירשעו ואחר כך חזר על העשרה
אנשים המרגלים ואמר ער מתי אחריו לעדה הרע מתי לעדה
שהיא כערה פבאמר ער מתי לעדה והיו עמים עשר מרגלי יכחו
יהושע וכלב הרי שמרבר על המרגלים שאפקור עליהם אפי
וימתו האנשי' מוכאבי רבת הארץ וכו' ובמ' אחול' ב' כחות כמותי
מפניכ' ער אנה יבאכזבו ער אנה לא יאמינו כי חייב סופס' לבז' ד'
בזונו ער אנה ה' תשכחני ככח ער אנה תסתיר את פניך ער אנה
אשית עכות ער אנה ירום אויבי וכו' כמותי ער מתי לער סופס'
לבז' וכפטי כבהלה מאר ואתה ה' עד מתי ויש' לדק' כי מדרכי
טובות לבמול לנו במדה טובה מרובה יותר ממדת פורענות
כדכתיב כי אתה ה' חשבת למטה מטינו ואם כן איך יבמולנו
עונם בשביל ב' כחות שכחנו ר' תשלומי כפל והרב מהר"ם לשיך
ז' פירש בזה שאררבה מדת הטוב גמל לנו ברבר הזה שאינו
דומה פורע שגר חובו בפעם אחת ושתיים כפורעו בר פעמים
שמדת רחמים הוא לו בהארץ לו מעט מעט כן ה' אלהינו גבה
ממנו חטאתינו בד' גלויות כד' שלכל לסבל' המשה באורך הזמן
מעט מעט מה שאין כן אינו היה גובה כל חובו בגלות ח' או ב'
כי לא הג' לנו יכולת לסבול כל העול בבבר בזמן מועט אבל
פעמי הקל המשה בהחזו בד' פעמים כל פעם חק' אחר אלו
דבריו ול' ועדין קשה מכפי זה גם בקרתי לעדה היה לו לחלקה
בחלקים מרובים ולא בבת אחת ולענה בזמנת' ער אנה עשה
אתה בפעלים ולא עשה כן בזמנת' ער מתי וכלע' כפי דרכו
אל הרב ז' שכחונת ער אנה שביטל משה עה גזירת הקדוש
ברוך הוא שאמר אכזב ברבר הוכרחה לערעו בשעבור מלכות
וכד' שהיה להם כח בקיבול עול המלכות עשה אותם ר' חלקי'
בר' מלכות אבל גזירת ער מתי שהיה על עשר האנשי המרגלי'
והעמיט הקדים ברוך הוא וימתו האנשים וכו' די להם בעונם
פעם אחת אז אפשר שארברא להיות ער מתי מדבר באנשים
המרגלים סענעס חמור ראוי שהעונם הבא כגדרם לא יתחלק
לב' חלקים כי אם פעם אחת וכפטי כבהלה מאר ואתה ה' עד מתי
כי איך להקל בזה כיון שהוא כגבר כוחות המרגלים ער מתי וכו'
וכפי פשוטו של מקרא ירצה שישאל היו חירו' מהמלכין וממלאך
המות במתן תורה שאמר אני אמרתי אלהים אתם ובמעשה
הפגל נגזר עליהם מיתה אכן כארם תמותו ובמרגלים נגזר
עליהם שעבוד מלכות וכאמר השדים תפולו ועונם שלא יראו
את הארץ נענשו בו מעשה שאמר נשלחה אנשים כמחול' במא'
שהכעמו ויש' לדקדק בו מה שממס' ז' בלו הפסוקי שהדואו ועור
לדקדק שאין המשל חמ' למשל כי פס' נענשו בן המלך על שלא
האמין ורצה לראותה וכאן לא מבינו עונם כי אם על שהוציאו
דבה על הארץ ויבבו בני ישראל ואילו לא דברו בגנותה אפשר
שיצו נכנסים אף על פי מרצו לראות ועיק' למה הביאו חול' ספוק

דרוש שני לפרשת שלח לך

קמה

לב ליהם והם כפרו בטובתו של הבה ויחמרו ארץ אוכלת יוסב' היא גם רמז אשר עשיתי בקרבנו על עמך המן שהי' בקר' הארץ נבלע לחם חיברים וכו' עמך חטאו לומר כלום ים ארץ שמכרם ואינו מוכר' ונפשי קצה בלחם הקלוקל ולא האמינו בכל האות' עשיתי בקרבנו הם הם גרמ' של' האמינו בו אכמ' ברב וכו' וזאת אותך לבנו גדול ולהבטחת האבות הרי אתה משבי בניהם זה נרמז בתע' ממנו לבו' מורעו של אברהם אתה הוא וכתקו'י' בך ההבטחה וזאת לבנו גדול והטעם שלא חכה רעתו של המה רעה כל' אחר' לו הבה רבר זה במעשה העגל וכאן במרגל' עמר ושל' מחר אחר למה יחמרו מבלתי יכולת ה' אפסר לעד לומר שמשא אחר לשם הבה זכר לאברהם וליצחק וליש' אשר נטבע' להם לזרעם אתך את הארץ הזאת והרי זרעם הם כל הוב טבטי' ולא טבט לוי לבד שהיו מצינו טבה בטו' הבה לאברהם לזרעך אתך את הארץ הוכרד לזרע כי ביצחק יקרא לך זרע כרי להזכיר את שמע' מן הכלל גם אחר ביצחק ולא כל יצחק להזכיר את זרע' של עשו וכמא' כל זרע יעק' הם בכלל הטובה שנטבע להם לזרעך אתך את הארץ ואכ' אעפ' שאני מבני בניהם לא יבאת ירי הטובה כיון שההבטחה היא לכל זרעם ואני חלק וא' ויהם וחס' בחת לרשות אותה ההבטח' אוך אבטח אני על הבטחה זאת שהבטחת אותי כי יזיה שטר יפה הנחתם ב' או הנחתם בא' אבל בתרגום שבעטו ישר' במתנת הארץ ויחמרו ולמה ה' מביא אותנו עכשיו ארץ מקום לזכות לערער על שכנעם הנה' לתת לזרעם את הארץ כי לא הפעל את זאת לא שהם לא בתרו ויחמרו בארץ חמרה ולא נשאר כי אם ההבטחה אשר הבטיח לאברהם ואעפ' לבנו גדול לכך אחר לו ואעפ' לבנו גדול ועכש' כי ממנו אתה בא מבני בניו אתה הוא ולכך לא התפלל כאן זכר לאברהם וכו' כיון שהם מאסו בארץ חמדתם אך יעמדו להם האבו' לתת להם את אשר מאסו ואין כאן מקום לתפלה או זון עמד משה להתפלל מחר אחר ויחמרו משה ושמעו מכרים אחז' במ' יחמרו למחר אחר היה יכול לשלש' ואל' מלכים אינו יכול וכד' לברק אסמכתא בפסוק לרשתם זל ונלעד סגרתה במע' הפסוק ויחמרו לו וטב הארץ הזאת ולא פיר' כלום סגרתה התשובה של משה כאן ושמעו מכרים הנקמה אשר עשית בים' ויחמרו בלי ספק מן גרם זה לו וטב הארץ כי אל' הם סכס' שלשים ואחר וכך רמז ואל' להיות מכין ח' המלכ' והטב בארץ הזאת הוא שלשים ואחד לכך לא יכולתי עמם וכונת הפסוקים לומר ושמעו מכרים כי העלית את העם הזה מקרבנו לפי שהיה אפשר להשיב לו משה שאמר בו ים חלול ה' שיחמרו מבלתי יכולת ה' כי ח' שיתג' הדבר בזה ואדרבא יחמרו האמת כי בניו חטאו לו ושלחם ביד פשעם לזה אחר הקדמה זו שהן אמת טבטי' כנען יתלו הענין בזה אך משעמי מחטאת מכרים כשישמעו הדבר הזה שהם לא יתלו הדבר בחטאתם לפי שהם ראו שהעלית העם הזה מקרבנו בכמה אות' ומפתי' עם היותם אנשים חטאים כמחול' גוי מקרב גוי מה לא עש' אף לו וכו' וכיון שהעלית העם הזה מקר' בו עם היותם רמזי' להם גוי מקרב' גוי אך אפשר שבטביל' חטאו כליתם בודאי שהם יחמרו דבר זה לו וטב הארץ הזאת שלא ירעו בדבר זה ואז יסכימו כלם לאחור מבלתי יכולת ה' ועוד שמעו כי אתה ה' בקרב העם הזה עם היותם חוטאים לך במעשה העגל הטבת סכינתך בימיה וענך עמד עליהם ואך יחמרו כי בטביל' חטאו אז יחמרו הגוי מבלתי יכולת העור' אשר שמעו מכרים כי מחר בני כנען ארץ לחום כ' שיחמרו מבלתי יכולת ה' לפי שאם יהרסו העכו' ישרא' עריץ משה קיים כי יעשה אותנו הגלגל גדול והם יבואו וירשו את הארץ ויסכרו פי דוברי סקר הדברים על כדיוקן של עולם עתק

לז' חטאנו אני ממכרים סראובל האותיות הגדולות אשר עשה ה' במכרי' שלא היו בטביל' משה כי אם בעבור יס' כי משה גדול מחר בעיני מכרים ובעיני פרעה והאותיות היו על העם הזה ריוקא כי העלית מקרבנו שהיו משוע' ברים אליהם מה שאין כן במשה כי לא היה בחותו שעבור הדב' הזה יספרו מכרי' לו וטב הארץ הראיתם כמה אותיות עשה ה' עם העם הזה להזכירם ועשיתם שחטם במדבר מבלתי יכולת ה' להביא את העם הזה סיגע בהם יגיעות ושחטם במדבר אבל משה אעפ' טיב' לארץ לא עשה ה' אותיות עמו בדחתו ממכרי' כי לא היה באותו שעבור זאת ועוד שאפי' אם תמכא לומר שבבוא זרע משה לו ארץ ישרא' יתבטלו דבריה ויסכרו פי דוברי סקר עכ' ים חלול ה' ביני וביני עד שיגדל זרעו של משה וכנסו לארץ ואם רצה שעת' יגדל כל בח' הולא יהיה חלול ה' בכתיס' כי אם עתה בהווה יגדל כל בח' ה' וזה שרמזו עכש' מבלתי יכולת ה' עכשיו יחמרו תשע' כח כנבקה כלו' אעפ' שלעתיד אין להם פה לומר כ' כי יראו זרע' של משה בכנסים לארץ עכ' עכשיו יחמרו ביני וביני ויש' חלול ה' בבתי' עור רמזו לו עכשיו יחמרו לפי שטעם' זו על מבלתי יכולת ה' היא השם רחוק כי שמעו עמי ירבזן ויור' המפ' עשה ואי' יחמרו הדב' הזה ולכך בעגל אמ' משה למה יחמרו מכרי' לאחור ברעה הוכיח כי מהבטחה הא' ברעה הוכיח' והא' מבלתי יכולת ה' בודאי שיטענו הטעם הרב' וז' סה' ברעה הוכיח' ולא יחמרו האחרת שהיא רחוקה לומר מבלתי יכולת ה' אבל עכשיו במרגלים שאין להם לטעון ברעה הוכיח' כיון שראו שמחל הבה במעט' העגל ולא חמרת לכלות יאדר' השכין סכינתו בתוכ' בעמוד ענן אז יחמרו הטעם האחר' אעפ' שהיא רחוק ויחמרו מבלתי יכולת ה' ועת' יגדל כל בח' ה' כלו' אימי מתפלל שתמחול להם מכל וכל רק עתה יגדל כל בח' ה' שלא לכלות וזעזע מעט ת' קוד' עכש' כמז' טעמי' בעגל ויחמרו ביום פקדי' ופקדתי וזהו כא' דבר לאח' כמו סדכר' במעט' העגל לפקוד' חל מחטאת מעט מעט כי ה' ארץ אפי' מאריך אפיה וג' ריליה באורך הזמן ועתה סלח כל בהו' לטען העם הזה וכא' נשאת לעם הזה ממכרי' וכו' הנה אעפ' שחטאו לך שאמר' לפקוד' עליה מעט מעט ויחמ' לה' לחתי ירצה סלחתי אבל לא סלחתי לבמרי' כי אם כדברך שאמר' שיגדל כל עכש' כחי להאריך להם כאשר רברתי בעגל כן אעשה ויחלם לא יהי' הרב' חיי' לבמרי' למחל' העגל טעם הארכתי אפי' לפקוד' אוקיה א' בכל חר וחור ואלם בען זה ח' ואני יומלא כבוד ה' את כל הארץ להכניס במיה אבל כל האנשי' הרואי' כבודי וינסו אותי אם יראו את הארץ כלל שאכפרד עליה' עכש' שלא יכנסו לארץ ולא חלם להם לבבות אוקיה בכל חר ודור כי אם להם עכש' אפקוד' פרי חטאתם ולא יראו את הארץ וכל מכאפי' לא יראו ח' אבאר עם מחול' מי שהיה בן כ' בן שהי' בע' או לאו לא נכנס לארץ ופח' מבן כ' אם לא הביאו בשערות בן שהיה בעדה בן שלא הם נכנס לארץ ואם הביאו בשערות הם יהיה בעדה לא היה נכנס ואם לא היה בע' היה נכנס ואעפ' לומר דרס פח' מבן ס' טעה' והמח' הזה קשה להולמו שאם מתנו פחתי' מבן כ' סנה אוך לז' מת' אח' מהם פחות מבן ס' טעה' ומה סכר' ליב' ביואר' זה הוא שפחות מבן עשרים טעה' מרבר על שנת עשרים עכמה טבא לכלל עשרים ולא היו עשרים שלימו' אם הביאו שתי שערות והיה בע' לא נכנס ולא מת' פחתי' מבן ס' כלו' טבא לכלל ס' טעה' אעפ' שלא היו ס' שלימו' ואכר' לפעם הפסוק למדנו מזה שמתו אותם שלא טלמו להם כ' טעה' אם הביאו שתי שערות והיו בעדה וזה רמז כאן כי כל האנשים הרואים כבודי שהם מבן עשרים טעה' שלימות ומעלה אם יראו אף על פי שלא היו בעדה ולא היו מכאפי' וכל מכאפי' שהיו בעדה אף על פי שלא היו בן עשרי' טעה' שלימות

דרוש ראשון לפרשת קרח

בקהל ישראל שנינו עשר שנים וישבו עמם שבעה ימים ויהי מקום ההנהגה שלם כמנהג
שנאל דוחה ויהי זלזה שלמות סנהת לקרב שלום ולרחוק
מחלוקת לכך בחזק לבנות אותן חבדל באותה בקעה ולא רבו
לבנותו בהר או בצעה פן יהיה ביניהם מחלוקת וקפירה מחמת
המקומות כי כל אחד יחפוץ לבנות ביתו במקום הנבחר ולא
יהיה בשלל גמס גבוה וכן מקום הכרמים שלח יחפוץ פיהו
בשפלה בעמק כדי שלא ירחיק משפך כרמו. לכרמים וכחאמר
בן סירא על פסוק כל ימי בני דעו וכו' ואם כן מתוך כך הם
בחסד ליד מחלוקת לזה בקצו בקעה בארץ שער שהיא
מיטוה מקום טוב לבלתי יושבו עמם כדי לקרב ביניהם השלום
ומרוח ההנהגה שהיתה ביניהם לא היו מקפידים על אותו בית
שלא היה בחומר ואבנים כי הלכנה היתה נחצבת להם כאלו
היתה אבן והחומר כאלו היה חומר וכל זה להיתקם באבנים זה
לזה ומיכיל באחרות ולא יהיה זכרם פחד אם היו כותם
במקום אחר שים עם אבנים וחומר מחמת קפירת המקומות
כמו שכתבנו לכך היו שמים בבנין כאלו היה בחומר ואבנים
כיון שהיה ביניהם אהבה ושלום עכ"ל. ויאמר ואלו אל רעהו
הבה נלכנה לבנים וכו' הנה הכתוב יגידו במקדש רבה מי אמר
למי מכרים לבטל וכו' והנה חבתם שמתוך חבתם נקרב השלום לא
היו מהגים פרה ונרולה בעצמם לשלום שלומיהם מלבד
הלבנים אלא הם בעצמם ראשי האומות שהם כוס ומכרי זשוט
וכצעו חמור זה לזה חבה נלכנה לבנים וירמי תהיה במחלה
ללכונן הלבנים לעמק בבנין עיר כל העם באחרות כדי שלא
תהיה שום הקפדה ביניהם ותבער אש המחלוקת ויאמר
הבה נכנה לבנינו ומגדל וכו' כל סנהתם היתה להיות יחוסים
חממי המבול שאל יביא הקדוש ברוך הוא המבול מים על פני
כל הארץ והם יושבים בבקעה בארץ שער שהיא עמק מאד
שהיא כל מתחמול בעצתם לזה רבו לבנות עיר ומגדל גבוה
מאר וראשו בשמים שאם באולי יבוא המבול יהיה להם מקום
מנוח להמלט עמם שהרי בימי המבול גברו המים על ראשי
ההרים ונחמה והם אמרו כיון שראש המגדל יהיה בשמים מי
יעלה לנו השמימה להלחם כנו וזהו צעקה למען כלומר עמ
ואחרות בארץ. פן נפון על פני כל הארץ מפני מי המבול אם
נחיה יושבים על פני הארץ ויאמר הן עם אחד ושפה אחד
לכולם שהם באחת ועולם וזכות השלום משיעמם ואף על פי
שער עכשיו לא עשו ע"ז כמו שכתוב הבה נבנה עיר ומגדל
ונעשה למען שם שיהא ע"ז אחר הקדוש ברוך הוא וזה החלם
לעשות כלומר זה הצדק שבנו העיר והמגדל הוא ההתחלה
לעשות אחר כך הע"ז כמו שאמר ונעשה לנו עם וישע
שמחשבת ע"ז הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה ואם באחי
לפסוטי יודי בס אימי יכול עתה כיון שהם באחרות ושלום חם
ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמן לעשות אימי וכול לבטל
מתעבתם כיון שהם עכשיו בשלום ואחתות ונהיה נרמז כאן מע
ר' במאמר אפילו הם ע"ז אימי יכול לפסוט ידי בס כיון שים
ביניהם שלום לכך מה עשה הקדוש ברוך הוא אחר הבח
גרדה ונבלה עם שפתם נבלבלם בלסונותם ומתוך כך
יבא בהם מחלוקת כיון שלא יסמנו אדם שפת רעהו זה מואל
הטוב חם מתן לו המגדל והוא ומאמר שמתלך האחתות
משיבם אז יושך ה' אותם על פני הארץ יבחרם אל
אבא משפתם אעשה נבלה וזכותם לרדום ונבלה מלסון
נבלות שהיו נהרגים ועמים נבלות מתוך שפתם כלומר
מבלבל שפתם אחר לא ישמעו אדם שפה רעהו וכמו שכתבנו
למעלה היה אומר ה' לי מיא ויהי ב' לי שפרא ועבד מוחיה על
וקדקדו ללדקדום כך לפי שהקדוש ב' לי מיא ונבל שם שפתם

ואם

שלום ונבואה מחלוקת כלומר יש ללמוד ולדקדק הדברים
יור שברול שלום ונבואה מחלוקת מכר עכמה ערכתי: עם
מלק לבס עתה יאשמו שמתקין למר חלק לבס יאשמו מאי
עתה רק אומר אלא לרמז אף על פי שים ברט שן ע"ז אינם
מומנים בלדע אלא עתה על חלוק לבנות שהיא עתה בידם
על זה יאשמו בשממה וחרבה ויש לדקדק זה בבירור עור
מרכיז חלם שאמרנו אבל שמתלכו מהו אומר חלק לבס וכו'
והיה יראו למר אבל במחלוקת מה היא אומר חלק לבס וכו'
אלא הוא לרמז ח"ך לא נגזרה השממה על העו אלא על
המחלוקת לפי שאם על העו נגזרה לא היה הקדוש ברוך הוא
גמר בליהם אלא לחמר שיעברו העו וסוב אין בידם שלח חמנת
עליהם והקדושה כעמך שמתחלקו חלק לבס באחת שעה
גור הקב"ה ואמר עתה יאשמו מאד בעת האחת יאשמו אף
על פי שיערן לא עבדו העו לאחר שמתלק לבס כי העו עבדו
יודים לכן לא פקד עליהם בשלום שהיה להם ועכשיו מיר
שמתלק גור כלליהם שמתון ולא המתק לאחר שיעברו העו הם
כן הא' למדת שזכרה מחלוקת זהו הגורם בלבד: עור ים
לבוך דרך חמה ישר וכמה במאמר שם עתה שאמרנו קודם חל
אמר רבי אלעזר אינו קשה מי שאומר למלק או אמי או חתה
בפלטין או מה שאומר חמי ונתחמה וכו' דור המבול אמת מה
פדי כי נעברנו ומה מעיל וכו' דור הפלגה אמרו לא כל הימנו
לבוך העליונים וכו' בואו ונעשה מגדל ונסים ע"ז בראשון ונתן
חרב בידה ותהיה נרשית כולנו עושה עמו מלחמה אותם של דור
המבול לא נסתירה מהם פליטה ואלו של דור הפלגה נסתירה
מהם פליטה אלא חר המבול היו שטופים בגזל שנאמר גבולות
ישגבו ערר נזלו וירטו לסיף לא נסתירה מהם פליטה אבל אל
על ידי שהיו אוסבים זה לזה שנאמר והיו כל הארץ שפה אחת
לפי כך נסתירה מהם פליטה ר' אומר גדול השלום שאפילו
ישראל ע"ז ושלום ביניהם וכו' הא' למדת גדול שלום וכו' ויש
לדקדק שפני הנראה מתוך רבוי ר' הוא שמתקיים לדברי רבי
אלעזר שדור הפלגה הנין עליהם השלום וגדול השלום אפילו
שהם ע"ז וכו' ואם כן מה בא לחרם ר' יותר על רבי אלעזר ולא
עור אלא סרבי אומר נראה שכל לחלוק על רבי אלעזר דאל"כ
היה לו לומר אחר גדול השלום וכו' ולא מצינו שום מחלוקת
ביניהם וגם לבאר שאר הדקדוקים שדקדקנו למעלה אמנם יר
לכד שמתלכו ברבר זה ע"ז אלעזר סובר שהאחרות שהיה
ביניהם גרם להסתירה מדור הפלגה פליטה ולא מתו כולם ור'
מתק על זה ויאמר גדול השלום שאפילו ע"ז אחר הקדוש ברוך
הוא אינו יכול לפסוט ידי בס הדור שהשלום מגן שלא לפסוטי
כלל כלל ולא כדברי רבי אלעזר שאמר שמתן להסאור פליטה
שנראה הקדוש ברוך הוא פוסט יד אבל לא להשחית ולכלות
כחור המבול וההכרח לרברין של ר' הוא שהיה דור הפלגה כל
זמן שהיה להם אחרות שפה אחת ודברים אחרים לא מת מהם
ער אחד אבל שמתלכו דהיינו כסבלה שפתם ולא ישמעו איש
שפת רעהו היה אחר אומר לחברו ה' לי מיא ויאח ממנו ליה
עפרא הוא מחי ליה ועשע מחיה וכח שכתב מחלוקת ביניהם
חלק לבס אז באשמו ונשממו ואם כן גדול השלום שכל זמן
שהיו שפה אחד לא מת אחר מהם ער לאחר שחלק לבס כי
בהיותם באחרות אומר הקדוש ב' אימי יכול לפסוט ידי בס חם
יתבאר בהצעת הספוקים ויקי כל הארץ שפה אחד שכלם היו
מדברים לשון אחד וגם לא היה הפרש בדבריהם כן זה לזה
כו כל מה שהיה רובה זה היה רובה גם חברת וזהו דברים
אחרים שכלם היו שון בדבריהם לענין אחד בל' שום הפרש
ולא הבנת השלום ביניהם ולא יבואו לעולם ליד מחלוקת מכאן

דרוש ראשון לפרשת קרח

הקטן שבכולם נליגרה ויקח קרח טעמת בעצמו שהיא היא
הראוי לנשיאות זה אם מצד יבנה אביו איך לחיות של קרח חלק
בנשיאות כי הוא היה בן יבנה הראוי לגדולה כדרכיב ובני
יבנה קרח וכפד וזכרו הרי שבין יבנה הגדול הוא היה קרח ואם
מצד בני קרח אביו מתנה הנשיאות לאלכפן הוא היה בן
קרח הראוי לגדולה זאת עכסו כיון שבני קרח הם עמרים
ויבנה ויבנה גדול מעוזאל וכבר נטל עמרים הכהונה ומלכות
והנה לניאמה הנשיאות ולא לאלכפן ואם מצד אביהם הרקן
קהוא בן לוי איך קרימה לקרח על אלכפן כיון שבני קרח
מתנה הגדולה לגדול שהוא גרסון מלך הוא היה בן לוי הראוי
לסדרה אשר בחרה בו לטאת הארון והקרימו לגרסון כדכתיב
נשא את ראש בני קרח ואחר כך כתיב נשא את ראש בני
גרסון גם הם כמו שדרשו חז"ל יקרה היא התורה מפניו שהיו
נושאים בני קרח ואין פניטם אלא לטון בכורה כדכתיב וזאת
לפנים בישראל וכו' וגם שהיה הארון מכלה גם לבני קרח מפני
שהיו נשוא הארון וכיון שכן אף על פי שגרסון היה בן לוי הבכור
כפועל עכ"ל בן לוי הגדול יותר היה קרח אשר עליו עבד הקדש
וראוי לבניו שיתלו הכהונה והסדרה יותר משאר הבני הגדולים
הטענה לקח קרח אב"ל רתן ואבירים באים מטעם אחר ועקריים
הכל טענה זאת הסדרה והמעלה כי הם בני ראובן גדול
שבאחים כולם ומורי גדולי פי יקח קרח בתרגומו ואת פליג קרח
דפליג רידיה ארדיה שהוא היה בא בטענה כי הוא בן יבנה
והגדולה ראוייה ליבנה הגדול מעוזאל שכפי רביו הגדולה
גינת לבן הגדול והוא קשיא ליה דהרי בן קרח הוא יוש אחיו
גרסון גדול ממנו וראוי לתת המעלה לגרסון הגדול מקרח גם
קשיא לרדיה שהרי בן לוי הוא ואם הוא בא מחמת הגדול
שבאחים א"כ כן איך המעלה ראוייה לטבט לוי כיום אחיו גדולים
ממעבד ראובן ועמעון באופן שקורח בא בטענה זו בבני אביו
ולא חפץ באותה טענה לאביו ולא קנו הרי דפליג רידיה ארדיה
והנה רתן ואבירים החזיקו בבטרה זו שאשקרא פרכא כי איך
לטבט לוי סוס גדולה אלא לראובן גדול האחים ולגם יאמה
הסדרה והמעלה ומצדא כולם באים לחלוק עם משה וכל אחד
מהם חולק עם חבירו וכולם גוים במחלוקת ולא מעטמה
דחבירה עכ"ל עור אפסוד ררך הלזי שליך קרח עמו אמבואה
דגברו לחלוק עם משה ויקח עמו לבן יבנה שהם אחיו של קרח
גם נזכרו גם לקח לבן קרח שהוא חכרון אחיו יבנה שלא כיתן
לאחר משה סוס גדולה גם לקח עמו בן לוי דהיינו אחר מבני
גרסון או מרדיו וגם לקח את רתן ואבירים מהם בני ראובן
ואפסוד שליך את כל אלנו לומר שלא לעצמו הוא מבקש אלא
סתיה סוכבת הסדרה והגדולה על כולם ומכאן דרשו רז"ל
אין לרשע אין לטבט מבני ראובן הם סמוכים וסכנים לקרח כי
בני קרח היו חוכים על ירך המשכן תימנה ורגל מחנה ראובן
גם כן היו תימנה לכך נאבדת אלנו ואלו ויקומו לפני משה לערער
על הנשיאות של אלכפן בן עוזאל ובימי כתיבתו סס כל
אנשי המעמד טרגילים לעמוד עם משה בפניה סהם כועדי והם
היו אנשים חשובים מבני ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה
מאותם שהקריבו בחנוכת המזבח קריאי מועד מהקדושים
במעמד הנזכרים לפני משה אביו סס אשר להם יר וסס בעימי
כל ישראל ובהיותם עומדים האנשים האלה במעמד באו קרח
ורתן ואבירים וערערו על נשיאות אלכפן בפני משה ובפני אהרן
הרץ אנשים הנשבים עמו סס ושיעור הכתוב כך הוא ויקומו לפני
משה ולפני אנשים מבני ישראל רץ כי אותם הנשים היו ראשי
המעמד קריאי מועד סס וראיתו כתוב שבירר הרח מכל
מבטבב אנשים מהם סנהרדי קטנה לבר משבטלוי מעליהם
התיה

הנפון לפיכך ברברים ולומר המעט מכס כי הבריל ובקשתם
גם כהונה כי בולו בזה היו חזרים בס ואחר כך יחמ' להם בקר
וידע האת אשר לנכח להקדק מש וידבר אל קרח וערתו לאמ'
דלא שייך כחך לאמר לאחרים וע"ך כעל חלוקות אלנו וידע האת
אשר לנו ואת הקדוש והקריב ואשר יבחר בו יקריב וכך להבין
מה שאמר רב לכס בני לוי מהו ענינו וכך מה שאמר ויאמר משה
אל קרח שמעו כל בני לוי כי מרבר עם ראובן ואומר לשמעון
סיטעו וכך נקדקק חומרת שמעו כל שאם כל הוא לטון בקע' הילל
כא שמעו בני לוי וכך לבאר מש המעט מכס כי הבריל וכו' כי
לבעלי מחלוקת איך זו תשובה לפי סיס להם להשיב והלא אהרן
שהוא גם כן מבני לוי הברילו ללעבור עבודת המשכן ונתן לו
הכהונ' וגם הם יהיו כמהו ועק' מש לכך אתה וכל ערתך הנזכר'
על ההיאך יבאה מתקנה זו וכבר ביארנו זה למעלה וסוד מש
ואהרן מה הוא כי תלבו עליו שגדולה שלא היו מליכס אלא על
אהרן והם התלכס על סגיהם יחד כדכתיב ויחללו על משה ועל
אהרן ועוד כפל כי השקר עלינו גם השקר ולא עוד לא שהילל כי
תשחרר השחרר עלינו ולמה השטיק בזמנ' לומר השחר' עלינו
ואחר כך אמר גם השחרר ומהו העימי האנשים ההם תקן ורז"ל
דרשו שהוא כינוי על עממ' ועק' מה חרי האף של משה שחרה
עכסיו ורז"ל דרשו לפי שאלו אחריהן ולא החסיבוא לבא ליו ועק'
איך הוא מתוכם לומר אל תפן אל מחמתם עם מה שעשו וכמ'ט
לא חומר אחר מהם נשאתי ולא הרעיתו איך הוא תנינת טעם על
מה שאמר אל תפן אל מחמתם דמשמע שראוי להעמיטם מפוס
דלא חומר אחר מהם נשאתי ומה ענין זה עכסו שהם לא היו
עשוקים בעיני מתוך אלא על ענין נשיאות וסדרה וע"ך מה זה
שהזכיר משה את אהרן עכסו ואמר היו לפני האתה והם ואהרן
יחד מה שלא הזכירו בתחלה אלא קחו לכם מחנות קרח וכל
ערתו ועק' אם קרח חטא מיד חטאו כל העדה שאמר הקבה
הברלו מתוך העדה ואכלה אותם כרגע וגלוי לפני הבה חסוב'
משה האדם אחי וחסא וכו' וע"ך למה הפסיק ויקם משה וילך אל
רתן וילכו אחריו וקמי ישראל והילל ויקומו משה והזקנים וילכו אל
רתן וכו' ועוד להקדקק מש ויאמר אל העדה לאמר מאי לאמ' ועק'
מה היה ברעתו של משה להתפלל גם הל התווקו ופכת הארמי
את פיה ובלעה אותם ואת כל אשר להם כי אבות אלנו בספר
ושימי בניס תקהנה ובמאמר שהזכנו מוכיח מכאן כמה קשה
מחלוקת שאפילו תימנות בני ימח נאבדת וע"ך ברברי משה
שאמר אם כמות כל האדם ימותו ופקודת כל האד' יפק' שראוי
לומר קורס אם פקורת האדם יפקר וכמות כל האדם ימותו לא
ה' שליט' טון היא דרך הגולס תחלה לפקוד ולבקר תחלה על
מתו ואחר כך זה ימות גבר אם יחיה וכך לבאר דפתח תחלה
בזאת דרשנו כי ה' שליט' אם כמות האדם ימותו לא ה' שליט'
והיה לו לסיים ולומר ואם בריאה יברא ה' ופכתה הארמי וידעת'
כי ה' שליט' בו אתחלה ואמר אם כמות כל האדם וכו' לא יאזנו
האנשים האלה את ה' ואם בריאה וכו' וידעתם כי יאזנו והשתחא
פתח בחרא וסיים בחרא פתח להוכיח כי ה' שליט' ויבא אחר כך
להוכיח כי יאזנו האנשים האלה וכו' וע"ך לתת טעם לתלבו ים'
אחר שראו כל האוחות ההם איך מלאם לבס להתלונן על משה
ואהרן ולומר אחס המיתם את עם ה': וגראח עם מחז'ל
שמחלוקתו של קרח היה על נשיאותו של אלכפן בן עוזאל ואמר
אחי אבא ד' הונו ובני קרח עמרים ויבנה וחכרון ועוזאל ובני
עמרים נטלו הכהונה והמלכות מי ראוי ליטול אחרי הנשיאו לא
אמי שאמי בנו של יבנה וכפי זה ביאור הראשונים ול יקח קרח
טענה זו לבא לדי מחלוקת שהוא היה בן יבנה הראוי ליטול
הגדולה אחר עמרים ולמה נתן הנשיאות לאלכפן בן עוזאל

דרוש ראשון לפרשת קרח

קמח

קרח ושבעת לוי ורץ איש לא כשכיל כך תנקה עיניו כי אמר ולא נעלה ולא נתפתה לרבריך ולכך חרה למשה מאד שראה שאלו הקלקו כל מה שתקין כי בראותם קרח ורץ איש לרתן ואבירים שלא בתפישו חזרו גם הם לקורס ולכך התפלל אל האל תפן לא מבחתי וכו' וחזר וזאת לקרח קחו איש מחמתו וכו' עוד ידוע בר אל קרח ואל כל עדתו לאמר שקורס שיאמר להם זאת עשו קחו לכם מחמתו ושימו קטר שהוא דבר שינכח ממנו תקל להקטיר קטורת זרה הקרים ודבר להם קשות בהתראה שיזעו ודעו כי האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש בלבד והשאר כולם אובדים פי לא היה רוצה משה שיעשו מבחן הקטרת פן יבולע להם זכותם מהתרה בם או אמר להם שיעשו המבחן של הקטרת זאת עשו קחו לכם מחמתו וכו' כי הם מתחייבים בעצמם והוא את כעסו הכיל להזיזים ומשם בקר ומרע ה' את אשר לו ואת הקדוש וכו' הענין הוא שמהם בא להשיב להם על כל תלומותם אשר הם מליצים וכנגד התרעומת הזו שנתרעס קרח עם כל הנשיאים על שהונתו של אהרן חזר בקר ומרע ה' את אשר לו את אשר יחפוץ להיות לו אם בכל שבטו ישראל יא שבטו של לוי בלבד דכתיב בו מי לה אלו ויפאסו כל בני לוי הרע שהם היו חלק ה' ועכשו יודיע מי הוא השבט אשר לו כיוון וכזה נכח מיד מחלוקת כל שאר הנשיאים וגם אחרי הנדע אלהים את כל זאת הוא יורה מי הוא הקדוש אשר יקריב קרבנות לה וכזה נכח מיד מחלוקת קרח המעעער על הכהונה של אהרן וכנגד נשיאות אליהם כן עוזיאל שערערו קרח ורתן ואבירים גם את הרבר הזה אשר יבחר בו ה' לנשי' יקריב אלו והנה ברעו של משה היה לברר לעיני כל ישראל מי הוא השבט אשר בחר בו ה' ויודיע את אשר לו לעשות ענין המטות ולכתוב שמותם על מטותם והיה השבט שיבחר ה' מטהו יפרח וכנגד בירור האיש אשר יבחר ה' לכהן משבט לוי רצה לעשות ענין הקטורת זאת עשו קחו לכם מחמתו קרח ושרתו דהיינו שבט לוי והיה האיש אשר יבחר לקבל קטורתו הוא הקדוש בלבד כי בו בחר ה' להיות לכהן ושאר השבט לא יתרגמו עוד ויתברר הרב שיהיה לכס בני לוי אם הוא אהרן או זולתו או יאמר רב לכס בני לוי שרמו להם שאל יבקשו גדולה יתירה לעצמם כי רב לכס היות בני לוי אשר עבדו הקדש עליהם ולא לבקש גם כהנה או יאמר רב לכס בני לוי רב זה של מחלוק' לאנשי חסיד' כמות' בני לוי ברכתי וללוי אמר תומך ואוריך לאיש חסידך כי שמו אמתך וכו' דבר זה הוא הרבה לכס והפרות יותר ממרת' ויאמר משה לא קרח שמענו בא בני לוי להיות קרח ראש המחלוקת והוא בא בראש בני לוי לחלוק בערם וגם עם הנשיאים של ישראל לא משה אל קרח ראש כולם זה מה שאני מדבר עכשו אנו לנג' הנשיאים' אל אש שמעו עכשו בני לוי כי ה' הוא תשובה מתייחס' עכשו לבני לוי ואחר כך משפטו ארכר אונך לנגר הנשיאי' ולכך דבר עם קרח שהוא היה ראש וגדול שבכולם ואמר לו זה הרבו' תשמעו עכשו אתה וכל עררך בני לוי ולאסוקי קרח ועדת הנשיאי' ויאמר להם המעט מכס הראשונים אל פירשו הסנה לומר אב הסיבה שאתם ממועט' מכל השבטים הוא כשכיל הפהר' ה' אתכם מערת ישראל לעבוד עבודת מעבד' ה' כפי העבודה הקדושה שלכם כתמעט' במנחם סביבות של הקדוש ברוך הוא כשערה מאד והארץ היה מכלה בם אב אבך אתם מבקשים גם כהונה שהיא סכנה עבונה יותר כי כל הקרב הקרב אל מעבד' ה' כפי גדולתו וכפי עבודתו כך הוא סכנתו לכך אתה וכל עררך הנעדרים על ה' ואף פחד אלהים לנגר עיניכ' כי אהרן מה מעלה וגדולה ראייתם לו שאתם באים ומלי' עליו שאר' ה' הוא כסכ' עבונה להיותו קרוב אל ה' מאד או יאמר המעט מכס זה שאתם מתרעמים

היתה תלונתו והנה אז פעמים כג' עולים רב' והשלמה הנותרים הם רתן ואבירים ואין כן פ'ת עב והנה כשפעמו את חס האנשים דברי קרח ורתן ואבירים ישרו בעיניהם כי הטוב אשר רבתו והפענו גם הם לערער כנגד משה ואהרן ויקהלו אלו ואלו על משה ועל אהרן שמתוך הערעור של הנשיאות באו לערער גם כן על התלבות של משה ועל כהונה ה' אהרן ויאמרו אליהם רב לכם כי כל העדה כולם קדושים וכן ירצה די ומשפיק לכם מה שנהגתם גדולה ושדרה על ישראל ער עתה כי לא לעולם חוסן וראוי שתחזור הגדולה על כל ישראל ויהיו כל ישראל נהגים בגדולה לזמן קצוב כל אחר כי כל העדה כולם קדושים וראוי שיהיה כל אחר מהם גדולה והשאר נשמעים אליו ויאמר' כך יתנו הגדולה לאחר לזמן קצוב ועל דרך זה תהיה סובב' מאיש לאיש ער שיהיו כולם משמעים בכהונה גדולה ומלכות כיון שכולם קדושים ובתוכם ה' בתוכם ממש כמו שאמר ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם בתוכו לא יאמר אלא בתוכם של ישראל ממש כי היכל ה' המה וזרוע תקדשאו על קהל ה' כי כיון שה' שוכן בתוכו מ' שתקדשאו עליהם כב יכול מתקדשאו על מי ששוכן בתוכו שירי' וזרוע תקדשאו על קהל ה' אל שלו הנחם שהגדולה ראייה לכס מצד שאתם מבני לוי שהיו קדושים בענין העבד' כרכתיב מי לה אלו ויפאסו אלו כל בני לוי ולכך יקראים בני לוי קהל ה' שהם הנקהלו והנאספי' לכס ה' מ' קשה מרע תקדשאו ותנהגו הגדולה על שאר אחיכם בני לוי שהם קהל ה' רתינת לנהג נשיאות וגדולה על כלל ישראל שחטאו בעבד' אבל על בני לוי הקדושים בעבד' והם קהל ה' מ' חרע תקדשאו עוד ירכ' רב לכם כלומר ברו לכם רב אחר מהם או משה או אהרן ויודיע תקדשאו שמיכם על קהל ה' והוא שלא השיב אחר כך משה על עכשו אלף על אהרן שאמר ואהרן מה הוא כי תלימו עליו כלומר מה שררה ראייתם בו שמהו כי תלימו עליו לפי שראה שפיקר תקלונתם לא היתה אלא על אהרן כי רב אחר היו רוצים ולא פנים עוד יד רב לכם כי כל העדה כלומ' גדולה היא לכם כאשר כל העדה הם קדושים כי בהיות כל העדה קדושים וההסיבה שרעה בתוכם זין ערץ ואין יוצאת ואין ראשי הרוד נתפסים על הרר' לא כן בזמן שאינם הגונים שאשמת תלוי בראשיהם על שאינם מוכיחים אותם וכיון שהם נעשפים עליהם יש להם גם כן להתנשא עליהם אבל על קהל ה' הקדושים מרע תקדשאו עוד שמעתי מהחכם השלם כההר יום טוב שהלוק כרו' שנתרעמו ואמרנו הנה כשהעדה הקדוש ברוך הוא שכינתו על ישראל אמר ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ולא אמר ושכנתי עליהם אלא כב יכול בתוכם הוא שריו חס ובתוכם ה' לא עליהם ואת' אינכ' רוצים להיות בתוכם שקולים כמותם אלא תקדשאו על קהל ה' מה שהקדש בעכשו לא אמר ושכנתי עליהם אלא בתוכם ע' ומ' ז' משה ויפול על פני הרצון שהשתחוה להם לומר שאינם מהג' גדולה עליהם וכיון שהאנשי' עכשו מכלל המחלוק' אז מצא מקום לרבך אתם קשות שמקורם היה חושש שלא יאמר' לכבו' עכשו הוא רורם ועכשו שואר' להם שהוא מחול על גדולתו ואינו רוצה שום ממעלה וכבוד ודבר קשות אל קרח ואל כל עדתו לאמר ירצה כדו לומר להם רברי עינים שיהיו מקבלים אותם הקדים בריבור של קושי והתראה של עונש שהאיש אשר יבחר ה' הוא לבדו יכול והשאר אובדים וכיון שישמכו התראה עונש אז בנקל יקבלו רברי עינים של משה חס אחר כך ויאמר משה אל קרח ברבירים של טעם ופנים וכפ' נראה שנתפשו קרח שהרי לא השיב על דברי משה אלא שפלט משה גם אחר רתן ואביר' לפיכך ה' התירם כנגדו ואמרת לא נעלה כי העיני האנשים הם תנקה כלומר אם נקרת באחר רברים עיני האנשים הם

דרוש ראשון

לפרשת קרח

קמט

עליון פתח להים לכנרת אשר על כן בתפלתו של משה התפלל
 שהבלע הארץ אותם ולא כל הארץ להם כעם סיבאן פתח
 אהליהם הם ובניהם ונשיהם וטפם כך הפורענות תהיה כולל
 בכלם ויאמר משה בזאת תרעון כו' שלחני ולא מלבי וכו' וכו'
 היה מעולם ליכנס בגדולה על ישראל בהיות כאן עם רבירים
 מחורשים שלא היו מעולם אם אופן המיתה שתהיה בראש חרש
 בארץ ובלעה אותם ולא בערין סימנתו כל אשר להם הקטנים
 עם הגדולים שלא מרתו של הקדוש ברוך הוא להעני הימנות
 בני חמץ וכאלו יהיו ובלעם עם אבותם כמדתם אשר יבאו פתח
 אהליהם נשיהם ונשיהם וטפם ובעל ברור המור כתב שאת' אם
 כראית יברא ה' לפי שהקב"ה חמר לו כבוד כל עתך אעפ"י שכל
 אשר לא כבראו את אבותם וכללותם שלא כבראו שהבטחתי בהם
 אם בראיה יברא ה' ופכתה וכו' ואמר אם כמות כל האדם על
 מטתם ומותחן אלה וגם היה איפסר סימנתו מיתה משונה כגון
 מרישה ומטולת וכיוצא אבל יהיו זוכים לקבורה כדי פוסא להם
 פקודת זכרון בקברייהם אבל לרשעים הלאה לא יהיה להם שום
 זכר ופקודת כל האדם לא חכמו ולא יפקוד עוד עד עולם כי
 בריאה יברא ה' ופכתה הארמה את פיה ובלעה אותם וירד
 חיים שאלה עמד ראיתי כתוב ופקודת כל האדם וכו' שהקדוש
 ברוך הוא עוקר עץ אבות על בנים כלומר פותח ומכח שן
 האבות בתיבת הבנים והרשעים הללו לא יכח עולם בפקודת
 הבנים לכפר עון אבותם אלא זעפתה הארץ פיה ובלעה אותם
 וכל אשר להם וירדו חיים שאלה עכ"ל וירעם כי ניאצו וכו' וזכרה
 לערם שבה לתת טעם למה התפלל משה סיהיו חיים בשאל
 אשר הם וזוכים עם ומספיק היה שתבלעם הארץ ועם ימותו
 לז' וירדו חיים שאלה וירעם כי ניאצו וכו' בהיות חיי' בשאל
 תרעו כי באנו האנשים האלה את ה' כי מי שירבה ילך לטעם
 וישמע בקולם שמכדיקן הדין ואומרי' משה אמת ותורתו אמת
 וזהו בראי' אבל אם לא היו חיים בשאל ערין לא היו יורעין אם
 באנו האנשים האלה את ה' כי רבים יאמרו תפלתו של משה
 עשתה כך וקללת חכם אפילו על חכם היא בזה לזה וירדו חיים
 וירעם וכו' ואם יבאה מלת ה' ותאכל את ה' וכו' וזכר שראו בני
 ישראל שכבחו המצותות ליעשות ריקני פחים בפני למזבח אז
 אמרו כי בראי' לא היתה מיתת' מלת ה' כיון שבחר ה' במחנות
 האנשים האלה ואם מתו ה' אש הוא מפני שהיה האש של
 הדין והראיה שאמר הקדוש ברוך הוא קח את המחנות ואת
 האש וזה הלאה ולזה נתרעמו על משה ועל אהרן לומר אדם
 האיתם את עם ה' שלא הזרתם אותם להביא אש משל גבוה
 לכך אמר הקב"ה שיפכו ויעשו עין המטות והיה האש אשר
 יבחר מטנו יפח וכו' והנה בתבאר מהפסוק כמה קשה
 המחלוקת והנה הכרעה במאמר שהענין ויש לדיקק בו שאל
 פתחו בפסוק ותפתח הארץ את פיה וסיימו בפסוק ואם יבאה
 מלת ה' ותאכל את ה' אים ואם כן מתחלה היה להם לפתוח
 גם כן באותו פסוק ועק' למה לא הוכיחו מפסוק ותפתח הארץ
 את פיה כמה קשה המחלוקת שהרי נבלעו בולם ונאבתו מן
 הארץ ועק' מאי בידיהו מדרשה זו לדרש' ברכיה שהגבר השווה
 פסוק הוא לומר מהקשה המחלוקת שאברהם את כל עדין קרח
 ועק' מל' דכתיב ונשיהם ונשיהם וטפם וירדו הם וכל אשר להם
 חיים שאלה היכן מבינו מקרא זה שהם בני פסוק ולמה ערעם
 כאחד ועק' מל' לכך כתיב ויקח קרח כי מה ענין זה שמרדיק
 בפסוק ותפתח הארץ את פיה עם פסוק ויקח קרח וכן לבאר
 מה דיקק בענין ויקח קרח ועוד שנראה שהיא מרדיק פסוק
 ויקח קרח לכבוד ר' ברביה ולא לכבוד הרשעים :
 וגראה לער שבעל המאמר רצה להוכיח במה קשה המחלוקת

מעמינו של קרח והנה חן להוכיח זה מפסוק ואם יבאה מלת
 ה' ותאכל את החמשים ומאתים אים מושם סים לרמות דילמא
 לא נשפטו מפני המחלוקת אלא מפני שהקריבו קטורת זרה
 אשר לא בזה ה' כמו שמבינו בדרב ואביהוא בני אהרן דכתיב
 בהו וקרא אש מלפני ה' ותאכל אותם והנה לא היה מחלוק' לא
 מני קטורת זרה וכן אמרו חז"ל שאמר להם משה קחו לכם
 מחנות הרי לכם תשמים החביב מן הכל הקטורת שהוא חביב
 מכל הקרבנו וכס המות נתון בתוכו שבו נשרפו רוב ואביהוא
 לפיכך התר' גם והיה האש אשר יבחר ה' הוא הקדוש מי שיבחר
 בו יבא שי וכולם אבדו וכו' ואם כן מכל שנשרפו בסביל פניו
 במחלוקת ודילמא נשרפו כמי שהתקד' גם משה גם המות
 נתון בתוכו כיון שהוא קטורת זרה והנה גם מפסוק ותפתח
 הארץ את פיה חן להוכיח שקשה המחלוקת שיש לרמות דילמא
 שאני הכא שתפלתו של משה עשתה כך שהתפלל ואמר אם
 בריאה יברא ה' ופכתה הארמה את פיה וכו' ושזכ' ה' בקול
 משה עברו ותפתח הארץ את פיה ותבלע אות' וכו' ואשם שאם
 לא היתה תפלתו של משה שלא היו נבלעי אף על פי שהיו בעלי
 מחלוקת לזה פתחו בפסוק ותפתח הארץ את פיה ואמרו בא
 וראה כמה קשה מחלוקת כלומר חף על פי שאין מכאן ראייה
 לכאורה כמו שכתבו ממי בא וראה מתקום אחר כמה קשה
 המחלוקת ומכאן אחת למר' גם פתיחת הארץ ביה ותבלע
 אותם הים מפני המחלוקת שהרי העויר במחלוק' מבינו שאבר
 הקדוש ברוך הוא זכרו חף על פי שלא היו בכלל תפלתו של משה
 כי מרעה לא התפלל אלא על קרח רתן ואבירם וכל אשר להם
 מפני שהם היו בעלי המחלוק' אבל ה' אים לא הוכחו בתפלתו
 ולא נבלעו וממ הקדוש ברוך הוא אבר את זכרם ונשרפו מפני
 שהיו עמרים במחלוקת ומכאן אחת ר' קו' לבעלי המחלוקת
 עכשם שמה שנבלעו היה בסביל המחלוקת ולא בסביל תפלתו
 של משה בלבד וזה דיקק בעל המאמר שאמר הקדוש ברוך
 הוא מאבר זכרו כלומר מלת ה' היתה זאת לפקוד עליהם עונם
 עונם שעזרו במחלוקת ולא מכח תפלתו של משה עכ"ל כתיב
 ואם יבאה מלת ה' ותאכל אתם וראה שדיקקו לישאל דיקק
 דלא כתיב ואם יבאה ותאכל את ה' אים וישתו כמו שבאמר
 בדרב ואביהו וקרא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו ודרשו
 חז"ל שנכנס אש בחוטמין ונשרפו נשמתם וגוף קיים וזה היה על
 שהקריבו קטורת זרה ואם על הקרבנות הקטור' נשרפו ה' אים
 הילל גם כן ותאכל אותם וימותו רהיניו שריפת נשמה וגוף קוי'
 ומדכתיב ותאכל אותם ולא כתיב וימותו נראה שנשרפו מכל
 וכל בנוף ועשם וזה הענין היה בסביל שעזרו במחלוקת עוד
 אפשר שהוכיחו שלא נשרפו אלא על ענין המחלוק' מפני שמינו
 כתוב למעלה ויקחו אים מחנתו ויחכו עליהם אש ויסימו עליהם
 קטורת ויעמרו פתח אהל מעבר וכו' ונלא כתיב התם ותאכל אש
 מלת ה' ותאכל אותם לא הפסיק ברכור הברלו מתוך הערה
 וכו' ועליו מעל מסכן קרח וכו' ויאמר משה בזאת תרעון וכו'
 אם בריאה יברא וכו' ותפתח הארץ את פיה ותבלע אות' ואחר
 כך כתיב ואם יבאה מלת ה' ואם מחמת הקטורת למה לא
 המייתם ה' בשעה שהקטירו הקטורת אש סכך כתיב ואם יבאה
 מלת ה' כלומר הפסוק הזה כתוב לאחר שאמר ותפתח הארץ
 את פיה ואין זה מקושר אלא ללמד שלא נשרפו על ענין הקטור'
 אלא על שעזרו במחלוקת ומקורם היה האש שביבות ולא מלט
 גם עד שנבלעו בעלי המחלוקת ואחר כך אש יבאה ותאכל
 אותם לעוירים במחלוקת עוד אפשר שהוכיחו שנשרפו בסביל
 שעזרו במחלוקת ולא על הקרבנות הקטורת מרכיב ואם יבא'
 מלת ה' נלא כתיב ואם יבאה מלפני ה' כדכתיב בדרב ואביהוא

דרוש ראשון לפרשת חוקת

קנ

וידר ויעקף אלו אחר מן הפרשים ובירו רכפה מהו רכפה רכף עה
 שאמר דילטוריא על בני וכן הוא אומר אל בנת אבת וירדתי וכו'
 עם וכראה לבהר כתובים חלו על פי שיטת חז"ל שראה יעקב
 בנבואתו קלום המלאכים שמקלבים להבה וקרא זה א זה ואמר
 קחם וכו' שחולקים כבוד זה לזה ואחר מהפרשים קורא לחבית
 במס קרו ומכירו משיבו וקוראו קרום ואז יאמר שמה' בהסקת'
 שהקרום האמיתי הוא ה' כצאנת ועיקר הקלום שמקלבים להבה
 הוא שהוא אהי ישראל חס מלא כל הארץ כבודו כלומר חף על
 פי מלאים הממים ומפי השמים אשילנו' הפי עקר כבודו של ה'
 הוא ממה שיש בארץ כי על הארץ כבודו מלא נקרא אלהי
 מושאל ארץ וברחל רק אלהי ישראל ומהללים לו במה שה' אפץ
 דהים ישראל ואומרים קרום שמקביר במלא כל הארץ או ים'
 מהם מלא העולם סבכרא במכילם וכפראה יעשה עה' שיעקר
 קלום המלאכים להבה הוא בהוכר את ישראל שהוא כבוד ה'
 וראה שלא פתח הוא פניו בשר או את אוניו כי נרמתי שסתקתי
 מלקלם עמיהם וכן אמרו חז"ל בילקוט כיון שראה מלאכי הארת
 מקלסין ולא שתף קלסו עמהם התחיל מיצר וכו' ואמר עכסו
 נתכרר לי שאפי טמא שפתים ומכני כך נרמתי וסתקתי מלקל'
 גם אני והנה טומא' זו במסכה לי על שאני יושב בתוך עם טמא
 שפתים ואיני מוכיחם בשפתו רק אני יושב כבוד זמתי באוהב
 ודע בתוכם ולא הייתי מוכיחם זה גרם לי ליאלם וליתם בשפתי
 תהי כגבר מרה כסם שלא החזקתי למנוטב בשפתי כך לא
 זכו שפתי לומר שירה עם המלאכים ובאלמתי רמיהה השפתי
 חלומר שירה וכל זה בא אלו מסיבות ישראל כי מחמת עבתי אני
 תכן ומחמת לכל דבר שבקדושה וראה לרברי כי את המלך ה'
 צבאות האו עמי כלומר רהא את המלך ה' כבאות ראו עמי
 וכסם שעיני הם בהבה לראות את ה' כך אין מניעה מזה עבתי
 לקלסו בשפתי אלא העכוב בה מגד ישראל שהיו טמא שפתים
 ואני לא האכתי אתם בשפתי לכך לא זכיתי לקלם בשפתי עוד
 ודאי לי כי נרמתי וסתקתי מלקלסו פי בשר' ואל תקטבו מזה
 גרם לי להיותי טמא שפתים שלא רכה הבה שאקלסו בשפתי
 הטמאים זה חיים שהיה חס אתם סבורים שאני טמא שפתים
 שפספס שיהיה כך בזמן שאני יושב בתוך עם טמא שפתים
 ובגללם אני גם כן טמא שפתים בעון הדור אבל בזמן שאני
 יושב בתוכם כיון שהטומאת המלך ה' ככאו ראו עיני ולא הייתי
 יושב בתוך בני ישראל היה ראוי לפתוח שפתי כיון לקלסו עם
 המלאכים כי מחמת עבתי אני טמא שפתים או כפראה הבה
 שלימדו הקטגוריא על ישראל העמטו ויעקף אלו אחר מן הפרשים
 וכו' ויום לרקרק בפסוק זה למה הזכיר המלאך ליקח גחלת
 ורכב כיון שהארץ הוא חס לנהג היה לו ליגע על פי ומיד היה
 נכוח ופיק ארך אומר ובירו רכפה רהא כתיב במלקחיים לקח
 הגחלת ואם כן כך הי'לל ובית מלקחיים לקח רכפ מעל המזבח
 ועוד להבין מה תועלת ים לדעת חס הרכפה הוא מעל המזבח
 או ממקו' אחר ועוד ים להבין מה הנה נגע זה על שפתוך פתח
 ואמר ונגע על פי וסיים הנה נגע זה על שפתוך ועוד כי מלת זה
 מיותרת ומאי על שפתוך והי'לל נגע זה בשפתוך ועו' קשה כפל
 כפות וחטאות שאמר וסר עונך וטמאתך וכו' עור הי'לל וסר
 עונך וטמאתך או עונך וטמאתך תכופר: אמנם יתבאר
 עם מחול גחל כחן על בריקים יותר ממלאכי הארת שפתי' כי
 רב מאד מחבה אלו המלאכים ומי עכס מהם עושה דבר
 אלו הכריקים וכן מכינו דכתיב במלקחיים לקח מעל המזבח
 ודרשו חז"ל שלקח הגחלת במלקחת מהמזבח של מעלה וכמה
 דמליך אוקה ונטל עוד מלקחת אחרת ונטלה בשפתי המלקחיים
 ונתן הגחלת בשפתי יעשה ולא נכוה ולכך לא נגע בו המלאך

ושרף לפי שהכריח גחל ממנו ואינו טליו בו ועוד לא יכוח
 מגחלתו לכך בזה ליקח הגחלת ממזבח העליון שהוא למעלה
 ממזבח המלאכים ולכך נכוה הארץ ולהיות הגחל מעל מזבח
 כפירה נכ עכסו יתכפר לו חטאתו ויריחו חז"ל שרפיה רל רכף
 עה מלאך כתיב רכפה בסין כמו סל' רשפיה רשפיה חס שלהבת
 יה וכתוב רכפה כברי לומר רכף פה ומה שאמר ובירו רכפה
 ולא אמר ובירו מלקחיים יתב' עם מה עכבתם שהמלאך לקח
 הגחלת במלקחת חחת וכמה והוה רך לקחתה אחר כך בשפתי
 מלקחיים ונתן הגחלת בשפתי יעשה ולא נכוה לכך אמר ובירו
 רכפה כלומר חס היתה גחלת ורשפה היה בירו של המלאך
 סכסכו ממנה והראה שהרי במלקחיים סתים לקמה מהמזבח
 מפני כוונת הגחלת אבל לגבי יעשהו לא היתה גחלת ולא
 נקראת רכפה עק גחלת שהיה נתנה על שפתו ולא נכוה אלא
 הכונה היתה לומר ליטעיהו רכף פה וזה שאמר ונגע על פי לומר'
 שאף על פי שלקחה מעל מזבח העליון שהוא למעלה מחחיכות
 המלאך ממ' לא נכוה אלא דרך נגיעה בעלמ' ויאמר הנה נגע זה
 על שפתיך הרצון לומר הנה נגיעה בפוך גחלת זו והטעם הוא
 על שפתיך בשביל שפן שפתיך שחטאת בהם ללמד הקטגוריא על
 ישראל ואלמדת בתוך עם טמא שפתים חכמי יושב חס קן זה על
 שפתיך עונש זה הוא על עון שפתיך וכאן הרעיו עונש שלא ידע
 קורם זה כלום על מה היתה הגחלת ועכסו גילה לו שרבר זה
 הוא על שפתיך שחטאת בהם וכוה לקחת שלך וסר עונך אבל
 היות הגחלת ממקום המזבח שהוא מקום כפירה זה לא הזכיר
 על עון הקטגוריא סכבר לקית עליה אבל הוא לכפר חטאתך
 של סוגג רהיינו שאף אחרת שירה ומלמת דומיה לטורר עם
 המלאכים לזה הזכרם הגחלת ממקום מזבח כפר' לכך עליוך
 וחטאתך תכופר וכזה אני מבאר כפי שיטת חז"ל שדרשו סכסכו
 יעשה להיות נכוה בגחלת על שאמר ובתוך עם טמא שפתים
 זכו והרי דרשו חז"ל כשהרג מנשה ליטעיה חס' יעשי' עם ואלבע
 בארזו נכסו מנשה לכסור את הארץ וכשהגיע למקום פיו של
 יעשה שלטה בו החרב ונהרג בשביל שלמד הקטגוריא בפיו ואמר'
 ובתוך עם טמא שפתים וכו' למה נגעם כיון שיתכפר לו כבר
 העון הזה ומאמר לו הנה נגע זה על שפתיך וסר עונך וחטאתך
 תכופר אמנם עם מה שכתבתי מתבאר שכלן נמכאו סני
 דברים הא' עון של הקטגוריא שלמד והא' שלא אמר שירה עם
 המלאכים והנה עון הקטגוריא וזולו כבורם של ישראל נקרא
 עון של מידר לפי שכבר ראה וירע מה שאירע למנשה על פגנע
 בכבורם של ישראל והוא לא נהרג בזה וקרא עם טמא שפתים
 עון אקרו ולכך אמר וסר עונך כלל' עתה יסור זה העון מכנגדך
 שלא להעסיקך עכסו חף' אמנה לא יכופר העון הזה מכל וכל עד
 יום פקדי בימי מנשה שתלקה בפוך שחטאת בו אבל חטאתך
 שלא א' זרת שירה עם המלאכים כי זה סוגג אקרו וחטאתך
 תכופר לגמרי מכל וכל וכסמחל עונ' או שמע קול ה' אומר' את
 מי אשלח וכו' שמעתי בזה במס החכס השלם המקובל כמהרי'
 אסכנוי' ולהנה שרקדק שהכתו' פתח בשפתים את מי אשלח ומי
 ילך וסיים באחת הנמי שלחתי ולא אמר גם כן ולאך ועוד שאמר
 אשלח ולא אמר מי נשלח ואי אמר אשלח ומי ילך ולמה אמר' ילך
 לנו ובאר' אל להיות הכביא מועד ליכבא לטובה או רעה כאשר
 ידבר ה' וחס הקרום ברוך הוא את מי אשלח לכבאות הטובות
 שהקרום בתוך הוא מיסר עמו על הטובה ומי ילך לג' שלא לכו
 על הרעות שאיבו מיסר עמו עליהם והסיכ יעשה הנמי מוכן
 לכבאות הטובות יסופות ונחמות אבל לא לרעות ולז' הנמי
 שלחתי שהוא הטובות ולא אמר הנמי אלך וכוה איני מסיי' הכתוב
 האחר ויאמר לך ואמרת וכו' שאף על פי שהיא נבואה רעה ול

היה

דרוש ראשון לפרשת חוקת

והאמר קמחא קמחא חמור לו הקצה ואת אלישע תמטח לבבא
תחתך מה סבדעתך חן אתה יכול לעשות אל לעולם אתה
מקמא וכו' עכ"ל הכה חכמים עלה במאזה כתעוררו בקוסמת הנז'
בכתובים ותרבו אונותם ברבריהם ולבא ער תכמתים ים לעורה
איך חומר היה לו לומר הן בניך כי מה מתיחסת תסובה זו
למה שאמר לו הקדוש ברוך הוא מה לך פה אליהו כי אינה
מכוננת קמובה זו אל איתה שאלה סל הקדוש ברוך הוא ועף
להסב מה הם התכחומים שדבר לו הקדוש באמור לו כסירדתי
ליתן תורה לישראל לא ידעו עמי אלא מלאכי השרת. פרט
בטובתך איך מתוך זה יחזור מדבורי שאמר כי עזבו בריתך
וכן שארדבה היא הנחתת מאחד סנחף להם הקדוש ברוך הוא
את התורה וידרו עמו כמה מלאכי השרת וישראל עזבו בריתם
ותורתו איך הם ראויים לעונש גדול ועור נבז מה שאמר שרש
בטובתך ולכאורה יש לפרט שהיא תוספת אליה למר שהטעם
אינו חפץ כי אם במי שמלמד זכות על ישראל וחפץ טובתן שהרי
לא גרדו עם הקדוש ברוך הוא אלא מלאכים שרבו בטובתך
ואמרים את ישראל והכונה שהיא ראוי גם כן לאהוב את ישראל
ולחפץ בטובתך עלמר זאת עליהם ועף איך מוכיח שרש
בטובתך מדכתיב שא ועמרת בזה ועף מלם המתקן לו וכו'
אמר לו ואף אלישע תמסח וכו' עשה עונם ומה חזר ואמר
מה סבדעתך איך אתה יכול לעשות כי רבד זה היה לו
לאומרו קדש העשבים הביאור כי להיות אליה בורח מפי
אזבל שבקמה להורגו וכבר והלך מ'ים ואמר כך כשבא אל
המערה כתיב ויבא עם אל המערה וילך עם משמע סכל אחס
מ'ים ומ'לילה לא לך בשום מקום על דרך שאמרו חזל בעיקר
אבינו עשה ויסכב במקום האהב באותו מקום בלבד סכב וכו'
זמן שהיה במדרשו סל עם ועבר לא סכב גם כאן דייקנין הכי
מדכתיב עם עם כ'פעמים ויבא עם אל המערה וילך עם והלל
ויבא אל המערה וילך עם ועוד סל מעלה ואמר וילך בכח האכל
היתא מ'ים ומ'לילה ער הר האלהים מתבאר מכל זה שהיה הלך
מס ולילה ער הר האלהים באותו מקום סכב ולא במקום אחר
לזה אמר לו הקדוש ברוך הוא מה לך פה אליה מה כונתך שלא
רשית להתעכב וללך בשום מקום כי אם פה בה המקו הקדוש
שאל כונתך היא כמו שאמרת לי משחך מאזבל שהיתה
מבקשת נפשך לא היה כונך לבא ער מקום זה כי דרך ים אל
יומים שהיית מרחיק כתר היה מספיק אבל תכלית באך ער
המקום הזה מהו מה לך פה אליה מהו העשן והפנייה סלך
לבא פה אליה והנה היה ראוי לאליה להשיב לפני הבה באתי
למקום הקדוש הזה לזכר לביך זכות התורה שקבלו כאן ישר'
ואף על פי שהם עכשו אינם ראויי מלזכור לאברהם וכן טעמו
רבוך ותזכור לישראל ברית אבותם להחזירם בתשובה ולהביא
מחדש אזבל המתעב אותם בכעביה ולכך באתי ער פה מאס
משמי הצלת נפשו סל אליה די לו בדרך ים כה ולא האריך לבא
למקום הקדוש האהב והנה אליהו לא הטיב כן אבל אמר כונת
בואי פה היא להיות שקמא קבאתי לה בראותי שמסובת עמכו
בריתך במי ישראל הרגו וכו' ויבא במחב ומכאן שהם הגורמים
כל הרעות שפאו ובאמת הם ההורגים הבוים והם המבקים
נפסי לקחתה שאף על פי שאזבל היא שעסתה כל זה חולה
הכל בהם מאמר עזבו בריתך שהיא התורה זה הוא סנתתה
כח לאזבל להרע לנביאים ולבקש נפסי ובה מרחקך שאמר
ויבקשו נפסי דמשמע במי ישר' וזה אינו כי אזבל היא המבקשת
נפשו סל אליהו אלא כמו שאמרם עזובת התורה גרמה כל
הכער הגרול ההוא וכונת אליהו שבא לאותה מעבה קדשה
היה מחמת הקמאה שקינא לה שאין גם אחר מחזיק בתורתו
ולכך

היה חפץ וטעיה לינבא כי אם על הטובה עכ"ל אמר לו לך ואמר
צבואה זו לפי שמטך ממנה טובה כמו שפיר הרב הוקן כמהרי
צירב ז' היה הטמך לב העם הזה וכו' אולי יעשו הפך ממה שאני
משה מכנהגם ויראה בעיני וכו' ואני מסיים ולבבו יבין וכו'
סהכנה אף על פי שאליה תסובה הגונה מאחר סכונת לעשות
הפך מרצון בוראם אמר לא תחוס שמאחר שיכנסו דרך הישר'
אף על פי שלא לשמה אחר כך לבבו יבין האמת וסב מלב ומנפ'
ורפא לו ז' וכן מצינו באליהו הנביא שנענש על סרב קטיגור'
על ישראל כי עזבו בריתך במי ישראל ואמרו חזל סלכך נאמר לו
ואת אלישע הנביא תמטח לבבא תחתך ויש לעורר ככתובים
הללו כסכנסם אליהו אל המערה מה זו הפאלה שאלו הקדוש
ברוך הוא מה לך פה ליהו כי הכל כפוי לפמו ית' ומה גם סקוד'
סל ליהו מהבה קח נא את נפשו ממני כי לא טונו ועת מה שול
ממנו ועף מלם מה לך פה כי הוא לא בא בכונה אל המקו ההוא
רק הלך יום יום מ'ים בכח האכילה ההיא ועור למה לא שאל
בכל לילה מאותם מ'מענות כי אם עתה ועור להבין תשובתו
סל אליהו שסכנס בטענת הקמאה לפי שקמא לה' ויבא בטעם
זוהיה בורח לנפשו וכך היה לו לומר מיר כי מבקשים את נפסי
קחתה ועף תשובת הקצה בא ועמרת בהר וכו' לא ברעם ה'
וכו מהו העשן שרבה למר ולרמות לו בהראותו לו הרעם והוא
והרחו ואת כך דמך דקה סלא מצינו שהקדוש ברוך הוא הטיבו
כלום על מה שאמר כי יורא אנכי שמבקשים נפסי וכו' וכו' קמא
קבאתי והמפרשים פירוט שהטיבו הבה אל תירא ואל תחת
מפניהם ואיך כריך לטמך במערה רק בא ועמד' צהה במקום
גלו ומפורסם כי עם אתה עומר וגר פה האף סרף וחק ויבאת
עב' יוראיתי פתוב בשם הר' יעבץ ולפלהות סכנסם ליה ב'קד'
הכור מקום שפמר עם מסה בהר סיני ואמר לו הקצה מה לך
פה אתה רצה להרמות למטה שאמרתי לו ואחיה פה עמו עמדי
הלא הוא היה סכיגור סל ישראל ומוסר נעשו עליהם ואת' איך
כך לכך הראה לו הבה רוח גדולה ואמר לא ברחה ה' שום ר' מרת'
וטבעים בבני אדם ים מ' סכונם ונחמכו ופועל הכעם וואו רוח
גדולה מפרק הרים עשנשה הרבר בפועל לא במד ה' באלה
להשרות עלי סכונתו ואחר הרוח ים מדה טובה הימנה סהפע'
בתוך לבו ובקרבו ופיו מלא רעם ורעה והיגו תבער' כמו
אם ולא יעשה הרבר בפועל חט רעם מתרעם בקול דברים
בעלמא ולא בפועל גם באלה לא בחר הכי לא ברעם ה' במי
שמרתו כך גם אחר הרעם מדה אחרת טובה הימנה אם תוקר
בקרבנו וכיחודה תחת לשון ולא יחבר על ספתיו גם בזה לא
בחר ה' אבל המדה הרביעית שהיא אחר האם קול דממה
דקה סלא לו סוס התעוררו כלל לא בלב ולא בטפתיו כי אימ
מתרעם כלל רק מתנהג במחת הוא אסר יבחר ה' והנה העבר
גם ממצא לרמות סאף ראוי לאסר דבר פי ה' אלמ יבא לכלל
כעם כלל כי כל דרכיו ודרכיו יהיו במחת עכ' תורף דבריו ועף
אחר שאל לו הקצה פעם אחת מה לך פה והסיבו מה חזר
עכשו לשאל מה לך פה אליהו סכבר הטיב לו על זה ואם
התשובה אינם ראיה וככונה מה חזר אליה להשיב התשובה
עכמה בלי סוס תוספת כלל' ולבא עד ביאור הכתובים הנז'
נחבר תאמר חזל לביקוע נביאים תנא רבי אליהו ז'למה לך פה
אליהו היה לו שאמר לפניו ר' טעם הם בניך בני אברהם יחזק
וישקב עששו רבוך בעולמך הוא לא עשה כן אלא אמר קמא
קבאתי וכו' התחיל הקדוש ברוך הוא לרבר עמו דברים סל
תכחומים אמר כסירדתי ליתן תורה לישראל לא ידעו עמי אלא
מלאכי השרת שרבו בטובתך שאמר בא ועמרת בהר וכו'
ואחר הרעם אם המתקן ג' שעת ועדין עמר ברברים הראשונים

דרוש ראשון לפרשת חוקת

כנא

ולכך בא ליטב במקום שנתנו התורה ולהתבודד עם ולא ליטב במקום יטוב שאין בו אדם מחזיקים בתוכה וכעצמם הקדוש ברוך הוא תשובתו שלמד קטיוגוריא עליהם לומר שהיה בורח מהיטוב לו ממחר בקשת נפשו רק לקנאה לה' שאין מחזיקים בתורתו ובבריתו ובאלו לירבך במקום תורה להורות כי זולת המקום הזה אין שום תורה כלל כי עזבו בריהו וכו' אין הוכיחו הקדוש ברוך הוא בטובה תוכחת ואמר לו בא ולמד כשירדתי ליתן תורה לישראל במקום הזה לא יררו עמי אלא מלאכי השרת סרבו בטובתו ויתבא' עם מה שאמרנו חזק כו' והקדוש ברוך הוא ליתן תורה לישראל אמרו מלאכי השרת מה אנחנו כי תזכרנו וכו' וקטרונו על ישראל ואמרנו תנה הדרך על השמי' וכו' והנה חותם המלאכים אף על פי שקטרונו על ישראל ואמרנו מה אנחנו כי תזכרנו וכו' בישראל ממ' לא היתה כונת לקטטר ולבנות אלא מפי שהיו רוצים טובתם של עצמן והיו מבקשים והפסים מתבגרו וכו' והוא התורה וכדי להשיג התורה שיתנהג להם אמרו מה שאמרנו ואם כן פירו' סרבו בטובתן היא לטובת עצמן כי מפי טובתם רשעו מה אנחנו כי תזכרנו שהוא טפה סתמה וכו' ואלו לא היה משום תועלתם לא רברו תופה על ישראל ועם כל זה לא קבלתי קטיוגוריא עליהם ואתה תדבר דברך של קטיוגוריא ואינם לכך תועלת על עצמך ואם לא אמרה זו של לומר חובה וקטיוגוריא ועמדת בהר וכו' תשמור בעין הסכל והכרעה על ענין הר סיני והנה רוח גדולה שהם המלאכים רכתיב עשה מלאכיו רוחות רבו התורה לא ברחה היא ניתנה להם ואמר הדומ' וכו' אש המלאכים דכתיב משרתיו אש לטהר והם שלם כיתות של מלאכים שירדו בקבלת התורה ולא נתן התורה כי אש לישראל שאין הקדוש ברוך הוא חפץ בקטיוגוריא וכן תרגם יונתן הכתוב הזה במלאכים והוא סחור ואמר מה לך פה אליהו לרמוז מה שאמרנו שאמר לו הקדוש ברוך הוא מה לך תועל מניע מתוך קטרונו זה שהרי למי שהיה מניע אליו תועלת מהקטרונו ולטובתו היה אומר עם כל זה לא תפכתו בו ואתה מה תועלת יש לך ללימד קטרונו זה ויאמר קרא קמתי וכו' ואפס שרמוז ואש' לא בחר ה' בקטרונו המלאכים הוא משני התורה שמקבלים ישראל אבל עכשיו עזבו את העיקר שהיה התורה אם כן כל מי שיבא ללימד קטיוגוריא אין לו עונש ואמר לו הקדוש ברוך הוא אם רעתך השחתת עולם זה אי אפשר לך את אלישע הכביא תמסח לכביא שאינו חפץ במי שמלמד קטיוגוריא ולא תהא שכיבס קיימים רק תחתיך במקומך כלומר הוא לכת או ירעה שרמוז תחתיך שהוא מחזיר לומר עשה קטרונו פירות שתמשח חזאל למלך ויהיה שירע לישראל ואת אלישע לכביא וכל זה הוא תחת רכתיב של קטרונו שיעמדת בלשון אלה והיה הגמלט מחרב חזאל וכו' וזהו שאמר חזל מה שברפתך בלומר זה הקטרונו גרם כל הצער הזה וחזל מה שברפתך לעשות ולביקם מכל וכל שהוא השחתת עולם זה אי אפשר גם עתה אין אחיה יוכל לעשות בהנאה או במעשית בהנאת הגשמים דכתיב ויבא אחר אים ישראל אל הקדוש וכו' ופסחם הוא אליהו אבל כאן אין בידך להרדם מכל ישראל ומה שעשה קטרונו פירות הוא שתמשח לאלישע וכו' לומר מוכח שהקדוש ברוך הוא חפץ בטובתן של ישראל ואף על פי שלא יהיו רוחים והם חטאים בפעולות אים רוצה שילמדו קטיוגוריא עליהם וזה היה עונש משה רבינו ע"ה על שנגע בכבודן של ישראל ואמר שמעו כל המורים כבוד עליו על כל לא תעזבו את הקהל וכו' ולכא' אל ביאור הכתובים ראוי להעיר

ולכך בא ליטב במקום שנתנו התורה ולהתבודד עם ולא ליטב במקום יטוב שאין בו אדם מחזיקים בתוכה וכעצמם הקדוש ברוך הוא תשובתו שלמד קטיוגוריא עליהם לומר שהיה בורח מהיטוב לו ממחר בקשת נפשו רק לקנאה לה' שאין מחזיקים בתורתו ובבריתו ובאלו לירבך במקום תורה להורות כי זולת המקום הזה אין שום תורה כלל כי עזבו בריהו וכו' אין הוכיחו הקדוש ברוך הוא בטובה תוכחת ואמר לו בא ולמד כשירדתי ליתן תורה לישראל במקום הזה לא יררו עמי אלא מלאכי השרת סרבו בטובתו ויתבא' עם מה שאמרנו חזק כו' והקדוש ברוך הוא ליתן תורה לישראל אמרו מלאכי השרת מה אנחנו כי תזכרנו וכו' וקטרונו על ישראל ואמרנו תנה הדרך על השמי' וכו' והנה חותם המלאכים אף על פי שקטרונו על ישראל ואמרנו מה אנחנו כי תזכרנו וכו' בישראל ממ' לא היתה כונת לקטטר ולבנות אלא מפי שהיו רוצים טובתם של עצמן והיו מבקשים והפסים מתבגרו וכו' והוא התורה וכדי להשיג התורה שיתנהג להם אמרו מה שאמרנו ואם כן פירו' סרבו בטובתן היא לטובת עצמן כי מפי טובתם רשעו מה אנחנו כי תזכרנו שהוא טפה סתמה וכו' ואלו לא היה משום תועלתם לא רברו תופה על ישראל ועם כל זה לא קבלתי קטיוגוריא עליהם ואתה תדבר דברך של קטיוגוריא ואינם לכך תועלת על עצמך ואם לא אמרה זו של לומר חובה וקטיוגוריא ועמדת בהר וכו' תשמור בעין הסכל והכרעה על ענין הר סיני והנה רוח גדולה שהם המלאכים רכתיב עשה מלאכיו רוחות רבו התורה לא ברחה היא ניתנה להם ואמר הדומ' וכו' אש המלאכים דכתיב משרתיו אש לטהר והם שלם כיתות של מלאכים שירדו בקבלת התורה ולא נתן התורה כי אש לישראל שאין הקדוש ברוך הוא חפץ בקטיוגוריא וכן תרגם יונתן הכתוב הזה במלאכים והוא סחור ואמר מה לך פה אליהו לרמוז מה שאמרנו שאמר לו הקדוש ברוך הוא מה לך תועל מניע מתוך קטרונו זה שהרי למי שהיה מניע אליו תועלת מהקטרונו ולטובתו היה אומר עם כל זה לא תפכתו בו ואתה מה תועלת יש לך ללימד קטרונו זה ויאמר קרא קמתי וכו' ואפס שרמוז ואש' לא בחר ה' בקטרונו המלאכים הוא משני התורה שמקבלים ישראל אבל עכשיו עזבו את העיקר שהיה התורה אם כן כל מי שיבא ללימד קטיוגוריא אין לו עונש ואמר לו הקדוש ברוך הוא אם רעתך השחתת עולם זה אי אפשר לך את אלישע הכביא תמסח לכביא שאינו חפץ במי שמלמד קטיוגוריא ולא תהא שכיבס קיימים רק תחתיך במקומך כלומר הוא לכת או ירעה שרמוז תחתיך שהוא מחזיר לומר עשה קטרונו פירות שתמשח חזאל למלך ויהיה שירע לישראל ואת אלישע לכביא וכל זה הוא תחת רכתיב של קטרונו שיעמדת בלשון אלה והיה הגמלט מחרב חזאל וכו' וזהו שאמר חזל מה שברפתך בלומר זה הקטרונו גרם כל הצער הזה וחזל מה שברפתך לעשות ולביקם מכל וכל שהוא השחתת עולם זה אי אפשר גם עתה אין אחיה יוכל לעשות בהנאה או במעשית בהנאת הגשמים דכתיב ויבא אחר אים ישראל אל הקדוש וכו' ופסחם הוא אליהו אבל כאן אין בידך להרדם מכל ישראל ומה שעשה קטרונו פירות הוא שתמשח לאלישע וכו' לומר מוכח שהקדוש ברוך הוא חפץ בטובתן של ישראל ואף על פי שלא יהיו רוחים והם חטאים בפעולות אים רוצה שילמדו קטיוגוריא עליהם וזה היה עונש משה רבינו ע"ה על שנגע בכבודן של ישראל ואמר שמעו כל המורים כבוד עליו על כל לא תעזבו את הקהל וכו' ולכא' אל ביאור הכתובים ראוי להעיר

הביאור להיות שעתה היו כל ישראל ערה קדושה הראויה ליכנס לארץ בשנת הארבעים שנה חם ויבואו כל העדה מרבר בן והנה העם שהיו ערב רב רבו להתעבב ברצון נפסם בקדש כי לא מרצון העדה שהיה לבם חפץ לעלות ולראות בארצות החיים כאשר רבר ה' ומתוך עכבתם עם בתגלבל חוכה על ידו חיובים שפטרם עם מרים וזה איפשר שרמוז ותמת עם לומר שבשכיל שנתעבבו עם חפרו אותה צדקת ותקבר עם ולא היה מים לערה כי הבאר היה בזכות מרים וכתלתק במיתתה והנה כל הערה סלם קדושים ידעו והבינו כי מיתת מרים גרם פילוק הבאר ויקהלנו על משה ועל אהרן לומר שהם בזכותם יגימ גם על הבאר ויתפללו אלה' כי כראי זכות שניהם יספיק להבוא להם את הבאר פעם אחרת אבל העם שהם ערב רב לא סמו לבם לומר שמחמת מיתת הכדקת כגדר רבר זה ולא ביחנו לתת לב שהרי כמה ימים בתעבבו עם באותו מקום קודם מיתתה והמים באיתנס ובתנאם הראשון ולא נחטרו המים כי אם לאחר המיתה של הכדקת וכדראי היה להם לפסוט כי לא במקרה היה רכר זה ולא בטבע רק בהסגמה נשלחה והם גם הם יגשו אל משה ואל אהרן שיעמור זכות שניהם על רבר המים ולא בתנו לב רק וירב העם עם משה שהיה רועה אותם ויאמרו הקרמה אחת כדי לומר אחר כך מה שכלבם ויאז כי מי כל בסר שיעמע אותם חלוקים על משה ולא יאמר להם אין אחס נכוסים בגמלת ממנה שראיתם מה שעשה משה לקרן ואך תשובו לכסלה לרבר כנגות וכל העם יתמו רזשי על מחלוקת זה לכן הקדימו הקרמה זו

דרוש ראשון לפרשת חוקת

ואמרו כבר ידענו שקרא לא נאמר אלא בסביל המחלוקת אבל אין לנו חוששים פן נאמר כמוהו כי באלה חפצנו הלואי גוענו בגוע אחינו כי לערך זה טאמ מתים מיתת בהמות כמא שהיא מיתה מנוולת בלי ספק מכל לקרות אותה מיתה גויסה כי מיתת הכריקים נקראת גויסה וזו לאמר לומר מה שהיו חפצים ומתוך הקרמה זו היה מקום למחלוקתם למה הבאתם את הקל ה' או יאמר ויאמרו לאמר שהם התחילו ברעה ובגנות כדי שנס וישראל ויאמרו ויתרעמו על משה ועל אהרן וזו ויאמרו העם לאמר ישראל גם הם ופתחו ברעה ויאמרו קלואי גוענו בגוע אחינו שעכשו סבר הם לפני ה' הניצים מזיו סביבתו ולמה הבאתם את הקל ה' אל המקום הרע הזה אף על פי שהם היו במקום רע ומתת יבנות מזרים והחלופי רע ברע עכף לא היה לכם להביאם אל המקום הזה שנמשך רעה לנפשותינו למות עם המנו סהיום במזכרים בריות ובבטחה ובאנו עמיהם למות עכשו אחינו ובעירנו כמיתת הבהמות נמות יחד דמיתת הכח ורעה עוד מוזאת אעיקרא רמילתא למה נטפלת בנו להצלותינו מיתת תענוגנו למדבר הזה לא מקום זרע כי משה העלה את הערב רב שהבטחה להביאם אל ארץ זבת חלב ולא אכלנו בטובה ואפילו מים אין לשתות והנה משה ואהרן לא נטעו לקול תרעומת ערב רב רק מפני טורף הסעה להתפלל להקרום ברוך הוא מפני הקהל שיתן להם סאלתם ותיב ויבא משה וכו' לומר שכל אחר מסמיהם כיון לך להתפלל כי לא הסבימו ביניהם שום דבר רק כל אחר הלך לדרכו מפני צרת רבים צרת הקהל להתפלל נטע נמצאו עמיהם משה ואהרן יחד מתפללים וירבד ה' אל משה קח את המטה ירבה ארצה הקרום ברוך הוא להנחות אף כריך לכרף זכות עמיהם משה ואהרן להגן על המים שהיו בזכות מרים אחותם ולכך כוהו סיקח המטה והקהלת את הערה רהימו לרמוז עקוא עונה אותם מפני הקהל ולכורך הערה שהם פסורים ולא מפני העם שהם ערב רב וכריך לטתף עכף את זמת אהרן אחיך עמך ורברתם סניכס גם יחד אל הסלע ונתן מימיו שהיו רגילים לבוא מהסלע בחיי מרים ואף גם זאת תעשה אתה לברך טאמר שהתחיל הסלע לתת מימיו הרגילים אז והוצאת להם מים בכח המטה אשר בוייתך לאמר קח את המטה ולת צויתי בזה לאהרן רק לך לברך וזהו אחר הרבור שתברח גם סניכס ברבור בלבד או כפי דעת חזל סררשו סנה עלין פרוך אחר ואחר סיתחיל המים לבא כמנהגם הראשון אף כריך פתסייע במטה מפני העם שהם ערב רב סאיכס רחיים לשתות מים היוצאים עי תפלה תוציא להם במטה מים והסקוית את העדה ואת בעירם כלומר המים סיצאו מאליהם עי כס דהיינו ורברתם אל הסלע ונתן מימיו תסקה את העדה כי לברכס יצאו והמים היוצאים על ידי המטה יהיו לבעירם של העדה ובכלל גם כן לערב רב שהם עם החמים לבהמה וגם רמז ליהם כסם סלא יצאו לברכס המים אלא על ידי הכאה גם הם כריסם ללקות במטה דלסטויא בכורמיוזא וברברים לא יוסר עבד ובה מתבאר מה טאמר לו הקדוש ברוך הוא קח את המטה כי לא היה על חס לקיחת המטה אחסס היו' ב' גויס ה' לרבר סניכס על הסלע ונתן מימיו הרגילים לבוא בחייהם של מרים הכדקת ועור ככטווה סיקח המטה להוציא בכחו מים סלא בדרך טובע דהיינו מפי כברה

קטנה נהמת יסטטו ויקח משה את המטה וכו' שירש הרחשונים אל סלא עטה משה לככל אשר כוהו ה' רק צלקיחת המטה בלבד עטה כאשר כוהו אכל בענין הרבור לא עטה כדבר הויקהילו משה ואהרן את הקהל אל פני הסלע הוא הסלע אשר אמר ה' עקיה סם בארץ סל מרים ובמדת אמרו חזל סהיה כל אחר ואחר אומר קסלע זה אני רוכה ונראה לי לדקרק בכתוב דרשתם אל מכח קושיא רמכטו כטטו הקרום ברוך הוא למטה אחר לו הקהל את העדה ולא בתיב פס אל פני הסלע וכך היה ראוי לומר ויקהילו משה ואהרן את הקהל ויאזר להם סמעו כו וכו' ונמצאו היו דקאמ' אל פני הסלע אלא מסמ' סהקהילוס והיה כל אחר ואחר סוכה אל סלע אחר ואומר מסלע זה אני רוכה אז הקהילוס על כדחם אל פני הסלע המיוחד ויאמר להם על אספי היה כל אחר רוכה מסלע אחר סמעו כו המורים המראים כל אחר סלע אחר הימן הסלע הזה וכו' ואסטר ססברתם סל ערב רב היתה סכיון סאייעה להם תקלה פעם אחת בקלע הזה סנתייבטו מימיו חטטו פן יתייבס פעם אחרת כי הרוע חזקתנוכס סאלו מים מסלע אחרת לו כתרעס מסמ כנגרס והוכיחם כטובה תוכחת מגולה ואמר סמכו כו רבר אתם המורים באכבע סאיכס רובים מזה הסלע פן יתייבס פעם אחרת סמעו כו תוכחתי וכו' אתם מוסבים סדברים הללו הם בדרך טובע כדי שתאמרו טובע הסלע הזה אינו יפה וכו' אסטר פדרך טובע מכל אכחמו להוציא עכשו מהסלע הזה לכס מים אלא סהכל הוא בהסגמת הבורא יתברך סמו ואם יחפץ לא ימנע מים בן מסלע זה אז מסלע אחר ואם לא יחפץ להסגיח מפני חטאתכם בן מסלע זה אז אחר לא יעמדו ואם כן אין לכס מקום לערער כלל בזה וכונת מיעה היתה להערים בלבם הסגחתו יתברך ולמען ידעו ויבינו כי האל יתברך הוא המוציא להם מים ואף כל אחרת מעשה עק הטבע כדי סיתלקו בן סלע מרס לסלע סכבר כתייבס פעם אחרת כי הכל הוא בהסגחה וכדי סלא ימנע המחלוקת מסב מסה כי טוב להכות את הסלע סיצאו תקף ומיר מים רבים בפעם אחת ולא יתנו לב לערער עוד ולומר מסלע זה אנו רובים פן יחרה אף ה' גם ולכך לא רכה לרבר אל הסלע כדי סלא יחטאו בן הרבור ונתינת המים מופטים להכאת המטה והוצאת מים רבים אבל ורס משה את מטהו וידך את הסלע והרחשונים שירשו סהמטה הזו היה בן כר אחר מייבס המים והוא הזר אשר בו נחרבים סוף והזר האחר היה מסוגל להוציא המים ומטה סכסכא לכלל כעס פס וסראל טעה והכה בכר המטה המייבס ולכך אחר פעם אחרת והכה בכר המטה האחר ואז יוצאו מים רבים וכו' ויאמר ה' אל משה ואל אהרן ועין לא האזנתם לא עשיתם מעשה סיאמינו כי בני ישראל דהיינו בענין הרבור אשר רברתי לכס ססניכס תדברו אל הסלע סהיה כמעך ממנו קרום סם סמים סיאמרו אס הסלע סאייעה סוינעת ומדברת פוטה רכמו יתברך כס בני אדם סאף להם למרות את פני אלא לעשות ככל היוצא מפיו והן אמת סאתם הקדשות אחתי בבחינה אחרת רהיינו סלא סמיתם הסלע סאמרתי לכס פן יאמרו כי הרברים הם בטבע ואותו סלע ספסיקו מימיו כסאתה מרים לא יופיל עוד כי אס סלע אחר מסוגל להוציא מים לכך לא רכיתם כי אס מן הסלע הוא למען דעת כי הכל הוא בהסגחת הבורא יתברך כשרוכה מוציא מים ממנו

קפלא

דרוש ראשון לפרשת חוקת

הגב

וכפלא יחפוץ מי ישיבנו וזה קרום הפס הוא אכל חמ' און
 דמה לקידוש השם שלא הקדשתם אותו לרבר אל הסלע כנז
 להיות לשיב בני ישראל שהוא קרום השם מראה לשיב שהאבן
 שאין רואה מקיימת דבר האבל אותו קרום השם אינו מראה
 פסא לשיב לכן לא תביאו את הקהל הזה וכו' ואפשר
 שנענש אהרן לשי פכפחא שהריט משה את ידו להכות
 במטה היה לו להכות מה שאמר הקרום ברך און
 וברחם אל הסלע פכוז זה היה לשימהם ולא היה לו להכות
 להכות במטה עד שיפשו כזו יתברך וידברו אל הסלע תחלה
 לכן נענשו שניהם המה מי מריבה וכו' שלא יעלה על לב
 לומר אלו נקראו מי מריבה מפני מה שאירע למשה שלא
 האמת את ישראל בס והכה במטה ואמר שמעו נא המורים
 וכו' ולכן נקראו מי מריבה על המריבה שהיתה בין הקרום
 ברך הוא למשה שלא האמת להקדשו או על המריבה שבין
 משה לישראל שאמר להם שמעו נא המורים לז' המה מי
 מריבה שנקראו על פס שרבו בני ישראל את ה' ועל פס
 נקראו ומורי נז' פירש שהוקשה לו למה לא קרא פס המים מי
 מצילה ברכתיב על אשר תעלתם בי ולמה נקראו מי מריבה
 והיה לו לשנות שם מאחר שנענשו עליהם משה ואהרן
 ולקחתם מי מצילה אמר הכתוב המה מי מריבה זה שם
 לעולם מי מריבה לזכרון אשר רבו בני ישראל את ה' זהו
 הצורך בשם יקרא כי היה שתראה שהרע למשה ולא אהרן
 בעברו לא היה זה העיקר כי הטעם הוא לשי שהיו ישראל
 חייבים מיתה זו ויקדש הקרום ברך הוא בט בלקיחת ב'
 ברוקם הללו ולא יזכר להם פס כי אם מי מריבה הרי
 למדנו כמה אירע למשה על פגם בכבוד ישראל שהקרום
 ברך הוא חפץ לברך ברויותו ואינו חפץ לחייבם כמו שכתבאר
 במאמר שהענש ולבא ער' כוננו ראוי לעורר תחל' שבראה
 שאין תרץ לשאלת רבי פנחס שאמר שכל הקורא פסוק זה
 סבור שפלקורא ומחלוקת יש למעלה שאמר עבתי תקום
 והקדושה במקומה שאין יאמרו קורים פסוק זה ועק' מה זו
 שאלה שאל מה כל חפצי אעשה פי רבר פסוק הוא כי וכל
 חפצי אעשה ומה הוקשה לו בזה ועק' אמרו שהוא חפץ
 להכריח ברויותו וכו' דלמה יעמיד הכתוב בטרטות שהקרום
 ברך הוא פועה ככל אשר חפץ ועוד להבין שהכתוב
 אמר וכל חפצי אעשה שהקרום ברך הוא עושה כאשר
 חפץ ובעל המאמר לא הזכיר עשיה פעמיה הקרום ברך
 הוא רק הגדר לנו במה הוא חפץ שהוא להכריח ברויותו
 ולא לחייבו וכו' ואם כן היה לו לשאול מה וכל חפצי ויבאר
 חפצי ויתברך ולמה הזכיר בשאלתו מה וכל חפצי אעשה
 ועק' שאם הקרום ברך הוא חפץ להכריח ברויותו מי מעכב
 על ידו מי ומי ואמר לו מה תעשה ועק' מאחר שאמר
 הקרום ברך הוא חפץ להכריח ברויותו למה לו לומר
 עוד ואינו חפץ לחייב ברויותו ראה בהא תליא שאם חפץ
 לברקם פשיטא שאינו חפץ לחייבם וכן קשה שאין צורך
 להביא ראיה מפסוק אם אשפוך במת הרע וכו' דמקרא
 דחפץ למען צדקו מפתמע ספיר כמו שכתבנו ועוד נשית
 לב למה שאמר לכן מאמר וכל חפצי אעשה שהוא מיותר

לגמרי דמאחר ספבר מאמר טענת ה' הוא תקום פשיטא
 פעמיה חפצי ואל כן מהו וכל חפצי אעשה שהם דברי
 מותר אלא הכונה ללמד שהקרום ברך הוא חפץ להכריח
 וכו' מאמר ה' חפץ למען צדקו וכו' ויתבאר עם מאמר
 רבו חייבא בין עקשוט שאמר רבה הקרום ברך הוא לזכות
 את ישראל לשיכך הרבה להם תורה ומצות מאמר ה'
 חפץ למען צדקו וכו' ולי מראה דחול הקשוט פס בפסוק
 רכך הלל ה' חפץ למען צדקו הגדיל תורה והאדיר ורשיה
 דקרא חיידי בלשון עבר ה' חפץ למען צדקו וסיים בלשון
 עתיד יגדיל תורה וכו' והלל כוליה קרא בלשון עבר או
 בלשון עתיד אלא ודאי כוננת הכתוב טרבה הקרום ברך
 הוא לזכות את ישראל ולשיכך מעיץ את כל אחר מישראל
 לומר יגדיל תורה ויאדיר ומתוך כך ישיג אריות ויזים הנה
 נח מצאו ראינו כי חפץ הקרום ברך הוא לזכות למי שאין
 צדו וזאת שהרי יעננה הקרום ברך הוא לאדם שיגדיל תורה
 ומתוך כך חכה וגם ראינו שאין הקדוש ברך הוא חפץ לחייב
 למי שחטא כבר ואינו חמה אותו בפני ירום כי באלה
 חפץ ה' בטוב רשע מרדכו וכו' אם אחפץ במות רשע וזהו
 תקון לאשר חטא על הכפס לקיים ענת ה' שיענש רשימו
 תשובה וישנא אל ה' וירחמה והגמול כחמה כוליה קרא שאמר
 הקדוש ברך הוא עבתי תקום פלומר הענה ענתתי לאדם
 דהיינו שיגדיל תורה ויאדיר אם אותה ענה תקום הגה כל
 חפצי אעשה רשימו החפץ פים לו להקרום להכריח ולזכות
 למי שאין לו זכות כי באמצעות קיום התורה ישיג שלמות
 וזאת הרבה וגם יתקיים החפץ של הקדוש ברך הוא
 לקרב ולא לחייב למי שיש בידו חטא כי מאחר שיש בידו
 תורה היא תחזורנו למוטב ומכאן כי אם עבתי טיעפתם
 יגדיל תורה וכו' היא תקום אז כל חפצי כל העני חפצים
 בין להכריח בין שלא לחייב בריה כל חפצי אעשה לברך
 מאמר וכל חפצי אעשה ולא אמר ומפני אעשה לרמוז על
 שני החפצים הנז' שהם נמסכים מקיים עבתי שהוא להגדיל
 תורה ולהאדיר ועוד נראה ענין זה שהענה שיעץ הקדוש
 ברך הוא לחוטא שישוב בתשובה און זה כח כי אם להרחיק
 הכזק ולא ימות לשחת אבל לא ישיג ממה תועלת הנפש
 לאור באור החיים אלא ה' אלהי אבל אמנם הענה האחרת
 מקיימת התורה היא ענה היעוזה לקרב התועלת ולהשיג
 שלימות הנפש וכי יכול זאת הענה היא נוגעת גם להקדוש
 ברך הוא כי קיים העולם אשר ברא תלוי ברום התורה שאם
 אין תורה אין עולם דכתיב אם לא ברויותי וימס ולילה וכו' וזהו
 שאמר אם עבתי תקום שהוא הענה הנוגעת גם כן אלי שהוא
 ענת התורה יגדיל תורה וכו' ואז נעשה כל החפצים שלי דהיינו
 גם כן להרחיק חזק האדם אשר חטא וגם ישיג מעלת
 הגפס מה שאין כן בענה האחרת שהוא מוגעת לאדם בלבד
 שאם יקיימה תועיל לאותו ענין בלבד אבל להשיג מעלת
 הגפס ברך קיום התורה ועוד איכס' סרדוק חול במה שאמר
 לכן מאמר וכל חפצי אעשה שהילל עבתי תקום וכל חפצי
 תעשה אבל אמר וכל חפצי אעשה שהוא רבר כמשך ממה
 סיקיימו עבתי שגם אם אעשה כל חפצי להכריח ברויותו
 ולא לחייב שום בריה לשי פכל מעייט הקדוש ברך הוא
 לברקם ולזכותנו וזכרה ומחיה ומרם טובה וברכה כמו שאמר

הכתוב ובחרת בחיים :
 בולא :

זמא דר' פנחס הקשה דהאי קרא אין לו הבנה
 שהקורא אותו סבור שחיים טובים שום מחלוקת למעלה
 שאמר עבתי תקום וכדי לתרץ קושי זה הקשה קושי אחר
 יתורנו שניהם ראה כתיב וכל חפצי אעשה והוא מיותר

דרוש שני לפרשת חוקת

דרוש שני לפרשת חוקת

התורה

גרסינן

בגמרא נסברה כוער קטן אוי אמי
לסר נסברה פרה ארוכה לכיתור
טרים לום דך סה פרת ארוכה טכפרת כך פיתת הצדיקים
טכפרת :

אמונה

אומן סגולה מעלת תהלת הנשים הכשחת
לפניו יתברך כגדולת מעלת הינשוף הנגשים
אל ה' יותר מהמה כמו סנתבאר בקודקו הקדושה מעלת
אמתו טרה סאחרו חזל טהיה אברהם טפל לטרה בנבואה
מרכיב כל אסר תאמר אליך טרה טמע בקולה כיון טהיתה
אשת חיל טתעבה אומנותו טל אברהם טה טאברהם היה
מגיד אטטים ומכניען תחת כנפי הטכינה וגם טרה היתה
מגידת הנשים כמו טדרטו רזל על פהוק וחת האפט אסר טטו
בחרן וכי אט מתכנסין כל באי עולם לברחת יתוט אחר
אינן יכולים וכו' ולמה אחר אסר טטו ולא אחר אסר גירו
לומר כל המקרב את הנר כאלו בראו אסר טעה חין כתיב
כאן אלא אסר טטו טאברהם היה מגיד את האטטים וטרה
מגידת את הנשים ומה תל אסר טטו אלא טהיה אברהם
טכניסן לתוך ביתו ומאכילן ומטקן ומכניסן תחת כנפי
הטכינה עכל ויש להבין בדבריהם זל טכין טהם דרטו מיר
טאחר הכתוב טטו ולא אחר גירו וגם דרטו מט טטו בלשון
רבים ולא טפה בלשון יחיד מה זן טאלה טטאלי טוד וטאחרו ומה
תל אסר טטו כי כפי הגרחה חין לה הבנה כלל :

וגרואו : לפי טכניסן להקטות מה טאמר וחת הנפט אסר
טטו דמטמע דנפט אחד טטו טניהם אברהם
וטרה וחד' קטה טהרי אט הנפט התיא היתה מן הנשים טרה
היא טעטתה וגירה הנפט התיא ולא אברהם וכן אט היתה
נפט מן האטטים הנה אברהם טעוטה אותה נפט ולא טרה
ניאך הוא אומר את הנפט אסר טטו כי נפט אחר לא טטו
טניהם אלא אברהם או טרה והכל לפי מה טהוא ארט או
אטה והראוי לומר את הנפטות אסר טטו כי אברהם טטה
נפטות האטטים וטרה את נפטות הנשים ואין לפרט ולומר
הכל הנפטות קראו נפט כרכיב ויהי כל נפט וכו' ירך
יעקב ע' נפט מוט: דטאטי התם טהיו כולם יכא ירך יעקב
וכיון טבא מרט אחר נקרא וכל וכו' ירכו ע' נפט טקטרו
ונטארו הנפטות באחר כי אט אחר לכולם אבל האומות טהין
באט להתגיד אט אט ממהנמו כל אחר הוא נקרא נפט אחר
נאט כן מה תל אסר טטו טין טמדבר בנפט אחת טהרי נפט
אחר לא טטאה אלא אחר לךך תירכו ורטו טהיה אברהם
מכניסן לתוך ביתו וטאכילן ומטקן ומגידם ומכניסן תחת
כנפי הטכינה וכפי זה ירך לומר טנפט אחת טטו טניהם
אברהם וטרה לפי טלא זן בלבד היו עוטים לגיירם אלא טהיה
מכניסן לתוך ביתו ומאכילן ומטקן ובענין זה היה חלק לטרה
גם כן נפט התיא טהיתה מבעלת וממנת לו הפרנסה והיא
היתה עיקרה טל בית וגם באטה טהיתה מגידת טרה היה
חלק לאברהם בה אט מהפרנסה טהיה מביא לה וגם בהיותו
מדריך אותה ומדבר על לבה כדי להכניסה תחת כנפי הטכוכ'
ואט כן יפה אחר וחת הנפט אסר טטו כי נפט אחד טטו טניה'
כל אחר מה טביח לעטות הרי נטבארה מ' הדקת טרה ולכך
מצינו מפורט בתורה ענין ההקטן טלה טאמר יבא אברהם
לקטור לטרה ולכנותה ונקוד חי טרה ביחתי כנת הכתוב

עט גם מצינו ראינו בפרשה זו מעלת הזדקת מרס הנביאה
טנתן הקדוש ברך הוא לישראל הבאר בזכותה וכיון טמת
נטתלק הבאר טטאמר וטמת טט מרס ונקבר טט ולא היה
מיס לערה לומר טהגין זכות הזדקת אפילו בין מיטה לקטרה
טער אחר קבורתה לח חטרו המיס מן הבאר כרכיב ונקבר
טט ואחר כך ולא היה מיס לערה הרי טהיה מרס טקולה
למטו ולטרתן כי ג' מתנות נתן הקדוש ברך הוא לישראל המן
בזכותו טל מטה וטעכן בזכות אהרן וטבאר בזכותה טל
מרס ויש לרהקך בענין זה כיון נכפה הקדוש ברך הוא
והביט טעתידין ישראל לטעוק למיס ט לא היה מיס לערה
והוא עתיד לחזור להט הבאר בזכות מטה וטרתן למה זה
המתן ער טיתרעמו ישראל וטמטך התקלה למטה וטרתן
מתוך מי מריבה או אסר רבו בני ישראל חל היה לו להכתכל
מיר בזכות מטה וטרתן להוביט נולטים מטלף הן אמת טיש
לומר כי רכה הקדוש ברך הוא להודיע לישראל חין הבאר
נתנו לישראל בזכותה טל מרס ולכך אחר מיתקה לא היה
מיס לערה ומ' עדין קטה טכפי זה היה לו לכנותו לאטוף את
זקני העט ולהוביט המיס מהבאר אחר טכעק לבט אל המיס
טהרי מתחלה כך היה דכתיב קח אתך מוקני העט הגני
עומר על הכור וטכית בכור וינאו ממנו מיס ויעט כן מטה
לענין זקני ישראל ולמה הזכירו כיון להקטיל כל העדה כי
מתוך כך הקטיר כנגדו וטמר טמענא המורים על טהיו כל
אחר אומרים מן הטלעל הזה אט רויט ולמה לא טפה טכטו
כברטטונה אמת נראה לי טנפטו ישראל על טלה טפירת
הטפר הזדקת מרס כראוי לה טברחה טלא הרגטו מיתתם
וכזה מדוקדק מה טאמר וטמת טט מרס ונקבר טט טככות
ב' טעמים טט טט לומר טלא היה טט אלא מיתה וקבורה בלבד
כי לא הטטירה כראוי ח' ונקבר טט כלומר לא טטו לה טט
אלא קבורה בלבד ולא הטפר ולכן ולא היה מיס לערה טאמר
הקדוש ברך הוא כיון טלא הרגטם במיתת הזדקת חני
עוטה טקרגטו בחקרן זכותה טכמה רוטם הוא עוטה לכט
וכיון טכולם חטא בכך טנתעכלו בהטפר הזדקת לכך כזה
אחר כך הקהל הערה והזאת המיס לטימה כדו טיהיו
טימהם הרואות מה טהיה גרים זכות מרס הזדקת ואף על פי
טטטו במ' חין מיתח המטה ברתוב ולא טל נשים לעולם
מפני הכבוד וטמת בג' מהא נראעי אמרי לה טטו אלא טל חיה
אבל טאר נשים מתיחם רבי אלעזר אחר אפילו טאר הנשים
דכתיב וטמת טט מרס ונקבר טט ממך למיתה קבורה הרי
מטמע דלטיכן מהכח טאין מטפירים הנשים יט לחלק דהתם
אידי לענין הנחת המטה ברחוב להטפידה טט אכל לעולם
טכריך לעטות הטפר לגטים הזרקומות כרכיב בטרה ויבא
אברהם לקטור לטרה וכו' וטמקין בגמרא מ' מעילה רפרט
אטפיה לפלתייה בני כטיטח וכו' וטלא הביאו מטתה לבה
אלא טטו לה הטפר ראוי כפי כבודה ולפי טלא הטפיר
למרים כראוי אלא מיר טמון למיתתה האליטה לקברה לוט
נפטו ולא היה להט מיס וכפי זה אטמר טאט הן מטפירים
את מרס ומרגיטם מיתתה להטער עליה טמתוך ההטפר
היו זכרים לטוב המיס לטיתטם וטאט הראטון כי הטפרן טל
בדיקים מעכבת טפורענות כמו טנאמר ויהי לטבעת
הימים ומי המכול היו על הארץ ורטו חזל לו הימים
טל אכלו טל מתוטלת הזדיק כי הטפר הזדיק טכט
הפורענות וכן כתיב ויהי בעטרת הימים ויגוף ה' את נבל
אלו טבעת ומי אכלו טל טמול טעכב הפורענות על
נבל וטאר כך מת לנ' מיס זן מיתת מטה כרכיב ויגוף
ה' את

דרוש שני לפרשת חוקת

קנב

הואת דרשה צמר ואם אינה מוכחה צמר הוא עושה בפעולת
ואינה חוששת ממנו כפתייה רת היא עושה בחפץ כפיה כדי
שלא תהיה בטלה כלל עכ היתה כאמור סחר יד' עאס לא
כזרמן לה צמר או עשתיס לעשות מלאכה במכירות חז היתה
באניות פוחר כאניה של הסוחר עכמו עמניה בה סחורותיו
ואינו הולך בספינה של סכירות עמא לפעמים לא תורמן לירו
אניה ללכת בה וייתעכב לכך הוא עושה מעל אינה שתהיה
מוכנת לובכל עשה כך האשה הזאת יש בירה מעמרת מבלה
בצמר או בפעמים שהביאה ממרמק וקבאתו כדי להתעסק
בו בזמן שאינה מוכחה לעשות בכל אחרים בסחרת והפלג
לספר בזריותה ואמר ותקס בעוד לילה כי יחע הוא מה
שהזיהונו הראשונים זל בהנהגת האדם שיטלש ימתיו כי היום
נהלילה הם כד' ענות יעפוק במלאכה ח' ענות כמו שרמח
הכתוב אז תכלימ את ררכיך שאז עולה ח' נח' ענות ילמוד
בתורה ברמח אז תסכיל ויטן בלילה ח' ענות חזו רמו ימנתו
אז ינומ לי עהס מ' ענות וזהו הסוד האמת אל הנהגת
האדם אמנם האשה אינה מכונה בתת ואפשר שמספיק
מתחלק היום והלילה לחלקים שוים היום למלאכה והלילה
לשינה לזא שלמה עה שהאשת חיל מרדזה לעשות כחמרי
האים שאינו יטן יתר ממ' ענות והוא מטכיס ארבע ענות
לתלמוד תורתו כך האשה הזאת משכמת ד' ענות קודם עמוד
השחר לעשות מלאכתה ואם נתקס בעוד לילה כי ידוע הוא שליל
הוא נקרא חנות לילה הראשונה ומחנות וער הכך נקרא
לילה ונמצא שעוד הלילה הוא עש ענות ושיעור מחכיותו הוא
שלשה ענות ורובו הוא ד' ענות ותקס האשת חיל הזאת בעוד
לילה כלומר בשיעור היותר מרובה בשיעור הלילה שהלילה
עש ענות והשיעור המרובה בה שהוא ר' ענות סבאותה
עשה עדין נשאר העוד והרוב של שיפור הלילה רהיטו ר' ענות
קודם עמוד השחר קמה וגם נבנה ותתן טרף לביתה
שהייתה כדי פרנסת הבית ונתנה חק לנערותיה באופן
שמהריון שהריותו נערותיה זממה ערה ותקחה ומפרי כפיה
כלומר מהפרי שעשתה במעשה ידיה והעריפה על הפרנסה
ומזכות מפרי כפיה נטעה כרס כטעה נטעות בכרס עיש לה
כי אינה מספקת במעשה ידיה לקמת כרס כיון שהיא נזונה
ומתפרנסת מפרי כפיה והלאה תוכל לקמת נטעות ליטע
בכרס שהוא רבר נקל אבל ממעשה ידי נערותיה סנתנה להן
חק לעשות זממה ערה ותקחהו שכל הריוח קיים וים בו כרס
לקנות הערה סולו ומפרי כפיה נטעה כרס לפי שהסודלה
בכל עזו במלאכתה כי חגרה בעזו מתכיה ותאמן זרעותיה
ולכך הספיקה למזונות ופרנסה וגם ליטע כרס וכשהאשה
הזאת טעמה טוב טעם בתועלת היגיעה והמלאכה וראתה
כי טוב סמרה אז לא סמכה על ההסכמה בעוד לילה אלא לא
יבנה בלילה נרה כלל כי לעולם נר חולק כדי שתקום בכל
עשה לעשות במלאכתה ולא תתעכב כלל וכיון שספקה
במלאכתה אז הריוחה רוח גרול באופן עירה מלמה
בטפור ומה טעוה ועשתה אינה ממרת למכרו כי יש
לה כל אלא היא טווה ומיחה אכלה וכפיה תמכו פלך
מה שהוא טווי בסלך היא תומכת אותו סלא לשינת מהשער
כפה פרסה לעני שהוא מחוקת ב' ב' וברקה ומולחת
ממנה כחסר וכטיבא אכלה עני המחור על הפתחים
כפה פרסה לעני היא נותנת לו ביד אחר כיון שכבר הגיע
למרה אז להיות מחור על הפתחים אבל לאכיון הצנוע
היא נותנת לו בשתי ידים גם מירקנת סלא לביישו ואינה
נותנת לו מידם לירו אלה מלחה לאכיון עז סלוח וכמ' דרמו
חז

הואת ככל וכונהנה שלמה המלך פה הפליג במעלת האשת חיל
שאלפא ביתא ואמר חזל במ' כסס ענתן הקדוש ברוך הוא
תורה לישראל בכב' אותיות כך הוא מטבח הנשים הכסרות
בכב' אותיות והכונה לומר שכיון שהאשת חיל היא תומכת
ומחוקת יד בכלה ויהיה עוסק בתורה במט' אחר כך מרע
בטעמים בעלה בשבתו עם זקני ארץ שמתוך שהיא פנוי
תלרדוף אחר פרנסתו ומזונותיו הוא עוסק בתורה ועושה פרי
ומליות בלילותו באופן שהוא יסר בחכמתו בהיותו יושב עם
זקני וחכמי ארץ וכיון שהאשת חיל היתה גרמה בתורה שלמד
בעלה מעלה עליה הקבה כלל היא עסקה בכב' אותיות
שמתה התורה ולכך שלמה העה מטבח הנשים בכב' אותיות
והתחיל לספר בטובה ואמר אשת חיל מי ימצא ורחוק
משמים מכרה ורצה שמי ומי הוא אשר ישיג ררך מביאה
לאשת חיל לפי שאפילו בדרך מקח וממכר הוא רחוק לקנותה
יתר מהפסטים שהם קשים לקנותם כל אדם כי הם יקרי
הערך הרבה מאד וממ האשת חיל הוא יותר רחוק ונמנע
לקנותה ואם כן כש שדרך מביאה מי ומי ימצאה עור יד'
אשת חיל קשה למכאה אבל האדם שאינו מסתכל בממון
ובפעולת נישואיו הוא רחוק ברעתו מריושת הפנינים ואינם
נשא אשה לפס ממון ופסטים שתביח לו הנה אים כזה אשר
לא פנה רהבים וממון אפשר שימצאה ויקחנה וכיון סלה
הביאה ממון לבעלה כזן לבו יהיה בטוח בה שלא תקח
וממנו לתת לקרובה מה שאין כן באשה שהביאה עמה
הק וממון לבעלה שאין לבטוח כן בה עמא היא מורה התר
לבעלה כי מלה היא נותנת להם וכיון שבטוח בה לב בעלה
אל האשת חיל שלל לא ימסר ולא ימנע מהביאה לה אינו מביאה
כי הוא מוכרח בה שלא תנשא מביתה כלב אבל הנשא
אשה לפס ממון הוא מפחד תמר מלהביא עום מביאה כן
חתן לקרובה על כל הטובה אשר הטיבו עמה לתת כמה
ממון לבעלה עור יד' ושלל לא יחסר לומר שאף על פי שנתרחק
איס זה מררשת פנינים וממון אלא דרסת הטוב כמה שהוא
טוב עכ' שלל לא יחסר בביתו כי הקדוש ברוך הוא מתן
הברכה בבתיים באופן שקנה האשת חיל וגם הממון לא
יחסר לו חנה ומה מתקיים בידו במלתה טוב ולא רע כל ימי
חיה יד' עם מה שאמר חזל המצפה לסכר אשתו אינו רואה
סימן ברכה ואם כן איתו סכר ריוח שהיא נותנת לו הוא טוב
ענינו בעת רשת רעה שאינו רואה סימן ברכה אבל אשת חיל
אז במלתה לבעלה טוב שאין מעורב בו רע כלל כזן שהיא
עושה סחורה או מלאכה שאין בה גנאי כמו שאמר סס בממרא
התכונן רעברה וטובה בסכר שהיא חרפה וגנאי לה אבל
עברה סחורה ומלאכה ומשתכח בה קרא סדין עשתה
ותמכר היא רואה סימן ברכה חס טוב ולא רע שאין בו עום
תעמכת רע וגמלתהו הטוב הזה כל ימי חייה כל לדיבות
הלילות כמו סדרס כן זממא למען תזכור את יום צאתך מארץ
מצרים כל ימי חייך לדיבות הלילות דרסה צמר ופעמים אז
מעלה חיונה באשת חיל שאינה ממתנת לעשות מלאכה עד
פויבא לה בעלה הצמר או העשתיס אלא היא חרשת ומבקשת
צמר ופעמים כדי לעשות מלאכה ולא תתבטל ועוד בכל
הנשים עומות מה סקכנו להם חכמים מסקל ה' סלעים סתי
שיארה וס' אמת היא עושה מלאכה בחפץ כפיה ככל אשר
תמצא ידה לעשות היא עושה ואינה תקפדת על זקצבה
שקצבו חכמים אלא היא עושה יותר בחפץ כפיה ומורי כ'
פי דרסה צמר ופעמים סחכמים קצבו לאשה שתקיה עושה
בצמר אבל לא בפשתן מפני שהפשתן מחיק העשתיס והאשה

דרוש שני לפרשת חוקת

תהלהלל אלה טעם הוא מרבר ביראת הרוממות ולכך אמרתי
איש ולא אשתי ואשה וכאן מרבר ביראת חטא שהיא היראה פים
לנשים טעם היא מתבקשת לפניו יתברך ותהלהלל ומש אף
מתבקש לפני הבה לא יופי ולא עושר נראה ערכו רזל לדרגת
הכתוב טעם טקד החז והכל היופי שהם רכבי הסבב טעם טעם
אותה בעלה ובקיה ואומרים על נו לבבת אותה בענין המזון
והחיל סקרתה כי רבות כמות עשו וקנו חיל ומזון ואת עלית על
כולנה במעשה ידים להתפאר ולא רבוו בסבב החז והיופי שלה
כי אמרו טקד החז והבל היופי ואף לסבב האפק בסביל כך לא
בסביל החיל והמזון שאת עלית על כל הנשים לאסוף חיל והא
הפיב שלמה המלך עה ואמר כפי טעמכם אף רואה שאיכב
משבחים היופי אבל אחת משבחים העושר שעשתה ויקחתם
האשה הזאת ואני אומר שאת מתבקש לפני הקב"ה לא זה ולא
אזונו לא היופי שריתים ולא העושר ששבחתם כי גם זה הכל
כי אשה זו שבתם לסבבה על יראת ה' היא תהלהלל טעם על
פי סיראת החטא והעונש שהיא יראת הנשים אינה ככ חסובה
עכ"ל הוא מתבקש לפניו יתברך והיא תהלהלל בכך וכפי דרך זה
מתבאר מה שהזכיר הכתוב חסה באמצע הענין עכ"ל ראו
לומר באשה טקד החז והבל היופי ויראת ה' היא תהלהלל ולא
עוד אלא שבכל הכתובים עקבשה זו לא הזכיר אשה בכל פרט
וערט שהיא לא כתיב אשה פרשה לפני ככה וכו' או אשה כופיה
הליכות ביתה וכיוצא בזה בשאר הענין ואם כן גם כן הילל
טקד החז והבל היופי ויראת ה' היא תהלהלל ולמה הזכיר כאן
אשה ובאמצע הענין ועוד שהילל אשה ויראת ה' היא תהלהלל
כי יראת ה' הוא עם רבר יחינו כורק לומר אשה ויראת ה' היא
תהלהלל ועם מה שכתבתי בכונת הכתוב מתבאר כי מה שאמר
טקד החז והכל היופי הם אמר דבריהם של בעלה ובני סחלל
על דבר המזון והריוח ורחו בשתי ידים החז והיופי בא שלמה
המלך עה כמות הקרש והפיב טעם תפארת המזון הוא הבל
כי אינו מתבקש לפני הבה לא יופי ולא עושר כי אשה זו בבחי
יראת ה' שגמ לה היא תהלהלל תנו לה מערי יריה וכיון שיש לה
יראת האינה צריכה מיהללה האנשים דק מעשים הטובים הם
והללוה הנה בתבארה מעלת האמת חיל במעשיה מנסתבחה
בכך אחרות שבתה בהם התורה וחוקת לחי העקב אף על פי
בהנשים פטורות מתלמוד תור מל כוז ממחזיקות יד בעליון
ובביתן לתן מעלה עליהן כאלו למדו התורה שניתנה בכז
אמתות וכו' נבא לכיאות תלמוד אחר בגמ' כתובות פ"א לט
תקנותיו קום מאתרו שבת איכיל לחם העכבים כן יתן לירידה
מקד אף יחקר חלני נשותיהן של חס ממזדרות מיה מעשיהן
בעת חוסות לחי עקב ויש להקדק חסן לרבי יצחק לרדום
הכתוב בגשותיהן של חס ממזדרות מיה מעשיהן להוכיח הכתוב
מפשוטו ולדרום לירידת מלשון מקד מיה דילמא בפשוטו הוא
באמתות שאל נפש מעשיהו קוד לאכול לחם העכבים כן הקד
ביתן לחם לירידת בהיותו יתן על משאנו בגמ' חס ואיני גרד
לטרותיהמותך ובמזל סלריוק יגעת ברי לאכול כבד לחם הן
אמת ש' וחקר הוכרך להוציא הכתוב ממשמעו ממשע דיא
כפשוטה דקרא הילל כן יתן לירידותיו דמשמע כן יתן לחם
לירידותיו על מטותיו ומרבותיו יתן לירידותיו ממשע שמה
שהיא מתן לירידתו היא הטיבה ולכך דרם לירידת מלשון מנד טיבה
אבל קשה עדין הרבה דמקל לר יחקר לרדום הכתוב בגמ'
תח דילמא בתח עכמס הכתוב מברר כן יתן למד שניה משני
שהוא התח עכמס וכך דרמו רזל פתוק איני בכרן אחיה שטן
אטבעה בהקדן תמונתך אל תה המזדרות מיה מעשיהו בעיה
מהקדום ברוך הוא חסבטן מיה מעשיהו בעיה וקדי קלמה

חזל כפה פרשה לפניו זרפיות סכלכלה את איהו וכה חיי סרה
בי ארתי כונת רזל יחד עם הכתובים הבאים בענין הכרפי ע"ט
וטעם ביראתי טאר פטוקי האלפא ביתא טל האסת חיל וטעים
ואמר קמו במת ויאשרוה בעלה ויהללה ומה אמרו לה רבות
במת עטו חיל פי הראשונים אל בין רבות כמו אפשר למכוח חיל
טאפשר שאם אחת תהיה שלמה במרה אחת והאשה אחרת
במרה אחרת ונמצא טבה כטרפות כל הנשים יזדק לומר טעמו
חיל אבל את לברך עלית על כלנה טמכאז כך בלב כל העלמיו
ותרות טובות הטיב שלמה העה ואמר טקד החז והבל היופי
אף על פי שנסתבחה האסת חיל בענין המזון והריוח מן טקד
החז ושיקד הטבח הוא ביראת ה' ובמזרם אמרו חזל אשתי חים
ירא את ה' אשה טקד החז והבל היופי אף מתבקש לפני הקב"ה
לא יופי ולא עושר ומיה מתבקש יראת חטא שנאמר אשה יראת
ה' היא תהלהלל ויש להקדק מה קשר ושייכות יש לטעם כתובים או
זה עם זה וע"כ גם אף מתבקש לפני הקב"ה לא יופי ולא עושר
דפטיטא ומיהכא תיבך ארעתין שהקבה מבקש יופי ועושר
והדבר קשה מאד וע"כ כפל הענין אף מתבקש לפני הבה יופי
ומיה מתבקש שמשפיק לומר אף מתבקש לפני הבה יופי אלא
יראת חטא ועוד מה זו שאלה טטאלומה היא מתבקש וכי בסביל
טאין מתבקש לפניו יופי ועושר אף עור טוס רבר להתבקש
טהריוס תורה ומצוות שחסן הלמפן כרין ועוד נדקדק למה
פתחו רזל בלשון שלילה אף מתבקש וכו' רכך ראו לומר הבה
מבקש יראת חטא או יאמר מתבקש לפני הקדום ברוך הוא
יראת חטא: אמנם נראה לעד טרף הקטן טפי כתובים
הללו רפליב אחריו רכתיב הכא אשתי חים דמשמע אשתי חים
ולא אשתי חסה וכתיב חסם אשה יראת ה' היא תהלהלל רמשמע
טסקוליס טניהס האיס והאשה לא אשה טקד החז וכו' כלומר
מה טמאר כאן אשתי חים יראת ה' זה הוא ממש מן טמאר
שלמה אשה יראת ה' היא תהלהלל לפי טרוד המלך דבר ביראת
הרוממות טעובר תאכהבה להקדום ברוך הוא חסב יראת חטא
מחמת העונש ויראה זו אינה מכויה בגמ' לפי טבשתן קלה
ואיך עובדות אלא מיראת העונש ויפה אמר רש"י אשתי חים היא
את ה' במצותיו חפץ מאד פי' שהיחם טהוא חפץ במצות ה' מאד
ירא את ה' פטיטא טהוא יראת מיהבה מחמת רוממותו יתברך
וכיון שיראה זו מדברת ביראת הרוממות ולא ביראת הענין לכך
אמר אשתי חים ולא אשתי חסה כי האשה אינה יכולת להפג
אשר זה ובה מהקדק הכתוב טמאר אשתי חים יראת ה'
במצותיו חפץ מאד ולא אמר ובמצותיו חפץ מאד כי בא לבלות
למ באזו ויראה הכתוב מדבר לכך אמר במצותיו חפץ מאד
באופן הירא את העם היותו חפץ מיהב' במצותיו שביח טהוא
חפץ מאד לעשות מצותיו ולא על מנת לקבל פרס וכמע טררטו
בגמ' במצותיו ולא בטכר מצותיו הוא הוכחה מהיראה טלו
היא שפיות ויראת הרוממות וכאן אמר אשה יראת ה' היא
תהלהלל לפי טרבר הכתוב ביראת חטא טיס למטיס מיראות
מהעונש ואמר היא תהלהלל טאף על פי טאינה יראת העול כיון
שהיא מחמת העונש מיה היא תהלהלל והיא מתבקשת לפניו
יתברך וזהו טמאר המאמר ומיה מתבקש יראת חטא כלומר
אף על פי שיראת חטא שהיא יראת הנשים והקטנים אינה ככ
מתבקשת לפניו יתברך כי האלהים יבקש את הירא את רבר
ה' מיהבה ומחמת רוממותו יתברך מיה אינו כקפי וכעט טאימ
מתבקש כלל ומיה מתבקש אף על פי טאינו רכו לגמרי זו היא
יראת חטא כלומר היראה שהיא מחמת עונש החטא מיה יש
להללה והיא תהלהלל ואם כן לא פליגי קראי כלל כי מה טמאר
טם אשתי חים ולא אשתי חסה זהו מן כאן אשה יראת ה' היא

קרא

דרוש שני לפרשת חוקת

קנר

קרא אבבעה מזי תמונתך בעהב בהקין בסביל מה שהייתי
 מדרר טינה להקיץ בעהז ואם כן גם כן יש לדרוש הכתוב הזה
 בתח עבמת: ונראה לעד דר' יצחק הקשה בכתוב זה
 שהוא בא להביל המטכמים ומאחרים בנשף לבא לביתם
 כדי להשיג סרנסתם ואחר כך הם אוכלי לחם העצבים בעמל
 וביגיעה כי כמותן הקדוש ברוך הוא ומזמין לתח המנדדים
 סינה ואם כן יקשה כיצד סבדר הזה הבה נותן לחם לתלמידי
 חכמים מתוך ההפסמה והיגיעה בתורה וגם חלו מטכמים
 ויגיעים והקדוש ברוך הוא נותן להם פרנסתם ואינו פומח להם
 כלום מן התח אם כן איך מהביל עמיים סהרי מי שהוא בא
 להביל עמין אח כריך למה אתה מרויח בכל הטור וההשכח'
 בוח סכניתן הלחם כלל השכמה או יגיעה אבל מאחר שגם
 התח אינו משיג זה אלא בהשכמה וביגיעה בתורה אם כן איך
 מכאן ראוי ומקום להביל העוסק במלאכה לכך הוכר לרוחם
 מהכתוב מדבר בגמוליהן על תח ואם כן יפה אמר הכתוב טוה
 לכם בני אדם מטכמי קום ומאחרי עבתי ואתם יגיעים ביום
 ובלילה ואוכלים לחם העצבים והיגיעה וברוך טבע היגע
 במלאכה כריך לי ען יותר כי מתוקה סינת העוב ואת' ממעט'
 עמור העניכי אתם מטכמי קום ומאחרי: טף ומה לכך בויגיעה
 זו כי כן יתן ה' לנשקותיהן ס' תח המנדדות סינה להמתין
 לבעליהן וכמא שאתם בהשכמה וביגיעה שלכם אתם טוים
 לסי התח שאוכלת כלל יגיעה ואין להם אלא שמנדדות סינה
 בלכר וזכר התח עבמת סיגעים בתורה ומטכמים ומעריבים
 עין לא ראיתם עור ירצה שאם הכתוב מדבר בתח עבמת ים להם
 להשיג ביהתח סינרעים תורה הם מטכמים לרת' אהל מי
 שאינו ירע ללמוד מה יעשה אלא להטכים לעשות מלאכתו ואם
 אין איך מהביל למטכמי קום לאכול לחם העצבים כי כן יתן ה'
 לתח המנדד סינה והלא איתנו ת' ח עוכה לתורה הוא מטכום
 צרת כי יתן חכמה והם שלא זכו לתורה ולא נגזר עליה חכמה
 הם מטכמים למלאכתן לזה דרש הכתוב בגמוליהן על ת' ח
 טאף על פי שאינם יורעות ללמוד הם מקבלו עבד באביל שהן
 ומתמתנות לבעליהן אם כן יפה אמר טוה לכם מטכמי קום
 ומאחרי עבתי וכל מה שאתם מרויחים אתם אוכלים איתנו וזהו
 שאמר אוכלי לחם העצבים וכל מה שיגיעו וטוהו הם אוכלים
 איתנו הלא תרעו ותביטו כי כן יתן לגמוליהן ת' ח אף על פי שאינם
 יורעות ללמוד ויעה כחן על מהן מתעוררותידי בעליהן בתורה גם
 אתם עסקתם לכם חלק בתורה היה לכם לתח גויגיעכם חלק
 ללמודי התורה להיות מחוקקי יד הת' ח ומעמיים אתם מתחיי
 עוים למה שעבמת הכמים על ת' ח וכיון שלחמכם לנשמתם
 שאתם לברכם אוכלי לחם העצבים והיגיעה אם כן הוא לכם
 בדבר הזה ויש לתת דמיון לגמולם בכתוב הזה מהקדמה ליתור
 ודרסיתן לעבוד סינה וכמו זה היה לו לומר ליתור סינה דהשתח
 אוכלי למדרש למודו ומאי ליתורו דליבא למדרש למנדדו משה
 אלא הוא רמז לכנייתו שאינו תרמים הכתוב במקרא ליתור
 וגם את דרשים הרשע על המנד והכי קאמר בן יתן ה' למנד
 סינה ליתורו בסביל וזהו סביל מלה מסוף וידורו על הקצה זה
 גראה לו ועמין כריך ליגעין הרי למדנו מעלת הנשים על שהם
 מחזיקות יד בעליהן בתורה וגם בגמ' מ' ברכו קר' גדול הבטוח'
 שהבטוח הקדוש ברוך הוא לגמול יותר מהאנשים שנחמ' בטום
 שאבנות והוא א' לרב לרבי חיילי הני כמי במאי זכין אל' באריות
 צמיהו לבי בבית' ובאחיו גברייהו בו רבין ונטרן לבגרייהו
 ער דאתן מבי רבין וגם לרקוק מנא לכו רגולה הבטחה
 שהבטוח הבה לגמול יותר מהאנשים דאז' מטום דקרא אנתן
 שאבנות מפיל לסינת דקרא רכתי' חרדו שאבנות רגזה בוטחו'
 מארץ

גם נדרק מה ששאל רב הני כמי במאי זכיון כי הרי יש להן
 כמה מנות עשה שלא הזמן גרמה וכל מנות לא תעשה:
 ונראה לעד כי ירוע הוא טעון האנשים והנשים היה סקול
 כחרבן המקדש כי מזינו טענעטו האנשים על ענין
 האכילה ושתייה כרחיקיב הסוהים במזיקי' וין וזה היה ענין
 הנשים כרחיקיב טעמו פרות הבטן האומרות לחרוניה הביאה
 וכשתה ומזינו טעיהא הביאה כבולות קטות בעון האנשים ואחר
 לכך עתה יגלו בראש גולים וכשהזכיר כאן ישעיה כבולות הנשי'
 אחר חרדו שאבנות רגזה וכו' על שדים סופדים ופי' דול על
 הכנהדרין שהם שדים לישראל וקשה שהיה ראוי לומר שיחררו
 וירגזו הנשים על עון שלהם ומטותם כי כבר אמר ולמה הזכיר
 החרדה לנשיה על שדים סופדים וכו' אמנם מזינו ספרנו כאן
 עון הנשים במש' ימים על סנה חרדו בוטחות וכי' אבגב ארמין
 נדרק בכתוב זה רהילל סנה על סנה חרדו וכו' וכן להבין
 כונת הכתוב שאמר כי הלה בצדף אונסף בלי ינא אמנם רמז
 ואמר נשים שאבנות בלא עמל וביגיעה סקדו לחם פרות הבטן
 על שאינן עוסקות במלאכה קומנה שמענה קולי וכו' ומים על
 סנה הנה זה דרכן מעולם שהם יושבות במנוחה והשקט ואינן
 מתרבות כל הסנה אלא קצת ימים מהשנה שהם ימי הבכיר
 באותה השנה הם רגוזות וחרדו על כל הסנה באמו לחרוניהם
 הביאה ושתיה כי עת הבכיר הגיע ונריך למלאכת די ביבוקיני
 בימי הבכיר כדי כל הסנה שלא יחסר לנו אחר כך ובאותה ימי
 הבכיר חרדו אתם הנשים הבוטחות על סנה בסביל כורך
 כל הסנה כי מה הן אומרות כלה בציר ועמין לא הבאתם כל
 זרכו גם אונסף התבואה לא הבאתם כל המצטרך מדי סנה
 ובאותה הימים חרדו ובוטחות על מלאכת הפקס על כל
 הסנה ואחר כך כל שאר השנה יושבות בהשקט ובבטחה והם
 שאבנות זה דרכן ומנהגן אך עתה חרדו שאבנות רגזה בוטחו'
 תמיד כל ימות השנה על שדים סופדי ויהיה נרמז כחן עון הנשי'
 שהן אומרות הביאה וכשתה במש' ימים על סנה חרדו כי כלה
 בכיר זהם חרדות ורגוזות על ענין הבכיר שלא יכולה זמנו ער
 מלאת די ספוקם ובעמין העונש הלא כחן לא העניש אותן על כך
 אלא אמר חרדו שאבנות לעולם על חומר הכדוקים והכנהדרין
 אם כן גדולה הבטחות הנשים ויעה כחן יותר מהאנשים כיון
 שהקביר הבה על פשעיהן ולולא שדים סופדים שהם סלוקן על
 סנהדרין לא היה הקדוש ברוך הוא מעמיטן לומר חרדו שאבנות
 המנד ואלף על פי שהזכיר כאן עון הנשים מל לא הענישן על כך
 כדי סגולה בבטחה וס' עור' ור' גדולה הבטחה שאף על פי
 שאמר חרדו שאבנות מל' מזינו סבתן להם זמן מוגבל ואת ער
 וערה עלינו רוח ממתים וכיון עבדתן קצבה לחרדתן זו היא כמי
 בשמה ובכבולות האנשים לא הזכיר קצבת אם כן היינו גדולה
 הבטחה שהבטוח לגמול יותר מהאנשים ויעבטו שאל רב הני כמי
 במאי זכיון להיות להן הבטחה יותר מהאנשים שהרי האנשים
 מצטווים על ת' ח מה שאין כן בהנשים לכך בקם להם זכות בעמין
 התורה והיינו חקרי' בנייהו נטרן לבגרייהו וכיון שהם מתחייקן
 ורגלומדי התורה יש להן יתרה שאית צליהם כי גדול המעט וית'
 מהשמה ובוה נכח לכיחוש המאמר סכסעמ בס' דים לרקוק
 מה זו שאלה טעאלנו לשי' בשמכה פ' ערה לפ' מרי' מה הנקט'
 להם בסמיכות זה ועק' היכן מזינו שאמר ברה הוא מכפ' שהרי
 אינו בא אלא לטהר בוטחות מת ובתוספות פי' שאם פרה מקפ'ר
 פירוש עון העבל ועק' שאמר טכסמכה מיתת מריס לוח' מיתת
 הכדוקים מכסרת ומזינו בתורה טמיתת מריס הביאה עונם
 לישראל ולא היה מים לערה: ונראה סר' אמי הקישה לו
 למה נקטקה פ' ערה שהייתה ב' ח' גי' צמנה הפנית לזאתם

דרוש שלישי לפרשת חקה

ביצורם היה הבה מסלק חרץ אש ומבטל הרעה שהיתה עתה. לבא עליהם ולא מבציה שלא היו נאספים מאנשי החסר אלא במקום הרעה העתירה לבא היה בא טוב ויבא פלוס לכל ישראל כי במיתתם חזרו ישראל בתשובה ולא הכריזים שמתו יבחו על משכבותם היו נכחמים כיון שבמיתתם חזרו ישראל בתשובה וזם הולך נכחו סלהם נכח פני המצות הם הדמו הרעה מיס' והקרובים לירי זכות ושלום עוד ירצה באין מבין כי מפני הרעה נאסף הכריק במי פנים האחר שעתירה רעה לבא על חזרו וזכות הכריק משכב לזה נאסף הכריק כדי להביא אחר כך הרעה ועומר בפרץ אף עוד יש אופן שמי שעתיר הבה להביא רעה על הרון ונאסף הכריק ומיתתו מכפרת ומבטלת אותה גזירה רעה ולא אמר הכריק הכריק אחר ואין איש שם על לב לפי מהם חוסבי שפני הרעה העתירה לבא לקחו הכריק לכפר ולבטל הגזירה והבטוחים זה איש שבים מרעתם ואנשי חסר נאספים גם כן וכל כך למען באין מבין כי מפני הרעה נאסף הכריק לפי שלא הבינו חוסבי שרונם כי מפני הרעה נאסף הכריק שהוא הפירו האל שאורבא מסלק הכריק כדי שלא יבין על הרור ועכב על הרעה העתיר לבא עליהם ולו חסמו ויטילו יבוינו הפירוש הזה שפילוק הכריק היא הכנה להביא הרעה על הרור כיון שאין לריק מנץ עליהם כוראי היו חזרים בתשובה ויבא שלום על בני הרור עוד ירצה יבא שלום עם מלך בממלא שאלמר רבינו הקדוש בפת פטרתו יהי רצון שתהיה מיתתו שלום ושפתי שתפלתו היתה שתיה מיתתו כפרה על עון הרור באופן שאם היה רונה הבה להביא רעה על הרור מיתתו היתה מכפרת ומבטלת הגזירה באופן שתסתלק הרעה ויבא שלום ולא תהיה חומיתו הכנה להביא הרעה כיון שמת הכריק גורר פרכות יש בזכותו ז' הכריק יבא שלום במיתת הכריק ותסתלק הרעה פגזרה על בני הרור ומחוץ זה יבחו הכריקים במשכבותם כיון שמיתתם האשילת לבטל ולהדיח הרעה וזכות הרבים שעשה עמם מצטרף עם הכריק כדי שיהיה הולך נכחו נכח פני הבלוי עם מכסול עוד ירמוז עם מחול יבא פלוס על מלאך הממונה על השלום וזכר לקראת הכריק ואומר לו יבא שלום והכריקים ואחרים יבחו על משכבותם מקבלים מנחה על שדריק זה הולך נכחו סהלך בררם ה' ויקבלוהו בשלום ומצוינו למרין שפיקר חסרון הכריק הוא לבני חזרו וכפרט כפאנים חזורים בתשובה שהוא מרה שאכזר וזכתו ועל זה היה מקונן ירמיה ואומר איכה יועם זהב רמוז על תלם שהוא מעוטיר בזהב התורה ומאיר לעולם בתורתו ובמיתתו חסך יפתח מאורו וחזר ואמר יסנה הכת הטו' ליתר דל המספר בזלץ שמת הכריק ונאספו אחריו אנשי חסר אחרי ז' ז' איכה נהיתה הרעה הזאת שיועם זהב הוא כריק אח' וערך לא הטורנו עד שיסנה הכתם הטוב שהוא הכריק הטו' ועור פת שליטה תשתפכנה אבני הרם היועבים בראם כל חונות אף באי שהיא ראם של כל חונה לארץ או כחל מהם ראם חונותיו רועים אותם רעה והשכל ועתה מתו ונשברו בני המצוינים בהלכה היקרי' איכה חסכו לנבלי חר' ורעה סר' דרשו על פסוק הכריק יבחו משל לומר המקרי' על קרינתו השל' ואיך מקי' על הקנקן הסבור כך הקדוש בחך הוא כריק יבחו פכתי יפה ועתה אמר המקונן בראותו מיתת כמה כריקים חסכו זה לזה איכה נחטבו לנבלי חר' חרש שלא הזעילה חסבות הכריקים ההס' דך כדי להקים עליהם ב' חר' כמו שמקיי' בנבלי חר' המלמים והטובים אבל מי יהן והיו רומים מכל וכל לנבלי חרש שלאחר שמקיי' בם להראות יופים הם כשארם בקיומן אבל אלו לפנין ההקמה הם נחטבים בחסבות נבלי חרש שמקיי' בם

מארץ מצרים עם פ' מיתת מרים שהיתה לסוף המ' שנה שיצאו ישראל ממצרים ותירץ מה אפר פרה מכפר כלומר מהרי עון העגל גרם כמה צרות והביא המיתה לעולם כי קודם העגל היו ישראל חירות ממלאך המות ומתוך המיתה נמסכה הטומאה ואפר הפרה באה לכפר עטין הטומאה שגרם עון העגל אבל מל עונש המית' עצמה שגרם העגל אינו נמחק באפר פרה כך מיתת מרים כפרה על כל עונות וחטאות שנתחייבו ישר' והכה לקח הכריק לכפר על ישר' ובבחינה זו מכפר מיתת הכריקים ומל נשאר לישראל עון פילוק הכריק שפלקו הקבה כדי לכפר עליהם שאילו היו ישראל זכאים לא היה מת חונתו כדי' והוא כריק לא מת בעומו כי אם בעון הרור ונמא ש' עון זה של פילוק הכרי' עומד כגדרם וע' כענשו ישר' במיתת מרים ולא היה מוס לערה אף על פי שמיתתה הבונה וכפרה על כמה עונות שפיעם מל' כשאר להם עון פלקה של מרים שהם היו גרמה בה אנה זאת חקרונה כן היא היות מעלת הנשים הכשרות גרולה לפני ית' כגרות האנשים הנגשים אל העלמות ולראות א' פני הארון ה' ב'לאו ז

דרוש שלישי לפרשת חקה

מדרש רבה קח את אחרון והפשט את בגדיו אמ' לו הבה הרי ארת מנחמו שהוג' מוריש כתריו לבניו מה שאין אתה מוריש לבניך ויפשט משה את אהרן את בגדיו וילבישם ותלא אם יצא בג' כבגרי בהונת חרץ סהר חבית סופג את הכ' שהם צמר ושפתים אלא ל' חוריעך שבלשון שקרבו לכהונת ואם' לו קח את אהרן' בו בלשון אמר לו לעלות חחר וועש' ששח כאשר צוח ה' ללמדך שאף על פי שאמר לו גזירת רעה על אהרן ל' עיוב :

ידוע הוא שמת' הכריק היא פוסה רועם גדול לכל בני חר' כי הן בעורנו חי הוא מגדל פו וזכר מחסה בו יחמו עמי עם ה' וכרקות עומרת לער להדיח הרעה מכל ישראל ובמיתתו נכפר מטה עוקרא הרעה על הארץ ולזה כיון חל' שדרסו הכריק חכה לרות אחר לומר שהכרי' הוא הולך א' מקום המנחה ונחלת ה' ואינו אבדה בבחינת עכמו כי אם בבחינת דורו והוא מסל למי שנאכר לנכס זהב אדי היתכן לומר שנאכר נכס זהב הוא והלא נכס זהב הוא בכל מקום שהוא עומ' ואינו אכור אלא לבעלי' שנאכר הנכס ממנו ונהפך לאיש אחר כשמו בעלים והנכס קיים כך הכריק במיתתו הוא כקרא חי וקיים הוא בכל המקום אשר הולך עם ואם נקרא אבדה הוא לבני חר' שהיו נהי' מחכותו ופמה ז' והררו מעליהם ולרות אכר ולא לו כי קיים הוא בעהב ובפשט הכתוב יש לבאר הכרי' אכר מלג' עוד מצות ומעשים בעון הרור שגרמו מיתתו ואין איש שם על לב לחזור בתשובה ואמר שם על לב לרמוז מה שאחל הרשעים ברשות לבם אמר נכל כלבו וכן והכריקים לבם ברשותם וחנה היא מדברת על לבה והכונה' שהכריקים ירש' מסור ביהם ושלטים בו וזוהו לבם ברשותם שהוא לב האכר ז' אף ואין איש שם על לב ולא אחד בהם שיהיה מיתתם ממוסלים ביצורם ויהיה שם על לב להיות לבם ברשותם ככריקים ולכך אנשי חסר אחרים נאספים לאח' מיתת חונתו כריק כיון שאין מבין כי מפני הרעה שעשו ולכך ברשת יצורם הרע נאסף הכרי' שמת תחלה וועם לא שב עד המכה ולא חזרו בתשובה מחטאתם על כן נאספו שאר אנשי חסר שאילו חזרו בם במיתת הכריק ומסל' ב'לאו ז

דרוש שלישי לפרשת חוקה

קנה

יכולים לעסוק בה מפני הטרוניות כי לעת עסק התורה סה"ח מרפא עץ חיים והנה בעתה מתקנה הזרות ושמתחתא בע"ח כילות' באופן שאין לנו דעת פניו לטען' בתור יודענה רשעם כי כל זה גרם רשענו עון אבותינו ומש רשענו עון אבותינו כי חטאת לך סדרה תולה רשע כל רהו וחטאת של סוגב בעמם והעון החמור באבותם והרי זה מנה בן פרס אפשר שאמר ירענו הכי רשעם הקל וחטאתינו שקולות כעונות החמורות של אבותינו ואמר כי חטאתנו לך עם מה שפי הראשונים משה כי בחטאינו ובעונות אבותינו שהכונה שבזמן סבה היה קיים היו הקרבנות מכפרים ע' השגבות ולא היו ביד אבותינו זול העונ' של מזיר שאין המזבח מכפר אבל לאחר החרב' ים בידים גם החטאות וחטאתנו גברו זולת העונות אבל לאבותינו אין בידם זולת העונות כמשה נפלה עטרת ראשינו אינו כל לנו גם על החטאות מה שבזמן המקדש לא היינו חוששים מהסגנות לפי שהקרבנות היו מכפרים חט' כאן ירענו הרשענו שגרם החרב' כי לאבותינו לא היה חטאת זולת העון של מזיר ואחזנו גם כי חטאתנו הוא עומד נגדנו לך להעמיסנו עליו כי אין קרבן שיכפר בעדיו אל תחוף למען עמך ר' בטע עשה למען עמך הגדול המשותף בני בני ישראל כדרא אל אליהו ישראל וכמשה למען שמי אהרן חפי אל תגבל כהא כבודך כי אין העם שלם ולא הכסף שלם כפי ישראל בגלות וזמר אל תכר בריתך חתנו כי אף על פי שתמה זכות אבות מימי חזקיהו מן ברית אבנ' לא תמה והוא מן הכתוב לח' דברי המוש' שבפ' בחוקותי וזכרתי את בריתי ועקב וכו' כי ברית אבות קיימת ועשה למען עמך הגדול אשר בחר בנו מכל העמים הים בהכלי הגוים מבטמים ואם העמים יתנו רביבים שמעתי בזה מהחכם הטלם מהר' אזריה זלחה הים בהכלי הגוים מי סהיה בו כח להוריד גשמים לא מבטיח לחרם גשמים בזמן יובם אלא אף בזמן שהסמי' יתנו רביבים דקים והם רביבים שיתגברת הגשמים אין בהם כח אבל אכזמו בקנה לך כי אתה עשית בתפלת ישראל את כל אלה להוריד הרביבים וגם להוריד גשמים בלי רביבים עכ' אפשר עוד הים בהכלי הגוים מבטמים ואפילו השמי' אין בהם כח כבבא השמים להוריד רביבים וגשם מטרות כי תפת גשמים הוא בית של הקדש ברוך הוא ואחזנו עם בני ישראל בקנה לך לתת כח לנו על כבא השמים להורי' גשמים לפי שראינו בעינינו שהגדלת כחן של ישראל ועשית את כל אלה למסור תפתח' של גשמים ביד אליהו וביד חנוני המגדל ומערתה כל עם בני ישראל בקנה לך כי עם ה' נקרא עלינו והמפתח ממסר ביד הא' ישראל הוא ביד ישראל וכן שהפלייתם במעלה זו אל תחוף למען עמך וי אמר הא' יעמור משה ושמואל כלומר ואם מתרעמים על סילוקן של צדיקים אם נמכא בכס רבר טוב סבהיות הצדיקים אזלצם היה נשמי לכם במעשיכם לא הייתי משלוקן אבל גם בדינות משה ושמואל אזלצם ועמדו לפני להגין בער חטאתי' אין נשמי אל העם הזה כי גדלה אשמתם והצדיקים איב' חגיבים וכו' סהצדיקים אינם יכולים להגין להדיח הרעה מה' יעשו בתוך הסמיה טוב להם לשלחם מעל פני עולמי ממגר פנים של זעם שיש לי על החר והחר יפלו בגלות כי מה שהבטחתי בתורה ואף גם זאת לא מאסתים הא' לכליותם וכן אעשה להם שיכחו ואמרתי אלא ברא אשר למנות וכו' ואמר לשבו וכו' הכי סהצדיקים מתים בעונם כדי ללא ימחו בתוך הכרה הדוחה לבא הו' מתוך חטאינו ולא ינינו עלינו ואם כן ראי לכל ישראל לבכות ולהתאבל מאד על פטירת הצדיק ממד החסרון המובע למ כמו שמצינו בדרו שהגדיל לבכו' ולהספי לשאל על החסרון המובע לפני דורו ואמר במת ישראל אל שאלו פס' המלכותי' עכ'

גם להרחיק יופים ולענון קיומן דומין לכלים של מעשה ידי יוכר והיו יארכ' שלא נאפו בכבסן כי בכלל הם מתקלח' בנגיפה קלה וכא' אם ארם מקיים גם כי אין בהם כח להתקיים רק אחר חפיות' בכבסן ויהיו נקראו' כלי חרם והצדיק' הללו הם כמעשה די יוכר שאין להם קיום סהרי הם מתים זה סמוך לזה וקיל חר' השמש וכא' השמש ער שלא סקעה שמשו של צדיק זה זרחה שמשו של צדיק אחר ואם כן ים להגדיל ההספר ועל זה ירמו הדוים בראות מרת הדן מתומה וקנה לשלום ואין טוב ולזה אמר הכביח המלום מאסת את יהודה אם בזמן געל נפטר ירכ' סהקדוש ברוך הוא הבטיח לישראל ואמר ונתתי מעכני בתוכ' ולא הגעל נפשי איהכם ובפסט הכתוב ים לומר בזמן סבית המקדש קיים היה המקד' מכפר על חטאת בני הארם וכאמר המקד' נוטל הגה צדיק ח' ומכפ' כמו שרמזו למסכ' עמי שטים עומדים שהוא כמו לא מסכ' בזמן שאין מסכ' עמי שטי עומדים עהם הצדיק' הם מכפרי' כמתם נמכא כי בזמן שאין מסכ' ברוך הקדוש ברוך הוא להיות געל בצדיק ונטלו כדי לכפר עלי' ולזה אמר ונתתי מעכני בתוככם וכן שים מסכ' בימכם לא תגעל נפשי בצדיק' לטול צדיק א' כדי לכפר כי המסכ' מכפר וכפי הענין אין מקרא ימא מדי פשוטו שאמר ולא תגעל נפשו אתכם בזמן שאתם עושים רצונם של מקום אם בחוקותי תלכו ומצוותי תשמרו ומ' גם בזמן שאין ים עושים רצונם של מקום אמר הקדוש ברוך הוא ואף גם זאת בהיותם בארץ איביה' לא מאסתים ולא געלתים שהכונה לפי דעתי היא לומר אף על פי שהבטחתי אתכם שלא תגעל נפשי אתכם בזמן סבתוקותי תלכו ועכסיו גליתם על חטאתיכם כדכתיב יען וביען מטעמי מלשו ומתוקני געלה נפשי מן אף גם זאת ס' זאלו וגעלו במטותי עכ' לא חשפטם כרפתם למאום אותם ולגעלם כי לא מאסתים ולא געלתים וזה הכביח המלום מאסת בה' אתימא ולא אמר הצדיק' געלתי נפשי לומר היתכן שבבביל שים' מלשו מצוותך במבול איתת' מאסתם מלפת גם אתה את יהוד' והלא הבטחתם בתורתך שאף על פי ש' זאלו מצוותך לא תמאסם כדכתיב ואף גם זאת לא מאסתים ואם יתכן סהיה כר געילה ומאום הוא בזמן לפי שהבטחה שלא למאום ושלא לגעול הוא לפי ציון רק לאפסיה ויהיה וישראל בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים ולא געלתים ואם ים כר געילה הוא אפשר אם בציון געל נפשי וכו' סהיה וי אמר למאום ולגעול מדוע הכיתם וכן מרפא אשר עור שרמז על מיתת החכמים הצדיקים ציון הצדיקים בהלכ' אם יתכן שבאנשים הראשונים המכניתי' בהלכ' געלה נפשי מדוע הכיתם תכח נחל' בסילוקי' של צדיקי' המנוי' עלינו וכתרוקנו מזה נחלה מביתנו וכסלא גברו עומתים אתה מכה היא בהפכת לרפואה בינן סילוקן של צדיקים מכפרת על עונותינו ומפני הרעה העתידה לבא נאסף הצדיק כדי לכב' ולהדי' הרעה מעלינו אבל עכסיו אשמתם גדלה ער השמים כי הכיתם במיתת הצדיק ואין לנו מרפא המטך מיתת הצדיק שומכר ומסלק הרעה רק עתה הצדיק אבר והוכפל' המכה באין מרפא כי לא כתבטלה הרעה וארבה נתקיים כי מפני הרעה העתיד' לבא נאסף הצדיק כדי שלא יטעור באותה צרה והרדיה ליה שאחר מיתת צדיק אחר מסתלקים צדיקים אחרים הדי' שלא עלתה רפואה במיתת הצדיק ומתח' תאמר משאן ולכבא יבא שגום ותכתבל הרעה לזה את קנה לסלו' אף בקנה לסלו' מעתה ומאבדו כמו טובי' סבה כדכתי' אמת בדי' טוב כי פרי מעללה' ואלכו וכו' שאין הצדיק הטוב געולם אף בקנה לשלום ושאל תאמר כי זכות התורה תגן בעדינו לזה את ולפת מרפא אם באנו לעסוק בתורה שמקראת מרפא למסך עץ חיים אין

דרוש שלישי לפרשת חקה

כי אהבת הנסים לשאל היתה תלויה בדבר על המזון והפרנס
ועל שהיה מלביטין שני עם פרנס אבל אהבת יאונתן כפלאהיה
לי מאהבת נסים י עוד ירצה כר לי פליך להורות אהבת יאונתן
עם דור וחטירותו שהרי לא נאסר שאלו להיות כר ואיב לרוד לא
מפני יאונתן כמש לנו כי בותר אתה לבין ישי לבשתך וכו' כי כל
הימים אשר בן ישי היוכל לא תכון אתה ומלכותך הרי שלא היה
סוגל שאלו לרוד אלא מפני יאונתן בנו כי בחייו של שאלו לא היה
חושש שיקח ממנו המלכות וזש כאן כר לי עליך אחי יאונתן נעמה
לי שאלו כר ואיב עליך יאונתן אחי ועכו' אהבתני כפלאהיה
אהבתך לי הוא דבר פלא שאת האהבה יותר ממה שיש העלול
ופלא באהבת בנפים כרות זו לזו כי פס יש להפליא חוק ישי
בניהם אהבה עם חיות שלא הבינו לגוד אהבה שרצה אחת
מהנה שתהיה חבירתה מעולה ממנה דק סקולות הן ויבואו
סתיהן אבל יאונתן אהב לרוד עם חיות שהיא יקח המלכות והוא
יהיה לו למ זכה כמש לנו ירעתי כי מלונך תמלונך ואני אהיה לך
למשכה בודאי כי כפלאהיה אהבתך לי ויאלו הייתי אני אהבך חוק
להפליא כי אחי מבקש טובתי אבל יאונתן שיאהבני עם חיות
לקח מלכותו זהו פלא יותר מהפלא של אהבת בנפים כרות זו
לזו ונחזור אל ענין ראשון שהיה דור בוכה ומתאבל על חסרון
הבריאים המגיע אל בני דורם וקחי זאת נחמתם כשהצדיקת
ומיח בני אחריו ממלא מקומו ורחה שמשו של בנו עד שלא
סקה שמשו של אביו כמו שמצינו שאמר הקב"ה למשה כשמת
אהרן הכהן הרי את מחמנו שהיא מורים כרתו לבנו וכו' כאל
לביאור המאמר בסר ויש לרקדק מה הקשו רז"ל בפסוק קח את
אהרן ומנח דרשו שאמר לו הבה הרי אתה מחמנו שמורי כרתו
לבנו ופק' מש הרי אתה מחמנו סכך היה ראי לומר אהרן הבה
לך ומחמו שהיא מורים כרתו וכו' מאי הרי את מחמנו ועוד קסת
ראתה לבחומי לאהרן וכעורי קח מעשר למשה באמר אליו מה
שאל אתה מורים לבניך ומכפיק שיאמר הנחמה הנבוע לאהרן
שהוא מורים כתר לבניו ולא להזכיר למשה מה שאל אתה מורים
לבניך שנראה כמטיל קוצים בעינו ופק' מה שהקם והלא אם
יבא כ"ב בבבדי כהונה חוץ מהר הבר' סופג את המ' סהם צמר
ופסטים היה יכול להקשותו בפסוק הקודם קח את אהרן ואת
בניו וכו' והעל אותם הדר והפסג בגריו והלבט לאלעזר
וכו' גם כן להקשות סכ חוק אפסר להביא בבדי כהונה לחוק
ועוד לרקדק חס' אלא להוריעך רלא שיק' אלא כי חס במקום
סעיקר תירון אמר י ועוד קסת קושי' ההבנה שמה תירצו
לאותה קושיא חזקה שאלו כ"ב יבא בבבדי כהונה לחוק באומר
בלשון שאמר לו קח את אהרן בנו בלשון אמר לו לפלות כי עדין
הקושיא במקומה עומדת ומה זו תשובה: ונראה לעד
סרז"ל דקדקו בפסוק מש קח את אהרן רלא שיק' לקוחה בבני
אדם וכך הילל העל את אהרן אז רבר ח"ל אהרן וכו' וכך מצאתי
מפרש בילקוט פ"ג קח את אהרן מה תל והלא במקומו הרבה
נאמר למשה לקוחה בבני אדם ולקחת את הלויס ולקח' אותם
אל אהל מועד ויקח משה ואהרן את האנשים האלה אשר קבצו
בשמות וכתוב קח לך את יהושע בן נון וכי היה מפסיל משה
בני אדם לאחריו אלא חמ' לו קח ברברים שלא יהא לבס לרבר
אחר י ויש לרקדק עם מה שאמר מה תל והלא במקומו
הרבה וכו' כי למה הושרך להקשות הקושיא ממקומו הרבה כי
מקומו היה יכול לירוש שאמר קח את אהרן וכי לאמריהם
מפסיל אלא קח ברברים אמנם זה יתבאר עם דרשה אחרת
סדרשו עם בתורת כהנים למעלה' וזל קח את אהרן מה תל
לפי שהיא אומר ויגוף ה' את העם על אשר עשו את העבל אשר
עשה יאונתן ידיו במקומם סבת רדק אהרן כשהוא אומר קח את
אהרן

שני עם פרנס י מלקח חזל במדרש רבי יהודה אמר רבי
נחמיה רבי יהודה אמר במת ישראל ממש כשהיו בעליהן הולכים
למלחמה היה שאלו זקן ומפרנס ומלביטין שני עם פרנס מחלן
שאלו תכשיטין נאים אלא לנגוף המעורר י רבי נחמיה אמר
בנות ישראל הנאות שבישראל אלו סנהדרין וכו' ויש לרקדק
ברברי רבי יהודה וכו' מה שבהיה לשאלו להיות זקן ומפרנס
כשי האנשים כי בעליהן הם חייבים במזונותיהן גם שלא היה
שאלו זקן י ועוד תינח מזון ופרנסה אבל תכשיטין קשה רהא
קול ראיין פוסקין תכשיטין לאשה שהלך כפלה מעמה ועו' קשה
מש מחלן שאלו תכשיטין נאים לא לנגוף המעורר רמאי' פקתו' ואל
וילפתו' היא זו סדרך ללמוד מחלן ומאי נפקא מינה חס
התכשיטין נאים לנגוף המעורר או לפחית מעורר והם רברים
סכמפט אין להם הבנה וכמאי פליגי רבי יהודה ורבי נחמיה:
ונראה לעד רבי יהודה חרש במת ישראל לפי שהוקשה לו
וכי זה הוא כבורו של שאלו שהנשים יעשו הספרת על המזון
והפרנסה יותר כבוד היה לו בהבנו' כל ישראל לזה דרש ששאלו
המלך היה שולח את בני ישראל למלחמה והיה חושש פן יהיה
הוא גרמה בכדי הנשים שיתבנו על בעליהן לפי שבזמן שאלו
בעליהן עמהן הן ממשכמות עבמן במזון ובפרנס' ומזה ימסך
סגס לאח' שיבואו בעליהן ורובות להתקשט שיתבנו על בעליהן
לפי שאלו התכשיטין מועיל לסיבת החולשה והכחם סכחם ופייץ
בימי עיניו נפטן ולזה נמא' שהיה שאלו גרמה שהיה שולח
בעליהן למלחמה ולכך רצה להקץ שהיה זקן ומפרנסן מזון
בשופע כדי שיהיה יושפין במקומו עומד ולכשיבואו בעליהן
ויתקשטו יהיה התכשיט מה ומתקבל וזורק בגוף המעורר
וכפי זה מש שהיה שאלו מלביטין אינו שהי' שולח תכשיטין בעוד
בעליהן במלחמה אלא הכונה שמתוך המזון שהיה זקן בעוד
שהיו בעליהן במלחמה ולא היו מחויסו' יושפין נמא' שלאח' שהיו
בעליהן עמהם והיו מתקשטות היה התכשיט מה וזכור לה' כי
אין התכשיטין נאים אלא לנגוף המעורר ונמא' שהיה מלביטין
כי אלאמלא קדם התענוג שנתענגו במזונות שהיה שאלו שולח
להן לא היה התכשיט והמלבוש נאה לה' וקל להבין ור' נחמיה
דרוש על סנהדרין ודייק ליה שאמר המלביטין כ' במס' ואם מרבר
בבמת ישראל ממש הילל המלביטין בגון אלא ודאי רמז לאמר
המלביטין על הסנהדרין שתשג' כחם כנשים ועושים גבורה
כאנשים ועכשוו הבנתו מש התנא במסכת נדרים פ"ג מעשה
באחד סנדר הנאב מת אהותו והכניסו' לבית ר' ישמעאל ויפיה
וכו' וכמת ר' ישמעאל היו בבמת ישראל משאות קינה ואומנות
בנות ישראל על רבי ישמעאל בכינה וכך הוא אומ' בשאלו במת
ישראל אל שאלו בכינה וכו' ימי נתקשיתי מהו זה שאמר וכך הוא
אמר במת ישראל אל שאלו וכו' כי מקרא מעורר הוא ומה שייך
זה לקינת רבי ישמעאל ונראה בעיני מרזימו הקרו' עם מה שהיה
תקובו' במת ישראל על ר' ישמעאל חירם הבנת הסגס של בנות
ישראל על שאלו בכינה שהקשינו' וכו' לא ייחם הבכי' אלא לבמת
ישראל: אמנם הכוונה שבמת ישראל מרבר על אופן
במת ישראל שהיו וכו' על ר' ישמעאל מהן החימונות שאלו להם
פרנס' כי מטין להכסא ומתוך כך היו מתכפר' שהעניין מטולתן
ורבי ישמעאל היה מפרנסן וזקן כן הוא חמה במת ישר' על שאלו
בכינה מהן הבחורות עבמות ויתומות שאלו להם על מה לסמוך
להכסא והיו נראות כעורות מתוך העיניו' והוא היה מלביטין שני
עם פרנס ונראות יפות ונשאות בסיבת שאלו אותם במת ישראל
על שאלו בכינה ומש כר לי עליך אחי יאונתן ולא הזכיר שאלו
עמו לפי שהיתה אהבתם שאינה תלויה בר' ועוה' אהב'
ז מאהבת הנשים במת ישראל את שאלו שהיו בככות עליו' בייטן

דרוש שלישי לפרשת חוקה

קנו

בכהונה גדול אבל משה היה כדריק ולא היו בניו כמותו וכיוראיו לדרק דקשיא רישא לשיבא שמקורם דרשו מתהלך בתומו דריק זה אהרן ולא רשעהו גם כן על משה ואחר כך אמר אבל משה היה כדריק ולא היו בניו כמותו וכיוראיו יע לדרום מתהלך בתומו דריק בין על משה ובין על אהרן ומש אשרי בניו אחריו על אהרן בלבד שראה בניו משתמשים בכהונה וכו' וכך קשה דמכתוב אשרי בניו אחריו לא משמע שראה אותם משתמשים בחייו אלא שאחריו יהיו בניו ממלאי מקומו מה שלא היה במש' ומכללן בהאי קרא שראה בניו בחייו משתמשים בכהונה :

זה יבאר לעד עם מש' אהל במרבה פ' חוקה ולמה כתבם שפא ויחמ' ה' א משה יען לא האמת כי משלל ב'ט טבא ליטול גרמו של ליה וטול פלו ושל סכנו אמר לו הלן זכא חייב סכני מה חטא אף כך רבוי חיי הקפדתי אהרן מה חטא לפי הכתו' מקלסו וללו ח' תומיך ואריך לאיש חסידו אשר נסיתו במשה והכונה לר'ל סס לרקיק בפסו ולו ח' תומיך וכו' כיון שהכונה באור' ותומים ראויה לאהרן במביל מה שגכה אותו במשה ועל מי מריב אס כן גם למשה היתה ראויה הכונה מטעם זה על מי מריבה אבל להיות משמה נתרע' על ששני לאהרן שלא היה בו עון ואהרן בעל הרבר היה ראויה להתרע' לפניו ויב' אס משה הקפיד כנגד יע' חיי לא הקפדתי ולמה חיי נענש אלא נתרע' וקבל עליו העונ' בסב' פמיס יפוח לכא' הבה וקלסו תומיך ואריך חס דודיק לאיש חסידך אשר נסיתו במשה עשילו כסיון גדול כאש הקדיבה על מי מריב ולא היה בידו של אהרן עון אס חטא ועכו עמר בגסיון ולא נתרע' ומשה נתרע' ז'ס כחן מתהלך בתומו דריק זה אהרן שהלך בתמימותו שלא נתרעס כלפי הקבה וגם יע לדרום בתומו מלפון אורי ותומו על שלא נתרעס במשה ולכך זכה להיות אשרי בניו אחריו לראות בחייו את בניו כהני ועודים לרמות מתהלך בתומו כמו שרדשו ר'ל על מתהלך בבן מת הלך אותו שבבן גם כן יע לרמוז כחן מתהלך אהרן וקבל המיתה בתמימות כדו שלא להתרע' על הקדוש ברוך הוא כמו שכתרעס משה לכך זכה לראו' אשרי בניו אחריו ודקיקו בכתי' שזכה לראות בחייו משום דהילל אשרי לבניו אחריו ומרקאמר אשרי בניו כהונה שזכה אהרן לאשר זה דהיינו שראה את בניו כהנים והם משתמשים גם אחריו וממלאי מקומו : ובזו נבא לביאור המחמר שהכעם שאמר הקדוש ברוך הוא למשה הרי אחיה מתמון טבא להשיבו על' מה שכתרעס ואמר רבויני חיי הקפדתי אהרן מה חטא חיי לזהבה הרי אחיה מתמון על טלק' אהרן כי בשגיל כך זכה להודיע בתרו לבניו שכל שסתק וקבל גזירת האל יתברך באהבה ואא מה שאמר סס לסיכר הכתוב מקלסו וללו ח' תומיך ואריך לאיש חסידך וכמו שש' למעל' מה שאין אחיה מודיע לבניו על שהקפדת ונתרעמת וזכא כפי פי' זה משה קח את אהרן הוא לומר פתה אותו וכחם על לבו שלא יתן לב על מה שנענעם כיון שהיא רואיה במ ממלא מקומו ואס כן כל מה שאמר הכתוב והעל והפסט והלבשת את אלעזר ארן הכונה סולביסם עכשו לאלעזר בהר אלא לומר לו שידבר על לבו ויקחה ברבוי תחמתו שאתה עתיד להפטיט בגרמו של אהרן ולהלביסם לאלעזר דהיינו שמיניו כתר' לבניו ולכך לא הקשו מפסוק זה והלא אס יבא כ' בבגדי כהנה חזן להר הבית וכו' שכל הכונה בפסוק זה הוא דרבי גחמה ממה שהוא מיסח כתר' לבניו אבל מפסוק ויפטנו וילבם כי מת סס אהרן יקחה שכרחה סכך היה המעשה וילבם אחריו את אלעזר בהר ההר והיה אס יבא כ' בבגדי כהונה לוקה מפני האפור והחפץ והאבנט שהיו של כלואים ללא אלא לראיעך שכלסון סקרבו לכהונ' ואמר לו קח את אהרן כן בלשון א'ל לפלגת ההר והכונה לר'ל

אהרן כמפסע שנתקרב וכו' פ'ס במאמר סכריך עיון כו' ופספסו לפיכך יע לרקיק מה ענין זה ומה תורבו למס קח את אהרן כי לענין שנתקרב כך היה חפ' זר ללמד זה באומרו הקהל את אהרן ואת בניו אי הקרב לאהרן ולבניו וקח הכהנים וכו' : ירעה לעד מר'ל דרשו שאמר הקבה למשה קח את אהרן להודיעו איך נתקרב אהרן לשי שהוא חטא בלקימה כשעשה העגל דכתיב ויתפרקו בניו הזהב ויביאו אל אהרן ויקח מידם ויעשהו עגל וכו' ומצינו שבגוף ה' את העם על העגל אשר עשה אהרן רכתיב ויעשהו עגל וכו' אס כן בודאי טעון הלקימה שלקח מידם עומרת כנגדו ונפרט עם מש' סס ר'ל שראה משה שכשהעגל עליו יע כרכתי וחתנפל לפני העל כל חטא חס וישמע ה' אליו וכשעבא להתפלל על אהרן כדכתיב ואתפלל גם בעד אהרן לא נאמר וישמע ה' אלי גם בפעם ההיא אס כן בודאי טעון הלקימה שלקח ויעשה העגל הוא עומת כנגדו כי ישר' לקחו את שלהם ויגוף ה' את העם על העגל אשר עשה אהרן ונדרן חטא של אהרן עומר וכשרחה שהבה קרבו לכהונ' בלשון קח ואמר לו קח את אהרן באותו לשון עכתי' שחטא ירע שנתקרב כי מרת הקדוש ברוך הוא לרפאת ב' חזק כרכתיב ומתקנת' ארשף ועם זה חיי מביאה גם כן למעלה במדרם שאמר אהרן הקבה למשה חייב לוי לקימה קום אתה וגרלו בלקימה ויחמתי לקח אהרן כשעשה שיכא הקכף ח' למשה קח את המחמה וכו' כיון שעמע אהרן כן אמר חילו חיי מת על ישראל חיי כדאי מיר ויקח אהרן באשר הבר משה לכך אמר לו הבה קבלהו בלקימה מה אהרן עתיד להכיל במ בלקימה אף אתה גדלהו בלקימה לכך נאמר קח את אהרן ויש לרקיק סס מהו ז' קום גדלו בלקימה ומאי נפקא לן נמה מעל יע לו לאהרן להיות גדולתו בלקימה או בלשון הקרבה או לשון אחר וכן מש' אחר כך חיי הבה למשה קבלהו בלקימה מה קבלהו כי למע לא היה לו לקבלו וכן מה שמזכר לו לכך כתיב קח את אהרן :

אמנם עם מה שכתבתי מתבא שמהרן לא היה ראוי שיתקבל אהרן כיון שהוא חטא בלקימה רכתיב ויקח מידם אבל בסביל שהכיל את יע בלקימה רכתיב ויקח אהרן כחש' רבר משה אמר הקבה חייב לוי והעם סכל המקיים כפס אחר מישראל באילו קיים עולס מלא ואתה כפר על ישר' ועדר המגפ' ואפשר שסתק גם כן מה שבגוף ה' את ישראל על העגל אשר עשה אהרן עכשו מנע המגפה מכל ישראל ולכך אמר לו הבה למס קבלהו בלקימה כלום ואל יעכב עון הלקימה שלקח מידם מהרי יע בדר הלקימה שלקח ה' כספר על העם ומסר כפסו על ישר' ואמר אילו חיי מת איני מקפיד ואי כדאי וערן חיי חייב לו כי מדה טובה שהכיל את ישראל מריבה ממדת פורענו' של העגל אשר עשה ולקח מידם לכך נאמר קח את אהרן דקיקו כפי זה שאמר קח את אהרן ולא אמר הקרב את אהרן שאין לקימה כפי ארס אלא לרמוז עכו בלשון שחטא בלשון לקימה בו בלשון נתקרב : ובוה נבא לביאור מש' ר'ל מה תל' והלא במקומו הרב' שרבו לרמות מה שפי' קורם שאמר קח את אהרן כדו להודיע שנתקרב אהרן שכל לקימה שחטא בה בלקימה נתרעה לומ' קח את אהרן דהתיב ררעה זו במקום זה שאמר קח את אהרן לפי שמצינו שחטא בלקימה אבל הרי מצינו כמה מקומות שכתנו בהם לקימה כגון קח את הלויים ויקח משה ואהרן את האנשים וכו' ויהי' לא שיהיה דרעה זו ולמה אמר לשון לקימה וכי היה מפסול לאחוריו אלא הכונה בסולם לומר קחם ברברים והיא הדרעה שהביאו גם כן למעלה ר'ל ראי קח את אהרן פתהו ברברים לפי שהוא בורח מן העררה אס קח אלא לשון פיתוי קחמו ועימד סיס עליו וכו' מתהלך בתומו דריק זה אהרן שראה בניו בחייו משתמשים

דרוש רביעי לפרשת חוקת

קדם ודיכסם עד כאן ולא תוסו ופני עבד ער אליה ומשה ארומה
 עה הבין ברברי הקדוש ברוך הוא אל התגורו עם לעבור
 במחלוקת אלא ברצונם אבל דרך שלום הורשם כי אנשי אחים
 הם ולכך הקדים כה אמר אחיך ישראל לאמר כי אנשים אחים
 אכחנו ואיך האח בוגד באחיו להלחם עמו רק מאהבה ושלום
 באנו אליך כי אתה ירעת את כל התלואה שגוראי שבכרתי
 ותלאתינו גם לך כר והרגשת התלואה במשפט האחי כי ישבנו
 במצרים והנה אכחנו בקרם עיר קצה גבולך זה כמה וזמן
 אכחנו פה ולא הרענום לאחר מאנשי המקום כי זהו אות ומופת
 שאיך כונתינו חזו למלחמה כי אם לשלום ולעורר את האהבה
 נעברה בא דרך העברה כפי שעה עד אשר נעבד גבולך ויאמר
 ארום לא תעבור בירצה כי יעקב אמר לעשו יעבור כל אחי
 לפני עברו שהוא יקח עהו ולכא' לו לא תעבור כי עמי בית' אני
 ואתה כי לי נאה לעבור לפיכך בעהו ואיך לך חלק בי ויפין שרא'
 משה עה תשובתם הסכי' לדבריו של מקום ולא סנה לשלח אבל
 בני ישראל שבו ויאמרו במהילה נעלה לא אמרו כאלו לשון בקשה
 אלא במסילה נעלה כלומר שלא בטובתך ואם ממך נספתה אף
 על פי שהמים הם חמם לעולם עבד ונתתי מכרם אלעם במיטב'
 כאילו היו מהדברים הנמכרים ולא עוד אלא שאתן בערך ששאל
 המוכר כאשר ישת כופר עליו לא כמו שמתן הלוקח פהו יותר
 זול רק איך דבר מעכב אוחזי לעבור וגם איך לנו דין ודברי' של
 ערעור עמכם כי אם העברה בעלמא ברבני אעבורה ויאמר
 לא תעבור ויחא ארום לקראתו וישראל לא יכלו לשלויד להלחם
 עם כי היו מוזהרי אל התגורו עם וישראל מעליו נמכר כי לא
 האויחו כלום ומה פידם שהיו בקרם טטל מהם כי נטו מעליו
 ויסעו מקרם מקום תח ויתם באופן שהאומות בראותם הכנעת
 ישראל נגד ארום נזדלזלו בעיניהם וזה היה לחטאת לישראל
 סגרמו חילול כבוד שמים ולכך נענשו במיתת אהרן וזם הקדש
 למשה על גבול ארץ ארום על מה שמתאמת בגבול ארץ ארום
 להצדיר לעבור בארצם לכך בא אצורה זוסל ויאסף להרץ אל
 יאמר לאמר על מש' בגבול ארץ ארום במסילה נעלה נענשו
 באצופיה אהרן ואשטר שרצה הקדוש ברוך הוא לראים דגל
 ישראל ותהיה אימתן מוטלת על הגוים ככתמילה לכך גלגל
 הב' מיתת אהרן כי מתוכה נסתלקו ענני הכבוד ויראז כל
 הערה נתגלגל חוץ לעננים וחזרו לאחוריהם ז' מסעות ומתוך כך
 מחאו אנשי' חון יריהם לרדוף אחריהם וישמע הכנעני שהוא
 עמלק מרעו של עמ' וילחם בישראל וישמע ה' בקול ישראל
 ויתרם את הכנעני ואת עריהם וחזרו ישראל לקרמתן כי נפלת
 אימתם על כל העמים:

רז' לעקף הפי' הא' שפי' קח את אהרן שהוא לשון פנים ותכונות
 לאהרן ועכשיו ממש פשו זה על ויפסט ולבם רבו לדרוש שאמר
 לשון זה על קח את אהרן ולא אמר העל את אהרן או דבר
 לאהרן לפי שרצה לומר לו אותנו לשון עכמו שאמר לאהרן
 כשהקריבו לכהונה סגידלו בלקיחה כנגד מה שעשה בקטורת
 דכתיב ויקח את הקטורת וכו' ונתהפר לו מה שחטא בלקיחה
 ויקח מידם ויזר אותו בחרט כגבא לקרב את בניו אל' קח לפי
 שמימי שבמעשה העבל התאקף ה' באהרן ובבניו כמם וכאהרן
 התאקף ה' אמר וכו' ואיך השמרה אלא כילוי ביום וכמה שהגין
 מה שעשה בקטורת לכפר עליו כך הגין גם על בניו ונתקרב
 בניו בלשון לקיחה קח את אהרן ואת לעז' במ וכש' שבהקרבתי
 על אהרן חל קח והתיר לו ללבוש בגדי כהונה שיש בהם כלאים
 חוץ להר הבית כך עכשיו בהקרבתי בניו חל קח והתיר לו לבישת
 בגדי הכהונה שיש בהם כלאים להר הבית ולכך אמר לו קח
 והפסט והלבם להתיר לו שיוכל ללבוש בגדי כהונה בין חיבוכו
 לכהונה גדולה חוץ להר הבית שכן מימי ביום חתוך אהרן
 שהתיר לו כן וראיה לזה דכתיב התם קח את אהרן וכו' ויקרב
 משה את אהרן ויתן עליו הכתונת ויחגור אותו באבנט וכו' ויתן
 עליו האפוד וישם עליו החשן וכו' ואחר כך כתיב ויקח משה את
 שמן המשחה וימשח את המשכן ויקרם אותם וכו' והלא קודם
 שמשח המשכן לא נקדש והרי הוא שנה לחוץ להר הבית כיון
 שערץ לא היה בו קדושת משכן וממ' כבר לבש אהרן בגדי
 כהונה גדולה שיש בהם כלאים אלא וראי שהבנה התיר לו עם
 ביום חתום והרי מימי כאן בבניו שאל גם בלשון הזה של קח
 לרמוז כשם ששם האתר לו כך לכורך חתוך בניו לכהונה גדולה
 הותרו הכלאים חוץ להר הבית וכפי זה מש' והפסט והלבם הוא
 כפשוטו שאל' הבה להפטיט לאהרן ולהלבם לאלעזר חוץ להר
 הבית כמש' לו לאהרן ביום חתום * ומאחתי סער לדברי
 שהמקראות שבפ' זו הם כסדרן שקודם לבש אהרן הבגדים
 ואחר כך נמשח המשכן כהרמב"ם ז' שם פ' זו ויקח משה את
 שמן המשחה וכו' גם זה עשה משה כסדר נכון כי כן נכטווה
 במעשה השמן ומשחת בו את האהל ואת אהרן ואת בניו תמש'
 על כן לא רצה למשוח המשכן עד שהלביש אהרן ומשח אותם
 כאחר כדי שיהיה המקריב כמזומן לצבדי לבא אל המקרא' וכו'
 עכל לענייננו ופ' הרי נתבאר שקודם לבש הבגדים ואחר כך
 נתקדש המשכן ואם כן התירו לו בגדי כהונה חוץ להר הבית
 ונכון ומעשה נבא לביאור הכתובים הבאים בפרשה ויאמר
 האל משה ואל אהרן בחר אהרן על גבול ארץ ארום לאמר ויאסף
 אהרן אל עמ' ויש לרדקק כל הסוממם הללו למה נכרכו בהור
 ההר על גבול ארץ ארום כי מאי נפקא לן אש הוא על גבול ארץ
 ארום חו' לאו ועוד מאי לאמר שאיכנו צורך כאן לאמר לאחרים
 כיון שעם משה ואהרן היה הריבור והנה במרדש אחזל סעל
 שנתחברו לאותו רשע לעבור בארצו חסרת אותו צדיק ויקשה
 לסברתם ז' סהי' פלחו גם כן שלמים למחוב ולסיוחן ולא
 נעכשו ומה נשתנה ארום מחוב ועמון * וכלער שלפי שהבנה
 אמר למשה ואת העם זו לאמר אתם עוברים בגבול אחיע' בני
 עשו וייראו מכם א' תתגורו עם כי לא אתן לכם מארצ' ער מדרך
 כף רגל והכוננו לפי שרצה הבה שתהיה אימתן של יס' מוטלת
 על כל בני הארצות והנה אחיכם בני עשו הם מתייראים מכם
 לכך השמרו מאר' שלא תתגורו עם לפי שפוכ' ליכא בפחי נעם
 כי לא תוכלו ליקח מהם כלום כי לא אתן לכם וכו' ואם תכניסו
 עממכם בתגור עמם ולא תוכלו להם יהיה חילול כבוד גדול כי
 יאמרו עמ' ה' אתם וכיון שכן כבוד לאיש שבת מריב כי יהיה
 מקראכם ומתמם על כל הגוים ואתם עוברים בגבול אחיכם סה'

דרוש רביעי לפרשת חוקת

התורה

מדרש כילקוט ויקהילו משת ומהרן למעלה
 כתיב ויקהלו על משת ועל אהרן ולבש
 כינסם אלא משת ואהרן מהלכין וכל ישראל אחריהם
 וחיו ישראל רואים אבן והיו עומדים ומקיפין אותה וז' ז'
 דוד שאין בו ליצינים היו הנקרכי' אומרים אין אתם יודעים
 שבן עמרם רועה של יתרו ורועים נקחים הם כמים והוא
 מבקש למשכנו להיכן שיש בו מים ולום לנו הרי הוצאת
 לכם מים אילו כן יוציא לנו מהאבן הזאת והקדוש ברוך
 הוא כך צוהו מבל סלע שהם רוצים הוצא להם וכטת הפך
 פניו סבור שישראל אהריו והם עשויים כמות על האבני'
 א'

דרוש רביעי לפרשת חוקת

קנז

אל באו עמי שאוציא לכם מים אל מוח אנו מבקשים אם
 הפרסול הוח או אתה מדוציא אין אנו מבקשי אף מהאחר
 ונתברכמו פניו של משה כנגרן ונשבוע שאינו מדוציא
 להם מים אלא מאותח שהוא מבקש עבולה

ידוע הוא שהבנה חפץ חסד ורוכ' בטובת יס' זכמי שמלמ'
 עליהם סניגוריא ולא יחפון ה' במי שילמד עליהם
 קטיגוריא כמו שהזכרנו בדרוש הראשון שבענין משה וישיע' וז'הו
 עמ' סגנון בכבודו של יס' ולזה כיון בלר' הסומו להשי' בתוכחתו
 לאיב' על סגנון בכבוד יס' ואח' יס' גירמי ג' א עיול שהו הפטן ועי'
 רשעים ירטימו א' ישראל משל לרועה שעמד זאב על הצאן וממר
 לו תימ' גדול פיתג' בו ומתוך כך תעבורנה הצאן ועין בלדר
 השומי ויאמר ער אלה תשימון קנסי למלך שיחשע סהחכס אימ'
 נכנס לתוך רבוי חבורו ער סיגמור כל דבריו ולאיש כזה ראוי
 להכנס תוך רבוי ולא להמתין לו קנסי למלך ער שידבר כל
 דבריו ער קץ ועד סוף ותבימו דבריו ואחר נדבר לא נאלו לכסיל
 הזה כבוד כי אש מיר בתוך דבריו ראוי לרחותו בקס כי מרוע
 נחשבמ כבהמה שהמשיל אותנו לבהמו' סביד הרופ' ובא זאב
 ממר מסוכות ער הזאב וכי לא היה לו להמשיל לנו משל כי
 אש לבהמות ואנחנו נטיחנו כנטימט' לבנו בעיניה של השומעי'
 דבריו כי לא נכנסנו לתוך רבוי לבטלם ונהנה זה האיש זאב
 הוא טורף נפשו באפנו וכעסנו עול נפשו למות סכך הוא כועק
 ומתרעס על חייו ואח' ויקימני לו למטרה פלמ' הבה לטפן רק
 את נפשו עמור וזה סהיה קיים ועומר כמטרה העומר לקבל
 החכים כן הוא עמור לקבל הנגעים והמכות מיר השטן ואינו
 היה רוכה שהמטרה תפול מבח החכים הנזרקים לה כן איב'
 ומות מבח הנגעים הבאים עליו ולא יהיה מטרה לקבל חכים
 הראים לכא עי' יס' כמו שאמר ועי' רשעים ירטימו מבח טורף
 נפשו ומבקש מיתתו באפנו וכעסו הלמעך תעזב ארץ וכי
 לסברתך שהסניג' האל ביר עיול שהוא השטן בפביל שלא
 יטפן על יס' מבח סלמלא סנסגרת אתה ביר השטן תעזב ארץ
 וכי למעך תעזב ארץ וכך תלוי קיומו של עולם היעתק כור
 ממקומו שהבה הוא כור ילדך והוא מוכן העולם בפביל יס' ואש
 חן ישראל חן העולם עומר וכי ח' יעתק טר ממקומו נכ
 הביטן א כור חוכמתם זה אברהם תכות אברהם סנקרא כור
 ח' יעתק ממקומו ולא יעמר זכות אברהם לפסן אחרת ח' גס
 אור רשעים ידעך כלמר אפילו לפי סברתך שאור רשעי' אותם
 סיכא ממכרים ידעך ובא השטן לקטרב עליהם ועל ירי רשעים
 נתקן ה ביר השטן הנה אעפי' שאור רשעים ידעך ממ' לא ינה
 עביב אפנו וכי לא היה זורח אור אפנו של אברה' מי האיר מתרח
 זה אברה' וברא' שאורן היה מאיר עליהם או יאמר וכי לא ינה
 וזרח עביב אפנו של הבה להאיר עליה ולא יהיו בריכין לך אבל
 האמת סנפלת ביר השטן מחמת עון אמתך האבלה ואור חטך
 באהלו חן אהלו לא אשתנו מרו עלי' ידעך על עון של עבמו ידעך
 יכר עברי אדם הברות הבאות עליו הם בפביל ער בזמן שהם
 ראיות אנו שהלכו בזמן ועשו משת' בית איס' יומן ונהסלו באות'
 פערי רגלי' אות' ענה שיען איב' לכעסו להעלו' עול' מספ' כולם
 פי אמר אולי חטאו בני וברכו להי' ללבבם את' ענה תסליכה
 לאיב' סנעש הוא וכינו סאילו לקח ענה אחרת להוכיח
 במיסור את בניו ולא ישובו לכסלה אז טוב לו ולא מבאחנתו את
 כל זאת כי שולח ברשת ברגליו שאעפי' טהוה הבה לטפן רק
 את נפשו עמור ממ' שולח אבל היה ברשת ברגליו ועל סבכה
 יתהלך שהוא רשת פרוס' ובה נלכד בתוך כל יסוריו והנ' נתבאר
 שלא נכון לאיש ירא ה' ללמר לשום כר קטיגוריא על עם הנ' מלמ'
 יא' ימי לנו גדול ממשה אבי כל הנ' שנתעט' על סגנון מפי'

סאל' שמענו כל המורים וכח' לביאור הענין וברדום הקודם
 כתבתיו ועוד לאוה מלך בעה' יס' לרקדן למה פרט לומר וישב
 העם בקדס דהילל ויבואו העדה מרבר כן קדסה ועו' כפל סס
 סס האמור בענין ועוד סקודס נקהלו על משה ועל אהרן ואחכ
 וירב העם עם משה ולא הזכור לאהרן ופעם אמר ערה ופעם
 אמר עם וכן נרקדק מ' עם משה לאמר מאי לאמר לאחריס'
 איכא הכא וביאור דבריהם באומרים ולו גוענו בגוע אחינו ועו'
 כפל למה הבאחם למה העליחנו וקודם הם מרבר' סלא בער'
 הבאחם' את קהל ה' ואחר כך אמר ולמה העליחנו סמדבר' על
 עבמס ועי' מ' לו מקום זרע ותאפה כילא עת בקפת מותחת
 ותענגות בני ארס מן התאים ומתהמסם ולסונ' ככזה נסתה
 לביאר מ' ויבואו מפי הקהל שמספיק לומר ויבואו אל פתח
 אהל מועד ונרקדק דהילל ויבואו משה ואהרן ולמה אמר ויבאו
 בלסון יחיד ועוד למה נכרסה כבוד ה' לראות איהם נכריך לתת
 טעם למשה בחיר הא' לא נתן לב להתפלל על המים כיון
 שהיה כבר הכרחי קודם שיבואו בריב עמו בני יס' וגם לאמר
 כך כתיב ופעלו על פניהם ולא הזכיר לטון תולת ועוד סמכינו
 בס' סלח לך כתוב עם וירא כבוד ה' אל כל בני ישראל ובס' קרת
 כתוב וירא כבוד ה' אל העדה וכאן כתיב וירא כבוד ה' אליהם
 ועי' מ' הבה קח את המטה רמוכח שבמטה וכה את הסלע
 ואחר כך הוא אמר וברכתם אל הסלע וכפי זה למה כוהו
 בלקיחת המטה ללא כורך ומיה סאו' וברכתם אל הסלע לעיניהם
 כי ברא' לעיניהם היה וכפל לומר ונתן מימיו והוצאת להם מים
 מן הסלע שמספיק לומר ונתן מימיו והסקית את העדה ומכינו
 בס' בלח כתוב והכית כבוד ויכא' ממנו מים ושתה העם וכאן
 סינה סלא אמר והכית רק וברכתם אל הסלע ועם כתוב ושתה
 העם וכאן כתיב והסקית ועם קרא' עם המקום משה ומריבה
 וכאן קרא' מי מריבה ולא הסכיר משה וס' ויבואו אחרים א' חן
 מספר ועוד למה הזכר לומר ויקח משה וכו' כאמר כוהו והילל
 ויקח משה את המטה ויקהילו כ' ועוד לרקדק שהבה את הקהל
 את העדה ולא אמר אל פני הסלע וכן הילל ויקהילו את הקהל
 ועוד לבאר מה זה היה למשה בחיר ה' לפתוח ברברי תרעומת
 ואמר לישראל שמעו כל המורים הן אתם סכמתי' אל יגידו סהיע
 אימרים מפלע זה אמר חכים ער סנע' בס' משה וברכין אמ'
 לבקם כר אסמכת' לרבריה בפסו' ועו' כריך לברר ולבן ביור
 חטאו של משה ער סנב' זעל' לכן לא תביאו כי כרב' זיהנתחבט
 כל המפרטי' יס' מרדטי חזל פמי' לכאל' וכלא' יס' י' וסאל' על
 שמענו כל המורים ויש אמרו על סהכה את הסלע ולא דבר כמו
 שאמר הבה וברכתם אל הסלע ויש אמורים על סנתכעם משה
 סמתוך כך בא לכלל טענות ויך את הסלע ויש סאמרו על סתלת
 הגרולה בעכמו ואמר המן הסלע הזה מביא לכם מים והיה לו
 לתלות הגרולה בבעליה המן הסלע הזה מביא לכם הקודס
 בתוך הוא מים ועוד כבאר למה הזכרה הכמת יר רכתיב
 יירס משה את ידו ועוד הילל ויך את הסלע פעמי' במטהו ולמה
 הפסיק באמכע לומר ויך במטה פעמים ועי' מ' המה מי
 מריבה ודרך רזל ידע הוא' ונראה סנעשמו ישראל
 במיתת הברקת מרים מפני סנתעכבו ברבונס בקדס
 שהיה ראוי להם כיום סנשלמו המ' פנה סנע' עליהם
 במרבר והיו ערה סלימה לתת לב ללכת מהרה אל הארץ
 הטובה ולא להתעכב עוד ולזה כתיסבו בקדס ברבונס גרמו
 מיתת מרים הברקת וזכותה הגן בין מיתה לקבורה ח' ותמת
 סס מרים שבסביל סנתעכבו סס מתה מרים והב' א' סהי' בזכו'
 מרים לא סקון מימיו ער אחר קבור' ותקבר סס ואחכ לא היה
 מים לערה ויקהלו על משה ואהרן שיתפללו על המים וזכותם
 יעמור להם להחזיר הבאר וירב העם עם משה לאמר
 כו א 27 ירצה

דרוש רביעי

פרשת חוקת

ודעה כי רגרו ריבותם היו על סמיר כסרא' אותם משה נקלה' עליו היות לו למטה לאמר להם על מה זה אתם נקלהים ומריבה זו אימה לא עם משה שהוא הרועה שלהם והיה ראוי לו לחקור על מה הם נקלהים וזהו חזן לו עסק בזה כלל וזאת א בחינת הזכות נקלהו על סמיר' שהם יגדרו פרקת מרים אחות וברברי ריבותם אמרו הלואי גושנו בגוש אחינו לפי שיש להשיב להם ולומר הלא תכלמו ותקבמו להקהל על חבלי המהתאבל' על אחותי ותקף אחר הקברה במקו שהיה לכם לגמול חסר לבא לרבר עמם רברי ממונים באתם להקהל ולרבי עמם לכף הקדמו טענה למו שיא ברברי הללו הלואי גושנו בגוש אחינו הגנו אחסם בכפיותנו כפינו שלנו גושנו וללא מבעיא במית מרים שמתה במי אחיות משה וזהו שיש לחמור ולהתאו' אותה מיתה אבל אחסו מאוי הגוש' סמון אנו עם אחינו מבלי השאר את' אחריו וכולנו כגוש יחד וזש גושנו עם גושנו אחינו גם הם ונתרפה להקבלה ברכון טוב כיון שהיה מיתה הענו לפני הכמו שהיתה מיתה מרים ומה שלא נאמר בה על פי' ה' הוא מפני הכבו כמו שאמר רזל וכיון שכן אין עלינו חסם על שאנו נקלהים על משה ואהרן בהיותם מתאבלים כי אין כאן מקום להתאבל ולהיח את ים בכער הצמח וכך החל בליקוט שאמ' להם הבה בסביל שאחסם אבלים וימותו בכמח עמוד וקח את מטך ולמה הבאתם את קהל ה' אפסר שאמר על סבט לוי שלא היו בשעבור מדרים והם קהל ה' שלא חטאו בעב' כרכתי מי לה' ויאספו לו כל בני לוי למת הבאתם אותם למות עם כמו סמון אחסו ובעירנו בכמח ומה גם למת העליותנו לנו משעבורנו במצרים א המקום הרע הזה וכי תאמרו שאלו גרמנו לעצמינו על שנתעבדנו פה ברדף הזה לא כמעבדנו מפני מותרות ותענובות שהרי לא מקום זרע ותאכה האויביו שלא היה על בקשת מותרות ראוי שהכרחי ממנו אין לגרוע ועתה מים אין לשתות ויבא משה ואהרן משמי הקהל רמו שלא הלכו ספיהם בעשה אח לא כל אח מקצת הרך לעצמו וכעבד ספיה פתח אהל מוע' ויפלו על פניה כמטערו' לומר שהיו באבלם ונתעדרת להקהל עליהם והבה כרא בכבודו אית א' אשה ואהרן נזמ' שלא עת להתאבל וראיה לרבר שהאבל הוא כמורה ח' ואין טכיה סורה מתוך עצבות וכ' ולכן נראה סבור ה' אלהי בפני מאורו לרמוז שאין כאן אבילו לעומת בקשת' של ים' וזש בליקוט אלהי משרתי דיבור שאו מכאן במקרה בני מתים בכמח אותם וטעני ומתאבלים על הזקנה והאפס שאויב' משה ואהרן משמי הקהל שלא הלכו בסביל מרוב העם לא מסמ הקהל שהיה עליו עליה לזמ' סזכות חעמו להם וכן עשו טעפלו על פניה בתפלה וירח קבור ה' אלהי שהראה להם פנים צהובו' לזמ' שנתקבלה תפלתם ויוד' ה' א' משה קח המט' ורצה לער' שהב' רצה להראות לעיני כל ים' כי ה' הוכיח כולו מסלע כי לטעב' לא היה בפני כל ים' רק בעיני הזקני' כרכתי קח אתך מוקמי ים' והכית כבוד ויבאו ממנו מים וכאן רבה לפרס' הנס וזמ' הקהל את העדה ורבית' א' הסלע לעיניהם שהי' הדיו' לעיני בני ים' כי עד עכסו אולי היו חוסכים כללן העד' שהי' יודע משה בטיב סלע' אחסין בו אגם מים ומסס הזכיא מים ואעפ' שהי' בעיני הזקני' לא התקדם לעיני בני ים' זאת ועוד סכיון שהכה קור ויחבו מים אולי יאמרו שמה היה רועה יודע מקומו המי' על כן בקע מר וינחל המים שהיו חתויו אבל עכסו הקהל כל העדה שהיו עיניהם הרואות את מעשה ה' כי נורא הוא ומה גם סברבור בלבד קדברת א' הסלע ויוד' לעיניה' יתן מימיו וזה יספיל' המרא' הגם ומ' להסקות את כל העדה וזאת בעיר' סכריכי סיעור מים רבים והזכאת להם בכח המט' סברך אשר תעשה בו האותות והסקית את העדה ובעירם וזאת והסקית לפי טעפ' הראשונה שהלך משה עם הזקני' למעלה א' הבור את' ויבאו ממנו מים רבים

ואח' כפינו יעו יאורי המים א' המהנה ושתה העם וכאן סכל ים' היו עם אבל הסלע ולפיכך יתן מימיו זכ' הנה ליה משה מסקה את העם מהמי' שיוכי' להם כי משה ים' יוספי' במקו' אח' ובמדר' והסק' את העדה וזאת בעיר' מכאן סחס הבה על ממונ' של ים' ויש לרדק ממי' מכאן דקדוק ומטפי' לזמ' לפי שחס הבה וכ' אסגם זק יוכן עם דקדוק אח' שלמה לא הוכיחו כן מפ' בסלח כשהוכי' הבה מים חן הבאר כתנוסת העדה ובעירם לפי שחס הבה וכ' וכלע' ט' וזל דקדוקו סמפינו עם שאמר הבה והכית בצור ויבאו ממנו מים ושתה העם ולא אמר ושתה העם ובעיר' וכאן כתי' והסק' העדה ובעיר' לזמ' מכאן סחס כל' ממה שראינו סכאן את הבה והסק' העדה ובעיר' מה שלא הקפי' עם על בעירם וזאת ושתה העם הוא טסס לא היו ים' הגוי' שהרי היו ברפירי' ולמדנו חזל למה נקראו רפירי' לפי שרפו יריה' מהתור' ולכן לא חס הבה על ממונס' והלואי עליה חסר הזכיא' ממכרים על סמך שעתיד' להקבל התור' לכך לא חס על ממונס' רק ושתה העם אבל אח' מתוך רבוי המים אשר ברכס ה' וקשת הערס ובעירם אבל כאן שהיו סולם כדוקים עדה קדושה לכך חס גם על ממונס' וזמ' והסק' העדה ובעירם וזש מכאן סחס הקב' על ממונס' של ים' אותם הכריח' אשר בנס' יש נקראי' וכיון הוא לעד עור קח את המטה וכ' ורצה לעד' שהכול לזמ' לו שיהיה ביד סבע מושלים ומטה פז מלכ' להיו הוא עומד עליהם שלא יבוא ליד מחלוקת והענין הוא כמו סכתב' הזמ' זל סהבא' הזה לא הים כבאר' הא' סיבאו ממנו יאורי מים נהדי מים ומסס הים שותים אים מקצתו אבל זה היה כמו באר של מים סכן כתי' באר חפרו וכ' וזכ' בבאר סנתמלא מים ים' מקום להיות בו מחלוק' כי כל אח' זרעה לרלות תמלה ואח' בעיר' ולזמ' והסק' סתהי' אתה מסקה את העדה תחלה בסכך אח' את בעירם ולא זאת בעיר' מלבד טעם חזל' סחס הבה על ממונס' של ים' ויהיך משה את המט' וכ' באשר כמיו אח' שלא עשה משה כאשר כוה ה' לא בלקית' המטה בלכר' אך לא בעמך הקהלת הקהל כמו שהתבאר במח' בסד' עוד יתבאר כונת הפסוקי' כפי שיטת חזל' במח' אשר הצענו תחלה ולבא עד תקבמו ראוי לרק' בו מה זה שאמ' למעל' כתי' ויהלכו על משה ואהרן כי מה שיוכות ים' להזכיר כסו' של ויהלכו על משה עם פסוק זה של ויהלכו ומה עיני' כאן ועוד מה ססג' ולמה סכסו' מה זו שלא כי לא נעלם סכסו' כדו' להוכיח לעיניה' מים מהסלע ועוד לתת ואמכתא בפסוקי' לכל דבריה' זל ומי' להם סנסכע' וגראח לעד סחל' הקסו' בססוק דלא סייך לו מר ויהלכו לא לאסוס' מסחרי' הנה והנה ולמעל' כתי' ויהלכו על משה ואהרן שהיו סל' באספי' יחד ואכ' אך אח' ויהלכו הילכ' ויהלכו משה ואהרן את הקהל ועו' מ' ויהלכו את הקהל הילכ' ויהלכו את העדה כמש' הקהל את העד' וזמ' ויקט את הקהל וקורא לו סס חרס' ועק' כי לא יזכר בפ' שא' וטר' סוס' דבר כדי לומר להם כבעם שמעו נא המורים לזו דרשו שהיו משק' ואהרן מהלכין ויעד' אחריה' והיו נעשים כתות כמות על כל אבן אלג' אומרים מאבן זו אינו רוכי' והסך משה פניו סבור סיס' אחריו והם מפחדים כתות כתות לכך הזכר' להקהל' ולאסוק' יחד את הקהל שהיו חלונת חלונת הנה והנה על כל אבן ואבן ויהלכו משה את הקהל והם הקהילים ואספס' כאחד יחד ונמכא' מה סיעמרו ים' משורס' בפסוק' באומ' ויהלכו את הקהל א' פני הסלע שהיו משתרוס' על פני הסלע' והנה' הקהל' כל אח' א' פני סלע אחד ואסוק' אותם אל פני הסלע' וזאת להם סמנו' נא המורים כל אח' סלע' אח' המן הסלע' הזה שאפי' רופ' לאפי' מים תחטבו סלמו כטיח המים כיון שאמרתם רועה' של יתרו היה וזרע מקו' המים האם תחטבו סלמו ים' לכו' להוכיח' וזל' בהסג' ה' ונסב' שאינו מוכיח' להם מים לא מסלע' זה גרמז' כמש' משה את תא

דרוש רביעי לפרשת חוקת

קנה

הוא שמה כוונתו יס' ארשת אם הרים משה ירו כי בודאי פלהכות
 צריך להרי מטה אמת' הכולל לומר משה כמו וירם ירו וישבע
 וכו' וכתבי הרימותיו יהו טהור לפשו שביעה וככו הוא מאר במאמר
 ופיה אבאר כונ' מרעה למה הכה הפלע ועכ' פי' ה' שא' דברתם
 א' הפלע ועו' לבאר מה זה היה למטה רבינו עה לקפוץ בשבוע'
 ככנר' שלא להוצי' מלפני שירכו ומה גם כיון שהבה צוהו להוציא
 מכל פלע שירכו למה לא רבה משה שהרי כך אמר המא' והבה
 כך צוהו מכל פ' ע' שרובי' הוצא וגם כבאר היכן נרמו שאמ' הבה
 כרברי הלא למטה אמת' כעמ' הריבור שא' הבה ורברת' הבה
 לתחנו חול' שהיו יס' רובים מלפני אחר ומשה הבין שכונת הבה
 למר ורברתם בריבור ולא בהכאה הוא לפד' נסוי' שאמ' יבה
 במטה ואמרן כסם שהכאה הא' היה לה חק ממך מ' שנה ואחכ
 כתייב' הבאר גם עתה שימחרו להכו' ככראשונ' יהיה חק וממך
 למי הבאר ולא יתמיד הנס ומה גם שיאמת שאין כח בהוצאת
 המים כי אם עי' הכאה ואולי יהיה פודה עה למר ממך שמשפ
 היה רועה ידע את מקום המים וכונקע המקום הוא ומצוי מים
 עוד הכין משה שכונתו ית למר לו ורברתם א' הפלע בריבו' הוא
 להחוי' ב'ב' של יס' אמת' ש'מ' ש'מ' שהפלע עם היוותו דומם
 לא באומ' ולא מרבר שמע לקול הריכו' לא במיל ולא בכח כי אם
 בשם ה' נכקע תעשהו כך כל מלכי כנען כולם יחתו משני פחד
 ה' לקול כרביהם ולא יהיו כרבי' מג' וחרכ ומלחמ' יהיו בטוחים
 ישר' בשם ה' אלהים וזה תועלת הריכו' גם ראה משה שנתן לו
 הבה רשות להוציא מלפני אחר אבל כך צוהו הבה להוציא מכל
 פלע שרובים כלומר אם יס' ימנו כל בני ישראל להוציא מכלע אח'
 אע"פ שלא יהיה אותו הפלע הראשון וצוהו להם מיה ממנו אבל
 אם קצת מבני יס' ירבו מלפני א' וקצתם מלפני אח' לא יחוש ולא
 ישמע להם וכרמו דבר זה מרבת' ורברתם א' הפלע ונתן ימיו
 והוצאת להם מים מן הפלע שהוא כשול ומיית לא רמת על הפלע
 של מרים שעור ימיו בו אלא שפעלם מן העיקר ושי' הבאר נסתם
 מעיקר כל תרבר' און נתן ימיו המים שבתוכו אבל הם סגורים
 צפוי הבאר יפתח ונתן ימיו עוד אחר והוצאת להם מים חרשי'
 מלפני אחר שירכו אבל צריך שירכו כולם כאחד' . וכיון שראה
 משה שכל עשר' בני אדם בעצמו קהל אחר ורצו' פלע אח' באופן
 שצריך להוצי' מכמה פלעים אחר משה וכו' צפוי שיטותם נוציא
 מים מכמה פלעים ואילו הקצתו שלם מלפני אחר היה אפשר
 להוציא ספק אחר הכה מכל' פלע שרובים כלומר רובים כולם
 כאחד אבל לא שירכה כל אח' ואחר מלפני אחר ועכ' קפץ וישבע
 שלא להוציא כי אם הפלע המיוחד כיון שהם באים ברברי' שאין
 להם סיפורי' ובוה אמי מבא' ג' טעם למרעה מה זה היה להוציא
 לפלע והבה אל ורברתם א' הפלע בריבור אמנם כלע' שכיון
 שנכבע משה מתקן עקשנותם של יס' שהיו רובים כל בת וכת'
 מלפני א' אז ראה משה שאם ירבר' א' הפלע היה נמשך חילול ה'
 למט' . ויאמרן שער על השבועה והעני' הוא שהבה הוצי' מים
 מכל' אותם הפלעים כמתחל' והרב' הזה ידע משה ומש' שאם ירב'
 כיון ל' פלע הוציאו מים וטפשו כל ההרים : ונז' אז יאמרן שער'
 משה על השבועה שלא להוצי' מים כי אם מלפני זה וברבור א'ן
 שום הוכח' שרבר' לפלע זה ונז' ל' אחר' ויחשדוהו שער' על השבוע'
 למה האריך להכות במטה על הפלע שהיה רובה בוכ' עתה
 עיניה הרוחו' שלא הכה משה כי אם בפלע שרבה בו ואע"פ שיכאו
 שז' מכל הפלעי' ידעו כי יד' עשת' זאת ושבעתו של משה שא'
 אמי ממנו' לא מלפני זה הוא הקמ' מש' אולי רבר משה ויצאו מים
 מהפלעי' האחר' שיחשדוהו למטה שער' על שבעתו לזה ויך
 את הפלע וכיון שהכה במטה ולא רבר כאשר צוה ה' זה גרם
 שאריך להכות עמית' בפעם ראשון ויצאו טיפי' ואחכ' יצאו מים
 רבים ונתפת הערה וכעיר' נבזה מדוקר' שלא אמרן במטה את

הפלע פעמי' לרמוח שמסב' מטהו שלא עשה ברבור לא במטה
 זה גרם להיות פעמים המכה ועם זה אפשר שרמו להם בפסוק
 שמועו נא המורים שערקו הם מרים כמו שכ' חז' על פסוק ולא יכלו
 לשנות מים ממרה כי מרים הם רלא קוא למים לא כי מרי' הם
 בני יס' כעונותיהם ז'ם להם שמועו נא בני אדם המרי' בפסעים
 ות' ונומיכם וכן תמצא המורים חסר ואזו כתי' שמועו נא המרי' כי
 במעשיהם היו מרים כלענה באמור' . הגון הפלע הזה החרם
 נוציא לכם מים לא נשים שכמותם שאינם הגונים מכל להוצי'
 מחרש מים כי אם הארשינו להוציא הוא לא נשים כשרי' אבל אתם
 המורים כל' עפיה ועפ'ר' פלע אח' להתלוצץ כמם המ' שהבאתי
 למעלה זו הנוראה שאחם מרים כמעשיכם ולכם ודומת' כ' נוציא
 מים אז נכבע משה וירם ירו בשבועה כמו שכתבי' למעלה .
 וכמרש' רבה ר' מנח' פתיב כאן האמתים שלא אמרתי להכו'
 והכית מריהם שלא דברתם א' הפלע קרשתם שאמרתי לכם
 להוציא מכל פלע מעלתם לומר' המן הפלע הזה הא' לא באמר
 לא האמתים מבא' לנטפל לפונרי עבדיה וכו' ויש לרקוק למה
 לא הקשו בכל אחד מאדכבתן מרית לא באמר לא קרשת לא
 באמר מעלת לא באמר ולא דקדקו כך לא בהאמת' כלבר וגם
 צריך להבין מם מעלתם למר האן הפלע הזה נוציא לכם מים
 וכו' כי מה מעילה שייכה כאן ונלעד' שכל ה' היה לאהרן קנס
 עק אשר חטא כי מריתם באמר על הריבור' שלא דברו א' הפלע
 וזהו בודק לאהרן כמו למטה כיון שהטה צוה לשמים ורברתם
 נאם משה לא רבר היה לו לאהרן לרב' א' הפלע ז'ם בודקוק על
 אשר מריתם את פי ה' הריכו' שהיא בפה מריתם שביכם פלא
 לרבר וכך מעלתם בודק' גם לשניים שא' אע"פ האן הפלע נוציא
 בלפתק רבים ואע"פ שמש היה מרב עכ' היל' לאהרן לחמו' במשה
 שא' מצו' ושהק' לאהרן עמו היה לו להוצי' עצמו מאותו כלל כן לא
 קרשתם להוציא מכל פלע שירכו אם משה נטבע ולא רבה היה
 לאהרן להוצי' מכל פלע אבל בעמך לא האמת' שהו' הכא הפלע
 לא היה לאהרן בזה שום הקשמות כלל כי לא הכה כי אם משה
 ולכך דוקי' לא האמת' לא נאמ' כיון שלא היה לאהרן דר עון בזה
 וכתבי' לא האמת' מבא' לנטפל וכו' ולמה שאמרנו כי מה מעילה
 שייכ' כאמרו' להם האן הפלע הזה הענין הוא כי קרם יס' לה' הם
 כקראי' קרם שאין למעול בה כמו בקרטי' וכס' שהמחלל בקרטי'
 מעל כך מה שאמר' האן הפלע הזה נוציא לכם מים ולא אמרתי'
 כוצי' מים לא נוציא לכם כל' לא נס' שכמות' הרי עשית' קרטי' יס'
 שהם צדיקי' עשייתם חל' כאמרו' נוציא לכם א'ן הוא מעילה אשר
 מעלתם ובעמך קח את המטה שא' הבה ולא פי' למה האריך כיון
 שלא האריך להס' כלעד' סגורו' ויפה בפסוקי' תמצא כפ' בטלח
 כתוב קח אתך מקנתי יס' ומטק' אשר הכית בו קח בידך הרי
 עהזכי' קורם אפי' הזקי' ואלכ' לקיחת המטה לפי שאותה עשה
 האריך המטה להכו' בו את הפלע אבל בעמך זה כתוב קח את
 המטה והקהל את העדה ואלו כתוב הקהל את העדה וקח את
 המטה היה מקום למר שהוא להכו' בו הפלע אבל כיון שהזכיר
 חמלה להקהל את העדה קח את המטה הוא יורה שהמט' הוא
 להיות בית טבת מלכו' להקהיל את העדה כמלך שמהיל' לעמו
 ואח' ההקהל ורברת' א' הפלע בריבור לתור ולא בהכא' ומש' ויר'
 משה את ירו אע"פ לומר ררך הלכה מש' ישב על באר' של מרים
 והם היו מורי' כמה פלעי' כל אח' מקצהו והקהל' א' פני הפלע של
 מרי' וכס' לא שמועו נא המורי' לו אות' פלעי' האן הפלע הזה אשר
 הוריתם לי מכל להוציא מים וכיון שהרים ירו לאריות להם אותו
 הפלע שהיו רוצים הם שלא היה אפשר לו להוצי' ממנו מים כפבא'
 להכין ירו והמטה בירו הכה בפלע של מרים וכיון שירר המטה
 על הפלע והכאו לא ירדו ממנו מים עד שהכה פעם אחרת
 דהיינו פעמים וקשת העדה וכו' : ובפרש' רפה' ולמנת' .

דרוש ראשון לפרשת בלק

אלו הם בחזקתו של לוי כד נתייחדו להרץ למרא' עיני הבריו' שהם רמי' כי ההכח' נעשו בהסכמ' סמיה' וכו' כיון שהבה' יודע תעלמו' למ' הענישו להארץ בסביל מראית' של נב' אדם לזה שמך דרס' לא האמנתו וכו' לא חמ' משה דבר קשה מזה ולא הקיף אלא עיק' העונש היה כאן בסביל שהיו בפני רבו' לעיני בני ישראל ואל' כעס' שלח נענש משה אלא להיו' הרב לעיני בני ישראל כד ענשו של אהרן היה להיו' לעיני בני ישראל ושיניה' הרואו' שהם משה את הסל' ויחשבו שגם אהרן הסכי' עמו ולכ' העניש' על דבר בני הארץ יומשה המה מי מריבו' ידעה סתמ' שמכ' נוסדו בני ישראל עם משה ומס' הקפיד עם בני ישראל הבה הקפיד עם משה שגד' עליו ועל אהרן לכן לא תבואו עכ' לא תקראו מי מריבה בסביל כד אלא על שרבו בני ישראל את ה' כי על מה שגזר הבה על משה ואהרן לא תקראו מי מריבה כי אדרבה ויקדם הם :

אהרן סביע' לא האמנתם כי מקל לבטל חוב סביל ליעול גרנו על לוי ולקח טלו' וטל סכנו' אל הלקה' אם חזי חייב סכני' מה חטא כד אמר משה רבנו אם חזי הקפידתי אהרן אחי מה חטא לעי' הכתוב מקלפו' וכלו' אהרן תומך ואחיו' וכו' יען לא האמנת' וכו' לא אהרן משה דבר קשה מזה שאמר הכח' וכו' יען וכו' למ' הרב' רומה' למלך שהיה לו אוהב והיה מנה' לרבר' עמו קשות פעם אהרן דבר במעמד לבומו' וכו' עליו מיתה כד משה כשהיו בניו לבינו וכו' חבל כאן היה לעיני כל ישראל לרקד' במח' זה מה שהק' ולמ' כתפ' אהרן סביע' לא האמנת' כי סתמ' היה לא מסמע' סתמ' אהרן לא ממח' דכתיב לכן לא תבואו וכו' סכ' לא היה לו להבוא' לא ממקום זה ולמ' למ' נתפ' אהרן רכתי' לכן לא תבואו ומהו זה שהבי' ראיה סביע' לא האמנתם ועק' טוב' א' מה תירץ לטאתו במסל' הזה אח' המסל' הרד' קושי' לרזקתו' למ' נתפס אהרן ולקאור' המסל' הוא מכלל העל' שגם מזה נתירע' ואמר אם חזי הקפידתי אהרן מה חטא חבל עיני' והק' אהרן למ' נתפס כי לא מבינו' סוס תירץ לסל' זו וכן קשה הדרס' אהרן שדרסו' חזל בפסוק יען לא האמנתם וכו' לא אמ' משה דבר קשה וכו' היכי שייכה דרסה' זו עם של' אהרן למ' נתפס והנל' דחז' אהרן לטעמיהו' שדרסו' רחטאות' כתי' האמנתם מריתם מעלתם לא קרשת' לא האמנתם שלא אמרת' לך להכו' והכית' מרית' שלא דברתם א' הסלע' לא קדשתם שאמרת' לכם להכניס' מכל סלע' מקלת' לוח' המן הסלע' הזה גזר' לכם מים וכו' וביאור' מאמר' זה כתבתו' למעלה ועתה חזי' אפס' שהקשו' סביל הב' מחזיק' למכור' עני' לאהרן אם מעני' שלא רבר' א' הסל' ואם מפני' שלא הכי' מסלע' אח' ואל' מפני' שמע' למס' אהרן התפסלע' הזה מפי' לכם מים בלשון רבים שמר' גם על אהרן ולא ימחה בדבריו' אבל בענין ההכח' שהם סתמ' שנתמ' במס' לא האמנתם דהיינו' שלא אמרת' להכניס' חזק' לו לאהרן בזה עום ענשו' כלל כי הוא לא הכה' רק ויד' מס' פתחו' את הסל' ומה עונשו' של אהרן בכך וכן כתבתו' למעלה ביאור' המא' עם סתמ' לא האמנת' לא נאמ' א' לא האמנת' מ' חזק' לנטפל' לעובר' עביר' וכו' וזה כאן חזל למ' נתפס אהרן סביע' לא האמנת' רב' למ' אם נענש על מריתם אז לא קרשת' אז מעלת' חזק' להקשו' למ' נתפס אהרן שאמ' הבה לכן לא תבואו כי שמך רגז' נכ' בו הכל אחת מהנה' אבל בענין לא האמנת' שהוא מה שהבי' אהרן נדרשו' על' ולמ' נתפס' שהיו' אחי' יען לא האמנת' לא תבואו ותל' העני' קעני' לא האמנת' והבי' המסל' לתרץ הרב' ויש לרקד' במסל' סתמ' הב' גורן סכנו' של הלו' וכו' בלא דינא' וריב' חפס' מה שאינו' טלו' והלא' יקריבו' אל הסופ' וכו' כלע' משין' אמנת' קשה' הוא כי גורן סכנו' של בעל הקי' זה' לא היה בסדרו' של סכנו' כי בהא' וראו' לית' ר' ולית' ריב' טלו' וכו' מתלענתו' ויחזי' את' של' לבעל' הבי' הקי' אמ' גרמ' היה בתוך שרית' של בעל' הבי' ולא' החז' להיו' גורן' זה מקל' אותו' סכן קרוב' וכשי' האמת' היה הגורן' לסכנו' אבל לא' האמן' כי אם בסדרו' של בעל' הבית' וריב' היו' מהלכה' שאמר' הפק' אל' איש' שלי אינו' נאמן' להפקיע' חוב' של חלוה' אעפ' שאינ' סתמ' סתמ' אמת' לפי' סתמ' סכל' מה' סתמ' ברשותו' של אדם' הוא' שלו' ולכך' נתפס' הכח' גם את' הכל' והלו' אחי' חייב' סכני' אינו' חייב' לך ולא' הפעילו' רבריו' בל' ויש' כפ' זה' סכנו' בלא' מס' כי יודע' תעלמו' הוא' וידע' שאותו' גורן' הוא' של סכנו' כד אהרן על' האמ' הבה' יודע' ועד' שאהרן לא הכה' הסלע' ולא' הסכי' ש' משה' אבל בני האר' אינם' יודעי' אם מה' שהיה' משה' את' הסלע' היה' בעצמו' של אהרן' ובהכח' מתו' ונתפס' אהרן על' ההכח' אעפ' שאינו' לו' עסק' בה' כיון' שאינו' גלוי' לבריו' סלא' היה' באות' עצה' כמו' הגורן' של אותו' סכן' קרו' שאין' לו' עסק' בחן' סכני' ומ' נתייחדו' למרא' עיני בני האר' ואמר' יספטו' הם סכני' וכו' :

דרוש ראשון לפרשת בלק

אמר ר' יוחנן בכרכותיו של אותו רשע אתח' למר' מה היה כלכו' בקש' שלא יהיו' להם בריו' נכסיו' ומדרשו' מה טובו' אלהיך יעק' לא תשר' שכי' עליה' משכנותיך' ויש' לא תהא' מלכותו' נכשכ' כנהלים' נטיו' לא יהיה' להם' ותים' וכרסו' כגנו' עלי' נהר' לא יהיה' ריחן' גורן' באהלי' נמע' ח' לא יהי' להם' מלכי' יבעלי' קיסה' בארזים' עלי' מים' לא יהי' מלך' בן מלך' יול' כים' גדליו' לא תהא' מלכותו' שולטת' באומות' וזרעו' כמים' רבים' לא תהא' עוה' מלכותו' וידו' טאג' מלכו' לא תהא' איום' מלכותו' ותנש' מלכותו' ואף' אבא' בר כהנא' כולן' חזרו' לקללה' חוץ' מבתי' כנסיו' ומבתי' מדרשות' שנא' ויהפוך' הארץ' לך' את' חקללה' לברכת' כי אהבך' ה' אלהיך' קלה' ולא' קללות' :

מאהבת האת' יש' עמו' וכלתו' יעקב' כמר' לניו' נשים' לסגולתו' אלהי' יחנם' ויכרכו' ועל' טוב' יכרה' שמם' כמס' הזכרנו' יבדך' את' בית' יש' ודרסו' חזל' במ' רבה' אר' שמואל' בר' כחמ' חכים' שהבה' מוכי' שמונת' של' יש' ומכרכו' סנה' זכרנו' יבדך' והכח' לחזל' סרסן' הבה' לברך' את' ישראל' וכדי' שתחזק' עליה' הכרכ' מוכי' הבה' שמך' סתקראו' יש' עם' ה' בקרב' עם' אל' כולל' בים' ומתוך' כך' חלה' הכרכ' על' יש' כי הבה' חפץ' חסד' ומר' להטיב' עמו' וכאב' את' בן' ירכ' לברכנו' סלה' ולזה' מביני' שהבה' מיחד' שמך' שלי' יש' בפנין' הברכ' כמס' אלהי' יעמרו' לברך' את' העם' אבל' בענין' הקללה' לא' כינה' את' שמם' ולא' אחי' אלהי' יעמרו' לקלל' את' יש' ח' אלא' אלהי' יעמרו' על' הקלל' חיה' טאמ' כלעם' מה' חקב' לא' קבה' א' ומה' אופו' לא' זעם' הבי' בקללו' אינ' מוכי' שמך' נכבר' הוא' מכנה' את' שמך' וכיון' שהבה' אינ' מיחד' שמך' בקללות' לומר' אלהי' יעמרו' לקלל' את' העם' אם' כן' אך' איכל' אחי' לקלל' ומה' אופו' לא' זעם' ה' שמהבת' הקבה' לישראל' לא' זעם' כל' אונתם' הימים' כמו' שאמר' הנביא' עמי' זכור' נא' מהי' עין' בלק' מלך' מואב' ומה' ענה' אותו' כלעם' בן' בעור' מן' השטים' ער' הגלגל' למען' דעת' צדקות' ה' ואמר'ו' בגמרא' מ' ברכות' מאי' למען' דעת' צדקות' ה' אף' אלעזר' אמר' הקבה' לישראל' ראו' כמה' צדקות' עשיתו' עמכם' סלא' בעשיתו' בימי' בלעם' הרסע' שאלמלא' כעשיתו' לא' נסתיו' מסוכא' של' יסן' פריד' ופליטו' והיינו' רחמי' ליה' בלעם' לבלק' מה' הקוב' לא' קבה' אל' ומה' אופו' לא' זעם' ה' מלמד' שבאונתם' הימים' לא' זעם' וכמה' זעמו' רבע' סל' כי רבע' באש' חיים' ברבמו' ויש' לרקד' לדרסה' מי' מאי' מן' הסטים' ועד' הגלגל' רחמי' קרא' והמפרס' פירסו' מהא' כס' שעשה' הבה' לישראל' עשה' אות' כלה' במגפ' כשטים' וגם' כס' הגלגל' שעכרו' הירדן' וקשה' דהילל' קורם' למען' דעת' צדקות' ה' :

דרוש ראשון לפרשת בלק

הנט

הוא הנה מרבר בנפסיו ופלאו' שעשה בימי בלעם שלא ועם כל
 אותם הימים ויזכור יחד כל עמי בלק ובלעם עמי זכור נא מה
 יען בלק ומה ענה אותו בלעם למען רעת דקרו' ה' והאח' חסדי
 נפס' אחרים מן הסטים ער הגלגל ולמה הפסיק באמכע וכל
 וימי נתקעתי להלום דבר זה ועכשו האיר הבה עמי פס מאמרי
 חזל' מא' זרן בילקוט כי מראש כורים אחר לו בלק ראה מה
 עתיד' לעשות בטמים אחר ליה אחת כופה בטמים ואח' רואה
 וכופה מה שעתיד' לעשות בכורים עפה לך חרבות כורי והא'
 מכפר עליהם על כמה עבירות ויע' לרקיק היכא רמיזא שאתי
 לו בלק רואה אכי מעשה פטים ומה שהשיבו בלעם אכי כופה
 חרבות כורים וע' ק' מה תשובה היא זו שאם חטאו בטמים איך
 יכפר להם העון הזה בכורים כי מה ענין פטים לכורים'
 ונראת' שחל' הקטן הפסוק שאמר כי מראש כורים והלל'
 כי מראש כור ארצנו או ואמר כי מראש כורי ארצנו
 לזה דרשו שאמר בלק כי מראש והשיבו בלעם כורי והענין הוא
 שאמר בלק לבלעם מא' וראה מה שעתיד' ישראל לחטוא בטמ'
 עם כוזבי בת כור שהיא ראש אומות וזה השון יהיה להם מוקם
 ונחול' הקללה כי מראש כלומר עון בת אותו ספק' ראש אומ'
 מקטרגים או השיבו בלעם כורים כלומר לאותו עון של כוזבי
 בת כור ספק' ראש אומות אכי כופה להם כנגד חרבות כורי'
 שהיא המילה שהם עתיד' לזנוג' וכורים אן פעשו בהם המילה
 הם מכפרים על עון כוזבי בת כור ראש אומות ואם כן כמה
 שאתה מקטרג עליה' שהיא כוזבי בת כור יש להם תיקון כנגדו
 ויזכיר להם זכות כורים חרבות כורים ועם חטאו בכור וכאן
 תקמ' בכורים הרבה שמתערים להם על כמה עבירות ואיפשר
 לתת טעם בורק איך חרבות כורים הם מכפרים לפי שמה
 שחטאו בטמים היה בעון עריות ועם באותו מקום ממש תיקמ'
 בענין המילה לכפר על אונתו עון ואיפשר דמשום כך קראם
 הכתוב חרבות כורים לומר שמרב מילה זה מכפר על מה
 שחטאו עם בטמים עם כוזבי בת כור וכפי זה יהיה פי' כתוב זה
 כמו שביארנו ח' ז' פסוק כחלני בטון שבחלים אמ' בלעם והשיבו
 הקדוש ברוך' הוא נטון וכן כל שאר הפסוק דרשוה' כך עבד
 אחר הוא לקלל' וההרבר השמי לכרסה כמו שבאר' במאמר
 שהצננו וכן בי ארז' גם פסוק זה שהוא אחר כי מראש להזכיר
 להם עון הסטים עם כוזבי בת כור ראש אומות והשיבו כורים
 יש להם זכות חריב המילה שמכפר על זה וכן איפשר לי לומר
 שמש' ויעלהו במית' בעל הוא להזכיר עון בעל פשור דכתי' ויחמ'
 ישראל לבעל פשור כי בכל מקום היה בא להזכיר שנים אולי
 ותיאל' עליהם הקללה וכן דרשו חזל' ויקחהו טרה כופים ראש
 הפסגה לומר פגום מת משה דיבית ויארע' כחן של ישראל חן
 וכו' נבא לביאור הכתוב שלמעלה עמי זכור נא מה יען בלק
 מלך מואב להביא את בלעם שקלל את ישראל והיה מוליד אותו
 בכל מקום אשר היה בו זכרון מזכרת עון ישראל כדו שתחול'
 ממש הקללה כגון ויקחהו טרה כופים ראש הפסגה וכגון
 ועלהו במות בגלל להזכיר עון בעל פשור ומה ענה אותו
 בלעם בן בעור מן הסטים ער הגלגל פלומ' אחת רואה מעשה
 פטים ואח' רואה מעשה גלגל שהוא עיני המילה בחרבות
 כורים שבמל' וזה למה בגלגל בדכתיב ועם לו חרבות כורים
 ומל' את בני ישראל וכו' ומאמר ה' אל יהושע היום גלותי וכו'
 וקרא' עם המקום הוא גלגל ואם כן הסטים ער הגלגל
 הוא הדבר שענה בלעם לבלק ואמר לו מן הסטים שאתה
 ר' וזהו יש להם תיקון ער הגלגל טעם הם נמולים בחרבות
 כורים והוא מה שאמר' במאמר שלמעלה שאמר בלעם לבלק
 אחת כופה בטמים ואכי כופה מה שעתיד' לעשות בכורים

וכזה יבא אחר כך למען רעת דקרו' ה' שאמר הקדוש ברוך
 הוא הוא הכרקות שעמיתו ימימי בלעם ומה שנתתי בלבו
 להשיבו נא' והרי בלעם שונא' לישראל יותר מבלק ואיך היה
 מחזר לבקש להם זכות' לז' למען רעת דקרו' ה' נפי שהקדוש
 ברוך הוא עשה עמיהם דקרו' שלא ועם בכל אותם הימים
 פדכתיב מה חקוב לא קבה אל ומה אזועם לא ועם הזכות שלא
 מכא' את שלו לקללם חזר לבקש להם זכות ויהיגו רממך ליה
 קרא דנראש כורים לקרא רעה חקוב לא קבה אל כי לכך בא
 להזכיר להם זכות הכורים ראינו חרבות כורים וזהו כחן לפי
 דכתי' בפ' המאמר ובפסוק הכתוב על פי דרכם חזל' והנה נתבאר
 מה שאמרנו שמהאבת הקדוש ברוך הוא לישראל לא ועם
 באותם הימים והזקק בלעם לברכ' וכו' אכי מבא מה שאמרנו
 בדמרא פ' חלק וישם ה' דבר בפי בלעם רבי יוחנן אמ' חכה ויש
 לרקיק מאמר שאין כמו של בלעם אלא לכונן הרגע שהקבה
 פועם בו והקבה עשה כדקה שבאותם הימים לא ועם אכי למי
 האכרך לתת חכה לפי של בלעם שלא יקלל ויחמו ויקלל מאמר
 שאין ברבריו ממש כיון שלא ועם האל יתברך בכל אות' הימים
 ובן יש להקשות כיון שנתן חכה לתוך פיו של בלעם למה הזכיר
 שלא לעשם כל אותם הימים והרי אף על פי שהיה זועם בכל יום
 אין פחד מקללת בלעם הרשע כיון שהיה מנח' חכה לתוך פיו
 ונא' אמת שכר זה הוא מבואר שאלו היה אל' זועם בכל יום לא
 היה מקום ליתן חכה לתוך פיו של בלעם כי הזעם לא היה
 ממש להאריך פנים ולבקש להם זכות לכך הזכיר לעשו' כדקה
 עמיהם ולא ועם בכל אותם הימים אבל מה קשה הזכיר הפס' כיון
 שלא ועם למה הזכיר ליתן חכה בתוך פיו של בלעם ומורי נא'
 פי' שלחיות כל הברכות שבירך בלעם לישראל חזר לקללת
 כמו שהיה בלבנותן מאחת רהיטו בתי בנפשות ובתי מדרשו'
 כמו שדרשו' והפוך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה קללת
 אחת בלבד הפכה לברכה שהיא ענין בתי כנסיות ומדרשות
 והנה הקדוש ברוך הוא בפה והגיט שכל אותם קללו' סוגף לבא
 על ישראל ואלו לא נתן חכה לתוך פיו והיה מקללם אף על פי
 שלא היו באים אותם קללות מכתו כיון שלא ועם הקבה באותם
 הימים מ' היה נמשך חילול' ה' שיאמרו הדורות הבאי' שקללתו
 בשתה רוסס ומחמתו באו הקללות האלה לכך נתן בפיו חכה
 כדי שלא יוכל לקללם כלל ועדן קשה ראש כן בתי כנסיות
 ומדרשו' שהי' ברעתו לקלל' על כך היה לו להימנו הבה ויקללו ולא
 יתן בפיו חכה לאותה קללה כיון שאות' ברכה חין כופה ליבטל
 ומאח' שלא ועם ה' אף בדבריו ממש אם יקלל ואח' לנפש סרירות
 הבאים יאמרו שקללתו של בלעם עשתה רמסם לפי שאין כופה
 ליבטל ואם כן למה הם בפיו חכה לענין זה ואיפשר לתרץ על פי
 דרכו כיון שהזכיר ליתן חכה בסביל שאר הקללות כדי שלא
 יאמת שקללתו של בלעם עשו פירות גם לענין הבתי כנסיות
 ומדרשות לא בטל מפני החכה אעפ' שלא היה כגדך בה כי מ' מה
 היתה כריכה האכה לענינים שלפניה ופלאאחריה וקדוש לזה
 ראיתי כתוב לראשונים ז' מהחכה היתה לשי' סגל' לפניו יתב'
 העגפ' שעתידה לבא על ישראל ולא יאמרו שקללתו של בלעם
 עשו פירות לכך מצעו הבה ונתן חכה לתוך פיו שלא יוכל לקלל
 ולי' נראה שכונת הבה לתת חכה לתוך פיו של בלעם היתה כדי
 שיתברכו ישראל עמי שונא' כמו שאמרנו חזל' כל מה שאוכלים יש'
 בעולם הזה הוא מברכותו של בלעם אבל ברכו שברכו האב'
 הם משומדתי לעתיד לבא ברכתיב ואחכך וברכך ושמר ה'
 אלהיך לך וכו' הרי שרצה הבה שיתברכו ישראל משי' שונא' כדי
 לאכול מאותן ברכו' בעה' ואם לא נתן הקדוש ברוך הוא חכה
 לתוך פיו של בלעם כדי שהיה מדבר כלאמר יחננו ה' אז לא

דרוש ראשון לפרשת בלק

היה מברכס כי גם קבל לא יקבס גם ברוך לא יברכס ורכמו
 יתברך היתה שלא יקללם חלל יהיה מברך חותם ויטכס
 לברכותיו של יעקב ואם ויטס ההבר בפי בלעם כלומר רבד
 הברכות היות בתוך פי בלעם כדו שיתברכו מפי שונא ואם כן
 עיקר החבה היתה כדו סיבא לברך אותם כי הרבר אשר יטס
 ה'כפיו חותם יטמור לרבר ויט סעד לזה מברכו חזל במחמר
 סהעעם חתלת הסדר שאמרנו שהיה ברעתו של בלעם לקללם
 שלא יהיו להם בתי כנסיות ועל כרחו ברכם מה טובו והליך
 הרז סבהות החבה לתוך פי הסך ה' את הקללה לברכה ויט
 לרקרק במחמר כיון שכמו של בלעם לא היה אלא באותו רגע
 שהקדום ברון הוא זועם דכתיב אל זועם בכל יום וכמה זעמו
 רגע רכתיב כי רגע באפיו חיים ברכונו חוץ היה עלה ברעתו
 ברגע שהוא שיעורו קמימיה לקלל כל חותם הקללה האמורות
 במחמר שלא יהיו להם בתי כנסיות שלא תמסך מלכותם שלא
 יהיו להם זמים וברמים וכדו והרי לזה ברין זמן רב ואם למעט
 רגע יעבור זעם יהיו כל דבריו לבטלה ולא יחולו קללותיו ומה
 הועיל המחשבתו חלמלא זעם ה' והתקופות בפי דברכו והקסו
 גבו הא דאמר חלמלא כשקתי לה נטהייר מסונחיהם של ישראל
 עריה וכדו וזאת מה יהיה לו לומר בשעת רגע ויל רהיה יכול לומר
 כלם חיובי מחמר שהיה מתחיל קללתו באות טעה היה מחק
 אפילו לאחר כן והקתא קסה לתירוץ ראשון סתירונו התקופות
 דהיה יכול לומר ברגע ההוא כלם שהיא חזין חותיות של רגע
 היתה לענין קללות אכרז סוכאי ישראל אבל לענין קללות אלן
 דהיינו שלא יהיה להם בתי כנסיות ולא תמסך מלכות גם שלא
 יהיה להם זמים וברמים ולא יהא ריחן נורף וכל שאר הדברי
 לא היה יכול לאמרם בשיעור של כלם וכיון שעבר שיעור זה
 בלה זעם ואך עלה ברעתו לקלל כל חותם קללת ולתירוץ
 האחרון של תקופות נתיא דהיה מתחיל בזמן הרגע ואחר כך
 יאמר כל אשר עש לבבו ועק מה נסתתית קללה זו של בתי
 כנסיות שהעכה הקדום ברין הוא לברכה יותר משא' כל חותם
 קללות סחורו כלם לקללה שמכיון שתלה הכתוב טעם הפיכת
 הקללה לברכה משני האהבה שחומר ויהפך האלהיך הקללה
 לברכה כי אהבך האלהיך ויטן שיש טעם אהבה למה הפך
 הקללה ולא הקללות ועק ביון סכעו של בלעם לא אמר שום
 קללה אלא ברכת מיה זה שאמר ויהפך ההקללה ולא הקללות
 והלא לא רבר שיו לא קללה ולא קללות ולמה חזרו כולם לקללה
 כי מה שהיה בלב לקללם הם רברים סבלב ואינם דברים ועור
 קסה כיון טפוף סוף עתידין כל הקללות לבא אחת לאחת אם
 כן מה הועיל הקדום ברין היא שלא זעם באותם הימים:
 ונראה טכנות בלעם היתה לקלל את ישראל בכל הקללות
 הללו רבר יום ביומו אחת לאחת כי בכל יום ויו יאמר
 בשעת זעמו של הקדום ברין הוא קללה אחת וכן בכל יום ער
 תום כל הקללות האן אשר בלב לקלל אותם ואף על פי שיעורו
 הקללה האחת היתה יותר משיכו הרגע של הזעם הזה כך היה
 ברעתו לסיון טעת הרגע והקדום אותו רגע סמוך לו יאמר מבתי
 כנסיות כלם והוא היה מברכס טכער שהיא חומר מבתי כנסיות
 הנוע הרגע של הזעם והיה חותם ואות מלת כלם בסע הרגע
 חמס וכבר גילה סוכתו סמוך לרגע ממה יכלסו וכן על דרך זה
 בשאר כל הדברים היה ברעתו לומר מהמטכת מלכות כלם
 וימכס שיאמר כלם ברגע הזעם ומכא טבכל חותם הימים
 היה רובה לומר קללה אחת בכל יום ויום ולכך לא זעם הקדום
 ברין הוא בכל חותם הימים כדו שלא יקלל אפילו קללה אחת
 זעם מברכותיו של אותו רגע אחת לומר מה היה בלב לקללם
 וכלם חזרו לקללה וכדו הכונה סדרית של בלעם היו סובלים ב'

הכנות האחת לברכה והאחת לקללה והוא היה ברעתו לאמרם
 על אופן קללה והקדום ברין הוא הפכס סיהיו על חותם ברכת
 כדו מה טובו והליך ים בו לשון קללה כלומר מה טובו ומעלה
 ים לישראל בבתי כנסיות והוא כמו מה ארם ותרעהו טהכונה
 להגביל מעשיהם כי מה טובה עושי בבתי כנסיות כדו שיתקיימו
 להם וכן לענין הפסיכה מה מעשים ים ברם של ישראל מיה
 ראויים שתטרה סכניה במטכות ישראל כחלום נטין חוץ
 להמטכתן שאין להם קיום והעמדה היו יהיו כמו אכזב מים לא
 באמת כיון שהם חוץ למקומן ומקורן כגנות עלי כהר סחוב
 לחלמי' המים מפסיר הנטיעות והזרעים עוד יר' כגנו על הרה
 מה יטעות למעלה גבוהות מהנהר שאין המים נכבדי לתוכן
 כלל מהם עתידין ליעבר כחלום נטע הכארוים עלי מים כמו
 האילנות הגבוהים שעומדן על הארם שלם יבא הרומ הוא
 עוקרם והופכס על פי המים זל מים מרליו כלומר טבמקום
 הנטיעות מה כריכין למים יהיו כריכין לטרות לכלות מים גר
 מרל וכתקום הזרעים שאין כריכין כל כך מים כדו שלא
 יתעפסו פס יהיו מים רבים ואם ורעו במים רבים שהזרעים יגו
 במים רבים וירם מאגב וכו ים בו אופן קללה טגס לפעמים
 אס דרם מלכו של ישראל מאגב עכא סוף רבר תנשא מלכותו
 של אגב ותחזור המלכות לבעליה בחופס סבורים אלן ים
 כמאמץ לשון קללה ולא היו דברים סבלב אלא רבר פי חוץ
 וברכמו של הקדום ברין הוא אמרם בלעסן ברהה ומברכותיו
 של אותו רגע סרפה הבה להפוך פיו סאמרם בלעסן ברכ' בא
 ורקרק בהם ותמכאס סובלים לשון קללה כי כך היה ברעתו
 לאמרם על אופן קללה וכיון סברעתו היה לאמר' בלעסן קללה
 חזרו לקללה ואף על פי שלא זעם הקדום ברין הוא באותם
 הימים לא בתקיימו הקללות מחמתו של בלעם אלא מפני
 עונותיהם של ישראל באז עליהם כל חותם הקללות שהיו בכלל
 דבריו של בלעם לפי שמי עיכב שלא יזעם ה' ולא יחולו קללותיו
 של אותו רגע היו וכיוותיהן של ישראל וכיון סגברו עונותיהם
 באז עליהם כל חותם קללות נתיא קללה של בתי כנסיות והכונה
 תמיר לברכה לפי שאין הקדום ברין הוא מעל ג' לת בפני מי
 טבא ליעור ולחזור בתשובה כי הנה קללה זו אופה חמה לטאר
 קללות שמקללם שלא יטו לחנות במעם הסכניה ויגם לא יעלינו
 בכנסים וזרעים כי קללה שלא יהיה להם בתי כנסיות היא שלא
 יעשו מקוה ואין הקדום ברין הוא מעמם לראם וסלא יעשו מבז'
 ויתבטלו מהם כי בא ליטה מקיישין אותו לכך הפך ה' את קללה
 זו לברכה כי אהבך ה' אלהיך ואף מעכב וד' לאוהבי ררכי
 התשובה שלא יהיו להם בתי כנסיות לדרום זאת ה' אלא יהיו
 להם בתי כנסיות ותהיה הבחירה בידם אם יסבדו את ה' ואם
 לא אז יהיו נענשים בשאר הקללות שלא יקו להתעבב חויו
 הסכניה ויגם העונשים האחרים שלא יהיו להם גמות וכו' ויני
 באותה טעה שהיו ישראל זכאין דור דעה היו אופים לייב' לארץ
 בתן הקדום ברין הוא חכה לתוך פיו של בלעם כדו טכל מה
 שהיה בלב לומר בלעסן קללה יאמר עכסו בלעסן ברכה כמו
 שאמר המחמר מה טובו והליך מלעסן מה רב טובך וכן
 מטכמתיוך ישראל ותהיה מלכותן נמטכת כחלום נטין מהם
 בחלים המוטס' והיא להם אתים וכרמים כגמות עלי נהי סחתי'
 והכרמים אף על פי שהיו יוטסו למעלה מהנהר איב' כריכיס
 כל כך מים ויהא ריחן נורף כחלום הקנה וקמזן ויהיו להם
 מלכס בעלי קומה לני סהמלך כרין פויהה גבוה מכל העס
 כמו שאמר בטאול עכסו ומעלה גבוה וכו' וכן דרסו שאר
 הכתובות וקמסא מלכותו מרבר במלכותם של ישראל סתה איומה
 מלכותן הרי שאמרם כולם בלעסן ברכה לפי שהקדום ברין הוא
 חסן

דרוש ראשון לפרשת בלק

קס

אחז בתחלה אמר לא תלך וכסא הטיב. אם כן אקלס ממקומו
אמר לו לא תאמר את העם ולכך לא אמר ולא תאמר ועקב תשובות
שרי מואב לבלק מואב בלעם הלך עמו היה להם לומר מואב לבלק
עמו ועקב רבים וכסבדים ועוד מואב אל נא תמנע מלהלך
א יתא נא ומוא מהלך מבא לי מבני ליה ועקב אומתם חס לקרא
לך באו האלפים כי הכל גלוי לפניך יתברך שבאו לקרא לו ועוד
מאחר שנתן לו רשות ואמר לו הןסלך אתם למה חתה חף ה' פי
הולך הוא ממחר שהלך ברשותו יתברך : הביאור : כלשון
שבלק בן כסור הוא וכל בני מואב היו מובטחים מבני ישראל
אלא יבואו להלחם בס מבי אטב פיה ה' אל תצר את מואב
ועכשיו שראו את כל אשר עשה ישראל לאמונה רדינו סלקה
ארכות כיוון מלך האמורי וגם ערו מואב אשר בבסס סימון
מהם גם את הכל לקחו ישראל מיר סימון ולא החזירו למואב
לקיים מה פסוק ה' אל תצר את מואב והס לא ידעו כי עמו
ומואב טיהרם בסימון כי אז הרת הקדוש ברוך הוא היתה שלא
יקחו מכל אשר להם בהיותם בידם ורשעותם וכסארה בלק את
כל אשר עשה ישראל לאמונה וגם ראה מורך לבב מואב ויגד
מואב מפני העם במואב פחדו מאד מחמת העם שהם ערב רב
סחים ומחוקים בימאת ה' לשמור פי האשר כזה להם לחמר אל
תצר את מואב וכיון שניתנה להם רשות לקום ארבע מיד
האמורי ובאוגם הם ויקחו את ארבע מיר מואב ממט ארבע
מפני בני ישראל לא פחדו פחדו כל אכל ויקץ מואב מפני בני
ישראל שאמרו חף על פי שבני ישראל לא יסלחו לי לעשותם
רעה ממ בראותם מלחמה פעשו העם שהם ערב רב לא יהיו
חומים ביום וישמחו לאיהם וכראות בלק מורך לבב אל מואב
פנאבר לבס וקרבם כלב אסה מכירה גם ראה פמלב המור
לכב שהיה להם פתחו פיהם מואב לרעה ויאמר מואב ענה
ילחמו הקהל את כל סביבותינו למור מאף על פי שהיו צריקים
ולא יסלחויר בערי מואב הנה כל הסביבות ס' מואב ילחמו
אותם בלחור השור את ירך הסרה ופי ה' בעל סמטבע הסור
סאינו אוכל מה סכנגר פניו אל לא הוא לומר את הסביבות וכן
יעשו אלה ללחור את כל סביבותינו או נתפעל בלק מדבריהם
אל מואב שאמרו עתה ילמכו הקהל את כל סביבותינו שמתוך
מה שאמרו עתה ילמכו נראה סכנתם למור שבסביבת מלכס
בלק סאינו מלך הגון וכדאי להגן בעדם לפיכך ילמכו הקהל
סביבותם חף עתה ילחמו כלומר ער עכשו שהיה לנו מלך חרי
לא היינו מושפס כלום אבל עכשו שמתך זה עלינו יס לנו להיות
חושפים ונתפעל בלק כי ראה שבלק בן כסור מלך למואב
בעת הקהל סמלך באונתו עת חזן והס אמרו עתה ילמכו הקהל
את סביבותינו לכך דן ברצונו סכנת דבריהם שאמרו ילמכו
הקהל הוא על המלך שמתך עתה עליהם וכן פירם מורי גרו
עוד פירם החכם הגלס כמה"ס לאמירו נא שיקר פתור בלק
היה בראותו ההיתר פעשו ישראל ליקח את ערי מואב באומר
סטיהרו בסיוון ועכשו נקראו ערי האמורי חסם שחא עכשו יורו
כיתר לומר שמתוך להצר אותם כיון שבלק מלכס הוא מבני
מדין וישמחו על זה להלחם עם בני מואב כי בלק מלך למואב
בעת הקהל והס והאמורים אחרי המלך שהיו מבני מדין ולכך
פלמ לקרא אל בלעם אלו דבריו עוד ידעה מראה גם כן בלק
שהוא לא היה ראוי למלוכה שהיה הוא בן כסור אדם הרוט ואס
קבלוה עליהם למלך הויה בעת הקהל כלומר בסביל הפת
והשטה הויה כדו סילחם עם ישראל העלניה לגדולה והמליכותו
עליהם אז נתן לב להסתדרל בכל עו ותעצומת לקום כנגדם
נראה שאין מי שוכל להלחם כנגדם בחרב ובחנית אלא כסס
פיהם אין כחם אלא בפיהם כך יבא מי שכתו בפיו שהוא בלעם
לקלס

אפי' לברך את בית ישראל בזמן שהם זכאין ואם את כד בלעם
אנה ברך לקמיו וכו' כלומר מתוך הכרסת שברכתיו את ישראל
אפי' מברך את עצמי ומי הוא שלא יבחר ויקרב הטוב לכפשו
ולפיכך בכרתי המזיקי וברך ולא אסיבנה הכרסו והתחלתי
לברכס לא אסיבם אמור עוד ידעה מפני פנים יס לי לברכס
האמת כי הנה ברך לקמתי לעצמי ברכה בברכי אתם כנז וגם
לקיים דבר ה' שהוה בירך אותם ומי יסיבנה לברכת ה' ועכשו
כבא לביאור הכתובי' בערקה יס לרקדק בס מה שרקדקו כל
המפרשים אל אמרו וירא בלק פתח בבלק וסיים במואב והילל
ירא בלק ויגד בלק ועוד ושמע בלק מיבני ליה ועוד מאי כל
אשר עשה ישראל לאמונה כל לחתו מואב והילל אשר עשה ישראל
לאמורי וכפל עין במילות שונות ויגד מואב ויקץ מואב ולמעלה
אמר מפני העם ואמר כך אמר מפני בני ישראל ומהו שאמר
עבלק בן כסור מלך למואב רהיק לאמרו בתמילה וירא בלק
בן כסור מלך מואב ועוד מאי בעת הקהל ועוד אמרו לקרא לו
לאמר ומלת לאמר אינה צורקת באז דהילל וישלח מלאכי לקר'
לבלעם לאמר לו הנה עם יבא וכו' ועוד אמרו לכה נא ארה לי
מאי לכה נא מספיק למור ועתה ארה לי וכן קסה אמרו ארה
לי דהילל ארה העם הזה וחזל פי' פיה סכילנו ארה לי שהארירה
תהיה לו ולא לישראל ועוד קסה סכילנוס אחרים אין מספ' שהוה
פלמ לאמר לו ארה לי העם הזה ובלעם אמר אל הקדוש ברוך
הוא בלק בן כסור פלמ אלי וכו' לכה קבה לי איתנו והק' ברוך
הוא השיבו לא תצר את העם ולא אמר ל' א תקוב את העם והנה
חזל יגידו ס' ארה הוא שמות מקבה והוכיחו מהאן סותר סוכא
היה בלעם לישראל מבלק שבלק אמר ארה לי כארס הארה
מעט מעט והוא אמר קבה לשון כלייה וכן פירשו בפפר הזה
מסס בלק מורה על סנתו שרצה לו' בא לק לשון לקו' להלקות'
בלבר אבל בלעם היה רוצה כלייה מכל וכל וכן מורה שמו על
סנתו כל עם שלא יהיה עם זה ולא חקר עם ישראל עוד ח' ונהבה
ביקר שמוחן כל' ב' רהישי תחלת ה' כי שמות סל בלק ובלעם
וסוף שמתיהו' הוא עמך רהימו עם מטס בלעם וק' מטס בלק
בכירוף הוא עמך כלומר בלבל הקדוש ברוך הוא העב' עמוקה
סחשכו על ישראל ומ' למרנו שהיה סוכא בלעם לישראל יותר
מבלק ולכך אמר בלעם קבה ובלק ארה ומ' קסה לדעת חזל
כיון שבלק סאל מהמלה ארה לי ולא עלה בית אפילו מרהה
מועטת אין חור וסאל ממ' בפעם סכיה קבה שהוה יות' קסה
ועוד קסה אמרו כי ירעתי את אשר תברך וכו' מה עבן ברכה
לכאן וחזל אמרו שאמר לו ירעתיך בפס דובר כדך כי הרי
כסבריוני סאיהי מלך נתקיימו רכירך וכיון סירעתי את
אשר תברך מבורך בוראי וגם אשר תאיר יואי ובה מרהקדק
שהילל אשר תברך יבורך אל מרכר על מה שעבר עמו לזה
אמר אשר תברך מבורך ויבוא אל בלעם ויאמרו לו כה אמר
בלק אלגא תמנעו וכו' ולכה בא קבה לי ועוד יואי קטלא גרלה
ועוד קסה כמה דרקדקים אחרים למעלה שסאל לו הק' בה מי
האכסים האלה עמך דעמך הוא מיתר ועוד מה מקום לאותה
סאלה מי האכסים יהו מי שיהיו ועוד תשובתו סל בלעם בלק
כן כסור פלמ אלי סאילו סאלו הקדוש ברוך הוא מי פלמ לך
אכסים האלה היתה צורקת תשובתו בלק בן כסור פלמ לי אבל
כיון שסאלו מי האכסים היה ראוי לו להסיב בעמנו אכסי סל בלק
מלך מואב ועק' תשובתו סל הקדוש ברוך הוא לא תלך עמיהם
לא תאמר את העם כלו ואו דהילל לא תלך ולא תאיר ויאמרו
לא תאמר את העם ולכך לא אמר ולא תאיר הרי שרצו לרר' סכל
ואר היה רבור בפני עצמו ולא אמר לא תלך לא תאיר בבית אחת

דרוש ראשון לפרשת בלק

סוכאי כי אמרתי בדעתי כבוד אכבדך כפול ומכופל אם תעשה רכני לקוב אויבי ולקללם וגם לברך את מואב שלא יסלטו בם שום אומה ולסוף ועב כל אחת מהנה היום לך כבוד אחר ועתה דאיתי ממנעך מהכבוד האחר שהוא מענין הקללה שתקלל את ישראל והקדוש ברוך הוא לא הניחך כי לא זעם בכל הימים הללו ומה תזעום כיון שלא זעם ה' הנה כבוד הזה ימי יעשה לך שאח לך יד ופטיעה בזה כי מאת ה' היתה זאת והוא מנעך מכבוד זה אבל מה זאת עשית לברך אותו סוכאי כי בדבר הזה הסכלת עשה וזאת מנעת ממך הכבוד שאמרתי לברך מבוזיה וזאת עשית לברך את מואב כי לא מנעך ה' מכבוד זה והבדל שבברכת אותם היה לך לברכנו שלא יסלטו בם שהיא הסתלקות הקטנה שסאלתי ממך וזאת כן אתה פשעת ברבר כי ה' לא מנעך אלא מהכבוד האחר וזאת מנעת הטוב ממך בעשותך מרעתך לברך את אויבינו שהיו מכליחים תחת היותך מברך אותנו וזו היא כונת בלק שאמרה עשית לי לקוב אויבי לקחתך ונהיה ברכת בך שהוא כפול ברכת בך אמנם כך אמר לו מה תועלת עשית לי בבואך הנה כי לקוב אויבי לקחתך והנה ברכת בך לשי שאח כח בידך לקלל כיון שלא זעם האל מה שיש לך כח עכשו שהוא ענין הברכה בך באותו שאלו יסלטו עלינו ולא תברך את סוכאינו ויען בלעם ויאמר אהר ישים אהי בפי אותנו אשמור לרבר כי לא מרעתי את מברכס לא אשר ישים אהיס בפי אני מוכרח לרבר אם טוב ואם רע ונחזור לענין הראשון שרמז לנו כל זה בלק בדבריו שטלח למר לו כי ידעתי אשר תברך מבורך וכו' ויבואו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם כמו שאמרנו חזל שניחשו האנשים האלה שאם יבא עמם הרבר רכנו ואם יעכבם עם א' בו שום ממם ולכך כשאמר להם לינו פה היללה כתיב וישבו שרי מואב ולא הזכיר זקני מדין לפי שהלכו לררכס תקף ומיר ויבא אהיס א בלעם ויאמר מי האנשים האלה עמך הטיל קוצים בעיניו מי האנשי האלה שנתעכבו עמך כלומר והיכנס הם האנשים האחרים שבאו עמם ולא נהגו כך כבוד להתעכב אלא הלכו להם ולא נשאת אלא האנשים הא' בלק ולפיכך הטיב מלך מואב שלא שי שמא' שמי שטלחם הוא בלק מלך מואב וכל זקני מואב ישבו כיון אחי חוטם על מה שהלכו זקני מדין ולא נתעכבו שהעיקר הוא לחפזו של המלך שטלח בערי למר הנה העם היוצא ממזרים כלו זה שהיו גוי מקרב גוי מה אלו עובדי עז אף לו והכוונה להזכיר להם עין לפניו ית' עוד יד הנה העם היוצא ממזרים שכונתו הוא לקלל את העם ושהוא ערב רב היוצא ממזרים מדעתם שלא האמיא ה' ועליו אמר לכה קבה לי אותנו וכו' אפסר שאמר בלק ארה לי העם הזה ובלעם אמר קבה לי אותנו לפי שבלק אמר את העם הזה סלומר כל העם הזה העומרים כנגדי שים בכללם ישר' ולזה לא אמר לו קבה לי את העם הזה לפי שאי אפשר למחו' את כל ישר' מהארץ שנמשלו לעפר ויותר חכם היה בלק מבלעם ויורע שאי אפשר לכלותם לכך אמר לו ארה לי את העם הזה מלשון אורה וסלנו בידם שהבונה תלקט מהם מעט מעט באופן שיתמעטו ואגרסנו מן הארץ מילכו מעלי וכשבא בלעם לרבר עם הבה לא רצה לפתוח בישראל לפי שירע אהבתו של הקדוש ברוך הוא עם ישראל לא פתח בערב רב הנה עם יבא ממזרים לכך רבר ואמר קבה לי אותנו כיון שאינו מרבר אלא על ערב רב כלבר לכך אמר קבה לשון קלה גמורה וזם קבה לי אותנו ולא אמר את העם הזה למר שאינו רוצה לקלל אלא אותנו העם הנז' ערב רב ויאמר אהיס א בלעם חזן לך שום הבאה ותועל' בהליכה זו לפי שאיך יוכל לקלל את העם אפי' ללקט מעט מהם בקללה לא תאר העם לפי שברוך הוא ומה בצע בלכתך עמהם ולזה אמר

לקללם ולמה ישלח מלאכים אל בלעם לקרוא לו והקריאה היתה לבא ולקוב דברים בעלמא ויקללות עליהם וזם לקרוא לו והפעול' סיפטה בלעם ובואו היא לאמר על עסקי אמירה בלבר כי לא בחרו ובחמת יועי עותקת אלא בפיו יקללם סלה ופלא לומר לו הנה עם יבא ממזרים כלומר הנה עם מפסד היו כשיבאו ממזרים הנה עכשו פרו וירבו וככה את עין הארץ וכל זה היה אומר כדי שיסלטו בהם עינו של בלעם הרעה ועתה לכה כא ארה לי הכוונה שקורס סיבא אלתי בלעם לראות פניו של ממנו לכה כא לקראת העם א המקום אשר הם חומס עם ותקללם ואחר כך יבא אלתי עם ושמח בעכבר עטה רכנו וסכרו כפול ומכופל וזם ארה לי כלומר סנוסח הקללה תהיה שיפלו ביד בלק כדי לתת כבוד לשמו והאחריה תהיה של בלק שיפלו בירו והוא ארה לי וכו' ואמר כי ידעתי את אשר תברך מבורך וכו' הכוונה להחזיק בירו שלא ימנע מהלך אלתי לקלל את ישראל לזה אמר לו הנה כבוד מובטחי שלא יסלטו כי ישראל מאחר סאת' ברכתנו וכיון שכן הוא כי ידעתי את אשר תברך מבורך בזרואי הגמור שאמר תאר לישראל יואר שתחול הקללה עליהם מאחר שהם באים להלחם בני ואינם יכולים מחמת הברכות שברכתמי אם תקללם תחול עליהם קללתך ואמר תאר יוא' עוד יד סבלה רצה להכיל מפחד ישראל ען ילחכו את כל הסביבו וכו' וסלח א בלעם לעשות אחר משני דברים און לקלל את ישראל או לברך את מואב שלא יסלטו בם יש וזם כי ידעתי את אשר תבר' מבורך לרמוז על האופן האחר שהוא לברך את מואב שלא יסלטו בהם שום אומה ואשר תאר יואר הוא האופן השני שיקלל את ישראל קללה כמרצת ומת' גילה בפירוש ענין הקללה כי גלה היה חפץ למחות עם ישראל ח' ולא יזכר עם ישראל עוד והוא שאמר ארה לי העם הזה והאופן האחר שהיא הלה למואב מיר ישראל בברכו אותם רמזה ברמז לומר שלפחות אם אינו מקלל את ישראל יברך את בית מואב ומה שאמר ארה לי הכוונ' שאופן הקללה תהיה לי לשמי שיכלו ביד בלק ולא יקללם שיפלו ביד מואב כי הוא היה רוצה לקבות עם במלכות לפי שהמלכותו עליהם נבעת והיא להלחם מלחמת ישראל ולכך שאל ממנו שאופן הקללה תהיה בוחר שיפלו ביד בלק ולא יקללם שיפלו ביד מואב כי בזה לא היה קונה לו עם בארץ חם ארה לי שלסוף הארירה תהיה כך לי את העם הזה שיהיו נמזרים לי העם הזה ואם אי אפשר לקללם לפחות הכילנו מירם שלא ילחכו את סביבותיכם כי ידעתי אשר תברך מבורך ולכך ברכנו גם אנחנו שלא יסלטו בנו כלל חם אחר כך לא אוכל לעשות גדולה או קטנה שהבונה של בלעם למר לא אוכל לעשות אחת מהשתי סאלות שטאלת לא הגדולה שהיא לקלל את ישראל גם הטאלה הקטנה שטאלת לברך את מואב שלא יסלטו ישראל בהם לא אוכל לעסו' שום אחת מהם אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהו ימי וכול לעשות סלתו הקטנה וכס' הגדולה שהוא למחות עם ישראל ח' בקללה כי את אשר ישים ה' בפי אותנו ארבר וזהו מם אחר כך הלא גם א מלאכין וכו' לא אוכל לעשות טובה או רעה שהוא פי' קטנה או גדולה כי גדולה היא רעה שיקלל את ישראל והקטנה שהיא לברך את מואב מקראת טובה וכו' אזי מבאר מה שאמר אחר כך בלק לבלעם ברח לך אל מקומך אמרתי כבוד אכבדך והנה מנעך ה' מכבוד שים לרקק כפל' כבוד אכבדך ואחר כך אמר מנעך ה' מכבוד ולא אמר מכבודתו או מנעך ה' כבוד ומאי והנה מנעך ה' ללל אמרתי כבוד אכבדך ומנעך ה' מכבוד וער מכבוד הוא מיותר בטכור אמר אכבדך ומנעך ה' מוכן שמואל א הכבוד האמר למעלה אמנם הכוונה שאמר לו בלק ברח לך א מקומך כי מדעתך עשית הרבר הזה לברך את

דרוש ראשון לפרשת פנחס

קסא

לא תאמר לאוהיה לי עור פתחון פה להטיב עור לך אמר בלק
 סלח אלי קבה כדו שאם ישיבנו הקדוש ברוך הוא לא תקוב את
 העם וילך הוא ויאררם כי ואמרו דוקא כקט לא תקוב אבל תאמר
 והקדוש ברוך הוא בוחן כליו ידע לבבו הרע והטיב לו לא תאמר
 אפילו ארירה בעלמא וקטרה בלק סלח בא בלעם אמר שמא
 כיון שראה שאני סאל ממך ארה פהא דבר מועט חשב שגם
 הסכר יהיה כפי איתו הערך ולהריות דבר מועט לא רצה לטרו'
 לזה סלח לו ואחר כך לומר קבה את העם כי לפעול' זאת סכרך
 הרבה מאד והטיב הוא לא אוכל לעשות קטנה שהיא ארה ולא
 הגדולה שהיא קבה וכן ראיתי כתוב בספר תולדותי ויחמר
 בלעם הגה באיתי אליך להודיעך כי את המעשה ברשותי כי
 אשר ישים אלהים בפיו אתו ארבר כי הקדוש ברוך הוא חפץ
 בברכתן של ישראל ולאן לי רשות להטיב רבו ורצונם ורצוני בזה
 להקדמתו כמה גדולה אהבת האל עמו ונחלתו כי חנון חסד
 הוא ולמען רעת כדקו' ה' כי לא אכה ה' לעמוע את בלעם ויהפוך
 ההללה לברכה כי אהבך ה' אלךך : בילא

אמר לא תלך לא תאמר מהכל הוא עמך אחי לא תלך עמיה' לפי
 שאפילו שתלך לא תאמר את העם סלח יעלה בדרך לקללם יעז
 כי בדרך הוא סככלנו כולם בברכה ובלעם הרסע שהיה גם רוח
 ליקח הרברים לבד אחר שממה שאמר לו הקדוש ברוך הוא לא
 תלך עמיהם ולא אמר לו לא תלך לא תאמר אמר בוראי שמא
 ה' לחתי הלאך עמכם שהקפיד על סלח כמעטבו גם כן זקני
 מדין ללכת ברב עם וכאבו אל בלק ויאמרו מאן בלעם הלאך
 עמנו ויחף עוד בלק סלח סרים רבים וככבדים מאלה מעשה
 לו תקפפת כבוד לסלח לחיות פעם אחרת שאינו רומה מי עבא
 לפי המלך בפעם הראשונה למי טלח המלך אחרת פעמי' רבות
 עד עבא כי חן וכבוד ומכא כיון שחביב הוא לפניו לסלח פעם
 אחר פעם לקרא לו וגם רצה בלק לתקן מה שהלכו להם זקני
 מדין וסלח אליו סרים רבים כפלים מהראשונים כדו סיבא ברב
 עם ויתקטף ויתקדד ואם באולי הוא מתכבד סילם אחרת סרים
 נכבדים וגדולי הערך לך סלחם נכבדים מאה באופן שעכשו
 יש סתים לסגח סהם חכמים של כורה ורוב עם כדו סלח יתעב'
 כלל ויבואו אל בלעם ויאמרו לו כה אמר בלק אל כה תמנע
 מהלך אי הכו' לומר אמכא חן בעיניך סלח תמנע מהלך לקרא'
 העם ולקללם תחלה ואחר כך שתעשה השפלה אלי תבא ולא
 תדאג מענת הפרעון אולי לא יהיה כדכורך כיון שכבר נעזית
 השפלה ועל זה תבחר לבא אלי קורם להתמת תמאי כסול לזה
 אמר לו לא תא תמנע לסום כיבה מהלך קורם עם לפעול' פעולתך
 ואחר כך אלי תבא כי מענת הפרעון כבר אכבדך מאד וכל
 אשר תאמר אלי אעשה ויען בלעם וכו' ויבא אלהים אל בלעם
 ויאמר לו אם לקרא לך באו האלפים פירוש אם בני אדם הללו
 באו לקרא לך ללכת אל המלך לרבר בו פה אל פה כמא המוסר
 ולהטיבו שאין ברשותך להפיק רגמו אם כך הוא קורם לך אתם
 לפי שאינו דרך ארץ לזלזל במלכות פעם וסתים להטיבו תשובו'
 עי סליח ולכך אם הכונה היא לקרא לך שתלך בעצמך להטיב
 אל המלך אכיתן לך רשות וקורם לך אתם והטיבה דבר איך
 את הרבר אשר ארבר אליך איתו תעשה אבל ללכת לעשות
 פליחיתו כפועל ולקללם כמו שאמר לכה בא קבה וכו' אין לך
 רשות ויחד אף אלהים כי הולך הוא שראה בוונתו הרעה שהולך
 הוא לקראת ישראל לקללם כמו סכנה בלק ולא היתה כונתו
 ללכת להטיב רבר אל המלך ויתייב מלאך ה' בדרך לטמן לו
 אמרו חזל מלאך של רחמים היה ונראה לי שרקדתי מאו לו
 דקאמר והללו ויתייב מלאך ה' בדרך לטמן לזה דרשונו האמ'
 באז פי' להאמתו ולטובתו כמו לך לך להאמת ולטובתך כי מלאך
 רחמים היה ויתייב בדרך לעכבו חס היה להגאתו כדו סלח
 יטרר מעהב אם ישוב למקומו שר איפשר שרמו ויחד אף ה' כי
 האך הוא פי' הוא לבדו בזריות ולא המתין את סמי נערי סילכו
 עמו כי אחר שרבר על אחונו הסיונהו סמי נערי וכל זה היה
 הזראה על סנאחון עם ישראל כי חפץ היה לקללם יותר מבלק
 ויתייב מלאך ה' וכו' וכעבא בלעם כתיב ויאמר בלק אל בלעם
 הלא סלח סלחתי אליך לקרא לך למה לא הלכת אלי האמנם
 לא אוכל כבודך בתרעם עליו על סלח הפיק רגמו ללכת לקללם
 תחלה ואחר כך יבא אליו והוא בא אליו קורם המעשה בפועל
 לך אמר לו הלא סלח סלחתי סתי פעמים למה לא הלכ' קורם
 לעשות הפעולה ואחר כך תבא אלי ולא הפקת רגמו בכך
 האמנם לא אוכל כבודך שמא היה אכלך שפק אם אוכל כבודך
 למלא כל מטאלותיך ולא היה ברור אכלך עד שהוכרכת לבא לי
 קורה לחוק הקמאי כי לא האמכתי לי והראשונים זל פי' בעמך
 ארה וקבה סבלך סאל ותעם מעט שהוא ארה ובלעם אמר
 אם אסאל להקדוש ברוך הוא שאני רצה לאררם אם יאמר לי

דרוש ראשון לפרשת פנחס

במדרש רבח פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן
 אשר הקדוש ברוך הוא ברין דווא
 שיטול שכרו לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום
 גדול השלום שניתן לפנחס שאין העולם בתנאג אל
 בשלום והתורה כולה שלום שנאמר ורכוה רכבי נעים
 וכל נתיבותיה שלום ואם בא אדם בהדרך שואלין אותו
 שלום וכן שחרית שואלין אותו שלום ובאקש כך שואלין
 לו בשלום שמע ישראל חותמין פורם סוכת שלום על
 התפילה חותמין בשלום בברכת כהנים חותמין בשלום
 אמר רבי שמעון בן חלפתא אין כלי מחיק כרכה לישראל
 אלא השלום שנאמר ה' עונו לעשו יתן ח' יברך ארת עמו
 בשלום :

ידוע הוא סכל מחותמין של הקדוש ברוך הוא הם מדין
 כננר מרה כי כל המיחות בטלומדה כננר מרה
 לא בטלומהאם לטכטא אם למספט פלם יסלם במרה עכמה
 ובדבר אשר זרה מלם הכתוב מספטו ה' אחת כדקו יחדין
 ירצה מספטים של הקדוש ברוך הוא כל רואיהם יכיתם סהס
 במספט וכדקו אין בהם נפתל ועקם בהותם כדקוס יודיו
 העונם שמעטיס עם חטטא סחטטא בנחם הכתוב מר' המספ'
 עשה בפועל כפי נוקם רטע הכונה סמרעה יד ה' ובגרותיו
 אשר עם במכרים איתותיו על סהמספט שעשה היה סר' אחיו
 עם המעשה שעשו המכרים ובכפל כפי ממש נוקם רטע כי
 במים דמיו לאכרס וכללו כעופרת במים אחרים וכן כל אשר
 מכות סהביא הקדוש ברוך הוא עליהם הזמכונו עם המעשה'
 אשר עשו כמו שדרשו חזל אחת לחתק דם למה הטוא עליהם
 וכו' כפרדע למה הביא וכו' וכו' בא הרחבתי בזה וכו' שמספט
 ה' הם כדקוס ויחורו יהו תמים העונם עם המעשה מרה כננר
 מרה כך לחסר וסכר טוב את המעשה אשר יעשה האדם וחי
 בו ומלאה ה' כדקו וכבוד ידיו יטיב לו באות מרה עכמה והוא
 מה שאמר דור המלך עה וילך החסר כי אתה חסלם לאיש
 כמעשהו ירצה לפי עינינו שיעקר החסר פעושה הקדו' כדקו
 הוא עם ברואיו הוא לסלם לאיש כמעשהו ממס כדקו למעשה
 מעטק

דרוש ראשון לפרשת פנחס

ברוך הוא להקביל פניהם לעתיד לבא הוא בעצמו ולומר להם יבא שלום וכל כך הוא כחת רוח גרונ' שמקבלים מזה עד שירכנו על משכבותם שהם מקלכוס להקדוש ברוך הוא על מיתתם שמתו כיון שזכו במיתתם לכל הכבוד הזה וגם כחן אשמעה מה ידבר החל ה כי ידבר שלום מי ית' ואשמעה בעשרי מי מה שידבר החל עמו ואל חסידיו כי ידבר שלום בזמן שהיא בעצמו חולק להם כבוד לומר להם יבא שלום זה דבר ה' כי ידבר שלום הייתי חפץ לשמוע בעו כ' חי ומה הויתי מרויח בכך שאל יענו לכסלה עור כיון שראו בחויהם הכבוד שמכבדם הקדוש ברוך הוא בעדה להקדים להם שלום ולומר להם יבא שלום ומעולם לא ישוב כ' יק מברקתו ועשה עול אבל בהיות הנכבד למחוק ודני בעהז כ' חס לחחר המות אפסר שיהיה ברוך חובר אתו כדקו וגם אף קרוב לראיו ישעו לשכון כבוד בארצו הכונה שיש עור תועלת אחר בתה להם סכר טוב בעמלם בעולם הזה בעורם ממוכרים בגוף וכפ' כי יהיה קרוב לראיו ישעו חללים יהיה קרוב חללים ובעת פעולתם יחללו מפרי דרכם לשכון אותנו כבוד שהקדוש ברוך הוא מכבדם כרמית יעלו חסידים בכבוד ירכנו על משכבותם כמו שכתבנו הכבוד הואו ישכון בארצו בעולם הזה כי בזה יתן החי לבו וקרבת חללים יתפעל ללכת ברכיו באופן שחסר וחמת לא תמוט מביניהם כי חסר וחמת נפגשו בראותם שהצדק שהיא פעולת הטוב עם הסכר שהיא השלום שהקדוש ברוך הוא חלק להם כבוד ואומר יבא שלום ומה יחיו יהיו תמים המעשה והמכר נפקו זה לזה ומבאז והלאה כל העם ישונו אל הוואמת מארץ תבאז וברוך משמים נפקא כי לא יהיה עושה רע אף גם חזר גם ה' יתן הטוב וארצנו תקן יבולה יר גם היינו מרומים שהקדוש ברוך הוא יתן הטוב כחפצנו כי חפץ חסד הוא ומרבה להטיב אלא שמשעשם מצנו הטוב ממנו ומתוך כך שיהיה קרוב לראיו ישעו לשכון כבוד בארצנו כז' לא ימנע טוב הקדוש ברוך הוא ממנו זה יתן הטוב כרצונו וארצנו תקן יבולה שבהיות ישראל זכאין יש ספע בעולם ונתנה הארץ יבולה והשיבה רוח הקדש להם צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו לומר שאם היה כך בטלת הסכר לבריקים שבראותם העררה גמז להם אף להם כל כך סכר בעמלם שפגז עמל לקבל פרס וכמעט נתבטלה הבחירה של בני אדם לכך נזר הקדוש ברוך הוא שהארס בבחירתו צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו לעבור את ה' מאהבה וזהו צדק לפניו יהלך שיעברו להקדוש ברוך הוא בצדק לא על בחינת סכר כלל ואח' כך וגם לדרך פעמיו ושם יקבור אשר זרע ויאכלו מפרי דרכם בעולם הזה והקדן קיימת להם לעהב וזו היא טנת כופר הנעמתי שהטיב לאיוב על שנתרעם חין' באו עלת יאורת בעהז ולא היה מוכא לעבמו שצן בודק אל עונשו במדה עצמה ואח' אכני ארעע למה זה הכל ח'גע חס התרחצתי במי סלב והיזכותי בבנר כפי אמר סכיון שלח מרד לו הקדוש ברוך הוא כבדקתו חס כן חנכי ארעע מהיוס והלאה ולמה זה הכל ח'גע להיות ברוך יסר ונאמך כי לא הועלתו במעשי שלעמיד בסחת תטבלתי וכל שלמותי שהם חלוקא ררבנן הנעשים מכה תורה ומכו' תעבנו רחוקי מי וכי תאמרו שאתבע סכר ברוך במו פי למי אתבע כי לא איש כמוני שאוכל לעמת אותנו ולומר לו טכבא יחדו במשפט וגם לא יש בימינו מוכי' יטת ירו על סניע ושמעתי מהחכם השלם כמהר'ס חוזר'א זלהה שבא לומר שהיא מנכע להיות ביניהם מוכיח לפי שאם יבא המוכיח לומר שלא כרצונו גם עלת יעבור כום התלאת וכין שהם מתפחדים ממנו לא יש מי מרצה להיות בוים תוכיח כי הוא ירא פן יסית ירו על טניע עלי ועל המוכיח ולכך מהתלק עצמו מלהיכח בין סניע אבל

שעשה ונבאיתו מיה עממה כי בזה הוא מתחזק בוראת ה' ויוסיף אומץ כל היום לעבור את ה' וכנים לבאר מ'ס הכתוב יסמח ברוך כי חזה נקם פעמיו וירוזן ברם הרסע ויאמר ארס אף פרי לבריק אף יש חללים שופטים בארץ הכונה שאף על פי שכתוב בפסל חוייבך אל תסמח ממ' יסמח ברוך כי חזה נקם כפיראה שמרד הקדוש ברוך הוא לרסע כרסעתו יסמח בבחינה זו לפי שפעמיו ירוץן ברס הרסע שמהלך פעמיו של ברוך הוא נרוץן בבית רמו של אותו רסע שבראות בני אדם משפט הרשעים בעהז החי יתן את לבו לקרבה חלל הבריקים ללכת ברכיהם ונמכא שמהלך פעמיו של ברוך היו הכל מתרחקים ממנו ועכשו קרבות יחפצו עמו לפי שיאמר ארס אף פרי לבריק באמת בחמונה הוא שיש פרי לבריק וגמלהו' ככדקו אף יש חללים שופטים בארץ מאחר שראו חללים שופטים אהי הרסע בעהז ולא האריכו לרסע ער לעתיד לבא אלא בארץ יש חללים שופטים ומעמיס עונש בודק עם החטא כל העם ישמעו ויראו וירבו עס הבריקי' ללכת ברכי ה' כי לפי שאינם רואים בעולם הזה עונש לרסע הם שוכחים חללים כי אינם יורעים מה שיהיה לעתיד ואח' עד שביארו הראשונים זל משה ישונו רשעים לשאלה כל גוים שכחי חללים שהיא סמך למקרא שלפניו מרע המפפט עשה בפועל כפיו נוקם רסע כשהקדוש ברוך הוא רן לארס בעת יבצונה ההיא שחטא ובפעל כפיו מוקם רסע ואינו מאריך לו השעם כי אם מיר מעשמו באותה מדה עצמה שחטא הנה מרע ה' שכל העם ישמעו ויראו מגבורתו של הקדוש ברוך הוא ולא ישונו לכסלה אבל כשממח עונש הרסע לעולם הבא שיוסבו רשעים לשאלה הנה כל גוים שכחי חללים שלא ישונו מדרכס הרעה כיון שאינם רואים העונש של הרסע מהרה וכפ' אמר שלמה עה' אשר אף נעשה פתגם מעשה הרעה מהרה על כן מלא לב בני האדם בזה לעשות רע כלומר כיון שהעונת הבורק למעשה הרעה אינו נעשה מהרה אלא יהיה מוכח לעהב זו היא סיבה שיהיה מלא לב בני האדם לעשות רע פעם אחרת כיון שהעונש הוא מוכח לעהב ובזה יתבאר מה שאמרו בני קרח הראצי ה' חסידך וישעך תתן לנו אשמעה מה ידבר האל ה' כי ידבר שלום אל עמו ואל חסידיו ואל ישונו לכסלה אף קרוב לראיו ישעו לשכון כבוד בארצו הכונה שהיה מחפצו להקדוש ברוך הוא על טוב הגמז לבריקים לעולם הבא שיאכלו מפרי דרכם בעולם הזה במרה עצמה שזכו בה וגם הלא אתה תשוב תחיינו ועמך ישמחו וך פי' רעמ ה' שהלא אתה תשוב תחיינו לעולם הבא ועמך ישמחו בך באותה עשה שאף הקדוש ברוך הוא מקפח סכר כל בריה אבל רצונו וברקתים לעמך הראמ ה' חסדך בעולם הזה ואף חנו טואלים ויתר ממעשיו אלא באותו שיעור מישעך אשר תתן לנו לעתיד לבא אמר רנבי' שתתן בעהז והראמ ה' בחנוס העין חסדך וכי תאמר מה יסכון ויעיל לכס לאכול סכרסם בחייכם יח' אשמעה מה ידבר האל ה' כי ידבר שלום וכו' ויתבאר עם מה שרענו חזל על פסוק יעל' חסידים בכבוד ירכנו על משכבותם אמר רבי תמומא ככבו' שהקדוש ברוך הוא עשה לבריקים בעת פטירתן מן העולם וכו' אמר רבי חייל הגדול בעשה שהבריק נפטר מן העולם ג' כמות של מלאכי הסרת מטפלין בו אחת אומרת יבא שלום וכנ' אמר רבי יורן בס' ד' יאמיה ככ' יכל הקדוש ברוך הוא אומר לויבא שלום' סמן הרשעים אתה למר שהקדוש ברוך הוא אומר אף סלו אמר ה' לרשעים וקו' שואמר לבריקים יבא שלום ירכנו על משכבותם שהם מקלכוס להקדש משם וביאר הפסוק לרעת רבי' אמות שהגדוקים יעלו וספטים וסמחים באותו כבוד שמכבדם הקדוש

דרוש ראשון לפרשת פנחס

קסב

אבל יסר מעלי טבטו כדו שאימתו אל תפסקתי כי אז חרב כל
 פבריו ולא אדראנו עב ומס כ: לא כן אכבי עמדי רזל דרסו שאמר
 שאימי האר' שהחטאתו אשתי ואז האשה אשר נתת עמדי אבל
 לא כן אכבי לטעם בקול אשתי שאמרה ליברך אלהים ולתת
 אחר כך ההתנגלות שאמר ארם האשה אשר נתת עמדי היא
 אמר ליברך ועם זה אמר דרם מ'ס איוב ואז עש קמי אבוע וכחול
 ארבה ימים שאחול שהאילה חיה מן עץ הרעק לכל החיה
 ובהמה וצוף וכלם שמעו לה מן מהחול שלא שמעו והוא חי אף
 טבה וכו' ואז איוב כיון שאי לא שמעתי בקול האשה ראוי לי
 שכתול ארבה ימים סהרי החול האריך ימים כבכול שלא שמע
 בקול האשה חיה גם אי לא שמעתי לה לטעם ואם כן וכתול
 ארבה ימים עור יר' לא כן אכבי מחזיק עממי כמו שהיא מחזיק
 אצתי כי אכבי מחזיק עמדי לכדיק קם וסר ירא אלהים ועכסו
 בסביבת יסורין אלו נקטה נפשו וכרתה ועזרה בחיים מהסבת
 שלימותה ויותר אף מכתער על מניעת הסבת שלימות נפשי
 ותרון יסורין הללו מתר מהכער שאף מכתב יסורין כי אכבה
 עלו שיהי ותלקתי על הצער שבגופי ואי מתלונן אבל ארבה
 במר נפשי על מרירות נפשי שלא הסלמתי אותה בראוי זהו
 התרעמות טעם לי ואומר אל אלהי אל תרשיעני אל תעסה לי
 אשם שאיך רשע כי הקדש ברך הוא משיע לבא ליטה ואינו
 חפץ לחייב ברה כי איך רע יורר מלמעלה ועל אל תרשיעני כי
 מתוך יסורין אלו אכבי ארשע כיון שאיני יכול להסלי נפשי מחתי
 גדולי יסורין הקשים האלו הורשיעני על מה תריבני שאם באולי
 בטאתי בשאי עני הורשיעני טעמתי על מה חייבני כדו שאחזק
 את אשר העמתי באותה מעיה עכמה הטוב לך כי תעשו ותחמי'
 יגיע שפך מהם כדקיים עושה רבונך תעשוק ותקטית אותם
 על לא חמם ועל עבת רשעים אתה מושיע ומאיר עליהם טובה
 וזה שלא במרותך למחר לאדם מרה כנגד מדה לתת לאדם
 שכתתו ולעולם לעושי הרעה ברשתו אז הסיב לו טעם הנעמתי
 הרוב דבהים לא יענה כלומר אם ברברך אלה לא היה בשורה
 בהסגת הכורא יתברך אלא רוב דברים כלבר היה ראוי
 שלא לענות לך כי לרוב דברים לא יענה אבל אי ענה אותך
 להיות ברברך כשירה נגר הכורא ואם יתכן שאיך שפתיים
 יכדק נגר הכורא חונלךך אי מוכרה להסיבך מילין כי בריך
 וכוכך שאלמת שאתה מחזק לכדיק והקדש ברך הוא הרע
 לך אפילו בג' ארם שאינם הגמים ורשעים שבחיים קרוים
 מתיים אפילו אותם הרשעים יחדסו לכוכך וישתקו אותך שלא
 לרבר ככף ידך אותך לכף חובה ויאמרו שמעפטי ה' את
 גדתי ואתה תלעי עלינו ואין אח ממנו מכלים אותך על רברך
 שאמר לך לקחי שהתור' שכל לא היה כה שום חטי וכר במעשה
 הטוב הייתי בעיניך באופן שאתה מחזיק עמך לכדיק בכל
 פרצך ברבור ובמעשה טכך אמרת הורשיעני על מה תריבני
 ואולם מנייתך אלהי רבר ובר לך תעלמות חכמה כי כפלים
 לתושיה שהיה הקדש ברך הוא מגיד לך כי כל מה עונעת
 ומכאת בתורה טקרא תושיה עדין היה לך תעלמות
 מהחכמה טעעלם מוקף בפלים מהתושיה טלמד וכו' הית יודע
 שלא למית כל ברך ועדין אתה חייב על עמך יסורין גדולים
 מאלו אלא שהקדש ברך הוא טכח מקבת מעמתיך ולא פלס
 לך כגמול יריך בטלמות עור יר' ורע כי יטה לך אלהי גילה לו
 שאלו היה הקדש ברך הוא טטה בו ולא היה פורע לו חוכו
 יוד בעיה זה לא היה מצד זכות אלא מעונך מסיבת גדול
 העונות כי את אשר יאכה ה' יוכיח אחר אחר ולא יגרש לו
 עונות במחול דק אתכם ידעתי מכל מעשנות הארמה על כן
 אפקוד עליכם על כל עונותיכם שמהבת ה' את ישראל הוא

פקוד עליהם על כל עונותם מעט מעט ולא יהיו למשא כבד
 עליו וכפן פי הראשונים משה יהיו רברי אלה אשר התחנתי
 לפני ה' קרובים אל ה' לעשות משפט עבד ומשפט עמי ישראל
 דבר יוס ביומו טהכונה טלא ידום עליהם עונותם אלא ועסה
 בהם משפט הראוי להם דבר קם ביומו כדו טלא והיו נשאלתי
 עמוסות משא טל עונות ואם כן אס יטה לך אלהי ולא ופרע לך
 כחטאתך אחר לאחר זה יהיה מסיבת עונך כי ברך הוא מאר
 ועל שאתה מעריך עמך לכדיק ואינו גומל לך כדברך החקר
 אלהי המכא אס יש לך כח להקוד פעליו יתברך כדו סתבא
 לתכלית טרי נחמא כל ארחותי נבהו טמים מה תפעל וכו'
 באופן שאין לך להרהר אחר פעולותי ויתברך כי כל רבינו
 משפט והם מרה כנגד מרה אס לטבט אס למשפט אס לחכר
 ומכאתו וכמו שכתב בענין פנחס שבגמול ריו הסיב לו בקראו
 את קנאת ה' ועם פלום בין ישראל לאביהם שבטמים כי הסיב
 חרון אפו מעל ישראל ולכך אמר הקדש ברך הנני מתן לו את
 בריתי טלום וכו' לבא לביאור האמר שהכעני ועם לדיקך
 אומרו אמר הקדש ברך הוא ברין הוא טיטול טכרו רמתי
 אשמועינן דמקרא מלא הוא פנחס בן אלעזר הסיב חמתי לכן
 אמר הנני מתן לו את בריתי טלום וכך כבאר מה שמך כאן
 ואמר גדול הטלום ועך מ'ס גדול הטלום שניתן לפנחס דמשמע
 שהטלום שניתן לפנחס הוא גדול מכל מאר הטלום והרי כל
 הטלום הוא טוה ומה ים בין זה לזה ולכאורה יש לפרש דהכי
 קאמר גדול הטלום והראיה בגמ' הוא הטלום שהרי ראינו
 שניתן לפנחס בטכר מה טקרא לאלהיו וכיון שנתנו הקדש
 ברך הוא במתן טכרו טל פנחס גראו שהטלום הוא דבר גדול
 אבל לטח המדרש אינו מסכים לזה הפי' שאמר גדול הטלום
 שניתן לפנחס שאין הטלום מתקיים אלא בטלום וכפי אותו הפי'
 היה לו לומר גדול הטלום שניתן לפנחס ושאין הטלום מתקיים
 אלא בטלום כיון שהם ב' טעמים אלא וראי שהנתינת טעם הוא
 מ'ס שאין הטלום מתקיים אלא בטלום ועוד כבאר כל הפרטים
 שהזכיר כאן חול שאין הטלום מתנהג וכו' שהתורה כולה פלום
 וכן התפלה והברכת כהנים למה הזכירו: ונראה לפי עדי
 שחול הקדש בפסוק זה שהוא כולו מיותר בטכר אמר למעלה
 בפרשת האחרת וירא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וכו'
 ואם כן כאן היה ראוי לומר אמור אל פנחס הנני מתן לו את
 בריתי פלום וחול דרסו במקום אחר טלפי טהיו הטכר ומכוס
 אותו הראיתם בן פנמי זה שפיטם אבי אחיו עגלים לע' יהונ
 כשיא טבט מישאל לך בא הכתוב ותמוענחם בן אלעזר בן
 אהרן הכהן ומטעם זה הזכר ליחסו פעם אחרת אחר הרגת
 אמר משני שבאותה העעה בזהו הטכר ומ'ס עדין קפסה לפי
 אותה ררטה טכך היה ראוי לומר אמור אל פנחס בן אהרן
 הכהן הנני מתן לו את בריתי פלום ואתה לו ולרע אחרת וכו'
 ומהו הסדר הזה ריקט ואמר פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן
 הסיב את חמתי וכו' ולא אמר כלום ואמר לכן אמר הנני
 מתן וכו' לזה באו חול במאמר זה ודרשו בדין הוא לעגול טכרו
 שהכונה היא שאמר הקדש ברך הוא ב' דברים יס' לי לתת
 לפנחס האחר הוא טכרו שאי חייב לו בתורת חב והרבה הטני
 הוא בתורת מתנה תוספת על טכרו הראוי לו והענין הוא
 שפנחס לא נתכהן ער שהרגו לומר שמתקדש לכן לא היתה
 הכהונה לפנחס משני טכר מלר בפעה שנתמחו אהרן וכמו
 ומן היום ההוא והלאה כל הזכרים מק'ס הם טכאים לה' אבל
 אותם במס טגולר ככר לאלעזר לא במשחו ולא כחקהנו ועכסו
 הרויח הכהונה בפעל טפיו שהרג לזמרי ולכך אמר הקדש
 ברך הוא פנחס בן אלעזר בן אהרן ראוי לקראו הכהן כיון
 טעשה

דרוש ראשון לפרשת פנחס

דריש עזה השלום שמתן לפנחס הוא לענין כל ישראל ולכרכן ומת נשתנה לשבח מכל שאר הכהנים שבסם הם מטילים שלום בין ישראל להקרום ברך הוא להיות סכלי מחזיק כל הברכות הוא השלום ואם איך כלי היכן יהיו הברכות עומדות והקרום ברך הוא נתן בתורת מתנה לפנחס השלום ויהיו סביבה הוא כלי להריק עליו כל הברכות לישראל שאין כלי מחזיק ברכה לישראל חלא השלום שנאמר ה'לעמיתך היברך את עמו בשלום ורקרו המפרטים ריניף הכי מדקאמר יברך את עמו בשלום ולא אמר יברך חין עמו בשלום הכוונה לומר יברך את עמוהאכא מתן הברכות בשלום שהוא בכלי מחזיק הברכות ועכשיו נבא לביאור קצת ספוקים מהפרשה עם קצת פסוקי פרשה שלמעלה ויש להקפיד שהקרום ברך הוא אמר למטה קח את כל ראשי העם והקש אותם והיה ראוי מעשה הוא בעצמו כאשר רבר ה'ומציתו שהוא כנה למפטי ישראל הרגו אים אצטת ואם כך היה רצונו יתברך היה לומר לו קרו ראשי העם ורגו וכו' ועוד יש להקשות כיון שאין בו עונשים מיתה חלא אמר התראה ועדים איך אמר הרגו אים אצטתו מהרי ערף לא מצית התראה רחוקה בענין ועוד להקרק מה שאמר והנה אים מבני ישראל באו וכו' ולא הזכיר עמו ער הפרשה האחרת שכתוב שם ושם אים ישראל המוכה ובמקום זה היה צורך יותר להסביל עמו של אותו האים ובפס' דרשו שקודם שעשה המעש לא רצה להזכיר עמו לרעה מחוץ עליו הכתוב שמה אים בו תוחלת ולא יחטא ואינן שחטא בפועל אז הזכיר עמו ועק' דקרק הפסוק שאמר והנה אים מבני ישראל ולא אמר והנה אים ישראל בא ועק' מש' וירא פנחס מה ראה וכו' ראו ראה מעשה וזכר הלכה שהבעול חלמית קבאים פוגעים בו ועוד נקרקת אומת וקרו רומח בית מאי בירו דפטיט סבידן לקתו ועק' שלא הזכיר אצטתו התחילה המגפה וכתוב ותעבר המגפה והיה ראוי לומר קודם ויגוף ה'וכו' ואחר כך יברך לומר והמגפה עבר ולכאורה היה נראה שהמגפה נרמזה באומר ויחד אף ה'בישראל וכו' מתבאר גם כן משה' הסיב את חמתו ולא כליתו את בני ישראל שהיא סכל ענין ומש' בקנאתי רבקה אתו מבועי ליה כלו בקנאתי של פנחס אצטת הכוונה היא להיות שמעתי עין פעור חרה אף ה'בישראל ויגוף אותם וכשרצה הקרום ברך הוא להסיב חמתו מהשחת בא אותורשע והוסוף על חטאתו פשע לעשו אצטת עבירה בפרסום בתוך בני ישראל ובא פנחס וקנא לאלהת והסיב את החימה סכנתו מפניו על בני ישראל במעשה זמרו אשר עשה וגם הועילה קנאתו של פנחס לכפר על עין פעור שהיה בירם תחלה והם קנאנו בלא חל כעסנו בהבלהא והיה ראוי לכתוב לישראל בקנאתי סקנאמי בעז' וזרה גם אפי' במגפה על שלא רם והרגו לעוברי עז' כאשר דבר ה' ומי גרם שלא כליתו אותם בקנאתי זה פנחס ואם ולא כליתו בקנאתי ועוד יתבאר בענין אחר ועק' מש' והיו המתים במגפה כד' אלף שפסוק זה היה ראוי לחומר קודם ותעבר המגפה כשאמר ויבא אחר אים ישראל הנה לו לומר והיו המתים במגפה כד' אלף ותעבר המגפה ועוד להקרק דהלל וימותו במגפ' וכו' ועק' מה שאמר הקרום ברך הוא למטה פנחס בן אלעזר וכו' שהענין הוא כפול שלמעלה אמר הסיב את חמתו בקנאו את קנאתי וזכר אחר כך ואמר קחת אשר קנא לאלהת וכפר על בני ישראל ועוד דלערי ביניה הכי פנחס הסיב חמתו ויכפ על בני ישראל ויקנא לאלהת ולא כליתו את בני ישראל לכן אמר וכו' ועוד מאי על בני ישראל ומאי בתוכם דהלל הסיב חמתו מבני ישראל בקנאו קנאתי ולא כליתו ועוד מאי לא כליתו בקנאתי בקנאתו של פנחס מבועי ליה שתחת אשר קנא לאהו

מעשה מעשה הסהים שהם מקריבים הקרבנות להסיב חמה אז על ישראל וגם הוא הסיב את חמתו ראוי לו שיהיה גם הוא כהן כאחר מהם וכיון שענין הכהונה הוא ברך ומהראוי לו שיטול סכרו לכן אמר שהכני כותן לו מתנה מסלי תוספת על סכרו את בריתו שלום וכו' מדוקדק הפסוק שלחמיו שאמר והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עלם ולא אמר הכני מתן לו את בריתו שלום וברית כהנת פולס וכו' להיות סברי הכהני כטלה פנחס ברך ומשפטו ישר והוא בא בסכרו ולא מתנה לו במתנה לכן לא אמר הכני מתן לו ברית הכהונה לא והיתה לו ולזרעו כלומר והיתה חלילה הכהונה לו ולזרעו אחריו כי ברך הוא לעצמו ולכך לא אמר הקרום ברך הוא אמר לפנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן אשר הסיב חמתו וכו' כי לענין הכהני לא כיוונו שיאמר לפנחס חלא אמר הקרום ברך הוא בינו לבין משה זה הרבר הוא ראוי ומחויב לפנחס שיהיה מתווחם אחר אצטתו הכהנים להיות נקרא בשם כהן כאחר מהם כיון שהוא פעל ועשה פעולת הכהונה שהיא לכפר ולהסיב חמה ברך הוא למחוד לו סכרו באותה מרה פנמה ויהיה כהן לכפר במעשה הקרבנות על בני ישראל לכן מה שאמר לפנחס כרי שחזיק טובה אמר הרבר נזה שהגני כותן לו במתנה את בריתו שלום עזה אינו ברך חלא בתורת נרבה ומתנה ועכשיו הקשה לחז' כפי שיטה זו כיון שהכהונה אינה בכלל מתנה שהוא נטל ברך ומשפט חלא השלום הוא שנתן לו בתורת מתנה קשה שבכלל הכהונה שנטל פנחס יש גם כן השלום ואם כן מה מתנה נתן לו הקרום ברך הוא זולת סכרו כיון שכל בני אהרן הכהני הם מטילים שלום בין ישראל לאביהם שבשמים באמצעות הקרבנו' מהם מקריבים וכיון שהם מטילים שלום בין אחרים פשיא שהקרום ברך הוא יברך אותם בשלום עמק ואכ' מה תוספת ומתנה נתן הקרום ברך הוא לפנחס ויקר מאחיו הכהני' שהיה כטלה הכהונה ברך ויש בכללה גם השלום לא גרול השלום שמתן לפנחס כלומר אל מעט בעיניך מתנה השלום שניתנה לפנחס רלאו מילתא וזאתי היא עזה השלום הוא ענין גרול שמכיון שאין העולם מתקיים חלא בשלום כההוא דתנן על ג' רברים העולם עומד על הרץ והאמת והשלום ועמוד הכולל שלשתן הוא השלום כמו שדרשו מהכתוב שאמר אמת ומשפט ושלום שפטו בעשריבם של אחר ומשפט ושלום חלא אמת ומשפט תלוים בשלום שיעקר קיומו של העולם תלו בו וזה השלום הוא שמתן לפנחס כי יחזק במעשו יעשה שלום ויהיה מתנה העולם בשלום שפועה פנחס עוד אפשר שכפס שהעול' מתנה בשלום ומתקיים כך הוא השלום שמתן לפנחס שיהיה מתקיים בו כי פנחס זה אלמנה שהוא חי וקיים וכן התורה כל כתיבותיה שלום ומתן לפנחס במתנה הבטחת התורה שכל כתיבותיה שלום ועוד רמז לו שאחריתו יהיה שלום כמשחל לרבעי אים רחמי ער זיבולא בתריתא שלמא עזא עיקר האדם שימך לו השלום ער אחריתו ולזה אמר גרול השלום שבמתית שאלים שלום ובאמת שלום וכן בחומת הברכות כולם חותמים בשלום לומר שאין קיום הרבר חלא במתות שיהיה החיות שלום וכן פנחס כתבאר שנתן לו הקרום ברך הוא מתנה שיהיה חותמו ושמו שלום וזה השלום שמתן לפנחס עוד אפשר שדוקדק לומר גרול השלום שמתן לפנחס שאר הכהנים לא מתן להם חלא שמטילים שלום בין ישראל וכו' ש בממים בקרבנות מהם מקריבים וממא שמתן לישראל השלום על יד הכהנים אבל זה השלום שבישח הקרום ברך הוא עי' משה הוא גרול מאר לפי שמתן לו לפנחס עמו אף שמעין בן חלפתא אין כלי מחזיק ברכה חלא השלום אפשר דרבי שמעון

דרוש ראשון לפרשת פנחס

קנג

לא כלה אותם ועקב מה לכן אמור ולא פ' למי יאמר וכך היה
 ראוי לומר לכן אמור לו הכני נותן וכו' ועקב מה מקום יש להזכיר
 עכשיו עם המכה שהוא זמרי ודרך חזק ידוע שבמקום שחם
 הצדיק לשבח יחס הרעע לבגדי וכדק' אמרו למעוטי לא חמ'
 נטיל שמתעון וכן כדקדק מט' ראש חמית במרחק הוא מהו עניינו
 וכן אשר הוכה את המריתית מה כורך לאומרו שהרבר פטוט
 הוא: אמנם נראה לפרט על דרך הראשונים זל שרענו
 כסניו שמכינו למעלה כתוב ויחל העם ואחר כך אמר וכמר
 ישראל והקדוש ברוך הוא אמר קח את כל ראשי העם ומסה
 אמר אל שפוטיו ישראל הרגו איש אנשיו חמנם הם אחת שהשאור
 של העבירה היו העם ערב רב שהיו נטמעים בגלגלי מזרים
 וערות הארץ אחוז מעשייהם הרעים בידם ויחל העם לזנות אל
 עמם מואב ומתוך כך נתגלגל וכמר ישראל לבעל פעול בחשבם
 שהיו מחרפים אותה בהיותם פוערים עמם כנגדה והיו מכזיבם
 אותה והם לא ידעו הטוער עמנו לפעור שזו היא עבודתה וימר
 אף ה' בישראל על מה שעשה ישראל כי לא חסם מהעבר רב לא
 מבני ישראל הקדושים ויאמר ה' אל משה קח את כל ראשי העם
 של הערב רב שכתבנו בזכות והם גרמו להחטיא את ישראל
 בפעור והוקע אותם לה' וכו' וזוהי מבה' שאר העמק שהקדו'
 ברוך הוא חרה אפו בישראל חרון אף בעלמא אבל לא העניע
 לישראל על רבר פעור כיון שלא היו מותרים בהתראה והיו
 סוגגים בחשבם שאין קום עון ברבר אבל עמק הזמת הוא
 ראוי להעניש את ראשי העם על שלא גדרו את העם מן הערות
 כי כל מקום שאתה מוצא זמת אחר ולומקויה באה והורגת
 טובים ורעים ואפשר שתחול המגפה גם על בני ישראל לכן
 קח את כל ראשי העם שהיה בידם ספק לגוררם ולמחות
 בידם ולא מייחז והוקע אותם לה' וזוהי חרון אף ה' מישראל
 שלא תבוא אחר ולומקויה על הזמת ותהרוג גם את ישראל
 הכסרים בעמק הזנות והנה משה כיון שראה שהעניש את
 ראשי העם על הזנות ולא העניש את ישראל לפי שהיו סוגגין
 אז עמר להזאיר את שופטי ישראל שיבואו ויתרו בכל אותם
 ההלכים ופנמדים לפעור כדו שלא יענשו ראשיהם שופטיהם
 עליהם כמו שענשו ראשי העם על הזנות שזמ העם חם אל
 שופטיו ישראל הרגו איש אנשיו הסרים אל משמעת אותם
 שהם נכמדים לפעור אמר שתענו להם התראה וזה ריקר
 הפסקי שלא אמר אמר כמו לפעור שאותם חיס חייבים
 הריגה אלא אותם שהם נכמדים ערזו ויחס פורשים מעבודת
 הפעור הרגו אותם כיון שהם מזדוים וזוהי תהיו אותם נקיים
 ולא תהיו בענשים עליהם איש על אנשיו הכשמיים ליו להיות
 בענשים בעונם והנה איש מבני ישראל בא וכו' וראה שאיך כזה
 חים כורך להיות קרא ישראל אלא מבני ישראל שאבותיו היו
 ישראלים והוא אינו ישראל כיון שבא לעשות מעשה רע כזה
 וקדב אל אחיו וכו' והמה בוכים משה וכל ישראל על שראו
 סגם בני ישראל התחילו לוכסל בזמת והאופו על חטאתם
 ששע ונתדטלג ידיהם מפני שכל ישראל עתידין ליענש בעון
 זה כל זמת כי כל מקום שאתה מוצא זמת אחר ולומקויה
 באה והורגת טובים ורעים וירא פנחס בן אלעזר בן אהרן
 הכהן כלומר ראה מה שהזייר באותה טעה משה לשופטי
 ישראל שהרגו איש אנשיו הכשמיים אליו פי' וספה אותו איש
 השופט בעון אנשיו והלא הרברים הם ק'ן איש כך ההייר
 על רבר עון פעור שאין לקיים בעון זה אלא החטאים
 בכשמיים אשר נוקטו וכלכדו אבל לא הכשמים ועכ' הזייר
 לשופטים שהיו כזהרים איש באנשיו ק'ן בעון זה טענה זמרי
 שהוא עון זמת שהוא מעותר ללקות בו כשרים וחטאים שאם

לא יהרגו אותו בודאי יהיו בענשים עליו כל ישראל הכשמים
 ויתקף זמיר קנא לאלהיו ויקח רומח עור ויפטר לומר וירא
 פנחס היה שאמר הקדוש ברוך הוא קח את כל ראשי העם
 והוקע אותם על עון הזמת שהתחילו העם לזנות אל בזמת
 מואב כי זוהי ישוב חרון אף ה' מישראל וכיון מישראל הם
 בסכנה מפני זמת העם כל יקו עכשו שהיו ישראל בענשים
 על זמת זמרו שהוא מבני ישראל כי יהיה חרון אף ה' על
 ישראל הכשמים ולכך לקח רומח בידו והמפרשים פי' וירא
 פנחס ומה ראה שהיה בן אלעזר בן אהרן שהיה מסיבחימה
 וראוי לו לאחות מעשה אבותיו להיות גם הוא מסיבחימה
 ויקח רומח בידו מתוך רביו חזל נראה שלקח עץ הדומח
 ונשעץ עליו בידו כדי שלא ירגישו בו וכפי הפשט יש לבאר
 ע' שביאר הראשונים זל בקצא קבאתי בתוכם כלומר שממר
 כשעו בתוכם בתוך כמה רבבות עם מוקינים עליו ולא טב
 החיור מפניהם וזה חפטר טרמו ויקח רומח בידו שבאתה טעה
 לא נמצאת ביד חרב וחמת רק לקח הרומח בכחו וענש ירו
 מאותם שהיו באים לסייע את זמרי ואין רבר ויבא
 אחר איש ישראל וכו' ותעכר המגפה מעל בני ישראל חפטר
 לפרט כי מתוך מה פעשה פנחס מנע ההמגפה מעל ישראל
 שלא יהיו בענשים ישראל הכשמים אלא העם אשר חטאו להם
 בזנות חם וקעבר המגפה שלא באה על בני ישראל כיון שמיחה
 פנחס על הרבר לא נבדק ה' טובים ורעים יחד אלא והיו המתים
 בתגפה כלומר הרשעים שבחיייהם קרויים מתים עליהם היתה
 יד ה' במגפה ויהיו מספר אותם רשעים הקרויים מתים כ'ן
 אלף וירבר ה' אל משה פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן עשה
 סני רברים הא' ללקול להסיב החימה שהיתה לו בתחלה מעמק
 פעור כדכתיב וימר אף ה' בישראל חם בקצא קבאתי בתוכם
 כי להיות אותם ענף בתוכם כפרה איך קרע סם ה' רבים וזה
 הספיק להציב חימה על שחיללו סם ה' בעבודת פעור והדבר
 השני הוא שלא כליתי את בני ישראל במעשה זמרי בעבור
 קבאתי שהיה ראוי להם לקבל לכבוד שמי המחולל פי' זמרי
 ולא אחר בהם מתחוק בקבאתי לקום כנגד זמרי לזל
 פנחס אשר קנא לאלהיו ומצא שבפביל קבאתי שלא קנא לה'
 לעמר על רם זמרי ואי חייבים כליה ופנחס גרם שלא כליתי
 את בני ישראל עוד יר' בקצא קבאתי בתוכם שלבא פנחס
 לנקוה קבאת ה' עשה המכאה ואמר סגם הוא רובה לעשות
 כמותם ולהיות בתוכם כאחר מהם וכן פי' חזל משה יבא
 אחר איש ישראל שכנסם פנחס אחרת כאלו הוא בא לעשות
 צרכיו כמוהו ולכך החימה ליכנסם שאחרת היתרו פרושים את
 הדבר ומתוך כך הכליו ויקבא לאלהיו באופן שהעול פנחס
 לבטל מה שהרשיע זמרי ואלו יכלו בני ישראל ולא זו אף זו שגם
 החימה שהיתה על ישראל בתחלה על עון פעור הסיב אותם
 חימה ושלקה מכל וכל לכן אמור הכני נותן וכו' פי' בספר הזהיר
 הכוונה אמור לבני ישראל והכרו שיה סכרו של פנחס מדה
 כנגד מדה על שגרם בהריגת זמרי שלא כליתי את בני ישראל
 על שלא מייחז ולא קבא קבאתי ונמצא פנחס מטיל סגם וכן פי'
 לאביהם שבשמים לכן הכני מתן לו את ברייתו של' באות' מדה
 ענמה ונתחת הדבר השני סג' בקצא זו אשר קנא לאלהיו שכפר
 על בני ישראל מען פעור שהיה בידם והיו כריכים כפרה על אותו
 עון והוא במעשה טעשה לקרע את פס ה' בהריג' זמרי כתכפר
 מה שנתחלל בעון פעור לכך והיתה לו ולזרעו אחריו בריח
 כהנת עולם וגם פכר זה הוא מדה כנגד מדה כי הוא עשה
 פעולת הכהן שהוא בא לכפר על חטאת האדם א' ראו שיטול
 סכרו במדה ענמה והיתה לו ולזרעו בריח כהנת עולם

דרוש ראשון לפרשת מטות

שמעו ופס אים ישראל זמרי בן סלוא הם רברוי של הקדוש ברוך הוא שאמר למשה פנחם בן אלעזר השיב חמתו וכו' ונב תרבר אל בני ישראל ששם אים ישראל המוכה יהיה נקרא בשם זה של זמרי בן סלוא כי השם הזה הוא כורק לפי מעשה עור יר' ושם אים ישראל לומר שאותו רשע אינו ישראל כי לא עשה מעשה ישראל חלל שמו הוא בשם אים ישראל יכונה ואמר המוכה ולא אמר אשר הכהו פנחם לפי שמיד כשנתקעסך בעבירה כבדי היה מוכה ונגברא קטילא ומה שהוכה אחר כך הוא את המדינית כדי להזיב את המדינית הבזקת עמו ואמר נשיא בית אב לשמעוני כמו שפירש רש"י ז"ל כי ה' בתי אבות היו לשמעון וזה היה נשיא בית אב אחר שלהם עור דרשו חז"ל לשמעוני לפי שזה פרץ גדר פנחם שמעון על הזנות בעתק פסם שהרג לכל אבשי המקום על אשר עינו את דינה וכלן נפרץ הוא בזנות ויאן ראוי לשמעוני מי שהוא בא משבט שמעון שיפרוץ מה שגדרו אבותיו וזה האשה הזוכה המדינית כזבי בת כור יתבאר עם מחולל שאמר חזקת מלכא מרח היו וכור גדול שבכולם ולפי שזיהו עגמו ופרהם בתו בקלון גרשו הקתוב וכתבו פלישי וכשי זה באה התורה לגלות חרפתן על עוברי עבירה שהרי גם האשה כזביבת צור שפיר היה ראש אומות ראש כל המלכים ועכשו לאחר שהפקיר את בתו אינו נחשב אלא כבית אב במדין הוא נחשב ונערך כיון שהפקיר בתו לקלון ועל כן סמך לזה צור את המדינים כיון שהם מחמת שגאה עטאנו לישראל הפקירו בת מלך וזלזלו בכבודם לכך גם אחש צור המדינים והכיתם אותם ומזרינו ריק ריק ברבוי חז"ל שכתבתי למעלה שגרע הכתוב לצור על שהפקיר בתו לזנות וכתבו פלישי וקמה ראש כן היה ראוי לכתבו אחר כל המלכים ופי' שאלו הזכירו אחרון זה שבה לו שהכונה לומר הרגו למלכי מרח את אי ונש את ריקם שהיה יותר חשוב וגם את צור שהוא גדול הימנו וגם את רבע ולא מבטיח שהכו את כל אלה אלא גם את כור המלך האדיר למש בניהו ורגו ואם כן כל המאחר בפסק הוא יותר מסובח במעלה לכך כתבו פלישי שמכל הגדרין הוא גרע אש תביאם במספר מלמעלה למטה הוא פלישי גם מלמטה למעלה הוא פלישי והנה רכיו לביאור הקדמונינו שמפטי ה' אחת כדון יחיו לתת לאיך פדרכו וכפרי מעללי ולתת לכדיק כדקתו מרה כנגד מרה הנה סכרו אתו ופמלתו לפינו : בללא :

דרוש ראשון לפרשת המטות

במדבר רבת צורו את המדינים למה בני צורים הם לכם מבאן אמרו חז"ל הבא לחורגך השבם לרורנו רבי שמעון אומר מנין שחשמי' את הארס יותר מהורנו שתהורג חורג בעהו ויש לו חלק לעקב והמחטיא חורט בעהו ובעקב ב' אומ' קדמו את ישראל בחרב וב' בעבירה חמצרים וארומים קדמו בתרכאס אויב אדרוף אשיג אחלק שלל אדיק חרבי וכו' ואמ' אדום לא תעבובי פן בחרב אצא לקראתך ושתים בעבירה עכונים ומאבים על אלה שקדמו בחרב כתיב לא תתעב ארומי לא תתעב מצרי אבל אי שקדמו בעבירה להחטיא את ישראל לא יבא עמוני ומאבי גם דור עשירי וכו' ער עולם וכו' :

ירוע

חמת אפר קנא לאלהיו וקדם פס אלהת ויכפר על בני ישראל מאשר חללו את השם לעבור לפעור ובמדרש אחזל מה ראה הכתוב לייחס לפנחם לפי שהיו השבטים מבזים אותו בן פוטי ספיטס אבי אמו עגלי' לעז' וכו' וז"ל לעד לתת קמך לרזל מנין דרשו דרשה זו אומנם הקטו בפסוק מ' וירבר ה' אל משה לאמר כי אינו צורך כאן לזמור לאחריים כי אש הכונה היא לאמי לפנח' הרי הוא אינו אחר כך לכאן אמור הכי נותן את ברייתו וזה מספיק לומר וירבר ה' אל משה פנחם בין אלעזר וכו' לכאן אמור וכו' לזה דרשו וירבר ה' אל משה בשביל האמירה שהיו השבטים זמרים ומבזים לפנחם הרחיקם בן פוטי זה מטמם אבי אמו עגלים לפי' וכו' לכך ייחסו הכתוב וירבר בייחוסו פנחם שהיו בן אלעזר בן אהרן הכהן ונכחו הוא לעד' ובמדרש רבה אחזל ויכפר על בני ישראל וכו' קרבן הקריב שנאמר בו כפרה אלא ללמך שכל השופך דמן של' רשעים באלו הקריב קרבן ויש לדרוק מה שהקטו וכו' קרבן הקריב רמז לן לומר רהקריב קרבן שאם הכונה להקשות על מה שאמר ויכפר על בני ים' דלמח הכונה שמחל הקרוש ברוך הוא עון בני ישראל ואינו ענין קרבן ועוד לייקריב יתור הלשון שאמר וכו' קרבן הקריב שנאמר בו כפרה ש' חספיה לומר וכו' קרבן הקריב אלא כל השופך וכו' ופי' ראיה הכי נמי שהקריב קרבן' ונראה הכונה שהוקשה לחז"ל כיון שהכתוב מדבר בו בפנחם לא שייך ביה לומר לשון כפרה מענין מחילה ופליחה כי הקדוש ברוך הוא מזהיל ופולח ולא פנחם ואם נאמר שהוא לשון קרבן קשה וכו' קרבן הקריב שהרי ערין לא נתסה ענח' ער שהרגו לזמרי אחר אותו מעשה ואיך הוא אמר ויכפר על בני ישראל שהקריב קרבן כיון שלא היה ערין מעשים כבהנה נאן באמר זה בהבה היינו אמרים של' ויכפר מלשון מחילה וכפרה לא מאמ' בפנחם ולכך קשה כיון שבו באמר כפרה כלומר בו בפנחם באמ' כפרה איך לפרשו מלשון מחילה אלא מוכרחים אנו לערש שכיון שפסק דמן של רשעים הוא באלו הקריב קרבן ושם אים ישראל המוכה וכו' יתבאר עם מה שאמרנו חז"ל במדרש רבה מה ראה הקדוש ברוך הוא ליחס פנחם אחר מעשה זה שבטעה שדקדק זמרי בן סלוא אחת חכמים ה' שמות ים לו לזמרי זמרי שבעשה כביצה המחרת בן סלוא שפילח עון ונשפחתו שאלו שהשאל עמו לעבירה בן הכנענית שעשה מעשה כנען ומה שמו שלמיחל וכו' ויש לדרוק לשון חז"ל שאמרנו שבטעה שדקדק זמרי אמרו חכמים ה' שמות היו לו וכך היה ראוי לומר אמרו חכמים ה' שמות היו לזמרי וכו' מאי שבטעה שדקדק ריקאמר ומזריכו' פי' כונת חז"ל לומר שחמשה שמות הללו של זמרי לא היו לו מקודם אלא נקרא בשמות הללו באותה שעה שעשה אותו מעשה ומתוך שנעשה באותו מעשה כביצה המזורת נקרא בשם זמרי ומתוך שנעשה העבירה ופילח עון משפחתו נקרא בן סלוא וכן מתוך שהשאל עמו לעבירה נקרא שאלו וכן כנעני על שעשה מעשה כנען נמצא שקודם אותו מעשה לא נקרא בשמות הללו ושם זה דקדק שלא אמר בפרשה שלמעלה והנה אים מבני ישראל זמרי בן סלוא לפי שבאותה שעה ערין לא נקרא בשם זה של זמרי עד לאחר העבירה שנעשה כביצה המזורת ולכך יחסו הפסוק לפנחם לפי שהמה ראו פניו שמו של' זמרי שנקרא שם חרש אחר אותו מעשה והיו רוצים לקרית גם כן עם חרש לפנחם אחר אותו מעשה ולקראו בן פוטי על שפיטס אבי אמו עגלים לעז' אמר הקדוש ברוך הוא איך לכה רשות לסנות שמו של פנחם כי כשמו כן הוא נקרא פנחם ואתם תולים אותו אחר אמו ואינו כתלה אלא אחר אבותיו בן אלעזר בן אהרן הכהן ואינו מבאר עפ' דרש

דרוש ראשון לפרשת מטות

הנד

ידוע

ומפורסם כי המחטיא את חבירו הוא עון פלילי
 עד שאמרנו חכמים במסנה סוף מספיקין בירו
 לעשות תשובה וחטא הרבים תלמידי בני קרי שלא יהא בבע
 ותלמידינו בביהל ואצט מהבא לטוהר מכייעין אותו סיון שהחטו
 את הרבי וחטאת' כגורם תמיד הוא היה קטגור מקטרג על מי
 שהחטיאו ומכאן כל עונות הרבי' תלמידי' כבוארו וה' ליה את תשוב'
 טוב כל וסוף בירו שכל זמן שאות' רבי' מלכאכי בעביר הרי הוא
 בחילו עמו חוטא ולזה כיון הכביח הושיע שאמר דת' עון אפרי'
 צפונה חטאתו חבלי יולרה וכו' וה' בע' זל פילאן הכתובי' בספרו
 עין סס יולעד ירצה על פי הקדמתו סגורל עונם המחטיא
 את הרבים והפסוקים הללו באמת על יד בעם בן נבט שכן פי'
 המפרשי' אתן לך מלך באפי וכו' והנה יד בעם היו בו שתי דעות
 אשר חטא ואשר החטיא את ישראל חס ברור עון אפרים דהיינו
 מה שהחטיא את ישראל ברור עון פשעו בכף בגדו וכפיה
 חטאתו היינו על חטאתו אשר חטא ואמר כי עון מה שהחטיא
 אחרים הוא עון גדול לפי שלא יתכפר בייסורים אבל חטאתו
 אשר חטא אפטר לתקן כי חבלי יולרה יבואו לו כל' על חטאתו
 אבל במה שחוטב שם ויבנו היסורין על מה שהחטיא אחרים
 הוא בן לא חס ואין עמו חכמה כלל על מחשבה זו שחוטב כי
 עת כרה ויסורין שפונבל לא יתן העמרה ותיקון על מסבר בניס
 על שבר וחטאת של בגים הרב' כי נהי סועי' חבלי יולר' לתקן
 ולילר בן אח' אף עשה אח' תעמד האשה על המסבר ללרת בני'
 הרבה בודאי שכלל בן ובן כריך לעבור בער מיוחד ואם כן לא
 יועילו יסורין שפונבל לכפר על בניס הרבה שהחטיאם כרי שמיד
 טאל אפרם ממות אגלם לכל אותם הבנים שחטאו בגללו אבל
 אדרבה איה גזר ע' כל אות' שחטאו וממסנו אחר רביך וצדך
 מות ואכריתם מהעולם לשאל תחית ומאחר שכן שאת גרמת
 לאותם האנשים ללכת לשאל אף אתה תכאל אעפי שתעשה
 תשובה כי במאם יתיר מעיני ואני מוכרת להסתי' כל מיני חכמה
 עלך מאחר שהוא בין אחים יפריח כלומר הפרדם מאביהם
 טכאמים אף יהיה הוא בגע שתקובל תשובתו והם בגיהם
 לכך יבא קריס וג' מאחר שהיה ראשית חטאת והנה פומדן
 שפטאל אה' אף עונה גדול כ' לפי שלמרה מאפרים ולכך אף
 ליה לא אדם בלבד חס תאגס שומרון כי מרהה בחלניה וכו' .
 עוד אפטר שאלת כי עת לא יעמד במעבר בניס שהכוונ' הנה
 שומרון חס מוממס לבא על אפר' לפי שהוא בן לא חס שהיה
 חביב לפנה כבן ולא חס לא כתחכ' לדעת עונם המחטי' שלא
 וספיקו לו לעשות תשובה ולפולס יהוה היסורין כרוכים בעריבו
 ואימתי אפטר להכזל מהיסורין כשיכאן מיר טאל כל האנשים
 שחטאו בגללו והם בשאל כשאפרם מיר טאל ואגלם אז יש
 תכיות לינבל גם הוא זש כי עת לא יעמוד וכו' פי' כי העת שלא
 יעמד עוד במסבר בניס שהם היסורין וככל מהם הוא בזמן
 שמיד טאל אפרם ממות אגלם לכל החוטאים בגללו כרי שלא
 יהיו הם כגיהסם והוא בגע וכפיגאלו גם הם מיר טאל אז לא
 יעמוד עוד כבער ומסבר בניס לפי שעונם המחטו' הרבי' קשה
 מאד' עוד ירצה חבלי יולרה יבואו לאפרים שהוא יד בעם משני
 גמות הרחם שהיתה בו שטררתו מהעולם כמם חלל שאמ' ירבע'
 אף ישיבה בעזרה לא למלכי בית דוד ואף יהיה רחנעם יושב
 ואפי עמד בעזרה חס הוא הן יד בעם היה בן להבה ולא כתחכ'
 ואבר עלומו על ענה אח' שלא רצה להיות עמד בעזר בעמידה
 עת לא יעמד בשביל עת אח' שלא רצה להיות עמד ורחבעם
 יושב בעזרה גרם למסבר כמה בניס שעשה העגלים והאטוא'
 בשביל כבוד עצמו של עשה אחר ולכך עמנו של יד בעם יותר
 גדול מאד מכל אותם שחטאו אחריו כי להם יש תקות ומי' טאל

אפרם וממות אחר המות אגלם די להם עונם זה על שממסנו
 אחר דברך שמות ירעם וגם טאל אבל נחם יסתר מעיני על
 יד בעם המחטואם הוא בן אחי' שהם ישראל סנקראו אחיו ועני
 והפריים מאביהם טכאמים ועמנו ויתר מענסס' וכו' ויתבאר
 מש חלל כמררס ילקוט דהר עון אפרים כל מי שיש בית דבר
 עבירה ומחביים לעשות תשובה וחליפה במעשה הטוב
 ויתקבל משל לאדם שיש לו דעות של זמים רעים ילך אבל
 מנכי ויתן לו תוספות ומחליפם בזמים טובים אף כל מי
 שיש בירו מעשים רעים יעשה תשובה ומעשים טובים עכ'לה .

ויס לרקרק היכא רמזא דרעה זו ועו' מל כל מי שיש בית דבר
 עבירה רחילל כל מי שעשה עבירה וכו' ועק' מאם עבר עבירה
 נרצה לשוב בתשובה מה מייך להתביים דאף מדיאות בוסה
 לחזור בתשובה וחרכבה הבוסה שייכא בזכות הרעות אשר
 יעשה אותם הירם והיה אפשר לפרס מהכונה שהוא מתבייש
 מחטאתו כרי לשוב מתוך כך בתשובה כמנה למען תזכרי
 נכוסת ככפרי לך וכו' ועק' מל יחליפה במעשה הטוב ועשה
 תשובה שכבר אמר שהוא מתבייש לעשות תשובה ועוד מאי
 ויתקבל דיקאמר דעשיהא שהתשובה מקובלת ורכויה לפינו
 יתכרך ועוד להבין משל ומליכה למה הוצרך ואף מר' הגמסל
 עם המשל' והנה המאמר הזה מבואר אבלי בעמלך משה בפנים
 אחרות אבל אפשר לי לבאר מהס' לדרוש זה שגדול עונם
 המחטיא את הרבים וכו' זש כל מי שיש בית דבר עבירה
 שהחייק בה באותה עבירה ער שהחטיא גם אחרים שמתבאר
 אותו מחטיא בקרא בעל אותה עבירה שממסרה בית ועל כן
 כסרונה לשוב בתשוב' מתביים מעמי כל אותם שחטאו בסיבת
 ואינו יכול להסיבם בתשובה את סלס כמו שהחטיאם
 באופן עגס הוא אינו יכול לשוב מאחר שהם כגיהסם ושעיה
 עדי לענה והחטיא אחרים אף ינבל המחטיא ויהיה בגע
 ליה לעזוב חלל מה יעשה יחליפה במעשה הטוב כלומר
 כמם שהחטיא את הרבים גם ישתדל לזכות הרבים במעשה
 הטוב ואחר כך יעשה תשובה ויתקבל תשובתו אף על פי
 שהחטיאם שהחטיאם כולם עומדים במדרס ולא סבו מאחר
 שזכה הוא הרבים ותלמידינו בגע' אי אפשר שיהיה הוא בגיהס
 לכן מתבייש תקובל ברנן תשובתו והביא המסל לפי שהקסו
 לרביהם למה לי תרתי חלוק מעשה דהיינו זכה את הרבים
 וגם תזכה וקים ליה ברובה מיניה או תשובה או מעם הטוב
 לזכות הרבים שהא כנגר מה שהחטיא הרבים לזה הביאו
 משל מי שיש בית זמים רעים ורצה להחליפם בזמים
 טובים כריך לתת הזמים רעים ועוד תוספת כדי ליקח
 זמים טובים לכך כריך להחליף המעשה שהוא תוספת שנותן
 שמוכה הרבים וגם תשובה כנגד זמים רעים ואף יתקבל
 זש אף כל מי שיש בירו מעשים רעים יעשה תשובה ומעשים
 טובים רמזא שהוא מיותר אבל חר בעל המא' לפרס שהאריך
 למקים לתשובה ומעשים טובים כדי לתקן חטאתו כי כג' מה
 שחטיא הוא כריך תשובה וכנגר מה שהחטיא אחרים לא תועיל
 התשובה דאף מספיקין וכו' כריך לתקן במדה עבמה רחיינו
 לזכות הרבים במעשים טובי' ולזה סיון הפסוק דהר עון אפר'
 וכו' פי' אף על פי שאפרים טכ בתשובה כמו שכתוב למעלה
 ואחתה בלא הך תשוב וכו' ומקור ליה ויאמר אפרים אף עשרתי
 כלומר עשרתי בבטורה זו שהתשובה מופלת טאם כן כל
 יועיל לא ומכאן לי עק' לפי שאשוב בתשובה לזה הטיב הכביח
 טאם אפרים לא החליף מעשיו בעשיית מעשה טוב לזכות
 אחרים ערו הען שהוא מה שהחטיא אחרים הוא כדור
 דהר בכף בגדו ואפטר עוד שמי' על הען שהחטיא

דרוש ראשון לפרשת מטות

שהוא חמה לזכור זוזים הרעים זע כרור עון אפרים כלומר
כרור הזמים כרור בכפניו ועדין עומד שלא כתן לימחל בתשובה
שהתשובה אינה מועילה כי אם על חטאתו אשר חטא עמי
התשובה יהיה כפני חטאה ותהיה כפונה חטאתו לא תזכר עוד
אבל העון שהחטיא עורכו עומד לפניו ער שיחליפנו במעשה
הטוב לזכות הרבים וזוהי נתיישוב ככל הכתוב במלות טובות
כרור עון וכו' כפונה חטאתו לפי שקר התשובה הוא להטיב
את העשק אשר החטיא את אחרים שלא תבא רעה מתחת ידו
וזוהי חפטה דרכו וחקורה וכו' ופי' בודחפטה דרכו כדי
לשוב בתשובה ואחר שחפטנו דרכיו חקורה אם טוס ארס
חטא בסבתו שמזכירו מחטואי ארס ברבר ואח"כ התשובה
תהיה רזיה ומקובלת וטובה אל ה' וזהו טעם נכון שפי'
הראשונים זל למה התאסף ה' באהרן מאר להממידו ואלחול אח
השמרה אלל כליו במס רכתיב ואשמי עריו ממעל שהרי אהרן
היה מוכרח ואמס רחמא פטריה כמחול ויבן מזבח נתבונן
וראה את חור טהיה וזכו וכו' אבל הטעם הוא להיות שהחטיא
את ישראל בהתראות טהרה בהם ועשאם מזרים יהיה לו
להימחל בטובתו כי מוטב שהיו טוגנים וכו' ופירשו מזה מה
עשה לך העם הזה לעשות החטא טוגן טהיה בירם עשית אות'
גרולה כלומר עון מזיד והחטיא הרבים גדול עון מאד וזה
היה עון המרגלים שהחטיאו את כל ישראל ועל כן אחול מרגלי'
אח להם חלק לעהב לפי שהכשילו בפייהם טגריה להם כמה
עמות וחטאות טמסם נגוד עליהם כל הגלות כרכתיב וישא
יד להם להפיל זרעם בגוים זהו גזית הגלות סיהיו פוורים
בגוים ומשועבדים במלכות ועור גזר להם להפיל במדבר
באופן כי שתיים רעות נמשכו מצון המרגלים שהחטיאו את יס'
ואל חרבן בית קדשו משך מאותו עון כרכתיב ויבכו העם
בלילה הקוא ואחול הם בכו בכיה של חסס נקבעה להם בכיה
לזרות חס המקוון בכיה תככה בלילה וכל הכתובי הנמסכים
יתבאר מקמים אל הכנה הזאת ובמ' איכה ג' כתבואו בלסון
איכה משה ישעיה ורמיה משה ראה אותה בשלותה אמ' איכה
אשא לבדי ישעיה ראה אותם בפחזותה אמר איכה היתה לזונ'
ירמיה ראה אותה בבולה אמר איכה ישבה ברד' ולעד נראה
סנתת עם מה שדרסו חולל אל גלו ישראל ער טכפרו ביחודו של
עולם ובעשרת הרברות ובמילה סמינה לעשרים מרות ובה
חומש תוד' ואח' סטריקון של איכה וט' ג' כתבואו בלסון איכה
שהוא סטריקון וחידו של עולם וי' הרברות והמילה סמינה
לעשרים חר והחומש תורה ומשה ראה אותם בשלותם שהיו
לישראל כל אונת השלמות ולכך אמר איכה אשא לבדי כלו' כיון
טיס להם ר' סבחים לו שמונים ביחוד של עולם ובי' הרברות
והמילה לעשרים חר והחומש תורה איכה אשא לבדי טרחם
וכו' כי ה' רבה אותם עג' רייניהם מחמה חטיבות וישי' ראה
אותן בפחזותן כלו' שחטאו באותם ר' רברים נטריקון של איכ'
לזו איכה היתה לזונה שחטאו בארבע רברים של חטיבו סהיה
בירם ירמיה ראה אותם במול' טגלו על שחטאו באות רברים
וענשו עליהם י' עוד במ' איכה לחול רטבי' פתח רע רע יאמר
הקונה וחול לו אזית הלל את מוצה ער סל' ג' וי' יהיה הבה
קורא אותם רעים ס' העם הרע הזה המאמי' לשמע את רברי
וכיון טגלו התחיל מסבח סל' וחול' לו אזית הלל כיון שחטאו
גלו וכיון טגלו התחיל ירמיה מקוון עליהם איכה י' ויס לריק
בפתיחה זו מה קמר וסיימת יס לפסו זה עם איכה יטבא ברד'
ומה הקמו בפסוק ומה ענינו כפי דרשקס וגם להבח מ' כיון
שחטאו גלו וכיון טגלו ועוד מה התחיל ירמיה טהיה לו לומר
וכיון טגלו קוון עליהם ירמיה איכה ג' ונראה לעד דרסבי'

הוקמה לו במגלת קימית סטיר ירמיה על ישראל כיון ראו
לסדר קינה כי אם על חטאים כסרים ונדיקים שלקו אבל כיון
שחרון חף ה' בים יהיה על אשר הרבו לפסוע וחטאו חטא גדולה
הם ישאו את עונם ולמה יסדר קינה עליהם לזה הביא פסוק זה
רע רע יאמר הקונה סקרמה בו הטלה הזאת וגם התשובה באה
ברוח בפסוק עכמו טיס לריק בפסוק מאי רע רע תרי זימני'
לא הכונה שמזכירו ער שלא גלו ישראל היה הקבה קורא אותם
רעים העם הרע הזה וכיון סכן יקט' חר' טגלו מסבח וכפי
זה יהיה פי' יאמר הקונה מלסון קינה כלומר רע רע יאמר ירמיה
המקוון עכשו עליהם הוא עכמו קראם העם הרע הזה ועשה
לאחר טגלו וחול לו טהלכו העם בגולה אזית הלל הוא מהלל
ומטבחם סכן מזכירו שבמקום שאמר ירמיה העם הרע הזה טס
יאמר בסמוך תככה נפשי ורמוע תרמוע עימי כי נטבה ערד ה'
ואם הוא עכמו קראם עם רע חר' לאחר שנטבו מטבחם ומהלל
אותם וקשא עליהם הג' וקיים וטעובת טאלה זו הביא רטבי'
במה שאמר כיון שחטאו גלו וכיון טגלו התחיל ירמיה מקוון
עליהם איכה לומר שירוע הוא טגלות מכפרת עון וכיון טגלו
ונתכפר עונם ראוי לקוון עליהם ולטבח' טאם קודם לכן קראם
רעים היה בערם בחטאים ולא נתכפר עונם חר' כיון שחטאו
גלו על חטאתם וכיון טגלו התחיל ירמיה מקוון סכיון טגלו
נתכפר עונם והיו כריקים ולא כיון טגלו ולאכס רעים התחיל
מקוון עליהם עליהם דייקא סהיו כקיים מהחטא וטעובה זו
נרמזה בפסוק גם כן בפסל רע רע לומר בזמן טהיה טר' רברי'
רע ועון חז' רע יאמר הקונה ירמיה המקוון קראם במלכוכו ה'
העם הרע הזה וחול לו טהלך הרע ההוא טבירים ונתכפ' בגלו'
המכפרת אזית הלל והתחיל מקוון עליה כי באות טעה כשרים
היו חס התחיל ירמיה מקוון עליהם כי ער אותה טעה לא היה
מקוון כיון שלא היו כסרים אבל חזון טגלו התחיל ירמי מקוון
עליהם שהיו כסרים ועם ה' אלל אשר מארבו יכאו' עוד
במדרס רבי יהאסע דסכנ' בטס רבי לוי פתח הוי מניעי טות
גבית וכו' הגעתם חרבן ראשון לפני ער אפס מקום מי גרס
על סל' החמו מקום סל' עברו עבוד' זרה וכו' כיון שחטאו גלו
וכיון טגלו וכו' וכוונתם לתרץ קושי חמר טיס בקימת אלג'
טעשה ירמיה כיון טגלה זו כיתנה בימי יהויקים כרכתיב
ויהי כקרא יהודי ג' דלתות וכו' בא יבא מלך בב' יקרע' בתער
הסופר והלא עדין באותו זמן היתה ירושלים במיה ולאחר זמן
נחרבה אם כן על מה הקדים ירמיה לקוון קודם חרבן איכ'
ישבה ברד כיון טהיתה בגייה כמתחלה לזה דרסו פסוק זה
טגרות חרבן היה על הע' סל' הכינו מקום פמו ובתחלה
היו עובדים במטמונות וכו' וכל שדרסו מזה ער אפס מקום
והוטבתם לברכס בקרב הארץ טהכונה לומר מתחילה
הוטבתם הע' במטמונות מקום טהייתם אחס לברכס ואח'
רואה אתכם ואחר כך עשיתם הע' בגלו בקרב הארץ
ומספר חכות ירושלים טמתם מזבחנות וכו' וכיון שחטאו בעון
חמור כזה נתחייבו גלות ומאותה טעה חף על פי סל' ג' ג'
בפעל התחיל ירמיה מקוון עליהם איכה קודם חרבן'
ואמר ככו תככה בואו לריחו טעל מה סכבו לטעבר תככה
בטביל אותה לילה של מרגלים סנאמר ויבכו העם בלילה
הוא נמכא תוליס הקלקלה במקולקל במרגלים טהיו ראסית
חטאת וכן מזכירו טעם בלעם ג' בעור על סהחטיא את ישראל
בעצמו אשר יעץ לבטח מואב לזנות אל ישראל וכתיו ואל בלעם
בן בעור הרגו בחרב' וכו' נכא ל' ביאן הכתובי הבאי' בפרס
ויס לריק למה תלה הבה נקמת המדיכס עם מיתת משה
שאמר לו נקום נקמת וכו' ואחר תאסף אל עמך' ועוד רעפי'
סבאמת

דרוש ראשון לפרשת מטות

קנה

לחורים איכא שהיו המצוה הזאת היא מיוחדת לו ונאיכה מצוה כללית לומר אותה לחורים אשר על כן הבין ידע שהכונה שתאמר לבני ישראל הרברים הללו שהם נקום נקמת שהכונה יעשו מביאות נקמה ומחטט משה עה פן ילכו אחריו בני ים ויאמרו שהבה אחר לנקום דמטמעת אתה בעצמך והו מתחכם שאינו בניו לו רק נקום מביאות נקמה ומטמעת את אחרים לכך הסדבר עם בני ישראל אמר להם מלחא בטעמא מהיבן הבין שאינו בניו לו שהוא ינקום מראמר לו הבה לאמר דמטמעת לאמר לחורים ומתיבת לאמר הבין פי הרברים ולמה בדברו ל בני ישראל הזכיר להם מלת לאמר שאמר לו הבה וזעזע וידבר משה אל העם לאמר פירוש דבר להם אחרון לאמר שאמר לו הבה שמורה שלא בא הבניו לו שאי יקו בעצמם רק החלבו מאתכם שהחליבה למלחמה היא מאתכם ולא על ידי עצמיהם המתכוני לזכי חליכם המצוה הזאת סכך דבר גיה' וואמר לו לאמר דבראה שהכניו הוא לומר לכם נקום נקמת שאתם תנקמוה לכך החלטו מאתכם ונמא אתחטטו שתהיו כרכין להלחם רק תבוא לכבא ויהיו על מרחץ לתת נקמת ה' במרחץ פי' כללם לכם ואתם תעמדו מעבר אבל כדרך התעוררות פלכם ואפשר עוד לרמוז שאמר הקב"ה נקום אתה בעצמך ואמר למשה לאמר להורות שהנקמה תהיה ע"י זולתו והוא הוא איתנה ע"י נקמת הזכרים על מרחץ היתה ע"י פנים ונקמת הנקבות ויתר ע"י משה שאמר אל פקודי החיל החיים כל נקבה ועתה כל הטף בכאים כואמנחא שזה וזה בתקיים וזהו איתם פילבו אף למטה אלק למטה ויתבאר כלל הכתובים ושינויים עם מאמר חז"ל במדרש רבה פ' מטות וזה לשון ושלח משה אלק למטה ים אחרים ב' אלפים שלח ויש אחרים ג' אלפים שלח וכו' מהו ומהו מאמר מאלפי ישראל שזהו נמסרים צונות וצונות וכו' ויש לעורר במאמר הזה במאי פלוגי דמור אמר ב' אלפים וזר אמר ג' אלפים וזעזע לסברתי ש' אחרים שלח ג' אלפים אלק לתפלה ואלף למעורר היכא רמזא בקה"ל ע"ק קטר ופייכות שאלת מהו ומהו מאלפי דמטמעת טעיתה כחאדסה קאטיא וולסברא הראשונה אחי פשר ועוד מ"ם שהיו נמסרים צונות וצונות אין לו הבנה וברוך לעמוד על רב רביה •

שבאמת כך היה הרבר טמון לנקמ' המדינים יאסף משה מה צורך לומר לו בדיבור זה אח' תאסף והילל עמך הנקמה בלבד שהיו כבר נאמר לו בפרשת פנחס עלה א הר העבריו וכו' ועוד טעמים אומר נקמת בני ישראל ופעם אומר נקמת ה' ועוד קשה מאי וירבר משה א העם לאמר רלא עיך תיבת לאמ' ברב' משה א העם רמזי לאמר לאחרי איכא הכא ועוד מאי החלבו מאתכם מהו מיותר רדי לומר החלבו אטעים לכבא ועוד פקוים הרבה טאמר תחלה אלק למטה אלק למטה פעמים ואח' אחי' וימסרו מאי ישראל אלק למטה פעם אח' ומאי מאי ים דהילל וימסרו אלק למטה או וימסרו אלפי ישראל אלק וכו' ועוד מה בא ללמנו פסוק החשבון שעלה יב' אלק ררבר ידע הוא כי תשבון אלק למטה לשטים עשר מטות עולה יב' אלק ועוד מ"ם אלק למטה לכל מטותם אבותם הילל מכל מטות מלבד שהיא ממת לגמרי מואמר שאמר אלק למטה תש'חו בראי שהו מכל מטות ישראל שלא בא הכתוב לפתוח אלא לערס' וע"ק מ"ם וישלח אותם משה וכו' וזהו ואת פנחס וכו' פנחס איתם וכו' פעמים לכבא וכן הילל וישלח אותם משה אלק למטה ואת פנחס לכבא ועוד מאי כלי הקדש וחסרות וכו' וחזל פירשו שכוה אותם להוליך הבין לפגוע בכללם הרשע אשר החטיא את ישראל בעצת הגוים וברוך להבין היכא רמזו ב' בקרא ומורי הרב נרו פירש שזה שאמר לתת נקמת ה' במרחץ אל עם ה' שכתבו בנין קרש לה' לתת נקמת איתנו עם ה' הכתו בנין במרחץ ויש מאי הרגו על חלליהם וחזל פירשו שאמר בלעם טם ופרח באויר הוא והמלכים והבין פנחס בנין אחר ביות ונפגעו והרגם על חלליהם וזהו החכם בעל' כמא' שחזל לאמרו ז"ה ה' פי בספת כלי חמר' כי הוא ית' באשר ירבה לפקוד על אומ' ולשון ופקוד תחלה על כבא המרום יבסע הער תלהו האלכ על מלכי הארצ' והאויג' רשע מפסך אייב שהוא הער של מעלה ואלכ הוא זר העמר על העם אשר בארץ מתחת וזהו נקום ע"י של מעלה כדי להכין מהמדיני' שלמטה וזה לתת נקמת ה' במרחץ שהיא הער הקורא מרחץ כעין סך של מצרים אברקרא מצרים כרא וצאה מצרים בוסע וכו' וז"ל החלבו מאתכם זיהו איתם אטעים שלוחים מאתם באופן שזכות כל הערה מסייעתם ואינם ח' וגם למלחמה רק חלוצים לכבא כי לה' הישועה לא בחיל ולא בכח וז"ל אף למטה וכו' אל מאח' שהם שלוחים כאילו לכל מטות ישראל תשלחו לכבא עב תורף רבריו צהנו את לער שאמ' נקום נקמת וכו' שתלה הבה נקמ המדינים ג' מיתת משה לפי שנתעבל משה בהרגת זמרי ולא רבה למסור נפשו על הרגותו כמו פעם פנחס לזה פרע לו הבה ואמר לו שיעפי שתחלה לא רבה למסור נפשו בהרג' המדינית סוף סוף מיתתו קלמה בתלחמת מרחץ ולא עוד אלא שתחלה היה סכך חס' וצונות סמון לנקמת המדינית אם לאו ועתה הוא גדא זאמר סמוך א הנקמה תאסף א עמך' והנה מזה נסתפק בדיבור הבה שאמר נקום אם הכונה לומר נקום אתה בעצמך אז הרבון נקום הוא מקור כיון זכר ועמוד שהכוב' אחר סתה' נקמה במרחץ תאסף ואיכא לתימר הכי והכי מותר הרעת מטה שהכניו היה למשה נקום אתה בעצמך מרכיב נקום בשוא ולא כתיב בפתח מטמעת בני למשה וחזל אמר שהבין משה עה שהכונה נקום מלשון מקור כלומר כרך שיהיה מביאות נקמה אבל לא כוהו שיהיה ע"י ידו לפי שכתב' משה במרחץ ובירא דעתית מיהי מילא לא תסור ביה קל' • עוד אפשר כפי הפסוק שהבין משה כונת הבה אלא היתה כונתו נקום אתה בעצמך תעשה הנקמה מפני פ' שה' לו הבה בדיבורו לאמ' כדכתיב וידבר ה' אל משה לאמר נקום וכו' דמטמעת לאמר לחורים ואם פי' נקום הוא בניו למטה בייחוד שהו עמנו ונקום מאי לאמר

וגרואו שהקשה לחז"ל כל הסבלים והסינויים שהקפיתו פעם אומר אלק למטה ב' פעמים ופעם אלק למטה פעם אחר בלבד ופעם חלוצי צבא ופעם לכבא ולא הזכיר חלוצי וכפל אותם ב' פעמים וישלח אותם משה וכו' אותם ואת פנחס וכו' לכבא ב' פעמים אשר על כן דרשו משלח משה ב' אלפים כלומר האלק לכבא פי' לשמור את הכלים והאלף להלחם ולכך כתוב אלק למטה אלק למטה שהם ב' אלפים תשלחו לכבא פי' לכורך מלחמת הצבא ולא כתיב חלוצי צבא לפי שלא היו נלחמים זולת אלק למטה בלבד אבל לכל כורך הצבא הנכרכו ב' אלפים רהימ' אף להלח' ולף לשמו' כלי המלחמה ולכך לא ערבינה לומר אלפים למטה תשלחו לפי שלכל אלק היתה מנאכה מיוחדת להם ולא ראי זה כראי זה האף להלחם והאלף לשמור ויהי לדרך זה מש' לכל מטות ים' ולא כתי' מכל מטות ים' טבא לאפקי סברת היע' אית' שהזכרו אף אחר' לכל משה כדי להתפלל לזה כתיב אלק למטה אף למטה ובהכי סגי דמעלה עליה כאלו לכל מטות תשלחו מאמר שהם שלוחים לכל ישראל הרי וזכר כל ישראל עומד' עם כי פלוגא של ארם כמותו ואז כורך עוד לאלף אחרים לתפלה ולפירוש זה אחי' ספיר מ"ם וימסרו מאלפי ישראל ולא כתיב וימסרו אלק' מטה לרמוז שאף על פי שכללם הכתוב למעלה אלק למטה אלק למטה לכבא עתה פי' למ בני מהטמי אלפים הבכרים למעלה כח ג' 28 3 כתיחורו

דרוש ראשון לפרשת מטות

בת וימרו מהם האף למטה כלבד להיות חלוצי כבא באופן שלא היו חלוצי כבא כי אם יב אף והוא לא היו חלוצי כבא כי אם לבב בא לטעור את כליו ומע ומסורו לבעל כרחו כמו שאחזל עראו שהיתה מיתה תלויה במלחמה הזאת והיו רוצים להתעבב מפני משה עה לכך וימרו בעל כרחו' המנס ים אומרים פלוגי וסברי רשלא אלפי שלח אף להלח' אף לטעור הכלים ואלף להתפלל כרכתי והיה כאשר ידים משה ידו ותרגם אקלום כר פריס ידו בכלו וגבר ישראל עהו מכורך המלחמה להתפלל ולעזרם בתפלה כרכתי ועזר לו אביטו ופי חזל טעורו בתפלה וכו' ודייקי רזל לפירוש זה מאי רכתי וישלח אותם משה אלף למטה לכבא אותם וזאת פנחם לכבא טהם רברי מות' כמו סכתבנו למעלה אשר על כן דרשו טהם ג' אלפים האלף חלוצי כבא רכתיב וימרו מאלפי ישראל' אלף למטה חלוצי כבא אחרים לטעור היינו רכתיב וישלח אותם משה אלף למט' לכבא ולא כתיב חלוצי כבא ט'א היו הולכים כי אם לכורך משמרת הכבא וחזר לומר אותם וזאת פנחם לכבא לומר אותו מנין של אלף למטה וזאת פנחם הם לכבא לכרסם להתפלל טהם טים בפעולתם לפנחם אשר איך ידו חרב וחי' כי אם הכין וחזכר' התרועה טהם מאי דייקא וכלי התפלה כן הלכו כל אות האלף להתפלל טהיו חכמים חסובים וזם אותם וזאת פנחם רובה לומר טהיו טקולים כמותו וטמים לפעולתו רהיבו לכורך התפלה טהו' העיקר במלחמה כי רחמנות אל בגרונם וחרב פישיות כעטה חרב משנית התפלה והוא בידם ומהו וימרו מאלפי ישראל' הוקמה להם לפיר' זה טהיו ג' אלפים מאי מאלפי טאם בא לרמות כמה היו בהם חלוצי כבא להלחם היה לו לומר וימרו מ' אלפי ישראל' אלף למטה יב אלף חלוצי כבא או וימרו אלף למטה וכו' ומאי מאלפי והיו ג' אלפים היו רבטלמא לסברא ראשונה טהיו ב' אלפים כלבד אלף להלחם ואלף לטעור וימרו מאלפי מאותם ב' אלפים טשלח כמסרו אלף למט' להיות חלוצי כבא אבל הטחא מאי וימרו מאלפי דמשמע מהטני אלפי ותייר' טהיו כמסרים זוגות זוגות ויתבאר עם משאחזל במדרש טיר הטידים רבה על פטוק סיכך כערר הקצובות טהלכו למדת ב' אלפים האלף נמסרו להלחם והאלף הלכו בגרבה עכ ולכאורה משמע טהיו טגרה עלישית דהכא פלוגי מר סבר ג' אלפים כמארן ומר סבר נמכרו ג' אלפי' והכא סבר ר'א כמסרו כי אם אלף והאלף אחרים הלכו בגרבה ועק' רהא כתיב וימרו מאלפי משמע ב' אלפים נמסרו . אמנם נראה לי דהתם סבר כסברת הים אומרים רב' אלפים שלח ומט' הלכו אלף לגרבה פירשו טעל האלף טשלח משה עה חלוצי כבא להלחם נמכרו עור אלף אחרים ללכת מעצמן בגרבה ולא נכנסו בכלל האלף טהיו לטעור והאלף טהיו לתפלה רק כטראו טהיהולכים להלחם היו אלף למטה גרבה אותם רוחם והלכו אותם למלחמה אלף למטה כדי טיכנסו זוגות שאחזל עם כטהיו נכנסין היו נכנסים זוגות הא' מפחם פמה והב' מטל' כמיה וכו' ומכא טהאחר מחזיק ידו חבירו והם אמרו טאם אינם הולכים כי אם אלף למטה לא יהיו נלחמים לטלל טלל ולבזו כי אם מחזיתו דהיינו חק' וכדי טהיו כל האלף עוטה המלחמה כמסרו מאלוה' כנכרך אלף למטה אחרים כדי להתחוק בדם וכטיכנס אח' לבית היה נכנס אחר עמו לפחם פמה באופן טהיו כמסרים זוגות זה לזה כלומר כנגד האלף נמסרו זוגות טהם אף אחרים ולא להלחם רק להתחוק אים איש זה לזה פי' לטיע זה את זה לפחם פמה אמנם עיקר המלחמה היה האלף אחר לבז עוטה זם וימרו מאלפי ישראל' כלומר מהטני אלפים טהלכו למלחמ' כדי להכנס זוגות זוגות בבתי מדין וימרו מאלוה' כמה הם

המסרים להלחם עיקר המלחמה שי'אחר וימרו מאלפי' מהב' אלפים לא היו נלחמים וזאת חלף למטה חלוצי כבא והוא לא הלכו בגרבה טלא טלחם משה וגם כטהלכו לא היו חלוצי כבא כי אם סייע זה למה כמו סכתבנו דרי נחבזרו כל הרקחקים לרעת חזל כהר היטב ולבקם בר רמז לכין בפסוק כר לעד מרכתיב וכלי הקדש וידוע הוא טבטין היה כמותו בו קרם לה' זם כאף וישלח אותם וכו' וכלי הקדש ידפה הכלי טכתנו בו קרם טהוא הכין הולך בידו וכו' הרג את בלעם המחטיא את ישראל טהמחטיא את חבירו קטה יותר מההורג ויפטר טלזה כיון הפסוק לומר וזאת מלכי מדין הרגו ועל חלליהם טהכונה הרגו על סיבת חלליהם על ישראל טהמחטיא מלכי מדין בעב' בלעם וכטטלו בעבירה עכ כזבי בת כור ממלכו מדין ומכאן ישראל חלליהם על המלכים כי המחטיא קטה מההורג כמו טכתבאר במאמר טהמחלטו בו ורחמי לרקק בו דקחמר כרוך את המדינים למה כי כוררים הם לכס וקא המונ' בפטטיה דקרא טהוא נתינת טעם אל כרוך המדינים ומה חדשו חזל ועור מאי מכאן אמרו חכמים הבא להרגך וכו' מאי מכאן והלל ואמרו חכמים הבא להרגך וכו' ועור איך קאת' הפסוק והרגו רחד'ר' מכאן משמע הערב וההורג טהרי המדינים קדמונו בהדין' כד אלף איש דכתיב ויהיו המחטים במגפה וכו' ועוד במאי פלוגי ר' ותיק וע' ק' מט' טעל טקדמו בעניינה כתיב לא יבא עומדי והכתוב אומר טעם אחר על דבר אשר לא קדמו אחכם בלחם ובמים ; ונראה טחזל הקטו כיון טעיקר החטא טהמחטיא את ישראל' היו המואביים כרכתיב ויחל העם לזנות אל במות מואב אבל מבנות מדין אחת הית' ופרסמה הכתוב כזבי בת נטיח מדין אם כן קטה למה טהיה הקדוש כורך הוא לכרוך את המדינים על רבר פעור והרי עיקר החטא היו גרמה בני מואב והניח העיקר ותפע הטפל טעופטכל הארץ לא יעטה מטפני זם כרוך את המדינים למה כלומר למה נקם ונטר למדיני עם היות גדול יותר מאד ענן מואב נתיירו הטעם טהו' רמות כתיב' כי כוררים הם לכס עם דקדק טים בפסוק טהילל כרוך את המדינים כי כרוך לכס לטון עבר לפי טכבר כרוך לטעבר על דבר פעור ואיך אמר כוררי' בלסון הוה וע' ק' יתור ל'הן דמספי' לומר כי כורדים לכס ולמה אמר כוררים הם לכס אלף ודאי נתנה התורה טעם לכרוך את המדינים ולא למואבים לפי טהמדינים הם מחדש כורדים טהוה לכס וזהו כורדים הם דייקא ולא המואביים דאף על גב דמתחלה כרוך גס הם אבל נחה טקטה רעתם וכבר זעמם לעומת טראו טיכאה לטעול מחטבתם אשר חטבו על היהודים ויהיו המחטים כמגפה כד אלף טכך היה ברעתם מתחלה וטאלו טביהם אזלי אזול נכה בו נוט חזל כמו טמנכה וכו' רהיימ אחד מחד' אבל המדינים על הדיגת פנחם לכזבי בת כור אחותם עתה מחדש נתחרטה טעמאה בלבבם וכוררים הם המדינים דייקא ללסם והייט דקאת' מכאן למדו חכמים הבא להרגך כמו המדינים טהם כורדים דרכקטים רעתכם להרוג אחכם הפסם וההורג דהיינו כרוך אותם והכיתם אותם קורם טיקפנו להרוג אחכם ואם כן איך טעם כרוך על מה טעבר ומתו במגפה דאם כן המחטיאים ים להם עטר ימות בזה אבל על מה טהם כורדים מחדש טהם המדינים הטכם וכרוך אותם ורבי טמעון פלוגי דארדבה מה טלא החכר כאף המחטיאים הוא להיות ענפם יותר גדול כי המחטיאים החטואו את ישראל ויחל העם לזנות אל במות מואב ולא יכופר ענפם בהרג רב ומכה עזומה וענשם מבואר לא יבא עומדי מאחר טהמחטיא לאדם הוא הרגו כעיה ובעב' אם כן דאזים הם לעונם קיים לעולם ואף על גב דכתיב בקרא על דבר

דרוש ראשון לפרשת מסעי

קסו

ימי קדם הכ ילכחה כי מתוך רדיפת התאוות ומחמדי תעמגו' בני אדם חטא חטאה ירושלים ועל כן לדה היתה וכו' עוד ירכה גם היא כאמרה ותשוב בתשובה אבל היה אחר סנתחארה הרבה מעשות התשובה כי טומאתה בסוליה ולא זכר אחרייתה והמפרשים פי עס משחזר טאח בעל הרחמים נוגע בנפשות תחלה שהרי הנגעים היו באים תחלה על הבגדים ואחר כך על גופו של אדם ואם טומאתה והנגע הנגיע לסוליה דהיינו על הבגדים ולא זכרה אחרייתה שסוף הנגע לבא על העור והבגס' אם אינה חוזרת בתשובה ומכפס ועד' אשר יכלה ולי אפסר לפרט טומאתה בסוליה והיא חסבה שמשם הוא מתחיל הנגע והטומאה ולא חשבה לחזור מהרה בתשובה כי אמרה הקב"ה ים זמן ויש תקוה ער שיעלה הנגע מהסולי לכל הגוף ולא זכרה לרעה שהנגע יטהר בסוליה לא היה תחלת הנגע והטומאה כי כבר עלה למעלה ראש והתחילה הטומאה מראשה ועד רגלי' והגיע באחרונה לסוליה ומכאן יסוליה אחרייתה ולא תחלתה וכל זאת לא סבה ממשוובה וזויהרה חסובותה עכ' ותיר פלאים ואין מנחם לה כי כפי סברתה ושיטתה טעכסו התחילה לטמא בטומאת עונה לא היתה דאיה' לעונם גורל כזה ולא היתה מקבלת תנחומים אבל לפי האמת ששמת' עברו ראשה והיתה כריכה לחזור בתשובה ולא עבה מקמה וכלכר' בפח עונה ועל כן היתה מתפללת להקדש בדרך ראה האת עניי כי הגדיל אויב כלומר אף על פי שאיני כדאי והנגעה הביט וראה את עמי מפני שהאויב הגדיל עצמו ואמר כחי ועונם ידי עשה החיל הזה ולא הכיר בידי העפתה זאת עוד יר' כי הגדיל אויב לעשות יותר ממה שגזר הקדוש ברוך הוא כדכתי' אני קצפתי מעט והמה עזרו לרעה ומה מהגדיל האויב יותר על מה שגזר' עלינו הביטה וראה ועם זה ביאר מורי גדו' מ"ש אחר' תבא כל רעתם לפניך ועלל לנו כאשר עוללת לי על כל פשעי שהתפלל הכיחא על הזדים ועוסי רשעה. מהגדילנו להרע לישראל יותר ממה שגזר הקדוש ברוך הוא סיפדע מהם הקדוש ברוך הוא ולא מבעיא על מה שהוספו להרע שלא כרצונו יתברך אלא יגלגל עליהם גם את הכל ותבא כל רעתם לפניך אפילו איתו השיעור שהרעו בגזרת הכורא יתברך ותהיה גערע מהם על הכל כאחר ואל תחמה על זה שאמרת' לפרע מהם על מה שפעשו ברשות לפי שאחיה תהיה עולל לנו ופעל עמם כאשר פעלת ועוללת לי על כל פשעי שמכינו שהקדוש ברוך הוא מוחל עונות ראשונים על אדם פעמים שלט עם גבר ואם אחר כך מוסף לחטוא ועונותיו מרובים מגלגל עליהם גם אותם עמית ראשונים ומכאן סכך עוללת לי על כל פשעי לגלגל הראשונות כך תגלגל עליהם הרעה שפעשו ברשותך כיון שהם עזרו לרעה והוספו על הצווי כי רבות אמתיו ולכי רוי מרוב הרעו' פעשו עמי באופן פדאוי לנו לזכור תמיד כל אותם הברות ולהעלות ירושלים על ראש שמחתינו כי מתוך כך נחפסה דרכינו ונטובה אל ה' וזהו הטעם שאנו מתאבלים על ירושלים ומרבץ בית קראינו ותפארתים מוד שנה במנה וכמו פאמחזל כל דור שלא נכנה בית המקדש בימיו כאלו נחרב בימיו והענין הוא מבוא' לפי שמוכתיים אמתנו שהקדוש ברוך הוא יסיב שבותים' אם היו ישראל חוזרים כולם בתשובה פאמחזל זכר אחימלכיתן שלא נכנה בה באותו רור הוא יורה שלא חזר בתשובה עדין ולא זכר כי עודם מחזיקים ברשעתם ומכאן פאם היה בניו היו חטאיתו גורמי' להחריבו כיון שלא נאמרונו מעשינו כי חטאיתו החריבו מנו ומנעו הטוב ממנו כמו' שדרסו ר"ל פסוק כי ה' הגנה על רוב פשעיה וכול על מנת' על רוב פשעיה עולליה הלכו טבי לפני כד ורבים האריכו למעיתם בפי מרד' זה ולעד' כראה

דבר אשר לא קרמו כראה לי דייקי מרכיב לא יבא עמומי ומזוהי בקהל' הער עול' סנתן טעם למש לא יבא עמומי ומזוהי שהוא על דבר אשר לא קדמו וזה מספיק לעמומי ראשון אבל לאזור כל הדורות לבא בקהל לעולם כריך עוד טעם מספיק ולזה אמרה התורה טעם אחר ואשר סכר עליך את בלעם דהיינו לעשות ענתו להטווא את ישראל לכך ראוי להם שלא יבואו בקהל עד עולם וזה שאמר לא תדרוש שלום וכו' לעולם שהוא עונם לא יבא לעולם על שסכר את בלעם וכו' ובהקשו הם להטווא את ישראל ולטורדס לעולם בניהו ובעהב ולכך לא הזכירם כאן למחובים כי אין עונם והסיתם אותם מספיק אלא על המדינים כי כוריים הם המדינים לסס כלומר כורדי עקמכס בגוף ולא בכפס שלפי שמהרה אחותם חפכים גם כן להרוג אתכם כי הם לא החטוואן שאת היתה וערסמה הכתוב כזבי בת כוך ומאחר שאינם נודעים אחריכם בכפס כי אם להרוג אתכם אין עונם ככ' גדול לטרדס לעולם ולכן גם אתם כדור והסיתם אותם וכפר בריחם את מות אבל המחטי' את הרבים כגון המוחביים עונם מפרסם לא יבא עד עולם לפי שהוא עון פלילי ואין לו תקנה כי אם בהחלף מעשהו במפסה הטוב וימתדל לזכות הרבים כי זכות הרבים תלוי בו וכדקתס עומדת לער: בילאו:

דרוש ראשון לפרשת מסעי

תנחומים ואלה מסעי אשר הקדוש ברוך הוא למשח בנת מסעות שירעו כמה נסים עשיתי לכם משל למלך שהיה לו בן תולדה רגוליוכו לרפאתו לעיר אחרת כיון שהם חוזרים התחיל אביו לספר כאן וחקרנו כאן הששת את ראשך כאן ישגנו כך תקדוש ברוך הוא אמר למשה מנה המסעות דויכן הבעיטונו לכך נאמר אלה מסעי:

ידוע הוא כי זכרון הברות וכמה תלאות אשר עברו על ראשינו הוא גורם הכנעה ולב נסכר לאדם כי אין יכנע ללב הערל ויסור לב האבן מכשרינו ומחפסה ררכינו וכתורה ומתוך כך נשוב אל האשר גמלנו כרחמינו ורחב חסדנו להחיותנו כיום הזה ממכה דרות כחרות על שכתמו וחסדו גבר עלינו ואם התקונן זכרה ירושלים ימי עשיה ומרודה וכו' ירעה פירושלים בהמתה בסלותה וימי מחמורה זכרה את כל ימי עשיה ומרודה והברות טעברו עליה ואין עזר לה אבל הכרס ראהו ולעגו ושחקו עליה ועל משבתיה שהיתה שומרת שבתות יריעת ברחה לא יוסי' והיא נכנעה בקרבה ונתנה אל לבא כי חטאתיה גרמת לה חטא שחטאה ירושלי' היתה גרמה פעל כן למדה היתה ומשם נמשכו כל ברתיה וגם היא בהיות כעת סלמותה נלחמה בזכרה הברות טעברת עליה ולקחה מרדות בלבה ותסב אחר מהם שלא לעשותם עוד וחזרה בתשוב' עוד ירעה שזכרה ירושלים שכיבת עומיה ומרודה אשר ירדה לארץ פלאים היה מה שנטתה אחר מחמורה שהיו לה מימי קדם ורדפה אחר תעמוגי גופה ואת שהיה לא זכרה על כן בא עליה כל הרעה וכפעול עמה ביד כד ואין עזר זה היה לה בטבילה ומחה כמטך על ידה חילול טס שמים שהיו הגרים רואים אותה ושוחקים על שבתותיה שהיתה שומרת כי היו אומרים מבעת ברתה לא יוסי' והם לא ידעו כי עונותיה על ימי מחמורה על

דרוש ראשון לפרשת מסעי

כראה שאלו הקטן בפסוק סוף הלילה היו כריה לראש אויב' שלו
עולליה הלכו שבי לפני כר כי ה' הונה על רוב פשעי' והוא הסדר
הנכון להזכיר תחלה כל הכחות שעברו עליהם ואחר כך נתינת
הטעם שבאו עליהם הכחות משם שה' הונה על רוב פשעי' ולמה
הפסי' בזה הדברים ונתן טעם כי ה' הונה בין היו כריה לראש
ובין עולליה הלכו שבי לזה תירצו ואמריו כול על מגן וכו' כלומר'
אז כתוב קרא הכי היו כריה וכו' עולליה הלכו שבי כי ה' הונ' על
רוב פשעיה הוה אחיבה טעם זה שאמר כי ה' הונה על רוב
פשעיה קרא למי' דסליק מניה דהיינו עולליה הלכו שבי שהוא
עונם חמור דשבי כלהו אחיבה ביה כמו שאמרנו בגמרא מה
העונם החמור נענשה על רוב פשעיה אבל עונם היו כרי' לראש
יכול על מגן על חסם ולא ממך מסיבת פשע וענן כי אס גזרת
השביה שהיא דבר הקטן ואדרבה אפשר היה שלחת מעלה
וכבוד לישראל היו כריה לראש כדי שלא ישחעברו ביד ממלכה
ספלה כמו שדרשו רז"ל על כבוד נכר שהשליטו הקדשם ברך
הוא בכיפה בטובל כבוד של ישראל מהו כל המיני' לישראל
נעשה ראש כי כבוד הוא לישראל שיהיו משועבדים לראש ולס'
ואם כן ענין זה היה לזכותם של ישראל ולא על רוב עונם או
כפרם מגן מלשון אמי מניבתם שהוא ענין עבר ויגוף ואפס' לומר'
סכרי לשבר ולהכאיב לבן של ישראל שחזרו בתשובה עשה
הקדוש ברך הוא לרחמם ולסמא כל המיני' להם אבל אינו עונם
על רוב עונם לכך טיבה הכתוב ואמ' בי ה' הונה על רוב פשעיה
סמוך להיו כריה לראש להורות שגם הרבר הזה שהיו כריה
לראש היה על רוב פשעיה וכפי דרכי זה מ' בעל המאמר אח'
כך עולליה הלכו שבי לפני כר הוא חזר למעלה תל' על רוב
פשעיה עולליה הלכו שבי לפני כר כלומר לכך תפס סדר זה
לומר קודם על רוב פשעיה ואחר כך אמר עולליה הלכו שבי
ולא תפס הסדר האחר לומר קודם עולליה הלכו שבי ואחר כך
על רוב פשעיה משום דאחא למטעי כמו שכתבנו הן אחת
סלסלאוריה משמע דמי' דקאמר אח' כך עולליה הלכו שבי הוא
תחלת דרשת ר' יהודה שדרש כמה חביבך תמוקות סגלתיה
עמם סמינה יהד' עולליה הלכו שבי מיר ויכא מבת כיון וכו'
ומה מה שכתבתי כראה לי ובפשט הכתוב יש לפרש עם מה
שפי' האזרחים משה כי בחטאינו ובעונות אבותינו ירושלי' עמך
לחרפה פים לירדק שגראה שמחזיקים עמם לזכריהם וטובה'
יותר מאבותם סתולים העומות באבותם ובעצמ' תולי החטאות
של סגב סכך אחרו בחטאינו ובעונות אבותינו ומהראוי היה
לומר הפך בעונותינו וחס' אבותינו אמנם הטובה להיו טבאזן
טבית המקדש קיים לא היה ביד ישראל חטאות של סגב כי
הקרבנות והתמידן היו מכפרים ולא היה בידם כי אס עונות
חזרות שאין הקרבן מכפר איתם ולא בעונות אבותינו שלא
כתפשו בהקרבנות כחרב בית קדשנו וגם עכסו לאח' החרבן
סאי' למ לא מקדש ולא קרבן גם החטאות של סגב ערין
קיימות הם ובחטאות איתם ירושלים לחרפה ומה כפלה עטר'
ראינו אויב' לא לנו כי חטאנו עכסו שנחרב המקדש אוי' למ גם
על החטאות של סגב וכך אמר המקובן על זמן שערין היה
המקדש קיים ויגדל ענן בת עמי מחטאות פרוס ולא אמ' חטאות
בת עמי לפי שבאזן טבה היה קיים לא היו חטאות וסגב סכב'
כתפשו בתמיד היום ואם כאלו כי ה' הונה על רוב פשעי' שהם
החזרות ומרדים כי על הסגנות לא אירע להם שום דבר
סכתפשו בהקרבנות ואפשר שרצו כאלו לומר על רוב פשעיה
סדרנו רז"ל בפסוק וכתב תנתן על התמיד בפסע אוי' כבא אל'
מלכות ישראל נקראו תמיד בפסע בפסעה של תורה ומסלך
אחת ארצה ועשתיה והגליחה בזמן שמטליכין ר'ת לארץ הם

גמחים גזירות ומלחמים וכונתם לירוש' כשפסוק שבפסעה של'
תורה דהיינו שאינם עוסקים בה כראוי כמו שהוזכרו לא ימ' ס'
ספר התורה והגית בני ימם ולילה ועל עון זה שאינם עוסקים
בתורה תמיד כבא תנתן על ישר' שהם המלכיו ומשעבדים
בהם אבל כשתשלך אחת ארצה שלא עסקו בתורה כלל אז
גמחים גם כן גזרות עליהם ומלחמים והוא ער' סביארו רז"ל
הקול קול ישקב שהוא הפך הקול קול ישקב כלומר בזמן שהקול
ישקב מיגיעת התורה אז הירוש' ירי' עסן מולטות וזע כאלו היו
כריה לראש וסלטו בהם מפני שה' הונה על רוב פשעיה דהיינו
פשעיה של תורה שלא עסקו בה כראוי וכיון סכן ראוי לראש
להיות זה לזכרון בן עיניו כי מתוך כך יהעורר לבו בתשובה
וזכה לראות בטוב ירושלים כרכתוב שמחו את ירושלים סיסן
אתה משוט כל המתחבלים עליה לפי סכיון סכתחבלו עליה
ולקחו מרדות כלבם כורא הגמור שחזרו בתשוב ותרם אסר'
עונותיו ועסקו בתורה שהיא בנינו של שולס וראוי לטעום ולטעם
אתה משוט להתנחם בה וכו' כבא לביאור מחול בגמרא מ'
מכות חל וכבר היו רבן גמליאל ורבי אשי' בן עזריה ור' יהושע
ורבי עקיבא עולים לירושלים וראו שועל יוכא מבית קרטי
הקרטיס החיילו הם בוכים ורבי עקיב' משחק אחת לו עקיבא
אנו בוכים ואתה משחק חמר להם מניני מה אחס בוכים אחת
לנולא נכסה מקום סכתוב בו והוד הקרב יומת והרי שועל יוכ'
ממנו וכתקיים הפסוק על הר' בין פשעם שועלים הלכו בו אמר
להם לכך אני משחק הרי הוא אומר ואעירה לי עדים כאמתי את
אוריה הכהן ואת זכריהו בן יברכיהו וכי מה ענין אוריהו אבל
זכריהו אוריהו במקדש ראשון וזכרי' במקדש שני אלף מה אמר
אוריהו כה אמר ה' כבאות כיון טרה תחרם וירשלים עיים תהיה
זעה אמר זכריהו עור יסבו זקנים וזקנות כרחובות ירושלים וכו'
וכתיב בתורה ורחובות העיר ימלאו ילדים וכו' אמר הקדוש
ברוך הוא הוה עיים אלן אס קיימי' רברי אוריהו יתקיימו רברי
זכריהו ואס יתבטלו רברי אוריהו יתבטלו רברי זכריהו
וסמחתי סכתקיימו רברי אוריהו ולבסוף רברי זכריהו עתידין
להתקיים וכלשון זה אמרו לו עקיבא נחמתם נחמתו'
ויס' להקשות איך אמר שאוריהו כתבא כיון טרה תחרם וכו' ולא
מכנס שאמר כבואה זו כי אס מיכה הכביא והתוספות הקטן
קושי' זו יתרוו דמרחק אמר קרא בירמיהו וגם איס מקרי יערים
אוריהו וכו' ויכבא על העיר הזאת וכו' ולא נכתב' הכבוא סכתובא
לרעה מה היא וכורא רקאי אקרא רלעיל סלתי מיכ' המורטתי
כבא בימי חזקיהו וכו' אמר ה' כיון טרה תחרם וכו' וגם איס
היה מתכבא בסס' האוריהו מתי' וגם אלף משמע גם אותה
כבואה עכמה של כיון טרה תחרם הנו למעלה התכבא אוריהו
עכ' הם תנרף רברי התוספות ומח' קטה טובא מאל' שהכבואה
הזאת התכבא אותה מיכה כפי' אמר' סכתיה למיכה וכתב
לאוריהו שלא ככתבה כבואתו כפי' ומריוק דגס איס היה מתכב'
אחיו והיה לו להעיר למיכה ולזכריהו ומורי כר' פי' דלהבי לא
קאמר ואעירה לי את מיכה וזכריהו לפי שהכבואה של מיכה
שאמר כיון טרה תחרם לא נתיימה מפני פשעו רבתי חסס
וחזר ישראל בתשובה כמו שאמר בירמיהו מיכה המורטתי
כבא כה אמר ה' כיון טרה תחרם וכו' ההמת המתוהו הלא ירא
את ה' ויחל את פניו ה' ויכסם ה' על הרעה הרי שחזרו בתשובה
ונכתבטה אותה גזרה סגנוד' בימי מיכה ואס כן איך יעיד את
מיכה לכשתתקיים כבואתו כיון סכבר נכתבטה אבל הער
הנאמן הוא אוריהו שגם הוא חזר ונכא בסס' האותה כבוא' כיון
טרה תחרם כרכתוב וגם אוריהו וכו' כמו שכתבנו למעל וכימי
אוריהו לא די שלא חזרו בתשובה אלף הוסיפו על חטאתם פשע'
משלח

דרוש ראשון לפרשת מסעי

קסז

סעלח אחריו יחזיקים למזכרים ויביאוהו ויכהו בחרב חזק איתיה
 כבואה היא שעתידה לבא עכפ כיון שהחזיקו במדרס ולא
 חזרו בתשובה ולפיכך העיד גם את אוריה וזכריה שבהתקיים
 כבואת אוריה תקייים גם כן כבואת זכריה וערוץ קשה במאז'
 למה לא הביא נחמת זכריה רכתוב ביה עור ישבו זקנים וזקנות
 וק"ל שמשולם לא יבא דבר מפי הקדוש ברוך הוא לטובה וחזר
 כו אפילו על תנאי ומה צורך להביא קיום לכבואת זכריה מכח
 בבואת אוריה סתלה הכתוב הסתייג בבואת זו בזו וגם אעיקרא
 בקרא קשה למה תלה ב'הכבואת זו בזו כי להבטיח בכחמת
 בית כבואת זכריה לברה היא בטוח גרול כי בקא רבר הכביא
 לטובה אצו חזר הקדוש ברוך הוא אפי' על תנאי כמו שכתבנו
 וע"ל למה הביא פסוק דעור ישבו זקנים וכו' ולא מיירי בכחמת
 המקדים ובמימי כי אם ברצון בניה לתוך ירושלים ויחד בדרך
 היה להביא הפסוק הקודם לזה שאמר כה אמר ה' סבתי אל
 בית וסבתי בתוך ירושלים ונקראה ירושלים עיר האמת והר
 ה' כבואת הר הקדוש הרי מבואר בפסוק זה נחמה בבנין כיון
 והמקדים וירושלים וכן קשה למה לא הביא רבי עקיבא נחמה
 למה נראה שיעל ויבא מבית קדש הקדשים ונתקיים על הר
 בית שאמס שיעלים הלכו בו שהרי נחמתו בכרו איתיה ה' ולעולם
 תשכב בשאך לרור ודור הרי שהבטיח להבין כסאו וארמון על
 משפטו וגם בזה פי מורי נ"ו עם מה שהקטנו התוספות פס
 דמלא לך בהאי קרא דעבור זקנים וכו' מיירי בחרבן הזה דלמא
 התנבא על חרבן ראשון שיבנה ועור ישבו בו זקנים וכו' ויתרבו
 בתוספות רילפינו גם רכתוב הכא אים משענתו בירו וכתיה
 התם ולקחת משענתי בירך מה להלן תחית המתים אף כאן
 מדבר בתחית המתים ובה מתבאר מה שלא הביא פסוק סתי
 לבית וירושלים וכו' שאפשר לומר שהפסוק מדבר בחרבן סתי
 בימי זכריה והתנבא שיעבור ויבנה חרבות ירושלים לכך הביא
 פסוק דיעבור זקנים ותקמת ויבא משענתו בירו שמדבר בתחית
 המתים ולא כן גם פסוק דסבתי לבית וירושלים מדבר על איתו
 חרבן כי יגיד עליו רשע ומה שלא הביא כבואת זכריה בלבד
 תשום דלכא למדי והלמא חמ פסוק דסבתי לבית וירושלים
 בירושלים אצו מדבר אלא על בנין הבית שנבנה בימי רדיוס
 וזה עתיי כבואת זכריה ומאז און כאן נחמה לחרבן המד הזה
 שיהא שועלים הלכים בתקום המקדש שהכתוב הזה אומר
 בעתידים המתים להיות חיים אבל נחמה לתקום המקדש ל"כ
 וכן פסוק איתיה ה' לעולם תשכב הוא על בנין בית סתי ולא כאן
 נחמה על חרבן המד הזה לזה תלה ב'הכבואת יחר של אורי'
 ושל זכריה למה לך כל זמן שתראה כבואת אוריה דהיינו כיון
 מדי תמרה שנתקיימה עתידת רברי זכריה גם כן להתקיים
 שיהיב סבתי לבית וכו' ויעבור זקנים וכו' ונקט קרא דיעבור זקנים
 לשי מהו אע"פ שמדבר על העתיד מכח מאז רכתוב אים
 משענתו בירו מה תחית המתים ולכך אמרו לו נחמתנו נחמתנו
 נחמ' בשולה האחת על עתיד' המתים להיו' ויסי' ארמת עפר
 יקיימו והאחרת נחמה לבית כי ישוב ה' שבוכה ותכנה ותכונן
 במהרה בימינו ובה כבא לבואר הפרשה ופ לדקדק מה בא
 ללמרה מספר תפקיד המעשיות שנסעו מקדש בג' ישרל כי מאז
 דהוה איה וכן נדקדק בעל גמ' וסימי לטעם ויכתוב משה את
 מוציאה למעשיהם ויחד וסנה והפך הלמון ואלה מעשיהם
 למוציאה ודדו רסומות פי בזה מהו לימוד מלם בהנהגת
 האדם שלא יתעסק אחר הבלי עה ולהוציא ממנו בתעבורו בני
 אדם כי הכל המה והעיקר הוא לטרוח ולרדוף אחר ברוך ומסר
 לגמול עם העמים והאבותים חם וכתוב משה על פי ה' כלומר
 בכל מעשה האדם בספר נכתבים על פי ה' חם כל הזבאותיו

סעלח מוציא ומסר אינם כדרכי גופו של עה"ר רק הם כדרכים
 של עה"ב להיות לו למסע כשהוא נוסע משה' והלך לבי' עולמו
 ובהיותו יבואותיו לתקון מסעיו אזו ויכתוב משה על פי ה' את
 מוציאהם כל אותם הזבאות של תמוך מהו למעשיהם בעמי
 מעשיהם לע"ב ואלה מעשיהם כלומר מה עש' לאדם לטרוח
 בעה"ז ולסע ממקום למקום להרויח והיה לצורך האבאותיו
 כצמצום חם למוציאה להכרח יבואותיו דוקא ולא יהי' רדוף אחר'
 מזהרו כי חם בשע' ההכרחי לעמוד' התי עו' פי' מסכי להקדמתם
 מזכרון הרעות והזרות שעברו על האר' ומעורר רדכי התשובה
 והו טעם להזהיר כל המסעו כדו סידעו ויזכרו את כל המקומו'
 שהכעיסו בהם את ה' כרפיוסם ולא היה מים לערה וירב העם
 וכו' י'כן בקברות התואה ומתוך כך יתנו לב ויסעו אל ה' חם
 ויכתוב משה את מוציאהם כלומר כל המוצאות אותם בכל מסע
 ואמר חטאו לפני ה' ככתבם משה כל פי ה' כי לא מלבו של משה
 לפי שהא היה רוכה לכמות קלונס של ישראל ולא יזכרו ולא
 יפקחו אותם המקומות ולא ייאה לבני ישראל למזכיר עון ועפ'
 ה' לכתבו מפני התועלת הנמטר מכתובתם ואלה מעשיהם
 התועלת הוא למוציאהם שיעלו על לבם זכרון קודותם וכל
 המוצאות אותם ויסעו ל' ה' ימאזתם כענין שאמר דוד וחטאתי
 בגדי תמיד עור יט' לפרט הפסוקים בבואר התאמר שהכענו
 בסיעתא דסמיא עש' לדקדק מה תירכנו ר"ל לענין חזר' כתיב'
 המעשיות במסל זה שהביאו וע"ל במסל כיון שהבן היה חולה
 והאליכו אביו לרפואתו איך הוא אומר לו כאן חסמת את ראשך
 הן אמת שאפשר שאמ' כאן הכביר חלייך ומשפת ראשך הרב'
 וע"ל לתת טעם למלך מיבא ממקומו לרפואת בנו והיה יכול
 לטלח ולהביא את הרופא בחזרותיו ושירותיו כאשר דבר מלך
 שלטון וגם קשה שאין הנמשל דמה למשל שיהי' חזרו ישראל'
 באותו מקום לומר כאן ישננו כאן האקדש והרי לא עברו אלא
 פעם אחת ולא עמו ללכת בדרך ההוא עוד אבל במסל אומר
 סחור המלך ללכת במקומות ההם לבוא לביתו והאית' מי' ספי'
 לקויס' זו עם משאל על פסוק ישננו מדבר וביה שעת' הבה
 להביא מתי מדבר לארץ ישראל בדרך אשר באו בני ישראל עם
 משה ואהרן וכל אותם המקומות יהיו דשנים ורעבים פרוח
 נפרחו וכו' ואם זו היא החזרה ויחזרו לעתיד מתי מדבר ומטה
 ואהרן דרך אותם מקומות ואז יאמרו כאן ארע' למ כך וכך
 ויקרוב לזה ביאר מה שאמר הכתוב ואלה מעשי' ערמתה התור'
 לומר אלה מעשי' שנכתבו פעם שמת האל בשביל בני ים שיבאו
 ממזרים על זבאותם דהיינו מבין ב'מה ומעלה כדכתוב כל
 יוכא זבא בוסראל וכל יוכא זבא סהיה מבין עשרים שנה מתו
 במדבר והן הם עתידת לחזור לז' לעתיד ביר משה ואהרן כימי
 באתם ממזרים ולכך נכתבו כל מסע' אלו לפי שאות' סעתידין
 לחזור ויפדת תהלות ה' כאן ארע' לנו כך וכך ויכתו אותם משה
 כלומר מה שכתב מחסלה משה את המעשיות אים על מקומו
 הוא מוציאהם למעשיהם שיהיו יחיים ונאעים ממקומות אחרות
 היה כותבו למסע' אחר אבל ואלה המעשיות שכתב עכשו
 כתבם קודם מוציאהם מהם רמז על העתיד עמדן לא יבאו
 וכתבו לרמז טעם ידים הם לחזור דרך כל אותם המקומות עכ'
 ועל האמת קשה מהרי' במה מעשיות בתוכם כאן מלא יחזרו
 בהם ס רוב המעש' הללו העיקר' אטא המד' גל' כי בכל
 אותם מ'סנה לא הלכו אלא בעצמם מעשיות כמו שכתב דפי' ז'
 ומה גם כי באלו המעשיות לא יחזרו אלא אותם שמתו באותו
 מקום אבל המתים במעשיות אחרות אים טכיס ללכ' לאחור
 דרך אותם המעשיות הראשונות כי אים אים ממקומו אשר מת
 עם תשם וקום ויתהלך לז' ואיך יאמרן בכל אלן המעשיות כאן
 ארע'

דרוש ראשון לפרשת דברים

ואהרץ סהוא לומר שתכלית מנין חלף מפני בני ישראל עכשו הוא לספר כפי אל יתברך שנעשו ביר משה ואהרן מנין יכאז מירכרים ועד עתה עם היותם בחולו עונם ומטאתם נגד תמיד ולא עזבם ה' הרי מראוי לזכור תמיד את לפעבר ומתוך כך מזכרה ונסובה אל ה' :

דרוש ראשון לפרשת דברים

מדרש איכה רבתי אמר רבי עוקבא בליל ט' באב נבנס אברהם נאבינו לכיור קדשי חקרשים נאחו חקרוש ברוך הוא בירו והיור נטייל בר ארונות וקצרות אל הקרוש ברוך הוא טה לירידי בבית אל רבוני בני היכן הם אל חסאו וחגליתים בין האמות אל לא היו בחם צדיקים אל עשות המזמנה אל תיח לך להסתכל בטובים שבהם אל סוגיהן בישין רבתי עשות המזמנה הרבים אל היה לך לרסתכל בבירה טילח שבבשרם אל הייך כפרו בה רבתי ובשר קדש יעברו מעליך ולא עוד אלא שהיו שמים במפלתן אלו על אלו דכתיב כי רעיתי או תעלו ובראיב שמת לא יד לא ינקר :

ירוע הוא כי מאהבת ה' להינין אותנו אמתנו עם מרעיתו וכאז ירו על כן פקד עלינו את הטאתינו וכאשר יסוד אים את בני ה' חלפינו מייסרנו כמו סאל רך אחכם ירעתי מכל מפשמות הארמה על כן אפקוד עליכם על כל עונותיכם והוא מ' דר המלך עה יסור יסרמי יה ולמות לא כתני יד' כה הגריל ה' לעשות עמי חסר סיפור יסרמי בכמה פעמים ונרע ממני כאזהב טהא נפרע מהאבו מעט מעט ועל למות לא נתנני סאלו נפרע הכל בכת אחת היה עלי למסאל אובל סאתו כי את אשר יאהב ה' מיכה וכאב את בן ירצה סתמיד מוכיחו על פני להעביר ראשון ראשון וכך היא המדה ועל הפליג המקוץ לקוץ נסקר עול פעמי בידו הסתרגו. עליו על צארי הכסיל כחי וכ' ירצה פעם הקדוש בתך הוא טלא כמדתו טהא סוקר טמות האדם ראשון ראשון כדי טלא יעלו למסבן גרול ומכל לסבול עול היסוד ועכשו נסקר עול פעמי ונתקבכו כולם יחד עד סהסתרגו ועלו על צארי והכסיל כחי מלסבול כל העונסים הראויים לכל המטאות והפעשים סחטאתי ופעויתי ואלו היה נפרע ממני מעט מעט ולא היה פוקד לסמס בידו כולם כאחד לא היו מסתרגים ומכסילים כחי אבל מתוך קבוץ העומת עד סנתמלאת הסאה כסל בשמי כחי וכתמי ה' בירי ל'אל אובל קום ורעה עוד מזאת כי טילה כל אבירי ה' בקרבו עם היות סאץ בעל הרחמים בוגע בפשנות תחלה עכשו סהסתרגו כל עומתי בבת אחת ועלו על צארי נגעה חרב עד הכפס וסיל' כל החשים והאבירים בקרבו בעוד הארץ פלוא וטוקטת קודם הארבע ועם היות סמיתת הצריח חכפרת ומעכבת הפורענות עכשו לא העיל כלום כי אים סכר על סכר סברו בחייתת האבירים יחד עלי אפני וקרא מועד לסבור בחורי ובכל זאת לא סב אפני ועוד ידו נטויה כי גת דרך ה' לכתולת בת יהודה טהא החורבן על אלה אמי בזכיה יד' פעל כללות הרברים האלה אמי בזכיה אבל עמי עמי יורדה מים סהעין עכמו מתך ויורד כמו מים על הפרט האחד טהא סילוק האבירים והצדיקים סקסס סילוקן סל כריקים יחד מחרבן בית המקדש וז' עמי עמי ונרדה

חירע לכוך וכ' : ונראה פים ב' כוונות בענין מנין המסעות הא' להוריע כמה ומרואו ישראל להקרוש ברוך הוא במרבר והכעיסוהו בכל מסע ומסע ולכך נכתבו פרט המסעו' אים על מקומו רכתיב ויסעו ויחכו כמו סדרשו רזל ויסעו במחלוקת ויחמו במחלוקת וגם כשהגיעו לאי חזר וכלל כל אותם המסעות לרמוז להם כל הנסים שעטה הקרוש ברוך הוא עמם באותם המסעות תהא הכרעה במשל סהמלך היה לו בן חולה ולא היו מבקשים לו רופא כי דבר לא יכחר מן המלך יהיה טולמ אחר מסלוחו להביא הרופא אליו אמנם רפואת הבן היתה תלוייה בשינוי מקום ושינוי האויר כי כן כוו לו הרופאים ולכך הזכרך המלך לכאת ממחיתו לבקש מסח לבנו במקום אפר ייטיב לו להציל לו מרעתו והיה נוסע ממקום אל מקום כי לסיבת סערה לא העיל לו חויר המקום האויר הזכרך ללכת אל מקום אחר אולי ייטוב לו משם וזהו תכלית מספר המסעו' בעת לכתו לומר סערין הבן היה עומ' ככערו הראשון ולא מכה ממח סעורמו ברעתו וכעמח מקום הגוף ופלתה משם ארוכ' מחלת בנ' בשינוי אותו אויר הטוב אז כשהיה חזר לבית מלכותו ועב' על אותם המסעות הראשונות היה מוכה את סכביניה אחרת לספר הנסים טנעשו לו ונאמר כאן חשפת את ראשך כלומר זה המקום אח אוירי יפה סכאן חשפת ראשך והכביר החולי ולא העיל לך גם במקום הזה יסכנו ולא טוה למ וכאן הוקרנו וארחה לא עלתה למחלתך וכל זה להגריל בפסלאת האל יתב' אשר הגריל לעשות עמו להביא אל אותו מקום והושיעו ה' בערו ונמח סתכלית ספור המלך התסעות בחזרתו אחר סכבר כתרפא בנו הם לתכלית ספור הנסים טנעשו לו לאח כל אותם המקומות טלא נברא מחולו ונאמר כך זכה להגיע לאותו מקום ותרפא במקום האויר כך אחר הקרוש ברוך הוא למ' סימניה המסעות עכשו סנתרפאו ישראל מכל מלאת עונם ונקראו ערה קרושה הראויים ליכנס ארץ כזהו הקרוש ברוך הוא למשה צימיה כל המסעות טכספו ישראל כרי להוריע הנסים טעמה ל'הם בכל מסע ומסע עם היותם ערין בחולו עונם אשר טטאו ונאמר טעו ונגבל הקרוש ברך הויל עמם לזכות אותם להביא' אל הארץ הטובה והאו על סבגון מה טהי' מוכה המלך המסעות לאחר רפואת בנ' והמסל רומה בעמם למשל ואף על פי סאין כאן בנמשל חזרה לומר כיון טהיו מוזרי' מ' הרמיון הוא סלאח סנרפח מהמולי הוא מזכיר המסעות לזכור הנסיים טנעשו לו וכך אחר הקרוש ברך הוא למשה חזר ומכה המסעות וסם במשל החזרה היא בפועל סמורו באותו דרך וכאן החזרה היא חזור למנות הזמנות וז' ואלה מסעי פי' איו הכונה במנין מסעות אלו במנין הראשון טממו המסעות על מקומו אחת לאחת לפי סהכוש במנין ההוא פיה לומר טעם סהכוש טבה במדבר מ' טנה לפי סעדין לא כרפאו ממנו כי נוסעים היו במחלוקת ומוחים במחלוקת ועדין היו מנלים ולא היו ראויים ליכנס לארץ וכריסם לטנות מקום אחר אולי ייטב להם סם ז'ס אחר כך וכתוב משה מוכאיהם כרי לתת טעם למסעיה' אשר הסיעם ה' ולא הליכס מיר לארץ ישראל לכך כתב ופרט לך מוכאיהם טהא המקום טהא מוכים בו וידעת את אשר הכעיסו סם את ה' חלפיס ולא יקטה לך על מסעיהם מסע אחר מסע ולא הליכס דרך יסרה אבל המכת הזה סממו כאן ואלה מסעי בני ישראל הוא לספר כפי האל יתברך טעמה עמם במוכאיהם עם היותם ערין רעים וטטאים והכבירו במלויים בכל המקומות ההם לא האמיד ה' אותם וביאס אל גבול קדשו וז' ואלה מסעיהם למוכאיהם לומר אלה מסעי נמח כאן בסבל לספר גם כל מוכאיהם וזה טרחה בעוסק ואלה מסעי טאתר ביד משה